

**AGENTSCHAP
NATUUR & BOS**

Overwegingsdocument

Voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma

Eerste cyclus 2016-2020

OVERWEGINGSDOCUMENT

BIJ HET VOORONTWERP VLAAMS NATURA 2000-PROGRAMMA

Eerste cyclus 2016-2020

INHOUD

1	Inleiding	1
2	Verloop van het openbaar onderzoek	2
2.1	Juridisch kader	2
2.2	Informatieverstrekking	2
2.2.1	Inspraakformulier	2
2.2.2	Bekendmaking	2
3	Ontvangen opmerkingen en bezwaren	2
4	Verwerking van het openbaar onderzoek	3
5	Aanpassingen aan het voorontwerp	3
	Bijlage 1. Gebundelde en gecoördineerde bezwaren	5

1 INLEIDING

Het overwegingsdocument bij het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma is opgesteld naar aanleiding van het openbaar onderzoek over het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma 2016-2020.

Op 30/11/16 stelde de Vlaamse regering het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma principieel voorlopig vast. Op 10/02/17, na het herstel van de rechtsgrond voor het vaststellen van een Vlaams Natura 2000-programma in het natuurdecreet, werd de beslissing van 30/11/16 bevestigd als voorlopige vaststelling van het voorontwerp.

Zoals voorgeschreven in art. 50decies/1 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997 organiseerde het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) een openbaar onderzoek over het voorlopig vastgestelde voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma. Dat liep van 07/03/17 tot en met 07/05/17.

Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Zoals voorgeschreven in art. 50decies/1, §5, eerste lid van het natuurdecreet bundelde en coördineerde het ANB alle opmerkingen en bezwaren met betrekking tot het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma, ontvangen tijdens het openbaar onderzoek. Zoals voorgeschreven in art. 50decies/1, §5, tweede lid van het natuurdecreet bracht de gewestelijke overleginstantie een gemotiveerd advies aan de Vlaamse regering uit over het voorlopig vastgestelde Vlaams Natura 2000-programma na het ontvangen van de door het ANB gebundelde en gecoördineerde bezwaren.

De GOI besprak het overwegingsdocument en het ontwerp Vlaams Natura-2000 programma op zijn vergadering van 22/06/17 en bracht advies uit op 30/06/17.

Volgende informatie kan u terugvinden in het overwegingsdocument:

- Hoofdstuk 1 gaat in op de manier waarop het openbaar onderzoek verliep;
- Hoofdstuk 2 geeft een overzicht op hoofdlijnen over hoeveel en welke adviezen en opmerkingen er werden ingediend;
- Hoofdstuk 3 geeft aan op welke manier het openbaar onderzoek werd verwerkt en wat er werd aangepast;
- De bijlage bevat de fiches per deelopmerking met de overwegingen bij de ingediende opmerkingen en adviezen, en geeft aan tot welke aanpassingen van het programma deze eventueel geleid hebben.

2 VERLOOP VAN HET OPENBAAR ONDERZOEK

2.1 JURIDISCH KADER

Het Vlaams Natura 2000-programma 2016-2020 vormt volgens art. 50ter van het natuurdecreet het Vlaamse kader om de Europese natuurdoelen te realiseren. Het omvat alle beleidsmatige inspanningen en gebiedsgerichte acties die Vlaanderen in de eerste planperiode van 2016 tot 2020 zal leveren. Het beschrijft daartoe de te behalen doelen en hiervoor uit te voeren taakstellingen en acties, zoals het optimaliseren van het instrumentarium en de wetgeving, het opstellen van managementplannen Natura 2000 en soortenbeschermingsprogramma's, projecten voor de bescherming en verbetering van het natuurlijk milieu en de opvolging via monitoring.

2.2 INFORMATIEVERSTREKKING

Het openbaar onderzoek van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma verliep zo veel als mogelijk digitaal via de website <https://www.natura2000.vlaanderen.be/openbaaronderzoek>. Het voorontwerp en zijn bijlagen waren er te consulteren en men kon er meer informatie vinden over het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma en over de mogelijkheden om erop te reageren. Daarnaast werd er ook in elke gemeente een analogo exemplaar van het van het voorontwerp ter beschikking gesteld.

2.2.1 Inspraakformulier

Via een digitaal inspraakformulier kon men op de website <https://www.natura2000.vlaanderen.be/openbaaronderzoek> op een eenvoudige manier een reactie indienen. Opmerkingen konden ook schriftelijk ingediend – al dan niet met een daarvoor voorzien reactieformulier – worden en dit rechtstreeks bij het ANB.

2.2.2 Bekendmaking

Het openbaar onderzoek werd bekendgemaakt via aankondigingen in de pers, diverse websites (Natura 2000 website/ANB-website en webpagina's van betrokken actoren) en nieuwsbrieven. Op de campagnewebsite <https://www.natura2000.vlaanderen.be/openbaaronderzoek> waren ook wegwijsfolders over het verloop van het openbaar onderzoek en de inhoud van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma beschikbaar.

De Colleges van Burgemeesters en Schepenen werden aangeschreven met informatie over de verplichtingen van de gemeente over de terinzagelegging (elke gemeente ontving een exemplaar van het programma en de bijlagebundel) en met de vraag om het openbaar onderzoek bij de inwoners bekend te maken.

3 ONTVANGEN OPMERKINGEN EN BEZWAREN

In totaal werden 54 inspraakformulieren/bezwaarschriften ontvangen vanwege openbare besturen (16), belangenorganisaties (17) en particulieren (21). De opmerkingen zijn in functie van de verdere behandeling opgedeeld in 435 deelopmerkingen (zie verder).

4 VERWERKING VAN HET OPENBAAR ONDERZOEK

De bezwaarschriften werden gebundeld en gecoördineerd door het ANB. Daarbij werden deze opgesplitst naargelang het inhoudelijk thema tot aparte bezwaren en opmerkingen (verder 'bezwaaar') en individueel behandeld. Inhoudelijk gelijkaardige bezwaren werden evenwel gezamenlijk behandeld. Voor iedere deelopmerking is een inhoudelijke overweging opgesteld. Daaruit werd geconcludeerd of de deelopmerking al dan niet leidt tot een aanpassing van het voorontwerp. Wanneer een aanpassing nodig werd geacht naar aanleiding van het bezwaar, is een voorstel tot wijziging van het voorontwerp Vlaams Natura2000-programma geformuleerd.

Voor iedere deelopmerking is een fiche opgemaakt waarin de hiervoor beschreven informatie van de verwerking van het openbaar onderzoek gestructureerd is opgenomen. Bezwaren met gelijkaardige inhoud die gemeenschappelijk konden beantwoord worden, zijn in deze fiches samen gezet.

Code indiener(s): Code bezwaar:
Ingediend bezwaar
Behandeling bezwaar
<u>Overweging</u>
<u>Voorstel tot aanpassing</u>

De ingevulde fiches, met de behandeling van de bezwaren, zijn opgenomen in Bijlage 1.

5 AANPASSINGEN AAN HET VOORONTWERP

Naar aanleiding van de behandeling van de bezwaren volgens de hierboven beschreven werkwijze, werden onderstaande aanpassingen aan het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma voorgesteld:

- Technische aanpassingen aan tekst en lay-out worden doorgevoerd.
- Op p. 5, lijn 31, wordt het aantal soorten gewijzigd van 109 naar 107.
- De laatste zin van de inleiding van 'Deel 4. Acties eerste cyclus' wordt aangevuld met 'indicatief (en dus niet limitatief)'.
- De timing van medio 2017 van de acties 1, 3, 4, 9, 11, 18, 19, 29 en 36 wordt aangepast aan de voortgang van het besluitvormingsproces, in casu naar einde 2017.
- De omschrijving van actie 6 wordt aangevuld tot: 'De SBP's worden geïmplementeerd via de inzet van diverse instrumenten zoals onder meer de natuurbeheerplannen, de beheerovereenkomsten, investeringsprojecten natuur (ISN), gebiedsgerichte projecten (uitvoering besliste projecten en opstarten nieuwe projecten), natuurinrichting en landinrichting spoor 2.'
- In actie 7 wordt de zin 'De wetenschappelijke toetsing van de set gebeurt door een onafhankelijke expertgroep (WTC)' toegevoegd en wordt 'WTC' toegevoegd aan de actoren.
- Actie 8: de verwijzing naar Bijlage 1 wordt vervangen door verwijzing naar Bijlage 3.
- Bij actie 9 wordt volgende ingeschreven in de lijst actoren: 'Trekker: ANB. Indicatieve actoren: GOI.'
- Het Departement LNE of RV wordt overal in de tekst vervangen door het Departement Omgeving

- Bij actie 13 worden de gemeenten toegevoegd als actor.
- Aan de omschrijving van actie 14 wordt een verwijzing naar de relevante wetgeving toegevoegd zodat de toepassing van de actiegebieden verduidelijkt is.
- De actoren bij actie 16 worden als volgt aangevuld: 'Actoren Trekkers: ANB, VLM, erkende terreinbeherende verenigingen, gemeenten'.
- In de omschrijving van actie 18 wordt de zin toegevoegd: 'Voor de realisatie van deze bijdragen worden met organisaties met een werking op Vlaams niveau, samenwerkingsovereenkomsten afgesloten.'
- Bij actie 21 wordt volgende ingeschreven in de lijst actoren: Trekkers: ANB, Natuurinvest. Indicatieve actoren: doelgroepen, administraties, provincies, gemeenten.
- Een afsluitende zin wordt toegevoegd bij de omschrijving van actie 25: 'Voor deze actie wordt qua doelgroepen in eerste instantie gemikt op organisaties met een werking op Vlaams niveau.'
- In de omschrijving van actie 27 wordt het volgende toegevoegd aan de opsomming van op te volgen factoren: '- randvoorwaarden in verband met het verzamelen, de controle en het gebruik van de monitoringdata'.
- Volgende passage wordt toegevoegd aan de omschrijving van actie 31: 'In het plan van aanpak wordt ook opgenomen hoe de opvolging van het uitgewerkt plan wordt georganiseerd.'
- Bij actie 35 wordt de GOI toegevoegd als indicatieve actor.
- De begrippenlijst in Bijlage 1 wordt aangevuld met de volgende begrippen: restfinanciering, evidenties, intenties, passend beheer, zoekzones, compatibiliteitstabel, zoekzonemodel, verbindingsnota's, leefgebiedsafbakening.
- Bijlage 4 van het voorontwerp wordt geactualiseerd met het flankerend beleid voor oranje bedrijven in het kader van de PAS. De tekst van Bijlage 4 werd hiertoe volledig aangepast evenals Tabel 2 en Tabel 16.
- De term 'meerjarenbegroting' wordt vervangen door de formulering 'geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma' in het voorontwerp: de titel van Bijlage 4 wordt aangepast tot 'BIJLAGE 4 BIJ VLAAMS NATURA 2000-PROGRAMMA - OVERZICHT VAN DE GERAAMDE UITGAVEN VOOR DE UITVOERING VAN HET PROGRAMMA EN VAN HET HERSTELBEHEER IN HET KADER VAN DE PAS'; de tekst van de leeswijzer, O.D 4.2, paragraaf 3.3, actie 16 en de Bijlage 4 (diverse plaatsen) wordt aangepast.
- Bijlage 4, paragraaf '1. Samenvatting' wordt aangevuld met volgende passage: 'Deze bijlage 4 is in relatie tot de beschikbare middelen, in niet meer of minder een input voor de Begrotingsopmaak van de Vlaamse regering, die op verschillende manieren hiermee rekening kan houden. Daarbij moeten, gelet op de beperkingen van de beschikbare informatie en zoals beschreven in het document in de relevante paragrafen, inderdaad verscheidene aannames gemaakt worden. Deze vormen onderdeel van de gehanteerde methodiek en gelden niet als beleidskeuzes. De bijlage betreft ook geen meerjarenbegroting, zoals de titel weliswaar aangeeft, maar een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma, zoals bepaald in artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. De uitvoering van het Vlaams Natura 2000-programma gebeurt binnen de beschikbare budgetten.'
- In Tabel 1 van Bijlage 4 wordt bij het budget voor actie 17 verwezen naar actie 13.
- Een verduidelijking over Sigma/Scheldeprogramma wordt toegevoegd in de tekst van Bijlage 4. De term 'Scheldeprogramma' werd overal vervangen door 'Sigma/Scheldeprogramma'.
- De afkorting "keuro" wordt verduidelijkt in een voetnoot bij Bijlage 4.
- De informatie in Bijlage 1 bij Bijlage 4 en in Bijlage 7 wordt aangepast aan de actualiteit van juni 2017 voor wat betreft de soortenbeschermingsprogramma's.
- Het overzicht van de actoren in Bijlage 9 wordt aangevuld met vzw Durme, VWEA en Sport Vlaanderen.

BIJLAGE 1. GEBUNDELDE EN GEOÖRDINEERDE BEZWAREN

Code indiener(s): 36 Code bezwaar: 111 / -1 / A1
Ingediend bezwaar
<i>Er is vandaag geen zicht op het model zoals het verder ontwikkeld wordt en verschillende opmerkingen werden geformuleerd in de zoekzonewerkgroep. Dit verrechtvaardigt een voorbehoud. Er moet duidelijkheid komen over het statuut van de zoekzones. Meerdere interpretaties zijn immers mogelijk. Vervangen de zoekzones het SBZ wanneer het zoekzonemodel zijn werk gedaan heeft? Wat met actueel habitat binnen SBZ maar buiten de zoekzones? Wat is het effect van natuur buiten de zoekzones op de omliggende landbouwbedrijven?</i>
Code indiener(s): 38 Code bezwaar: 125 / -1 / A1
Ingediend bezwaar
<i>Er is vandaag geen zicht op het model zoals het verder ontwikkeld wordt en verschillende opmerkingen werden geformuleerd in de zoekzonewerkgroep. Dit verrechtvaardigt een voorbehoud. Er moet duidelijkheid komen over het statuut van de zoekzones. Meerdere interpretaties zijn immers mogelijk. Vervangen de zoekzones het SBZ wanneer het zoekzonemodel zijn werk gedaan heeft? Wat met actueel habitat binnen SBZ maar buiten de zoekzones? Wat is het effect van natuur buiten de zoekzones op de omliggende landbouwbedrijven?</i>
Code indiener(s): 53 Code bezwaar: 138 / -3 / A1
Ingediend bezwaar
<i>Actie3:Opmaken van een kader rond het statuut van de zoekzones tegen medio 2017. Dit kader rond het statuut van de zoekzones mag ook gecommuniceerd met de bevolking. Alleen op deze manier krijgt men een meer gedragen visie op de noodzaak van de te nemen maatregelen.</i>
Code indiener(s): 39 Code bezwaar: 132 / 10007 / A1
Ingediend bezwaar
<i>Zoekzonemodel (H3.4 en actie 1, actie 2, actie 3)Er is vandaag geen zicht op het model zoals het verder ontwikkeld wordt en verschillende opmerkingen werden geformuleerd in de zoekzonewerkgroep. Dit verrechtvaardigt een voorbehoud. Er moet duidelijkheid komen over het statuut van de zoekzones. Meerdere interpretaties zijn immers mogelijk. Vervangen de zoekzones het SBZ wanneer het zoekzonemodel zijn werk gedaan heeft? Wat met actueel habitat binnen SBZ maar buiten de zoekzones? Wat is het effect van natuur buiten de zoekzones op de omliggende landbouwbedrijven?</i>
Code indiener(s): 43 Code bezwaar: 137 / 6 / A1
Ingediend bezwaar
<i>Zoekzonemodel (H3.4 en actie 1, actie 2, actie 3)Er is vandaag geen zicht op het model zoals het verder ontwikkeld wordt en verschillende opmerkingen werden geformuleerd in de zoekzonewerkgroep. Dit verrechtvaardigt een voorbehoud. Er moet duidelijkheid komen over het statuut van de zoekzones. Meerdere interpretaties zijn immers mogelijk. Vervangen de zoekzones het SBZ wanneer het zoekzonemodel zijn werk gedaan heeft? Wat met actueel habitat binnen SBZ maar buiten de zoekzones? Wat is het effect van natuur buiten de zoekzones op de omliggende landbouwbedrijven?</i>
Code indiener(s): 44

Code bezwaar: 138 / 6 / A1

Ingediend bezwaar

Zoekzonemodel (H3.4 en actie 1, actie 2, actie 3) Er is vandaag geen zicht op het model zoals het verder ontwikkeld wordt en verschillende opmerkingen werden geformuleerd in de zoekzonewerkgroep. Dit verrechtvaardigt een voorbehoud. Er moet duidelijkheid komen over het statuut van de zoekzones. Meerdere interpretaties zijn immers mogelijk. Vervangen de zoekzones het SBZ wanneer het zoekzonemodel zijn werk gedaan heeft? Wat met actueel habitat binnen SBZ maar buiten de zoekzones? Wat is het effect van natuur buiten de zoekzones op de omliggende landbouwbedrijven?

Code indiener(s): 25

Code bezwaar: 75 / 7 / A1

Ingediend bezwaar

Zoekzonemodel (H3.4 en actie 1, actie 2, actie 3). Er is vandaag geen zicht op het model zoals het verder ontwikkeld wordt en verschillende opmerkingen werden geformuleerd in de zoekzonewerkgroep. Dit rechtvaardigt een voorbehoud. Er moet duidelijkheid komen over het statuut van de zoekzones. Meerdere interpretaties zijn immers mogelijk. Vervangen de zoekzones het SBZ wanneer het zoekzonemodel zijn werk gedaan heeft? Wat met actueel habitat binnen SBZ maar buiten de zoekzones? Wat is het effect van natuur buiten de zoekzones op de omliggende landbouwbedrijven?

Code indiener(s): 34

Code bezwaar: 109 / 6 / A1

Ingediend bezwaar

Zoekzonemodel (H3.4 en actie 1, actie 2, actie 3). Er is vandaag geen zicht op het model zoals het verder ontwikkeld wordt en verschillende opmerkingen werden geformuleerd in de zoekzonewerkgroep. Dit rechtvaardigt een voorbehoud. Er moet duidelijkheid komen over het statuut van de zoekzones. Meerdere interpretaties zijn immers mogelijk. Vervangen de zoekzones het SBZ wanneer het zoekzonemodel zijn werk gedaan heeft? Wat met actueel habitat binnen SBZ maar buiten de zoekzones? Wat is het effect van natuur buiten de zoekzones op de omliggende landbouwbedrijven?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren vragen verduidelijking over over het statuut van de zoekzones en/of omschrijft aandachtspunten ten aanzien van de uitwerking van actie 3. Deze zijn wettelijk vastgelegd in art. 2 70°, art. 16septies en art. 50septies, §4, van het natuurdecreet en art. 9 van het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014 en maken deel uit van de richtkaart in de managementplannen. Omwille van verscheidene vragen naar verduidelijking over de toepassing in de praktijk, in de loop van het overleg dat voorafging aan de voorlopige vaststelling van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma, werd de actie 3 ingeschreven. Deze moet ook een antwoord bieden op de vragen in deze bezwaren. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 30

Code bezwaar: 100 // AAA1

Ingediend bezwaar

OD4.4 gaat over de evaluatie van de instandhoudingsdoelen (G-IHD). De evaluatie zal plaatsvinden in 2019 waarna de G-IHD volgens het voorontwerp eventueel kunnen worden bijgesteld. Wij vragen om nu reeds te starten met een evaluatie van de doelen zodat dit kan afgerond worden tegen 2019, en wij vragen garanties op een herziening van de G-IHD. Dit is noodzakelijk omwille van de gebrekkige invulling inzake soorten en hun leefgebieden, de problemen inzake de LSVI-tabellen die de geloofwaardigheid van de G-IHD's voor een aantal open habitats hypothekeren, de problemen inzake verbindingen, minimum leefbare kernpopulaties en metapopulaties, waar ook de WTC op wees en onze inschatting dat de S-IHD's op veel plaatsen – én als som - duidelijk onvoldoende zijn om de goede staat van instandhouding te garanderen. Natuurpunt kan niet anders dan concluderen dat hetgeen voorligt aan doelen onvoldoende garanties biedt voor het behoud/herstel van de gunstige staat van instandhouding van alle Europees beschermde habitattypes, soorten en hun leefgebieden. Natuurpunt dringt aan op een grondige herziening en bijstelling van de G-IHD, de LSVI-tabellen en daaruit afgeleide S-IHD. Die herziening dient zo snel als mogelijk te gebeuren, ondermeer op basis van het de rapportering aan de EC, de nieuwe inzichten verworven tijdens de opmaak van de S-IHD-rapporten en de voorbereiding van managementplannen, en de adviezen van de WTC. Er kan en mag daarmee niet gewacht worden tot 2019, zoals tot op heden nog steeds gepland is, en het kan alleszins niet vrijblijvend zijn.

Code indiener(s): 35

Code bezwaar: 110 / -1 / AAA1

Ingediend bezwaar

Actie 36: Evaluatie van de IHD's. De evaluatie wordt voorzien in 2019 en er wordt hierbij rekening gehouden met de nieuwe LSVI. We gaan er van uit dat een jaarlijkse evaluatie zinvoller is en dat men op basis hiervan bepaalde beslissingen inzake de G-IHD en de S-IHD kan bijstellen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren vragen een snellere evaluatie van de instandhoudingsdoelstellingen dan voorzien in OD 4.4 en overigens ook in actie 36. De planning voor de evaluatie is gekoppeld aan de rapportage aan de EU volgens in art. 17 van de habitatrichtlijn en art. 12 van de vogelrichtlijn. Beide zijn gepland in 2019, conform de vaste zesjaarlijkse cyclus hierbij. Een evaluatie van de instandhoudingsdoelstellingen heeft pas zin wanneer deze gegevens beschikbaar zijn, vermits zij het meest actuele en volledige overzicht zullen bieden van de staat van instandhouding van de Europees te beschermen soorten en habitats in Vlaanderen. Het traject naar de evaluatie start ook reeds voor 2019, namelijk met de in de bezwaren gevraagde opstelling en actualisatie van referentiewaarden voor abiotiek (grenswaarden) en biotiek (LSVI) tegen eind 2017 door middel van actie 7. Op basis van de genoemde elementen zal uit de evaluatie blijken of de instandhoudingsdoelstellingen inderdaad moeten aangepast worden en een beslissing hiertoe voorgelegd zal worden aan de Vlaamse regering. Een snellere timing is, gelet op de doorlooptijden voor de opmaak van de rapportage en de referentiewaarden, niet realistisch. Gelet op het voorgaande wordt

aan de bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 10

Code bezwaar: 20 // B1

Ingediend bezwaar

In het programma is monitoring en opvolging op diverse plaatsten opgenomen. Monitoring van resultaten op verschillende niveaus (beheerplan, SBZ, Vlaanderen) zal essentieel zijn om de implementatie te kunnen opvolgen en zo nodig bij te sturen. Boerenbond vraagt dan ook om actief betrokken te worden bij het proces rond monitoring (vb. acties 27, 28, 29) en hierover op regelmatige tijdstippen op een transparante manier over te overleggen. Boerenbond vraagt dat ook de rapportage van de uitgaven deel uitmaakt van de voorziene rapportage over het Natura 2000-programma.

Code indiener(s): 51

Code bezwaar: 146 / -40 / B1

Ingediend bezwaar

4 OPVOLGING

In het programma is monitoring en opvolging op diverse plaatsten opgenomen. Monitoring van resultaten op verschillende niveaus (beheerplan, SBZ, Vlaanderen) zal essentieel zijn om de implementatie te kunnen opvolgen en zo nodig bij te sturen. Boerenbond vraagt dan ook om actief betrokken te worden bij het proces rond monitoring (vb. acties 27, 28, 29) en hierover op regelmatige tijdstippen op een transparante manier over te overleggen. Boerenbond vraagt dat ook de rapportage van de uitgaven deel uitmaakt van de voorziene rapportage over het Natura 2000-programma.

Code indiener(s): 59

Code bezwaar: 159 / 13 / B1

Ingediend bezwaar

4 OPVOLGING

In het programma is monitoring en opvolging op diverse plaatsten opgenomen. Monitoring van resultaten op verschillende niveaus (beheerplan, SBZ, Vlaanderen) zal essentieel zijn om de implementatie te kunnen opvolgen en zo nodig bij te sturen. Boerenbond vraagt dan ook om actief betrokken te worden bij het proces rond monitoring (vb. acties 27, 28, 29) en hierover op regelmatige tijdstippen op een transparante manier over te overleggen. Boerenbond vraagt dat ook de rapportage van de uitgaven deel uitmaakt van de voorziene rapportage over het Natura 2000-programma.

Code indiener(s): 60

Code bezwaar: 160 / 6 / B1

Ingediend bezwaar

4. OPVOLGING

In het programma is monitoring en opvolging op diverse plaatsten opgenomen. Monitoring van resultaten op verschillende niveaus (beheerplan, SBZ, Vlaanderen) zal essentieel zijn om de implementatie te kunnen opvolgen en zo nodig bij te sturen. Boerenbond vraagt dan ook om actief betrokken te worden bij het proces rond monitoring (vb. acties 27, 28, 29) en hierover op regelmatige tijdstippen op een transparante manier over te communiceren.

Code indiener(s): 61

Code bezwaar: 161 / 11 / B1

Ingediend bezwaar

4. OPVOLGING

In het programma is monitoring en opvolging op diverse plaatsten opgenomen. Monitoring van resultaten op verschillende niveaus (beheerplan, SBZ, Vlaanderen) zal essentieel zijn om de implementatie te kunnen opvolgen en zo nodig bij te sturen. Boerenbond vraagt dan ook om actief betrokken te worden bij het proces rond monitoring (vb. acties 27, 28, 29) en hierover op regelmatige tijdstippen op een transparante manier over te communiceren.

Code indiener(s): 62

Code bezwaar: 162 / 11 / B1

Ingediend bezwaar

4. OPVOLGING

In het programma is monitoring en opvolging op diverse plaatsten opgenomen. Monitoring van resultaten op verschillende niveaus (beheerplan, SBZ, Vlaanderen) zal essentieel zijn om de implementatie te kunnen opvolgen en zo nodig bij te sturen. Boerenbond vraagt dan ook om actief betrokken te worden bij het proces rond monitoring (vb. acties 27, 28, 29) en hierover op regelmatige tijdstippen op een transparante manier over te communiceren.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren gaan over de vraag naar overleg over verschillende acties in verband met monitoring. In twee van deze acties, die gaan om het opzetten van een datasysteem voor het instandhoudingsbeleid (actie 27) en de coördinatie en afstemming van monitoring i.f.v. biodiversiteit en milieuconditie (actie 31), worden 'doelgroepen' als indicatieve actoren genoemd. Daartoe behoort uiteraard Boerenbond als sectororganisatie. Acties 28, 29 en 30 zijn opgevat als meer uitvoerend en technisch, zoals blijkt uit de omschrijving en de lijst van actoren. De opvolging daarvan zal gebeuren in het kader van de acties 27 en 31. Aan actie 31 wordt daartoe de opvolging van het voorziene plan van aanpak toegevoegd.

Voorstel tot aanpassing

Volgende passage wordt toegevoegd in veld 'omschrijving van actie 31'.

'In het plan van aanpak wordt ook opgenomen hoe de opvolging van het uitgewerkt plan wordt georganiseerd.
,

Code indiener(s): 47

Code bezwaar: 142 / -5 / BB1

Ingediend bezwaar

3.5 Bindend gedeelte van de taakstelling 2020 1ste regel: Voor de habitats dienen tegen 2020 de volledige oppervlakte doelen onder passend beheer gebracht. Passend beheer is zo'n uitdrukking waarbij men de eigenaars dikwijls in de luren legt en in een keurslijf dwingt door middel van een opgedrongen beheerplan. A.N.B. krijgt dan toestemming om een 'hun' passend beheer te voeren, maar wat is passend, en houdt men zich daar dan aan in de praktijk? Mijns inziens klinkt verantwoord beheer meer geruststellend. Bijvoorbeeld op de Heuvelrug te Kasterlee (geen habitat of vogelrichtlijngebied) moeten naar aanleiding van een "natuurrichtplan" (?) op 30 jaar, 80% van de bossen bestaan uit "gemengd loofhout". Al die "naaldbossen" met een groot economisch potentieel moeten op een veel te korte periode verdwijnen. Zulke rooibouw is geen algemeen belang meer. Wij zullen dit permanent blijven aanvechten en o.a. in dagbladen e.d. de mensen berichten.

Code indiener(s): 47

Code bezwaar: 142 / -4 / BB1

Ingediend bezwaar

Voorontwerp VI. Nat. 2000-programma. Eerste cyclus 2016-2020 2 deel 2 Taakstelling 205 Regel 9,10,11: Maatregelen om uitvoering van de Habitat en Vogelrichtlijngebieden, rekening houdend met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en met lokale bijzonderheden Dat zou moeten worden : "serieus" rekening houdend met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied" want momenteel wordt daar een loopje mee genomen. - Economisch : In de Witte Bergen in Lichtaart is het zo dat ingevolge een "natuurrichtplan" na 30j, 80% van de overwegend dennenbossen met potentiële toekomst uit gemeng loofhout moet bestaan. Voornamelijk Corisicaanse dennen met tot 32 meter hoogte zullen gevisieerd worden. Een economische aderlating voor de gemeente Kasterlee. Zij groeien daar goed, terwijl op het grootste deel van de oppervlakte loofhout geen toekomst heeft (voorbeelden voorhanden) - Sociaal : "rechtstreeks" produktieve arbeidsplaatsen verdwijnen - Cultureel : waarom in het Militair Domein van Tielen zo weinig rekening houden met het slagveld Tielenheide? (1597, 2000 gesneuvelden)

Code indiener(s): 47

Code bezwaar: 142 / -1 / BB1

Ingediend bezwaar

Voorontwerp VI. Nat. 2000-programma. Eerste cyclus 2016-2020 blz. 22. Het vermijden of het stoppen van de betekenisvolle verstoring van de Europese te beschermen soorten en hun leefgebieden. Betekenisvolle verstoring voor eekhoorns, ransuilen, kuifmees, gekraagde roodstaart enz. wordt nu door A.N.B. zelf gedaan door de "geradikaliseerde" visie van sommigen en de heksenjacht op exoten, ook in de bossen die niet onder die hoge beschermingsstelsels vallen. Zullen hogervernoemde dieren zo ook binnenkort op de rode lijst belanden. Bijvoorbeeld douglasspar bied een veilige nestplaats voor eekhoorns, de alsmaar zeldzamer wordende grote lijster, enz. tegen de overvloedig aanwezige zwarte kraaien. Ook tijdens sneeuwperiodes vinden ze hierin een degelijke schuilmogelijkheid. Wat bied een eik meer? Een groter aantal kleine organismen waar de kleine man niets aan heeft. Hoger vernoemde tekst uit het voorontwerp is te vaag en laat ondeskundige improvisatie toe.

Code indiener(s): 47

Code bezwaar: 142 / -2 / BB1

Ingediend bezwaar

Bijlage bij het VI. Nat. 2000-programma. Eerste cyclus 2016-2020 blz 3 E.U. biodiversiteitsstrategie 2020 regel 7 + 8 biodiversiteit en de essentiële bijdrage er van aan het menselijk welzijn en de economische welvaart Biodiversiteitsstrategie 2020 wil nu al in de praktijk in onze arme Kempen zeggen dat er een algemene "vereiking" plaats vind. (wat hebben die dennen misdaan die vroeger bestonden dan die eiken) In praktijk is er nu al een biodiversiteitsafname door het huidige beleid van sommige extrême donkergroenen. Uiteindelijk

zullen er voor het grootste deel op onze arme Kempische zandgronden alleen eentonige, als bosakkers uitzierende eikenbossen overschieten als de samengaande berken, sporken en lijsterbessen verdwenen zijn. De begrippen : "essentiële bijdrage er van aan het menselijk welzijn en de economische welvaart zou mijns inziens geloofwaardiger zijn, moest dat zijn : aan het algemeen menselijk welzijn (en niet voor enkelingen) en de economische welvaart met niet alleen de onrechtstreeks produktieve jobs maar voornamelijk ook rechtstreeks produktieve djobs, o.a. in bossen, zoals nu het geval is.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.. De bezorgdheid geuit in deze bezwaren vormt een aandachtspunt bij de implementatie van de instandhoudingsdoelstellingen op het terrein, in het kader van acties 15 'Onder beheer brengen van doelen via update en opmaak natuurbeheerplannen' en 16 "Gericht beheer en inrichting uitvoeren op het terrein". Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 25 Code bezwaar: 79 // C1
Ingediend bezwaar
<i>Impementatie en instrumentarium (OD 2.1, actie 10, actie 11 en OD 2.2, actie 13, actie 16, actie 19). De instrumenten moeten op elkaar afgestemd worden. Ook moet voorkomen worden dat beleidsdomeinen elkaar tegenspreken in de adviesverlening. Om de realisatie van de IHD te kunnen realiseren, dient de prioritering afgestemd te worden om de beschikbare budgetten.</i>
Code indiener(s): 36 Code bezwaar: 114 // C1
Ingediend bezwaar
<i>De instrumenten moeten op elkaar afgestemd worden. Ook moet voorkomen worden dat beleidsdomeinen elkaar tegenspreken in de adviesverlening. Om de realisatie van de IHD te kunnen realiseren, dient de prioritering afgestemd te worden om de beschikbare budgetten.</i>
Code indiener(s): 38 Code bezwaar: 128 / -1 / C1
Ingediend bezwaar
<i>De instrumenten moeten op elkaar afgestemd worden. Ook moet voorkomen worden dat beleidsdomeinen elkaar tegenspreken in de adviesverlening. Om de realisatie van de IHD te kunnen realiseren, dient de prioritering afgestemd te worden om de beschikbare budgetten.</i>
Code indiener(s): 43 Code bezwaar: 137 / -2 / C1
Ingediend bezwaar
<i>.Impementatie en instrumentarium (OD 2.1, actie 10, actie 11 en OD 2.2, actie 13, actie 16, actie 19). De instrumenten moeten op elkaar afgestemd worden. Ook moet voorkomen worden dat beleidsdomeinen elkaar tegenspreken in de adviesverlening. Om de realisatie van de IHD te kunnen realiseren, dient de prioritering afgestemd te worden om de beschikbare budgetten.</i>
Code indiener(s): 42 Code bezwaar: 135 / -21 / C1
Ingediend bezwaar
<i>Impementatie en instrumentarium (OD 2.1, actie 10, actie 11 en OD 2.2, actie 13, actie 16, actie 19). De instrumenten moeten op elkaar afgestemd worden. Ook moet voorkomen worden dat beleidsdomeinen elkaar tegenspreken in de adviesverlening. Om de realisatie van de IHD te kunnen realiseren, dient de prioritering afgestemd te worden om de beschikbare budgetten.</i>
Code indiener(s): 39 Code bezwaar: 132 / -2 / C1
Ingediend bezwaar
<i>.Impementatie en instrumentarium (OD 2.1, actie 10, actie 11 en OD 2.2, actie 13, actie 16, actie 19). De instrumenten moeten op elkaar afgestemd worden. Ook moet voorkomen worden dat beleidsdomeinen elkaar tegenspreken in de adviesverlening. Om de realisatie van de IHD te kunnen realiseren, dient de prioritering afgestemd te worden om de beschikbare budgetten.</i>
Code indiener(s): 57 Code bezwaar: 152 / -11 / C1
Ingediend bezwaar

Implementatie en instrumentarium (OD 2.1, actie 10, actie 11 en OD 2.2, actie 13, actie 16, actie 19). De instrumenten moeten op elkaar afgestemd worden. Ook moet voorkomen worden dat beleidstakken mekaar tegenspreken in de adviesverlening.

Code indiener(s): 44

Code bezwaar: 138 / -5 / C1

Ingediend bezwaar

Impementatie en instrumentarium (OD 2.1, actie 10, actie 11 en OD 2.2, actie 13, actie 16, actie 19). De instrumenten moeten op elkaar afgestemd worden. Ook moet voorkomen worden dat beleidsdomeinen elkaar tegenspreken in de adviesverlening.

Code indiener(s): 34

Code bezwaar: 109 / -3 / C1

Ingediend bezwaar

Implementatie en instrumentarium (OD 2.1, actie 10, actie 11 en OD 2.2, actie 13, actie 16, actie 19). De instrumenten moeten op elkaar afgestemd worden. Ook moet voorkomen worden dat beleidsdomeinen elkaar tegenspreken in de adviesverlening. Om de realisatie van de IHD te kunnen realiseren, dient de prioritering afgestemd te worden om de beschikbare budgetten.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren hebben geen betrekking op de omschrijving van een specifieke actie uit het programma. Wel geven ze een aantal aandachtspunten mee voor de uitwerking van acties 10, 11, 13, 16 en 19 in de praktijk. Uiteraard worden instrumenten en adviezen zoveel en waar mogelijk op elkaar afgestemd en worden de beschikbare IHD-budgetten maximaal ingezet voor de taakstelling 2020. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 49

Code bezwaar: 144 / -6 / CC1

Ingediend bezwaar

4.1.1.2 Soorten in Gent In 2016 ging de Stad Gent over tot de opmaak van een "soorten plan" voor haar grondgebied. Met dit Gentse soortenplan maakt de Stad de vertaling van wat soortenbescherming op Vlaams en Europees niveau voor Gent kan betekenen. Bovendien kadert dit plan ook binnen het soortenbeleid van de provincie. Voor de selectie van de Gentse soorten werd immers gebruik gemaakt van de nota "prioritaire soorten voor Oost-Vlaanderen". Daarnaast werd deze lijst aangevuld met Rodelijstsoorten (bedreigde soorten) en met Europese habitatsoorten die in Gent voorkomen. In totaal werden een 200-tal soorten opgelijst in een databank. Volgende gegevens zijn per soort opgenomen in de databank: Deellijst waartoe soort behoort Soortengroep waartoe soort behoort Nederlandse en Latijnse soortnaam Rode lijst categorie Voorkomen in Vlaams Soortenbesluit Categorie in Europese habitatlijsten & ecoprofielen Categorie in de Nota Prioritaire soorten Oost Vlaanderen Belang van de Gentse populatie Gentse prioriteit van de soort Habitats waar soort in voorkomt Verwijzing naar infodocument waar kaarten en beschikbare verspreidingsgegevens per soort verzameld zijn Huidige leefgebieden Verdwenen/potentiële leefgebieden Bijkomende info per soort Relevante acties per soort Vervolgens werden hieruit een 75-tal 'prioritaire' soorten voor Gent geselecteerd. Dit zijn soorten die een permanente populatie hebben op Gents grondgebied, of die dit in een recent verleden hadden. De prioriteit voor Gent werd bepaald aan de hand van een optelsom van het belang van de soort in de verschillende waarderingsbronnen: de rode lijstcategorie, Europese habitatsoorten, het voorkomen op de Oost-Vlaamse lijst (prioritaire of symboolsoort) en het belang van de Gentse populatie binnen Vlaanderen. De eerste resultaten voor het Gents soortenplan leveren volgende conclusies op: Er zijn 75 prioritaire soorten geselecteerd voor Gent. Deze prioritaire soorten concentreren zich in 'hotspots' en bepaalde biotopen. Bepaalde biologisch zeer waardevolle biotopen bevatten meer bedreigde soorten dan andere en hebben meer betekenis in het Gentse; concreet gaat het om riviermeersen en stadsbiotopen. Sommige hotspots en bedreigde soorten zijn niet meer gebonden aan 'klassieke biotopen' maar eigen aan een 'stadsomgeving'. De meeste van die bijzondere habitats en hotspots met veel soorten zijn grote gebieden of 'netwerkgebieden' en bijzonder en/of gevarieerd wat betreft 'abiotiek' (zoals de getijdscheldel en 'natuurlijke processen'. Het valt op dat bovenaan de lijst 4 natuurkernen staan van meer dan 100 ha en dat 3 van de 4 groenpolen hiertoe behoren. Het 'buitengebied', voor wat betreft het gedeelte gelegen buiten de echte rivieralleen, is op dit ogenblik schaars bedekt aan prioritaire soorten. Binnen de rivieralleen is er een groot verschil tussen de verschillende valleien. Zo is de versnipperde Leievallei in het buitengebied op dit moment schaars bedekt met prioritaire soorten, in vergelijking met de Bourgoyen, Gentbrugse meersen of Moervaart Dit lijkt voornamelijk te wijten aan verschillen in aan 'landbouwintensifiëring' en biotoopversnippering. De soortengroepen stellen andere eisen aan de biotopen of gebieden. Vogels bijvoorbeeld zijn eerder 'structuurdieren' die voorkomen van zodra een gebied een bepaalde grootte of structuur heeft bereikt, zoals een groot open wetland, en niet zozeer gebonden zijn aan goed ontwikkelde biotopen die een lange ontwikkelingstijd nodig hebben en specifieke eisen stellen op het gebied van abiotiek en beheer. Uit het Gents soortenplan blijkt verder dat volgende habitatsoorten voorkomen op Gents grondgebied: Rivierprik Europese bever Bittervoorn Muurhagedis Rosse vleermuis Grootoorvleermuis Laatvlieger Baardvleermuis Franjestaart Ruige dwergvleermuis Watervleermuis Dwergvleermuis Ook volgende vogelrichtlijnsoorten zijn aanwezig: Krakeend Slobeend Slechtvalk Visdief Blauwborst Ijsvogel Kleine mantelmeeuw Porseleinhoen

Code indiener(s): 49

Code bezwaar: 144 / -5 / CC1

Ingediend bezwaar

Tenslotte is de Stad Gent van mening dat ook verschillende leefgebieden op haar grondgebied in aanmerking komen voor en/of een bijdrage kunnen leveren aan de realisatie van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen voor soorten in Vlaanderen. Opgesplitst in ecoprofielen betreft het in grote lijnen de volgende gebieden: Ecoprofiel 3. Broedvogels van natte graslanden o Leievallei Ecoprofiel 4. Dieren van structuurrijke graslanden in een kleinschalig landschap o Kouter-Leieland te Drongen (inclusief de Leievallei) o Moervaartvallei o Groenpool Parkbos te Zwijnaarde (beschermd landschap "kastelensite

Zwijnaarde") Ecoprofiel 5. Dieren van natte, structuurrijke graslanden en grote zeggen o Alle meersen (Malemmeersen, Scheldemeersen, Gentbrugse meersen, Bourgoyen- Ossemeersen) o Moervaartvallei Ecoprofiel 10. Dieren van lichtrijke bossen en mozaïeklandschappen o Alle groenpolen (Parkbos, Gentbrugse meersen, Oud Vliegveld, Vinderhoutse Bossen) Ecoprofiel 11, Structuurrijke, gesloten bossen o Groenpool Vinderhoutse bossen (zowel de oude boskern als de uitbreiding) te Drongen: o domein De Ghellinck te Zwijnaarde Ecoprofiel 12, Overwinterende vogels van open water o Zeekanaal en dokken o Groenpool Oud Vliegveld Oostakker-Lochristi o Zoetwatergetijdengebied Zeeschelde met aansluitend een deel van de Gentbrugse meersen Ecoprofiel 14. Moeras o Bourgoyen o Andere Leiemeersen

Code indiener(s): 49

Code bezwaar: 144 / -8 / CC1

Ingediend bezwaar

In Gent komen tenslotte een aantal habitatsoorten voor in niet klassieke habitats of buiten de typische ecoprofielen. Het gaat dan specifiek om volgende soorten: Slechtvalk Visdief Blauwborst Ijsvogel Kleine mantelmeeuw Kluit Muurhagedis

Code indiener(s): 49

Code bezwaar: 144 / -7 / CC1

Ingediend bezwaar

4.1.2 Operationele doelstelling 1.2. Toewijzen en operationaliseren van de doelen gna oppervlakte en kwaliteit voor Europees te beschermenhabitatsen soorten. De Vlaamse Overheid stelt zich tot doel jaarlijks 4 soortenbeschermingsprogramma's op te maken voor in totaal 107 G-IHD-soorten, evenals 37 overige Vlaamse prioritaire soorten (zie hiervoor actie 6, lijn 837). Zoals hierboven reeds aangegeven kan de Stad een bijdrage leveren voor de instandhouding en/of bescherming van de aanwezige G- IHD soorten. Daarnaast komen op het grondgebied van de Stad Gent een aantal soorten voor die zijn opgenomen op de lijst van Vlaamse prioritaire soorten (bijlage 8). Specifiek gaathet om: Steenuil Grutto De Stad Gent vraagt hiermee rekening te houden bij opmaak van deze plannen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren hebben geen betrekking op een van deze onderdelen maar is eerder beschrijvend van aard, onder de vorm van een medeling over het voorkomen van soorten, over de bijdrage van leefgebieden van soorten op het grondgebied van de stad Gent aan de GIHD, en over het voorkomen van prioritaire soorten op het grondgebied van de Stad Gent. Het vraagt ook om rekening te houden met de prioritaire soorten voor het grondgebied van de stad Gent. Derhalve vraagt het geen aanpassing aan de tekst. Het vormt wel een aandachtspunt voor gebiedsgerichte acties i.k.v. IHD op het grondgebied van de stad Gent.

Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 26

Code bezwaar: 89 // CCC1

Ingediend bezwaar

Zones buiten SBZ. Deze mogen geen invloed hebben op de economische activiteiten van de land – en tuinbouw. Zolang hier geen kader voor is (en niet duidelijk is wat o.a. de impact is naar vergunningverlening), kunnen we hier als Boerenbond Limburg niet mee akkoord gaan en vragen we om deze actie te schrappen. De optimalisatietool die door ANB gevraagd is, zal altijd uitwijzen dat de meest geschikte locaties aansluiten bij bestaande SBZ-gebieden (vooral in Limburg dus). Gebieden die in het verleden al veel inspanningen hebben geleverd (al dan niet vrijwillig), dreigen opnieuw de dupe te worden van bijkomende acties.

Code indiener(s): 31

Code bezwaar: 103 / -41 / CCC1

Ingediend bezwaar

Afbakening van zones buiten SBZ voor de realisatie van de Europese natuurdoelen ligt heel gevoelig en rond dit thema zullen er nog ernstige gesprekken moeten gevoerd worden. Dat er in de IHD besluiten van 23 april 2014 ook een taakstelling is voor IHD bos doelen buiten SBZ is gekend en al lang vragen we welke richting dit moet uitgaan. Concrete vragen zijn of deze gebieden dan later SBZ gebieden worden? Gaan deze op termijn ook een zelfde inpakt hebben op economische activiteiten errond? Hoe gaat deze aanduiding gebeuren? Allemaal vragen waar nog geen antwoorden op zijn geformuleerd en waar we principieel een groot probleem hebben. Eerst de doelen realiseren binnen SBZ en dan zien wat er kan en niet kan buiten SBZ gebieden. We willen niet dat er op korte termijn terug voor rechtsonzekerheid gezorgd wordt door dit zomaar te poneren en ABS aanvaard dan ook geen realisaties op korte termijn van IHD doelen buiten SBZ.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Waar het Vlaams Natura 2000-programma ingaat op het aanduiden van zones voor de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen buiten speciale beschermingszones, is dit in de eerste plaats louter het uitvoeren van de opdracht voorzien in artikel 50ter, §3, tweede lid, van het natuurdecreet, waar wordt gesteld dat het Natura 2000-programma tevens een programma moet bevatten van de aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden buiten de speciale beschermingszones en van de opmaak van managementplannen voor deze zones. Volgens diezelfde bepalingen duidt de Vlaamse Regering deze zones aan voor 1 januari 2019 en bepaalt ze nadere regels betreffende de procedure voor de aanduiding van deze zones. Het voorliggende ontwerp van Natura 2000-programma duidt derhalve zelf deze zones niet aan, en evenmin worden hierin de nadere regels tot aanduiding van die zones vastgesteld. Op basis van art. 36ter van het natuurdecreet is voor deze zones geen passende beoordeling van toepassing. Bijgevolg werken deze zones niet extra door in de vergunningverlening. De regeringsbeslissingen van 23 juli 2010, 23 april 2014 en 10 maart 2016 legden respectievelijk de gewestelijke (G-IHD) en specifieke (S-IHD, d.i. per SBZ) instandhoudingsdoelstellingen vast. De S-IHD geven geen volledige invulling aan de G-IHD, wat leidt tot een aanzienlijke taakstelling buiten SBZ. De hiervoor

beschreven opdracht in het natuurdecreet moet leiden tot de aanduiding van de zones waar deze zullen gerealiseerd worden. De aangehaalde elementen vormen wel aandachtspunten bij de uitwerking van O.D. 1.1. en de actie 1 en 3 in de praktijk, met name het verduidelijken van de procedure voor de afbakening, waaronder de wijze van inspraak, van het statuut en de impact naar andere instrumenten van het natuurbeleid. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 35

Code bezwaar: 110 / -4 / D1

Ingediend bezwaar

Actie 19: De implementatie van IHD's via andere beleidsdomeinen. Een gezamenlijke oefening tegen medio 2017 met de verschillende actoren moet leiden tot een beter en meer systematisch beeld van de instrumenten en concrete maatregelen. Gelet op de beperkte tijd die overblijft is het wellicht zinvol om te werken met een globaal kader waarin de mogelijke instrumenten en de mogelijke concrete maatregelen zijn opgenomen. Nadien kan eventueel nog worden bijgesteld

Code indiener(s): 53

Code bezwaar: 148 / -19 / D1

Ingediend bezwaar

Actie 19: De implementatie van IHD's via andere beleidsdomeinen. Een gezamenlijke oefening tegen medio 2017 met de verschillende actoren moet leiden tot een beter en meer systematisch beeld van de instrumenten en concrete maatregelen. Gelet op de beperkte tijd die overblijft is het wellicht zinvol om te werken met een globaal kader waarin de mogelijke instrumenten en de mogelijke concrete maatregelen zijn opgenomen. Nadien kan eventueel nog worden bijgesteld.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren hebben geen betrekking op de omschrijving van een specifieke actie uit het programma. Wel geeft het een aantal aandachtspunten mee voor de uitwerking van actie 19 in de praktijk. Gelet op het voorgaande wordt aan dezet bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 36 Code bezwaar: 111 / -2 / DDD1
Ingediend bezwaar
<i>Waar leefgebieden van soorten buiten de afbakening van IHD vallen kunnen geen verplichtende maatregelen gelden, maar moet dit louter op een vrijwillig stimulerend beleid steunen. Er mag ook geen bijkomende herstel-impact zijn.</i>
Code indiener(s): 38 Code bezwaar: 125 / -2 / DDD1
Ingediend bezwaar
<i>Waar leefgebieden van soorten buiten de afbakening van IHD vallen kunnen geen verplichtende maatregelen gelden, maar moet dit louter op een vrijwillig stimulerend beleid steunen. Er mag ook geen bijkomende herstel-impact zijn.</i>
Code indiener(s): 39 Code bezwaar: 132 / 10008 / DDD1
Ingediend bezwaar
<i>Waar leefgebieden van soorten buiten de afbakening van IHD vallen kunnen geen verplichtende maatregelen gelden, maar moet dit louter op een vrijwillig stimulerend beleid steunen. Er mag ook geen bijkomende herstel-impact zijn.</i>
Code indiener(s): 43 Code bezwaar: 137 / 7 / DDD1
Ingediend bezwaar
<i>Waar leefgebieden van soorten buiten de afbakening van IHD vallen kunnen geen verplichtende maatregelen gelden, maar moet dit louter op een vrijwillig stimulerend beleid steunen. Er mag ook geen bijkomende herstel-impact zijn.</i>
Code indiener(s): 44 Code bezwaar: 138 / 7 / DDD1
Ingediend bezwaar
<i>Waar leefgebieden van soorten buiten de afbakening van IHD vallen kunnen geen verplichtende maatregelen gelden, maar moet dit louter op een vrijwillig stimulerend beleid steunen. Er mag ook geen bijkomende herstel-impact zijn.</i>
Code indiener(s): 25 Code bezwaar: 75 / 8 / DDD1
Ingediend bezwaar
<i>Waar leefgebieden van soorten buiten de afbakening van IHD vallen kunnen geen verplichtende maatregelen gelden, maar moet dit louter op een vrijwillig stimulerend beleid steunen. Er mag ook geen bijkomende herstel-impact zijn.</i>
Code indiener(s): 34 Code bezwaar: 109 / 7 / DDD1
Ingediend bezwaar
<i>Waar leefgebieden van soorten buiten de afbakening van IHD vallen kunnen geen verplichtende maatregelen gelden, maar moet dit louter op een vrijwillig stimulerend beleid steunen. Er mag ook geen bijkomende herstel-impact zijn.</i>
Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren specificeren niet het onderdeel van het voorontwerp waarop het betrekking heeft. Op basis van de omschrijving worden deze geïnterpreteerd als een opmerking bij actie 1 'Aanduiden van zones voor de realisatie van IHD en IHM buiten SBZ tegen 1 januari 2019 en opmaken programma inzake managementplannen voor deze zones en het statuut van de IHD buiten SBZ'. Waar het Vlaams Natura 2000-programma ingaat op het aanduiden van zones voor de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen buiten speciale beschermingszones, is dit in de eerste plaats louter het uitvoeren van de opdracht voorzien in artikel 50ter, §3, tweede lid, van het natuurdecreet, waar wordt gesteld dat het Natura 2000-programma tevens een programma moet bevatten van de aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden buiten de speciale beschermingszones en van de opmaak van managementplannen voor deze zones. Volgens diezelfde bepalingen duidt de Vlaamse Regering deze zones aan voor 1 januari 2019 en bepaalt ze nadere regels betreffende de procedure voor de aanduiding van deze zones. Het voorliggende ontwerp van Natura 2000-programma duidt derhalve zelf deze zones niet aan, en evenmin worden hierin de nadere regels tot aanduiding van die zones vastgesteld. Op basis van art. 36ter van het natuurdecreet is voor deze zones geen passende beoordeling van toepassing. Bijgevolg werken deze zones niet extra door in de vergunningverlening. De regeringsbeslissingen van 23 juli 2010, 23 april 2014 en 10 maart 2016 legden respectievelijk de gewestelijke (G-IHD) en specifieke (S-IHD, d.i. per SBZ) instandhoudingsdoelstellingen vast. De S-IHD geven geen volledige invulling aan de G-IHD, wat leidt tot een aanzienlijke taakstelling buiten SBZ. De hiervoor beschreven opdracht in het natuurdecreet moet leiden tot de aanduiding van de zones waar deze zullen gerealiseerd worden. De aangehaalde elementen vormen wel aandachtspunten bij de uitwerking van de actie in de praktijk, met name het verduidelijken van het statuut. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma..

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -2221 / E1

Ingediend bezwaar

De zoekzones moeten zo snel mogelijk concreet worden en verkleind worden. Dit is steeds beloofd geweest. Wij willen duidelijk stellen dat zoekzones nooit buiten SBZ gebied mogen liggen. Omdat het programma gericht is op een passief beleid in plaats van een actief beleid zijn de zoekzones nog zo groot. Door de te grote zoekzones worden momenteel de landbouwers • en bij uitbreiding de KMO's en industrie te veel geconfronteerd met beperkingen in de bedrijfsvoering. Daarom pleiten wij voor een efficiënte implementatie op terrein om zo te komen tot een verkleining van de zoekzones. Dit wil zeggen een concreet Natura 2000 programma.

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -5 / E1

Ingediend bezwaar

Zoekzonemodel (H3.4 en actie 1, actie 2, actie 3) Er is vandaag geen zicht meer op het model zoals het verder ontwikkeld wordt voor de uitvoering van de MP's en verschillende opmerkingen werden geformuleerd in de zoekzonewerkgroep. Dit verrechtvaardigt een voorbehoud. Het is daarnaast niet duidelijk wat het statuut is van de zoekzones, zoals wordt opgemerkt in het N2000P (zie ook actie 3). Er blijken verschillende interpretaties. Vervangen de zoekzones het SBZ wanneer het zoekzonemodel zijn werk gedaan heeft en in dat geval hoe zit het met actueel habitat binnen SBZ maar buiten de zoekzones? En wat is het effect van die natuur buiten zoekzone op de omliggende landbouwbedrijven? Houd men een boekhouding bij, naarmate de zoekzone verkleint, van welke natuur in het kader van het MP ontwikkeld wordt, wat betreft effect op vergunningen? (Dergelijke problematiek is in Nederland niet aan de orde omdat er geen zoekzones voor vooropgestelde doelen zijn.) Hoe gaat het ANB omgaan/faseren inzake natuurbeheerplannen buiten de zoek zone? Is er een budgetverdeling of gaan die 'op slot'?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren gaan niet concreet in op een van deze punten maar omschrijven aandachtspunten ten aanzien van de uitwerking van actie 3 en het instandhoudingsbeleid in het algemeen. Gelet op het voorgaande wordt aan dezet bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 42

Code bezwaar: 136 / 1 / E5

Ingediend bezwaar

Sociaal: Vertrouwen in overheid die steeds regels bijstuurt en zo straft wie al voorliep op beleid in natuurontwikkeling. Onder het motto van de draagkracht worden private eigenaars gedwongen hun private terreinen voor publiek open te stellen. Dit leidt vaak tot inbreuken op de privacy. Bovendien kampen private eigenaars vaak met de nadelige gevolgen: vandalisme en vervuiling (recreanten plukken planten, laten zwerfvuil achter, laten honden loslopen en verschrikken wilde fauna).-

Economisch: De eigendom vermindert in waarde. Natuurbeheer betekent een netto kost. Private beheerders kunnen een impact ondervinden:-

Sociaal: Bepaalde activiteiten worden plots aan gebods- of verbodsbepalingen gekoppeld omdat men het beleid uitvoert (geen exoten, bepaalde activiteiten beperkt). Jagers worden negatief in het daglicht gesteld wanneer ze de oogst van hun beheer inhalen.

Economisch: Hoewel natuurbeheerders voordeel halen uit de nieuwe instrumenten en regels, kunnen de regels dermate betuttelend worden dat eigenaars argwanend worden om hun gronden hiervoor in te zetten: vb vergroeningsregels landbouw via verplichting ipv stimulerend in overeenstemming met een lokale visie. Hoewel natuurgebieden een economisch voordeel voor de oogst van jagers kunnen meebrengen, kan in bepaalde gevallen een te strikte jachtregelgeving de predatiecontrole tegenwerken en het aantal jachtdagen inperken, waardoor de kost-opbrengst-relatie verhoogt in plaats van verlaagt, vb natuurgebieden waar geen jacht toegelaten is of slechts beperkt.

Code indiener(s): 44

Code bezwaar: 138 / 1 / E5

Ingediend bezwaar

Sociaal: oVertrouwen in overheid die steeds regels bijstuurt en zo straft wie al voorliep op beleid in natuurontwikkeling o Onder het motto van de draagkracht worden private eigenaars gedwongen hun private terreinen voor publiek open te stellen. Dit leidt vaak tot inbreuken op de privacy. Bovendien kampen private eigenaars vaak met de nadelige gevolgen: vandalisme en vervuiling (recreanten plukken planten, laten zwerfvuil achter, laten honden loslopen en verschrikken wilde fauna).-

Economisch: o De eigendom vermindert in waarde o Natuurbeheer betekent een netto kostPrivate beheerders kunnen een impact ondervinden:-

Sociaal: o Bepaalde activiteiten worden plots aan gebods- of verbodsbepalingen gekoppeld omdat men het beleid uitvoert (geen exoten, bepaalde activiteiten beperkt) o Jagers worden negatief in het daglicht gesteld wanneer ze de oogst van hun beheer inhalen-

Economisch: oHoewel natuurbeheerders voordeel halen uit de nieuwe instrumenten en regels, kunnen de regels dermate betuttelend worden dat eigenaars argwanend worden om hun gronden hiervoor in te zetten: vb vergroeningsregels landbouw via verplichting ipv stimulerend in overeenstemming met een lokale visie o Hoewel natuurgebieden een economisch voordeel voor de oogst van jagers kunnen meebrengen, kan in bepaalde gevallen een te strikte jachtregelgeving de predatiecontrole tegenwerken en het aantal jachtdagen inperken, waardoor de kost-opbrengst-relatie verhoogt in plaats van verlaagt, vb natuurgebieden waar geen jacht toegelaten is of slechts beperkt.

Code indiener(s): 32

Code bezwaar: 104 / 1 / E5

Ingediend bezwaar

Sociaal:

oVertrouwen in overheid die steeds regels bijstuurt en zo straft wie al voorliep op beleid in natuurontwikkeling o Onder het motto van de draagkracht worden private eigenaars gedwongen hun private terreinen voor publiek open te stellen. Dit leidt vaak tot inbreuken op de privacy. Bovendien kampen private eigenaars vaak met de nadelige gevolgen: vandalisme en vervuiling (recreanten plukken planten, laten zwerfvuil achter, laten honden loslopen en verschrikken wilde fauna).-Economisch:

oDe eigendom vermindert in waarde
oNatuurbeheer betekent een netto kostPrivate beheerders kunnen een impact ondervinden:-Sociaal:
oBepaalde activiteiten worden plots aan gebods- of verbodsbepalingen gekoppeld omdat men het beleid uitvoert (geen exoten, bepaalde activiteiten beperkt)-Economisch:
oHoewel natuurbeheerders voordeel halen uit de nieuwe instrumenten en regels, kunnen de regels dermate betuttelend worden dat eigenaars argwanend worden om hun gronden hiervoor in te zetten: vb vergroeningsregels landbouw via verplichting ipv stimulerend in overeenstemming met een lokale visie

Code indiener(s): 36

Code bezwaar: 112 / 1 / E5

Ingediend bezwaar

Sociaal:

oVertrouwen in overheid die steeds regels bijstuurt en zo straft wie al voorliep op beleid in natuurontwikkeling
oOnder het motto van de draagkracht worden private eigenaars gedwongen hun private terreinen voor publiek open te stellen. Dit leidt vaak tot inbreuken op de privacy. Bovendien kampen private eigenaars vaak met de nadelige gevolgen: vandalisme en vervuiling (recreanten plukken planten, laten zwerfvuil achter, laten honden loslopen en verschrikken wilde fauna).

Economisch:

oDe eigendom vermindert in waarde

oNatuurbeheer betekent een netto kostPrivate beheerders kunnen een impact ondervinden:-

Sociaal:

oBepaalde activiteiten worden plots aan gebods- of verbodsbepalingen gekoppeld omdat men het beleid uitvoert (geen exoten, bepaalde activiteiten beperkt)

oJagers worden negatief in het daglicht gesteld wanneer ze de oogst van hun beheer inhalen-

Economisch:

oHoewel natuurbeheerders voordeel halen uit de nieuwe instrumenten en regels, kunnen de regels dermate betuttelend worden dat eigenaars argwanend worden om hun gronden hiervoor in te zetten: vb vergroeningsregels landbouw via verplichting ipv stimulerend in overeenstemming met een lokale visie

oHoewel natuurgebieden een economisch voordeel voor de oogst van jagers kunnen meebrengen, kan in bepaalde gevallen een te strikte jachtregelgeving de predatiecontrole tegenwerken en het aantal jachtdagen inperken, waardoor de kost-opbrengst-relatie verhoogt in plaats van verlaagt, vb natuurgebieden waar geen jacht toegelaten is of slechts beperkt.

Code indiener(s): 38

Code bezwaar: 126 / 1 / E5

Ingediend bezwaar

Sociaal:

oVertrouwen in overheid die steeds regels bijstuurt en zo straft wie al voorliep op beleid in natuurontwikkeling
oOnder het motto van de draagkracht worden private eigenaars gedwongen hun private terreinen voor publiek open te stellen. Dit leidt vaak tot inbreuken op de privacy. Bovendien kampen private eigenaars vaak met de nadelige gevolgen: vandalisme en vervuiling (recreanten plukken planten, laten zwerfvuil achter, laten honden loslopen en verschrikken wilde fauna).-

Economisch:

oDe eigendom vermindert in waarde

oNatuurbeheer betekent een netto kostPrivate beheerders kunnen een impact ondervinden:-

Sociaal:

oBepaalde activiteiten worden plots aan gebods- of verbodsbepalingen gekoppeld omdat men het beleid uitvoert (geen exoten, bepaalde activiteiten beperkt)

oJagers worden negatief in het daglicht gesteld wanneer ze de oogst van hun beheer inhalen-

Economisch:

*o*Hoewel natuurbeheerders voordeel halen uit de nieuwe instrumenten en regels, kunnen de regels dermate betuttelend worden dat eigenaars argwanend worden om hun gronden hiervoor in te zetten: vb vergroeningsregels landbouw via verplichting ipv stimulerend in overeenstemming met een lokale visie
*o*Hoewel natuurgebieden een economisch voordeel voor de oogst van jagers kunnen meebrengen, kan in bepaalde gevallen een te strikte jachtregelgeving de predatiecontrole tegenwerken en het aantal jachtdagen inperken, waardoor de kost-opbrengst-relatie verhoogt in plaats van verlaagt, vb natuurgebieden waar geen jacht toegelaten is of slechts beperkt.

Code indiener(s): 39

Code bezwaar: 132 / 10009 / E5

Ingediend bezwaar

Economisch: o De eigendom vermindert in waarde *o* Natuurbeheer betekent een netto kost *Private* beheerders kunnen een impact ondervinden:-

Sociaal: o Bepaalde activiteiten worden plots aan gebods- of verbodsbepalingen gekoppeld omdat men het beleid uitvoert (geen exoten, bepaalde activiteiten beperkt) *o* Jagers worden negatief in het daglicht gesteld wanneer ze de oogst van hun beheer inhalen-

Economisch: o Hoewel natuurbeheerders voordeel halen uit de nieuwe instrumenten en regels, kunnen de regels dermate betuttelend worden dat eigenaars argwanend worden om hun gronden hiervoor in te zetten: vb vergroeningsregels landbouw via verplichting ipv stimulerend in overeenstemming met een lokale visie *o* Hoewel natuurgebieden een economisch voordeel voor de oogst van jagers kunnen meebrengen, kan in bepaalde gevallen een te strikte jachtregelgeving de predatiecontrole tegenwerken en het aantal jachtdagen inperken, waardoor de kost-opbrengst-relatie verhoogt in plaats van verlaagt, vb natuurgebieden waar geen jacht toegelaten is of slechts beperkt. *Sociaal:*

*o*Vertrouwen in overheid die steeds regels bijstuurt en zo straft wie al voorliep op beleid in natuurontwikkeling
*o*Onder het motto van de draagkracht worden private eigenaars gedwongen hun private terreinen voor publiek open te stellen. Dit leidt vaak tot inbreuken op de privacy. Bovendien kampen private eigenaars vaak met de nadelige gevolgen: vandalisme en vervuiling (recreanten plukken planten, laten zwerfvuil achter, laten honden loslopen en verschrikken wilde fauna).-

Code indiener(s): 25

Code bezwaar: 75 / 9 / E5

Ingediend bezwaar

Sociaal:

*o*Vertrouwen in overheid die steeds regels bijstuurt en zo straft wie al voorliep op beleid in natuurontwikkeling
o Onder het motto van de draagkracht worden private eigenaars gedwongen hun private terreinen voor publiek open te stellen. Dit leidt vaak tot inbreuken op de privacy. Bovendien kampen private eigenaars vaak met de nadelige gevolgen: vandalisme en vervuiling (recreanten plukken planten, laten zwerfvuil achter, laten honden loslopen en verschrikken wilde fauna).- *Economisch:*

*o*De eigendom vermindert in waarde *o*Natuurbeheer betekent een netto kost *Private* beheerders kunnen een impact ondervinden:- *Sociaal:*

*o*Bepaalde activiteiten worden plots aan gebod- of verbodsbepalingen gekoppeld omdat men het beleid uitvoert (geen exoten, bepaalde activiteiten beperkt)

*o*Jagers worden negatief in het daglicht gesteld wanneer ze de oogst van hun beheer inhalen- *Economisch:*

*o*Hoewel natuurbeheerders voordeel halen uit de nieuwe instrumenten en regels, kunnen de regels dermate betuttelend worden dat eigenaars argwanend worden om hun gronden hiervoor in te zetten: vb vergroeningsregels landbouw via verplichting ipv. stimulerend in overeenstemming met een lokale visie
*o*Hoewel natuurgebieden een economisch voordeel voor de oogst van jagers kunnen meebrengen, kan in bepaalde gevallen een te strikte jachtregelgeving de predatiecontrole tegenwerken en het aantal jachtdagen inperken, waardoor de kost-opbrengst-relatie verhoogt in plaats van verlaagt, vb natuurgebieden waar geen jacht toegelaten is of slechts beperkt.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren geven een aantal algemene bezorgdheden weer over het instandhoudingsbeleid of het ruimere natuurbeleid. Ze gaan echter niet concreet in op een van de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -3 / E6

Ingediend bezwaar

Een goede implementatie en het afsluiten van samenwerkingsovereenkomsten met private beheerders zullen enkel kunnen door goede begeleiding, motivatie en het ondersteunen van de terreinacties maar de knelpunten hieronder beschreven zullen het moeilijker maken. Wat er buiten bos zal gebeuren is ook niet echt bepaald (bos -soorten). Meermaals werd vastgesteld dat sommige partijen buiten het voorziene overleg parallelle afspraken maken die lokaal grote invloed hebben op de N2000 implementatie en waar het dan voor anderen onmogelijk is om de beheerders te motiveren om in vertrouwen samen te werken; bv. Raamakkoord Lierman, sommige afspraken in RUP's.

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -11 / E6

Ingediend bezwaar

APB De taakstelling voor het APB contractueel vastgelegd voor Natura 2000 kan door de private pijler versterkt worden met: het handhaven van het toegewezen APB budget zo niet is de werking nu al gehypothekeerd alhoewel nu reeds volop gewerkt moet worden voor management plan 1.2. de versterking van de coördinatietaak en de mogelijk verzekerde bosgroepwerking (wat met Vlaams-Brabant?). het opvolgen van andere programma's die nauw verband hebben met die Vlaams taken maar nu niet gedekt zijn want niet gebonden aan ANB zoals de RUP's, gebiedsprojecten en inrichtingen (natuurinrichting) die overlappen met de IHD uitvoering maar waaraan de private partijen niet structureel deelnemen. Deze aanvullende stap kan de coherente deelname van het privaat beheer aan het Vlaamse beleid verzekeren.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren gaan niet in op een van de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma maar geven een aantal suggesties voor het natuurbeleid en ruimer. Gelet op het voorgaande wordt aan dezet bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -31 / EEE1

Ingediend bezwaar

3 SD 2 vermijden of stoppen van verslechtering van habitats en soorten Acties 24, 25 en 26 moeten in dit natura 2000 programma geschrapt worden. Niet van toepassing in deze programmaperiode.

Code indiener(s): 51

Code bezwaar: 146 / -13 / EEE1

Ingediend bezwaar

1.3 Passieve implementatie In dit Natura 2000-programma worden verschillende acties opgenomen met betrekking tot de passieve implementatie. Voor Boerenbond moet het programma zich richten op het actief beleid. De decretale bepalingen laten toe om het Natura 2000- programma te beschouwen als het instrument voor de sturing van het actieve beleid, waarnaast ook het passieve beleid verder ontwikkeld wordt zonder deel uit te maken van het programma.

Code indiener(s): 10

Code bezwaar: 17 / 3 / EEE1

Ingediend bezwaar

1.3 Passieve implementatie In dit Natura 2000-programma worden verschillende acties opgenomen met betrekking tot de passieve implementatie. Voor Boerenbond moet het programma zich richten op het actief beleid. De decretale bepalingen laten toe om het Natura 2000- programma te beschouwen als het instrument voor de sturing van het actieve beleid, waarnaast ook het passieve beleid verder ontwikkeld wordt zonder deel uit te maken van het programma.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50ter/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren vragen om het passief beleid geen onderdeel te laten zijn van het Vlaams Natura 2000-programma. Volgens de regelgeving, in het bijzonder artikel 50ter van het decreet natuurbehoud moet het Vlaams Natura 2000-programma het passief beleid of de passieve implementatie omvatten. §2 bepaalt dat het Vlaams Natura 2000-programma wordt opgesteld met het oog op onder meer: '2° het vermijden of het stoppen van de verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijke milieu van de Europees te beschermen habitats en de leefgebieden van Europees te beschermen soorten, ter uitvoering van artikel 36ter, § 2, van dit decreet; 3° het vermijden of het stoppen van de betekenisvolle verstoring van de Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden, ter uitvoering van artikel 36ter, §2.' Het vermijden of stoppen van die verslechtering of verstoring moet deels tot grotendeels gerealiseerd worden via passieve implementatie. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 10

Code bezwaar: 27 // F1

Ingediend bezwaar

Afbakening van zones buiten SBZ voor de realisatie van de Europese natuurdoelen Voor Boerenbond is dit (actie 1) geen actie die deel moet uitmaken van een Natura 2000-programma dat de implementatie van de doelen 2020 op terrein moet aansturen. Na de goedkeuring van de IHD-besluiten op 23 april 2014 rest er inderdaad nog een taakstelling voor de realisatie van boshabitats buiten SBZ om invulling te geven aan de G-IHD. Boerenbond heeft die hoge bosdoelen die in de G-IHD zijn opgenomen en de methodiek op basis waarvan ze tot stand zijn gekomen altijd in vraag gesteld. Bovendien wordt in het programma gesteld dat deze zones niet automatisch als SBZ worden afgebakend zonder te verduidelijken wat dit betekent. Boerenbond stelt zich dan ook ernstige vragen bij het feit dat het mogelijk is om habitatwaardig bos en andere natuurdoelen te realiseren buiten SBZ als bijdrage aan de realisatie van de G-IHD zonder dat beschermingsregimes uit de Habitatrictlijn van toepassing zijn of op termijn zullen worden. De rechtsonzekerheid omwille van de natuurdoelen binnen de SBZ-gebieden is nu al enorm. Boerenbond kan dus niet akkoord gaan met realisaties buiten SBZ-gebieden.

Code indiener(s): 21

Code bezwaar: 64 // F1

Ingediend bezwaar

Bij operationele doelstelling 1.1: het ruimtelijk expliciteren van de zones die moeten bijdragen tot de gunstige regionale staat van instandhouding, vermelden acties 1, 2 en 6 opnieuw de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen en soortenbeschermingsprogramma's buiten SBZ. Voor de gemeente Merksplas kunnen acties en maatregelen uitsluitend binnen de SBZ gebeuren om omliggende gebieden en bedrijven niet te hypothekeren. Hiervoor verwijzen wij naar ons schrijven van 8 juli 2015 aan Minister Schauvliege.

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -3 / F1

Ingediend bezwaar

Acties voor implementatie op terrein zijn onvoldoende uitgewerkt. Hierdoor is het niet duidelijk hoe Vlaanderen zijn doelstellingen 2020 wil realiseren, maar dat duidelijk veel te ruim wil doen, ook buiten de SBZ gebieden, wat de rechtszekerheid voor eigenaars en grondgebruikers in het gedrang brengt. In de gemeente Ravels is al bijna 40% van de oppervlakte ingenomen door bos en groen!

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -2211 / F1

Ingediend bezwaar

Wij zijn van mening dat het Natura 2000 programma binnen SBZ gebieden moet gerealiseerd worden. Handen af van gebieden buiten SBZ. Er is nu al zeer veel rechtsonzekerheid binnen SBZ gebieden. Als dit buiten de SBZ gebieden er nog bij komt, dreigen alle economische activiteiten stil te vallen. Onaanvaardbaar. Wij zijn van mening dat er geen instandhoudingsdoelen moeten gerealiseerd worden buiten SBZ-H gebieden.

Code indiener(s): 51

Code bezwaar: 146 / -21 / F1

Ingediend bezwaar

2 SD1 HET GRADUEEL REALISEREN VAN DE GEWESTELIJKE INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN 2.1 Afbakening van zones buiten SBZ voor de realisatie van de Europese natuurdoelen Voor Boerenbond is dit (actie 1) geen actie die deel moet uitmaken van een Natura 2000-programma dat de implementatie van de doelen 2020 op terrein moet aansturen. Na de goedkeuring van de IHO-besluiten op 23 april 2014 rest er inderdaad nog een taakstelling voor de realisatie van boshabitats buiten SBZ om invulling te geven aan de G-IHD. Boerenbond heeft die hoge bosdoelen die in de G-IHD zijn opgenomen en de methodiek op basis waarvan ze tot stand zijn gekomen altijd in vraag gesteld. Bovendien wordt in het programma gesteld dat deze zones niet automatisch

als SBZ worden afgebakend zonder te verduidelijken wat dit betekent. Boerenbond stelt zich dan ook ernstige vragen bij het feit dat het mogelijk is om habitatwaardig bos en andere natuurdoelen te realiseren buiten SBZ als bijdrage aan de realisatie van de G-IHD zonder dat beschermingsregimes uit de Habitatrichtlijn van toepassing zijn of op termijn zullen worden. De rechtsonzekerheid omwille van de natuurdoelen binnen de SBZ-gebieden is nu al enorm. Boerenbond kan dus niet akkoord gaan met realisaties buiten SBZ-gebieden.

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -4 / F1

Ingediend bezwaar

Aanduiden van zones voor de realisatie van IHD en IHM buiten SBZ tegen 2020 (H 3.1, 00 1.1, r523): Er moet verduidelijkt worden dat dit enkel habitattypes betreft, waarvoor de GIHD ondergrens niet gehaald is zoals verwacht binnen de SBZ. Dit zou enkel gaan over bosuitbreiding, en uitzonderlijk een duingebied. De cijfers moeten ergens verduidelijkt worden en er moet worden herhaald dat hier geen consequenties PAS aan gekoppeld zijn naar vergunningen toe.

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 157 / -6 / F1

Ingediend bezwaar

Aanduiden van zones voor de realisatie van IHD en IHM buiten SBZ tegen 2020 (H 3.1, 00 1.1, r523): Daarnaast is het ook van belang om de socio-economische impact in kaart te brengen. En daaraan gelinkt kan de aanduiding van extra oppervlaktes IHD buiten SBZ ook een positieve invloed hebben op de herstelmaatregelen in SBZ. Ook dit moet berekend worden, want het kan de herstellast (o.a. bosuitbreiding) binnen SBZ verminderen.

Code indiener(s): 59

Code bezwaar: 159 / 6 / F1

Ingediend bezwaar

2 SD1 HET GRADUEEL REALISEREN VAN DE GEWESTELIJKE INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

2.1 Afbakening van zones buiten SBZ voor de realisatie van de Europese natuurdoelen

Voor Boerenbond is dit (actie 1) geen actie die deel moet uitmaken van een Natura 2000-programma dat de implementatie van de doelen 2020 op terrein moet aansturen.

Na de goedkeuring van de IHO-besluiten op 23 april 2014 rest er inderdaad nog een taakstelling voor de realisatie van boshabitats buiten SBZ om invulling te geven aan de G-IHD. Boerenbond heeft die hoge bosdoelen die in de G-IHD zijn opgenomen en de methodiek op basis waarvan ze tot stand zijn gekomen altijd in vraag gesteld. Bovendien wordt in het programma gesteld dat deze zones niet automatisch als SBZ worden afgebakend zonder te verduidelijken wat dit betekent. Boerenbond stelt zich dan ook ernstige vragen bij het feit dat het mogelijk is om habitatwaardig bos en andere natuurdoelen te realiseren buiten SBZ als bijdrage aan de realisatie van de G-IHD zonder dat beschermingsregimes uit de Habitatrichtlijn van toepassing zijn of op termijn zullen worden. De rechtsonzekerheid omwille van de natuurdoelen binnen de SBZ-gebieden is nu al enorm. Boerenbond kan dus niet akkoord gaan met realisaties buiten SBZ-gebieden.

Code indiener(s): 31

Code bezwaar: 103 / -72 / F1

Ingediend bezwaar

Acties eerste Cyclus Ihd buiten SBZAls eerste actie gaat het over IHD en IHM buiten SBZ. Vanuit ABS pleiten we ervoor om eerste en zeker in de eerste planperiode zich te focussen binnen SBZ. Dit zal al niet gemakkelijk zijn laat staan buiten SBZ IHD en IHM aanduiden

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Waar het Vlaams Natura 2000-programma ingaat op het aanduiden van zones voor de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen buiten speciale beschermingszones, is dit in de eerste plaats louter het uitvoeren van de opdracht voorzien in artikel 50ter, §3, tweede lid, van het natuurdecreet, waar wordt gesteld dat het Natura 2000-programma tevens een programma moet bevatten van de aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden buiten de speciale beschermingszones en van de opmaak van managementplannen voor deze zones. Volgens diezelfde bepalingen duidt de Vlaamse Regering deze zones aan voor 1 januari 2019 en bepaalt ze nadere regels betreffende de procedure voor de aanduiding van deze zones. Het voorliggende ontwerp van Natura 2000-programma duidt derhalve zelf deze zones niet aan, en evenmin worden hierin de nadere regels tot aanduiding van die zones vastgesteld. Op basis van art. 36ter van het natuurdecreet is voor deze zones geen passende beoordeling van toepassing. Bijgevolg werken deze zones niet extra door in de vergunningverlening. De regeringsbeslissingen van 23 juli 2010, 23 april 2014 en 10 maart 2016 legden respectievelijk de gewestelijke (G-IHD) en specifieke (S-IHD, d.i. per SBZ) instandhoudingsdoelstellingen vast. De S-IHD geven geen volledige invulling aan de G-IHD, wat leidt tot een aanzienlijke taakstelling buiten SBZ. De hiervoor beschreven opdracht in het natuurdecreet moet leiden tot de aanduiding van de zones waar deze zullen gerealiseerd worden. De aangehaalde elementen vormen wel aandachtspunten bij de uitwerking van O.D. 1.1. en de actie 1 en 3 in de praktijk, met name het verduidelijken van het statuut en de impact naar de instrumenten van het natuurbeleid.

Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 39

Code bezwaar: 132 / 10006 / F5

Ingediend bezwaar

Visie en strategie in taakstelling 2020 (H3.3, r 698) Hoofdstuk 3 omschrijft de visie met een duidelijke aflijning tussen bindende en richtinggevende delen. Deze strategie zou moeten gestoeld zijn op basis van het beschikbare budget. Niet alle acties en werken kunnen immers gelijktijdig aangevat worden.

Code indiener(s): 43

Code bezwaar: 137 / 5 / F5

Ingediend bezwaar

Visie en strategie in taakstelling 2020 (H3.3, r 698) Hoofdstuk 3 omschrijft de visie met een duidelijke aflijning tussen bindende en richtinggevende delen. Deze strategie zou moeten gestoeld zijn op basis van het beschikbare budget. Niet alle acties en werken kunnen immers gelijktijdig aangevat worden.

Code indiener(s): 44

Code bezwaar: 138 / 5 / F5

Ingediend bezwaar

Visie en strategie in taakstelling 2020 (H3.3, r 698) Hoofdstuk 3 omschrijft de visie met een duidelijke aflijning tussen bindende en richtinggevende delen. Deze strategie zou moeten gestoeld zijn op basis van het beschikbare budget. Niet alle acties en werken kunnen immers gelijktijdig aangevat worden.

Code indiener(s): 25

Code bezwaar: 75 / 6 / F5

Ingediend bezwaar

oVisie en strategie in taakstelling 2020 (H3.3, r 698) Hoofdstuk 3 omschrijft de visie met een duidelijke afbakening tussen bindende en richtinggevende delen. Deze strategie zou moeten gestoeld zijn op basis van het beschikbare budget. Niet alle acties en werken kunnen immers gelijktijdig aangevat worden.

Code indiener(s): 34

Code bezwaar: 109 / 5 / F5

Ingediend bezwaar

oVisie en strategie in taakstelling 2020 (H3.3, r 698) Hoofdstuk 3 omschrijft de visie met een duidelijke afbakening tussen bindende en richtinggevende delen. Deze strategie zou moeten gestoeld zijn op basis van het beschikbare budget. Niet alle acties en werken kunnen immers gelijktijdig aangevat worden.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. De Bijlage 4 beschrijft de geraamde kosten voor de uitvoering van het programma. In de methodiek is rekening gehouden met de bindende en richtinggevende taakstelling. Het gaat evenwel om een raming. Deze zal een input vormen voor de begrotingsopmaak voor het

instandhoudingsbeleid. De uitvoering van het programma gebeurt steeds binnen de beschikbare budgetten. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 61

Code bezwaar: 161 / 6 / F6

Ingediend bezwaar

2. SD1 HET GRADUEEL REALISEREN VAN DE GEWESTELIJKE INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

2.1 Afbakening van zones buiten SBZ voor de realisatie van de Europese natuurdoelen

Voor Boerenbond is dit geen actie die deel moet uitmaken van de taakstelling 2020. Voor wat betreft de boshabitats buiten SBZ is er inderdaad nog een belangrijke taakstelling om invulling te geven aan de G-IHD. Boerenbond heeft die hoge bosdoelen altijd in vraag gesteld. Bovendien wordt in het programma gesteld dat deze zones niet automatisch als SBZ worden afgebakend zonder te verduidelijken wat dit betekent. Boerenbond vraagt dat de instandhoudingsdoelstellingen voor boshabitats zodanig verlaagd worden dat er geen instandhoudingsdoelstellingen voor bos moet gerealiseerd worden buiten SBZ-H.

Code indiener(s): 62

Code bezwaar: 162 / 6 / F6

Ingediend bezwaar

2. SD1 HET GRADUEEL REALISEREN VAN DE GEWESTELIJKE INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

2.1 Afbakening van zones buiten SBZ voor de realisatie van de Europese natuurdoelen

Voor Boerenbond is dit geen actie die deel moet uitmaken van de taakstelling 2020. Voor wat betreft de boshabitats buiten SBZ is er inderdaad nog een belangrijke taakstelling om invulling te geven aan de G-IHD. Boerenbond heeft die hoge bosdoelen altijd in vraag gesteld. Bovendien wordt in het programma gesteld dat deze zones niet automatisch als SBZ worden afgebakend zonder te verduidelijken wat dit betekent. Boerenbond vraagt dat de instandhoudingsdoelstellingen voor boshabitats zodanig verlaagd worden dat er geen instandhoudingsdoelstellingen voor bos moet gerealiseerd worden buiten SBZ-H.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Waar het Vlaams Natura 2000-programma ingaat op het aanduiden van zones voor de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen buiten speciale beschermingszones, is dit in de eerste plaats louter het uitvoeren van de opdracht voorzien in artikel 50ter, §3, tweede lid, van het natuurdecreet, waar wordt gesteld dat het Natura 2000-programma tevens een programma moet bevatten van de aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden buiten de speciale beschermingszones en van de opmaak van managementplannen voor deze zones. Volgens diezelfde bepalingen duidt de Vlaamse Regering deze zones aan voor 1 januari 2019 en bepaalt ze nadere regels betreffende de procedure voor de aanduiding van deze zones. Het voorliggende ontwerp van Natura 2000-programma duidt derhalve zelf deze zones niet aan, en evenmin worden hierin de nadere regels tot aanduiding van die zones vastgesteld. Op basis van art. 36ter van het natuurdecreet is voor deze zones geen passende beoordeling van toepassing. Bijgevolg werken deze zones niet extra door in de vergunningverlening.

De regeringsbeslissingen van 23 juli 2010, 23 april 2014 en 10 maart 2016 legden respectievelijk de gewestelijke (G-IHD) en specifieke (S-IHD, d.i. per SBZ) instandhoudingsdoelstellingen vast. De S-IHD geven geen volledige invulling aan de G-IHD, wat leidt tot een aanzienlijke taakstelling buiten SBZ. De hiervoor beschreven opdracht in het natuurdecreet moet leiden tot de aanduiding van de zones waar deze zullen gerealiseerd worden. De aangehaalde elementen vormen wel aandachtspunten bij de uitwerking van O.D. 1.1. en de acties 1 en 3 in de praktijk, met name het verduidelijken van het statuut en de impact naar de instrumenten van het natuurbeleid.

Daarnaast vragen deze het bezwaren naar het aanpassen van de instandhoudingsdoelstellingen. Deze vormen echter geen onderdeel van het Vlaams Natura 2000-programma.

Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 10

Code bezwaar: 25 // GG1

Ingediend bezwaar

Bindend en richtinggevend gedeelte van de taakstelling Ing. In het programma wordt verduidelijkt wat te beschouwen valt als maatregelen voor het bindend deel en voor het richtinggevend deel van de taakstelling. Er wordt evenwel niet verduidelijkt wat en voor wie de gevolgen zijn wanneer het bindend deel van de taakstelling in 2020 niet gerealiseerd wordt. Die verduidelijking is essentieel voor Boerenbond gelet op de te beperkte sturing die uitgaat van het programma om op terrein effectief de taakstelling 2020 te realiseren. De voorgestelde methodiek die moet uitgewerkt worden tegen medio 2017 (actie 9) zou integraal moeten deel uitmaken van het programma om de stand van zaken effectief te kunnen opvolgen (actie 13). Er wordt er in het programma verwezen naar de vrijwillige en verplichte fases van de Managementplannen, waarbij de vrijwillige fase maximaal benut wordt. Boerenbond ondersteunt het stimulerende vrijwillige beleid, maar met een juiste sturing, net om te vermijden dat dwingende maatregelen zoals onteigeningen moeten opgelegd worden en bedrijven via de vergunningverlening de rekening betalen.

Code indiener(s): 26

Code bezwaar: 84 // GG1

Ingediend bezwaar

Realisaties – verplichtende fase. De verplichtende fase is, naast de twee bovenstaande regels, verder in het document nergens meer omschreven. Het is dus ook niet duidelijk hoe deze in de toekomst geïmplementeerd wordt. Het kan voor ons niet zijn dat deze de economische activiteiten van de land – en tuinbouw op de helling zet. Er is zo'n 17.000 ha landbouwgebruik in SBZ-H gebieden in Limburg. Een duidelijk kader voor de verplichtende fase is dus zeer wenselijk! (Bij voorkeur komt deze fase er niet - ook niet op een sluipende manier!)

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -2231 / GG1

Ingediend bezwaar

In het programma wordt verduidelijkt wat te beschouwen valt als maatregelen voor het bindend deel en voor het richtinggevend deel van de taakstelling. Er wordt evenwel niet verduidelijkt wat en voor wie de gevolgen zijn wanneer het bindend deel van de taakstelling in 2020 niet gerealiseerd wordt. Europa stelt als voorwaarde dat de soorten en habitats minimum een stand stil bereiken, maar niet noodzakelijk een verbetering. In het voorliggend programma wil men, indien geen goede staat van instandhouding (SVI) wordt bereikt, van vrijwillige naar verplichte inspanningen overgaan. Dit is niet gevraagd door Europa en kan ook niet in dit programma worden opgelegd. 1/3 in goede SVI is een Vlaamse eis.

Code indiener(s): 48

Code bezwaar: 143 / -2 / GG1

Ingediend bezwaar

Het NATURA2000-programma geeft aan welke maatregelen aanzien worden als onderdeel van het bindend gedeelte van de taakstelling, en wat deel uitmaakt van het richtinggevend deel. UNIZO vraagt zich af: wat als het bindend deel van de taakstelling in 2020 niet gerealiseerd wordt?

UNIZO vraagt zich af of dan dwingende maatregelen aan de orde zullen zijn, zoals bv. ingrijpen via bedrijven die vergunningen aanvragen voor verdere exploitatie en/of uitbreiding, eventuele onteigeningen?

Code indiener(s): 51

Code bezwaar: 146 / -23 / GG1

Ingediend bezwaar

2.3 Bindend en richtinggevend gedeelte van de taakstelling In het programma wordt verduidelijkt wat te beschouwen valt als maatregelen voor het bindend deel en voor het richtinggevend deel van de taakstelling. Er wordt evenwel niet verduidelijkt wat en voor wie de gevolgen zijn wanneer het bindend deel van de

taakstelling in 2020 niet gerealiseerd wordt. Die verduidelijking is essentieel voor Boerenbond gelet op de te beperkte sturing die uitgaat van het programma om op terrein effectief de taakstelling 2020 te realiseren. De voorgestelde methodiek die moet uitgewerkt worden tegen medio 2017 (actie 9) zou integraal moeten deel uitmaken van het programma om de stand van zaken effectief te kunnen opvolgen (actie 13). Er wordt in het programma verwezen naar de vrijwillige en verplichte fases van de Managementplannen, waarbij de vrijwillige fase maximaal benut wordt. Boerenbond ondersteunt het stimulerende vrijwillige beleid, maar met een juiste sturing, net om te vermijden dat dwingende maatregelen zoals onteigeningen moeten opgelegd worden en bedrijven via de vergunningverlening de rekening betalen.

Code indiener(s): 59

Code bezwaar: 159 / 8 / GG1

Ingediend bezwaar

2.3 Bindend en richtinggevend gedeelte van de taakstelling

In het programma wordt verduidelijkt wat te beschouwen valt als maatregelen voor het bindend deel en voor het richtinggevend deel van de taakstelling. Er wordt evenwel niet verduidelijkt wat en voor wie de gevolgen zijn wanneer het bindend deel van de taakstelling in 2020 niet gerealiseerd wordt. Die verduidelijking is essentieel voor Boerenbond gelet op de te beperkte sturing die uitgaat van het programma om op terrein effectief de taakstelling 2020 te realiseren. De voorgestelde methodiek die moet uitgewerkt worden tegen medio 2017 (actie 9) zou integraal moeten deel uitmaken van het programma om de stand van zaken effectief te kunnen opvolgen (actie 13). Er wordt er in het programma verwezen naar de vrijwillige en verplichte fases van de Managementplannen, waarbij de vrijwillige fase maximaal benut wordt. Boerenbond ondersteunt het stimulerende vrijwillige beleid, maar met een juiste sturing, net om te vermijden dat dwingende maatregelen zoals onteigeningen moeten opgelegd worden en bedrijven via de vergunningverlening de rekening betalen.

Code indiener(s): 61

Code bezwaar: 161 / 8 / GG1

Ingediend bezwaar

2.3 Bindend en richtinggevend gedeelte van de taakstelling

Er moet verduidelijkt worden wie de gevolgen zal dragen wanneer het bindend deel van de taakstelling in 2020 niet gerealiseerd wordt. Aangezien er maar een beperkte sturing uitgaat van het programma om op terrein effectief de taakstelling 2020 te realiseren. De voorgestelde methodiek die moet uitgewerkt worden tegen medio 2017 (actie 9) zou integraal moeten deel uitmaken van het programma om de stand van zaken effectief te kunnen opvolgen (actie 13). Er wordt er in het programma verwezen naar de vrijwillige en verplichte fases van de Managementplannen, waarbij de vrijwillige fase maximaal benut wordt.

Code indiener(s): 62

Code bezwaar: 162 / 8 / GG1

Ingediend bezwaar

2.3

Er moet verduidelijkt worden wie de gevolgen zal dragen wanneer het bindend deel van de taakstelling in 2020 niet gerealiseerd wordt. Aangezien er maar een beperkte sturing uitgaat van het programma om op terrein effectief de taakstelling 2020 te realiseren. De voorgestelde methodiek die moet uitgewerkt worden tegen medio 2017 (actie 9) zou integraal moeten deel uitmaken van het programma om de stand van zaken effectief te kunnen opvolgen (actie 13). Er wordt er in het programma verwezen naar de vrijwillige en verplichte fases van de Managementplannen, waarbij de vrijwillige fase maximaal benut wordt.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Deze bezwaren vragen verduidelijking over de wijze waarop het bindend gedeelte van de taakstelling zal gerealiseerd worden. In eerste instantie is het de bedoeling dat het bindend gedeelte (in beginsel) binnen de plancyclus moet gerealiseerd worden; dat blijkt uit de bewoordingen van art. 50ter, §3, 1° van het natuurdecreet ('moet'). De actoren die in het Vlaams Natura 2000-programma zijn aangeduid, dienen daarover te waken. Het programma kiest, op basis van art. 50octies, §5 van het natuurdecreet, in het algemeen voor een realisatie die maximaal steunt op vrijwilligheid en maatwerk in functie van de taakstelling en dus zoveel mogelijk inspeelt op lokale ecologische en socio-economische omstandigheden, opportuniteiten en knelpunten. Op basis van de monitoring van de inzet van de instrumenten en van de resultaten op het terrein (staat van instandhouding van Europees te beschermen habitats en soorten) wordt de realisatiegraad opgevolgd en getoetst aan de taakstelling. Eventuele dwingende maatregelen voor de realisatie van de taakstelling 2020 zullen gericht gekozen worden na evaluatie van de resultaten van de monitoring. Gelet op de geplande goedkeuring van het Vlaams Natura 2000-programma in 2017 en de doorlooptijd van de ingeschreven acties, is een generieke, verplichtende fase tijdens deze planperiode niet aan de orde voor 2020. Met welk instrumentarium dit dan concreet gebeurt, is een zaak van de managementplannen.

Er lijkt, op basis van deze bezwaren, evenwel verwarring te zijn rond het begrip van de verplichtende fase. Met deze fase wordt concreet bedoeld dat wanneer in voorkomend geval, op basis van de monitoring en een toetsing aan de bindende taakstelling, blijkt dat een gedeelte ervan niet binnen de planperiode zou kunnen gerealiseerd worden, er kan overgegaan worden tot verplichtende maatregelen. Het is daarbij niet de bedoeling om op grote schaal gebods- of verbodsbepalingen te gaan opleggen, maar wel de gerichte inzet van een aantal instrumenten op te starten, zoals een natuurinrichtings- of landinrichtingsproject, het uitoefenen van een voorkooprecht, een onteigeningsprocedure. Ook bij de instelling van dergelijke instrumenten blijft steeds de mogelijkheid van vrijwillige realisatie bestaan. Daarbij zal telkens onderzocht worden of en welke flankerende maatregelen de verplichting zullen begeleiden, zoals grondenbanken. Slechts indien het beoogde resultaat niet bereikt wordt, kan de verplichting uitgeoefend worden. Het moet uit voorgaande duidelijk zijn dat de eventueel in te zetten instrumenten van gebied tot gebied kunnen verschillen, en dat dit ook afhankelijk zal zijn van wat al op vrijwillige basis is gerealiseerd. Dat laatste is op dit ogenblik onmogelijk in te schatten en het is ook niet voorzien dat dit het voorwerp is van het Natura 2000-programma om een dergelijke inschatting te maken.

Daarnaast voorziet het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma onder actie 34 eveneens een evaluatietraject van het programma in 2019, ten aanzien van de taakstelling 2020 en de voorbereiding van het Vlaams Natura 2000-programma voor de volgende cyclus. Al naargelang de uitkomst van de evaluatie, kan de implementatiestrategie worden bijgestuurd.

Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 25

Code bezwaar: 75 / 1 / H1

Ingediend bezwaar

Socio-economische impact (OD 4.1, r 660 en actie 32): Om de impact op private eigenaars en beheerders te berekenen is het van belang dat de private beheerders geconsulteerd worden. Anders zullen vele aspecten vergeten worden. Private eigenaars kunnen een impact ondervinden:-

Code indiener(s): 44

Code bezwaar: 138 / -1 / H1

Ingediend bezwaar

Socio-economische impact (OD 4.1, r 660 en actie 32): Om de impact op private eigenaars en beheerders te berekenen is het van belang dat de private beheerders geconsulteerd worden. Anders zullen vele aspecten vergeten worden. Private eigenaars kunnen een impact ondervinden:-

Code indiener(s): 43

Code bezwaar: 137 / -6 / H1

Ingediend bezwaar

.Socio-economische impact (OD 4.1, r 660 en actie 32): Om de impact op private eigenaars en beheerders te berekenen is het van belang dat de private beheerders geconsulteerd worden. Anders zullen vele aspecten vergeten worden. Private eigenaars kunnen een impact ondervinden:-

Code indiener(s): 42

Code bezwaar: 135 / -5 / H1

Ingediend bezwaar

Socio-economische impact (OD 4.1, r 660 en actie 32): Om de impact op private eigenaars en beheerders te berekenen is het van belang dat de private beheerders geconsulteerd worden. Anders zullen vele aspecten vergeten worden. Private eigenaars kunnen een impact ondervinden:-

Code indiener(s): 39

Code bezwaar: 132 / -5 / H1

Ingediend bezwaar

Socio-economische impact (OD 4.1, r 660 en actie 32): Om de impact op private eigenaars en beheerders te berekenen is het van belang dat de private beheerders geconsulteerd worden. Anders zullen vele aspecten vergeten worden. Private eigenaars kunnen een impact ondervinden:-

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -25 / H1

Ingediend bezwaar

Socio-economische impact (OD 4.1, r 660 en actie 32): Om de impact op private eigenaars en beheerders te berekenen is het van belang dat APB-NB en HVV geconsulteerd worden alvorens men aanvangt een rapport hierover op te maken, immers vele aspecten zullen anders vergeten worden en dan maar halfslachtige berekend worden. Private eigenaars kunnen een impact ondervinden: Sociaal: o Vertrouwen in overheid die steeds regels bijstuurt en zo straft wie al voorliep op beleid in natuurontwikkeling o Onder het motto van de draagkracht worden private eigenaars gedwongen hun private terreinen voor publiek open te stellen. Dit leidt vaak tot inbreuken op de privacy. Bovendien kampen private eigenaars vaak met de nadelige gevolgen: vandalisme en vervuiling (recreanten plukken planten, laten zwerfvuil achter, laten honden loslopen en verschrikken wilde fauna). O Economisch: o De eigendom vermindert in waarde o Natuurbeheer betekent een netto kost O Private beheerders kunnen een impact ondervinden: Sociaal: Bepaalde activiteiten worden plots aanbods- of verbodsbepalingen gekoppeld omdat men het beleid uitvoert (geen exoten, bepaalde activiteiten beperkt) o Jagers worden negatief in het daglicht gesteld wanneer ze de oogst van hun beheer

inhalen 0 Economisch: o Hoewel natuurbeheerders voordeel halen uit de nieuwe instrumenten en regels, kunnen de regels dermate betuttelend worden dat eigenaars argwanend worden om hun gronden hiervoor in te zetten: vb vergroeningsregels landbouw via verplichting ipv stimulerend in overeenstemming met een lokale visie o Hoewel natuurgebieden een econmisch voordeel voor de oogst van jagers kunnen meebrengen, kan in bepaalde gevallen een te strikte jachtregelgeving de predatiecontrole tegenwerken en het aantal jachtdagen inperken, waardoor de kost- opbrengst-relatie verhoogt in plaats van verlaagt, vb natuurgebieden waar geen jacht toegelaten is of slechts beperkt.

Code indiener(s): 34

Code bezwaar: 109 / -7 / H1

Ingediend bezwaar

Socio-economische impact (OD 4.1, r 660 en actie 32): Om de impact op private eigenaars en beheerders te berekenen is het van belang dat de private beheerders geconsulteerd worden. Anders zullen vele aspecten vergeten worden. Private eigenaars kunnen een impact ondervinden:-

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren vragen naar consultatie van private beheerders bij de uitvoering van actie 32. Als betrokken actoren wordt onder meer de GOI (gewestelijke overleginstantie) vermeld in de omschrijving van actie 32 in het voorontwerp. Daarmee worden de sectoren vertegenwoordigd in de GOI bedoeld. Het APB-NB is opgenomen in de GOI als vertegenwoordiger van private beheerders. Zodoende is in het voorontwerp reeds tegemoet gekomen aan deze bezwaren. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 30

Code bezwaar: 98 // HH1

Ingediend bezwaar

OD1.1 en actie 2 op p. 28 gaan over het afbakenen van leefgebieden voor Europese te beschermen soorten en andere relevante soorten. Er is geen duidelijk statuut gekoppeld aan het concept van leefgebieden of potentiële leefgebieden. Dit is niet verankerd in de wetgeving, waar wel in staat dat er voor soorten zoekzones kunnen worden opgemaakt (Natuurdecreet art. 16septies en Instandhoudingsbesluit art. 9). Wij vragen om ook voor soorten te werken met zoekzones, ofwel om duidelijk te maken hoe leefgebiedkaarten worden opgemaakt en wat de doorwerking daarvan is naar het natuurbeleid. We vragen om deze kaarten ook wettelijk te verankeren.

Code indiener(s): 53

Code bezwaar: 148 / -2 / HH1

Ingediend bezwaar

Actie 2: Afbakenen van leefgebieden voor de te beschermen soorten en andere relevante soorten en opmaken plan van aanpak tegen medio 2018. Ook in deze actie is het belangrijk dat er snel een duidelijk statuut komt over de beschermingsmaatregelen die er moeten komen buiten de SBZ-gebieden. In feite kent men reeds geruime tijd de belangrijke leefgebieden van de Europees te beschermen soorten. Alleen heeft men tot op heden veel te weinig maatregelen genomen om een verantwoord beleid te voeren.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. De actie 2 moet leiden tot de afbakening van leefgebieden van soorten en de verduidelijking van het statuut en de doorwerking ervan in de actieve en passieve implementatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Het voorzien van een wettelijk statuut voor leefgebieden vormt geen onderdeel van het Vlaams Natura 2000-programma. De zoekzones vormen een onderdeel van de managementplannen Natura 2000, niet van het Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 31

Code bezwaar: 103 / -71 / HHH1

Ingediend bezwaar

Bindend en richtinggevend gedeelte van de taakstelling Wanneer de taakstellingen niet gehaald worden door een gebrek aan tijd willen we van ABS aangeven dat opgelet moet worden naar dwingende karakters. Daar de taakstellingen 2020 snel dichterbij komt moet er wel voldoende ruimte geboden worden voor de vrijwillige fase. Deze moet maximaal benut worden omdat anders het draagvlak snel zal verkleinen bij het middenveld. Ook willen we de dat er rekening gehouden wordt met landbouw dat deze niet de gevolgen mogen dragen wanneer de taakstellingen 2020 niet worden gehaald. Er is reeds veel tijd verloren gegaan om hierrond te werken

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -7 / HHH1

Ingediend bezwaar

De oorspronkelijke planning voorzag al in het najaar 2014 een start van de vrijwilligheidsfase, met afloop eind 2017. Gezien de opgelopen vertraging riskeert deze ingekort te worden indien men de oorspronkelijke einddatum wil halen. Het is onduidelijk hoe dit opgelost wordt, maar er moet vermeden worden dat de private partijen het slachtoffer hiervan zijn.

Wij stellen vast dat door het aanhoudend verlengen van de fase van de 'sterkste schouders' de mogelijkheden voor de implementatie van de vrijwillige fase voor de deadline 2020 in gevaar komen. De deadline 2020 zou daarom meer moeten worden gezien als een richtinggevend kader dan als een bindend gegeven. Betreffende het Natura2000 programma dient dan beter een evaluatie voorzien te worden om een maximale implementatie van de vrijwillige fase mogelijk te maken.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

De bezwaren vragen verduidelijking over de wijze waarop het bindend gedeelte van de taakstelling zal gerealiseerd worden. In eerste instantie is het de bedoeling dat het bindend gedeelte (in beginsel) binnen de plancyclus moet gerealiseerd worden; dat blijkt uit de bewoordingen van art. 50ter, §3, 1° van het natuurdecreet ('moet'). De actoren die in het Vlaams Natura 2000-programma zijn aangeduid, dienen daarover te waken. Het programma kiest, op basis van art. 50octies, §5 van het natuurdecreet, in het algemeen voor een realisatie die maximaal steunt op vrijwilligheid en maatwerk in functie van de taakstelling en dus zoveel mogelijk inspeelt op lokale ecologische en socio-economische omstandigheden, opportuniteiten en knelpunten. Op basis van de monitoring van de inzet van de instrumenten en van de resultaten op het terrein (staat van instandhouding van Europees te beschermen habitats en soorten) wordt de realisatiegraad opgevolgd en getoetst aan de taakstelling. Eventuele dwingende maatregelen voor de realisatie van de taakstelling 2020 zullen gericht gekozen worden na evaluatie van de resultaten van de monitoring. Gelet op de geplande goedkeuring van het Vlaams Natura 2000-programma in 2017 en de doorlooptijd van de ingeschreven acties, is een generieke, verplichtende fase tijdens deze planperiode niet aan de orde voor 2020. Met welk instrumentarium dit dan concreet gebeurt, is een zaak van de managementplannen.

Er lijkt, op basis van deze bezwaren, evenwel verwarring te zijn rond het begrip van de verplichtende fase. Met deze fase wordt concreet bedoeld dat wanneer in voorkomend geval, op basis van de monitoring en een toetsing aan de bindende taakstelling, blijkt dat een gedeelte ervan niet binnen de planperiode zou kunnen gerealiseerd worden, er kan overgegaan worden tot verplichtende maatregelen. Het is daarbij niet de bedoeling om op grote schaal gebods- of verbodsbepalingen te gaan opleggen, maar wel de gerichte inzet van een aantal instrumenten op te starten, zoals een natuurinrichtings- of landinrichtingsproject, het uitoefenen van een voorkooprecht, een onteigeningsprocedure. Ook bij de instelling van dergelijke instrumenten blijft steeds de mogelijkheid van vrijwillige realisatie bestaan. Daarbij zal telkens onderzocht worden of en welke flankerende maatregelen de verplichting zullen begeleiden, zoals grondenbanken. Slechts indien het beoogde resultaat niet bereikt wordt, kan de verplichting uitgeoefend worden. Het moet uit voorgaande duidelijk zijn dat de eventueel in te zetten instrumenten van gebied tot gebied kunnen verschillen, en dat dit ook afhankelijk zal zijn van wat al op vrijwillige basis is gerealiseerd. Dat laatste is op dit ogenblik onmogelijk in te schatten en het is ook niet voorzien dat dit het voorwerp is van het Natura 2000-programma om een dergelijke inschatting te maken.

Daarnaast voorziet het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma onder actie 34 eveneens een evaluatietraject van het programma in 2019, ten aanzien van de taakstelling 2020 en de voorbereiding van het Vlaams Natura 2000-programma voor de volgende cyclus. Al naargelang de uitkomst van de evaluatie, kan de implementatiestrategie worden bijgestuurd. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -41 / HX1

Ingediend bezwaar

In het Natura 2000 programma gaat heel wat aandacht naar het beleid dat voor soorten wordt opgezet. Dat gaat over de opmaak van soortenbeschermingsprogramma 's (actie 7) maar ook over het op kaart zetten van de actuele leefgebieden voor soorten en het uitwerken van kaders. Wij vragen dat het beleid duidelijkheid geeft over hoe men met die soorten in het natuurbeleid zal omgaan, binnen en buiten SBZ. Wij vragen dat de overheid ook een werkbaar kader ontwikkelt voor natuur in landbouwgebied, zoals zij dat nu al doet voor de industrie. Voor het gebied van de haven van Antwerpen werd al een soortenbeschermingsprogramma (SBP) voor allerlei soorten goedgekeurd, waarbij ontheffing van de natuurregelgeving mogelijk is wanneer bedrijven terreinen willen ontwikkelen. Wij vragen rechtszekerheid voor iedereen, het mee instappen in een SBP moet op vrijwillige basis zijn, mag geen invloed hebben op aanpalende percelen of eigenaars, die niet mee instappen en is omkeerbaar, d.w.z. geen beperkingen of eisen nadien (ontheffing van de natuurregelgeving).

Code indiener(s): 51

Code bezwaar: 146 / -15 / HX1

Ingediend bezwaar

1.5 Soortenbeleid In het Natura 2000-programma gaat heel wat aandacht naar het beleid dat voor soorten wordt opgezet. Dat gaat over de opmaak van soortenbeschermingsprogramma 's maar ook over het op kaart zetten van de actuele leefgebieden voor soorten en het uitwerken van kaders. Tot nu toe werd er enkel in het soortenbeschermingsprogramma voor de Haven een beleid uitgezet dat economie met ecologie tracht te verzoenen. Boerenbond vraagt echter al lang dat het beleid algemene duidelijkheid geeft over hoe met die soorten in het natuurbeleid zal omgaan worden, binnen en buiten SBZ. Boerenbond vraagt dat de overheid ook een werkbaar kader ontwikkelt voor natuur in landbouwgebied. Zo een kader gaat veel ruimer dan het al dan niet tijdelijk zijn van natuur, het gaat over de rechtszekerheid voor landbouwers die natuur realiseren en nadien allerlei beperkingen of bijkomende eisen opgelegd krijgen. Zeker nu men soortenbeschermingsprogramma's in landbouwgebied wil realiseren, is dat een aspect van het soortenbeleid dat voldoende moet uitgewerkt worden. Het uitwerken van dergelijke kaders is een beleidsmatige opdracht voor het ANB maar moet geen deel uitmaken van de dit Natura 2000-programma, dat moet aangeven hoe de concrete taakstelling wordt gerealiseerd.

Code indiener(s): 59

Code bezwaar: 159 / 5 / HX1

Ingediend bezwaar

1.5 Soortenbeleid

In het Natura 2000-programma gaat heel wat aandacht naar het beleid dat voor soorten wordt opgezet. Dat gaat over de opmaak van soortenbeschermingsprogramma 's maar ook over het op kaart zetten van de actuele leefgebieden voor soorten en het uitwerken van kaders. Tot nu toe werd er enkel in het soortenbeschermingsprogramma voor de Haven een beleid uitgezet dat economie met ecologie tracht te verzoenen. Boerenbond vraagt echter allang dat het beleid algemene duidelijkheid geeft over hoe met die soorten in het natuurbeleid zal omgaan worden, binnen en buiten SBZ. Boerenbond vraagt dat de overheid ook een werkbaar kader ontwikkelt voor natuur in landbouwgebied. Zo een kader gaat veel ruimer dan het al dan niet tijdelijk zijn van natuur, het gaat over de rechtszekerheid voor landbouwers die natuur realiseren en nadien allerlei beperkingen of bijkomende eisen opgelegd krijgen. Zeker nu men soortenbeschermingsprogramma's in landbouwgebied wil realiseren, is dat een aspect van het soortenbeleid dat voldoende moet uitgewerkt worden. Het uitwerken van dergelijke kaders is een beleidsmatige opdracht voor het ANB maar moet geen deel uitmaken van de dit Natura 2000-programma, dat moet aangeven hoe de concrete taakstelling wordt gerealiseerd.

Code indiener(s): 61

Code bezwaar: 161 / 5 / HX1

Ingediend bezwaar

In het Natura 2000-programma gaat heel wat aandacht naar het soortenbeleid. Dat gaat over de opmaak van soortenbeschermingsprogramma's maar ook over het op kaart zetten van de actuele leefgebieden voor soorten en het uitwerken van kaders. Wij willen duidelijkheid over hoe met die soorten in het natuurbeleid zal omgaan worden, zowel binnen als buiten SBZ. Boerenbond vraagt dat de overheid ook een werkbaar kader ontwikkelt voor natuur in landbouwgebied. Dergelijk kader gaat veel ruimer dan het al dan niet tijdelijk zijn van natuur, het gaat over de rechtszekerheid voor landbouwers die natuur realiseren en nadien allerlei beperkingen of bijkomende eisen opgelegd krijgen. Zeker nu men soortenbeschermingsprogramma's in landbouwgebied wil realiseren, is dat een aspect van het soortenbeleid dat voldoende moet uitgewerkt worden. Het uitwerken van dergelijke kaders is een beleidsmatige opdracht voor het ANB maar moet geen deel uitmaken van de dit Natura2000-programma, dat moet aangeven hoe de concrete taakstelling moet worden gerealiseerd.

Code indiener(s): 62

Code bezwaar: 162 / 5 / HX1

Ingediend bezwaar

In het Natura 2000-programma gaat heel wat aandacht naar het soortenbeleid. Dat gaat over de opmaak van soortenbeschermingsprogramma's maar ook over het op kaart zetten van de actuele leefgebieden voor soorten en het uitwerken van kaders. Wij willen duidelijkheid over hoe met die soorten in het natuurbeleid zal omgaan worden, zowel binnen als buiten SBZ. Boerenbond vraagt dat de overheid ook een werkbaar kader ontwikkelt voor natuur in landbouwgebied. Dergelijk kader gaat veel ruimer dan het al dan niet tijdelijk zijn van natuur, het gaat over de rechtszekerheid voor landbouwers die natuur realiseren en nadien allerlei beperkingen of bijkomende eisen opgelegd krijgen. Zeker nu men soortenbeschermingsprogramma's in landbouwgebied wil realiseren, is dat een aspect van het soortenbeleid dat voldoende moet uitgewerkt worden. Het uitwerken van dergelijke kaders is een beleidsmatige opdracht voor het ANB maar moet geen deel uitmaken van de dit Natura2000-programma, dat moet aangeven hoe de concrete taakstelling moet worden gerealiseerd.

Code indiener(s): 31

Code bezwaar: 103 / -42 / HX1

Ingediend bezwaar

Soortenbeleid: soortenprogramma's die vandaag opgemaakt worden hebben een inpakt op landbouw wanneer deze in landbouwgebied plaatvinden. ABS vraagt dat het duidelijker wordt beschreven welk ruimtelijk beleid hierna zal gekoppeld worden. Landbouwers willen hun rechtszekerheid behouden, ook op die plaatsen waar er gewerkt wordt aan soorten in het agrarische gebied. Dit is onvoldoende duidelijk in het document.

Code indiener(s): 10

Code bezwaar: 17 / 6 / HX1

Ingediend bezwaar

1.5 Soortenbeleid: in het Natura 2000-programma gaat heel wat aandacht naar het beleid dat voor soorten wordt opgezet. Dat gaat over de opmaak van soortenbeschermingsprogramma 's maar ook over het op kaart zetten van de actuele leefgebieden voor soorten en het uitwerken van kaders. Tot nu toe werd er enkel in het soortenbeschermingsprogramma voor de Haven een beleid uitgezet dat economie met ecologie tracht te verzoenen. Boerenbond vraagt echter al lang dat het beleid algemene duidelijkheid geeft over hoe met die soorten in het natuurbeleid zal omgaan worden, binnen en buiten SBZ. Boerenbond vraagt dat de overheid ook een werkbaar kader ontwikkelt voor natuur in landbouwgebied. Zo een kader gaat veel ruimer dan het al dan niet tijdelijk zijn van natuur, het gaat over de rechtszekerheid voor landbouwers die natuur realiseren en nadien allerlei beperkingen of bijkomende eisen opgelegd krijgen. Zeker nu men soortenbeschermingsprogramma's in landbouwgebied wil realiseren, is dat een aspect van het soortenbeleid dat voldoende moet uitgewerkt worden. Het uitwerken van dergelijke kaders is een beleidsmatige opdracht voor het ANB maar moet geen deel

uitmaken van dit Natura 2000-programma, dat moet aangeven hoe de concrete taakstelling wordt gerealiseerd.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Zoals in de bezwaren aangegeven rest er inderdaad nog een taakstelling buiten SBZ. Deze bezwaren vragen naar een kader voor natuur en meer concreet soorten in landbouwgebied, naar aanleiding van de actie 6 (niet 7) in verband met soortenbeschermingsprogramma's. Soortenbeschermingsprogramma's zijn bedoeld als een programma met acties ten behoeve van een gegeven soorten(groep) en maken daarbij behulp van bestaande instrumenten of van specifieke acties die beschreven worden in het programma. Ze werken binnen de bestaande wetgeving en wijzigen deze dus niet. In verband met de leefgebieden voor soorten buiten SBZ moet verwezen naar actie 1 'Aanduiden van zones voor de realisatie van IHD en IHM buiten SBZ tegen 1 januari 2019 en opmaken programma inzake managementplannen voor deze zones en het statuut van de IHD buiten SBZ' en naar actie 2 'Afbakenen van leefgebieden voor de Europese te beschermen soorten en andere relevante soorten en opmaken plan van aanpak gebruik van deze afbakeningen tegen medio 2018'. Gezien de vraag op soorten in landbouwgebied in het algemeen betrekking heeft en relatie heeft met de wetgeving terzake, is de vraag ruimer dan het voorwerp van het Vlaams Natura 2000-programma. De leefgebiedkaarten die resulteren uit actie 2 kunnen wel bijdragen aan meer duidelijkheid en transparantie voor landbouwers en andere gebruikers van het buitengebied. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 10

Code bezwaar: 24 // 11

Ingediend bezwaar

Rol van de managementplannen. Er wordt in actie 22 aangegeven dat het managementplan Natura 2000 het instrument is waarbij de gebiedsgerichte voortgang van de implementatie van de instandhoudingsdoelstellingen wordt aangestuurd en bijgehouden. Het is de bedoeling die de volgende jaren gebiedsgericht te actualiseren en een aanpak uit te werken inzake de prioritaire inspanningen. Voor Boerenbond moeten Managementplannen meer zijn dan een loutere inventarisatie van acties op terrein. Er moet voldoende sturing uitgaan van de Managementplannen zodat realisaties op terrein leiden tot resultaat op de juiste plaats. Dat is essentieel voor de verbetering van de natuur maar ook voor de landbouwsector. Boerenbond heeft altijd gevraagd om ook het socio-economisch aspect mee op te nemen in de Managementplannen.

Code indiener(s): 31

Code bezwaar: 103 / -6 / 11

Ingediend bezwaar

Managementplannen. Een managementplan moet op terrein sturend zijn voor de realisatie van de doelen. Wanneer dit louter en opsomming is van acties zal dit niet leiden tot realisaties. Ook moet hier ieder zijn rol in hebben op terrein om zo de doelen op de juiste plaats te realiseren. Door hier platformen te creëren op het terrein kan er ook zo een socio economische afweging gemaakt worden. Want bij de realisatie van de doelen is er steeds gesteld geweest dat op dat moment er socio economische afwegingen mogelijk moest zijn. Dus de managementplannen moeten ervoor zorgen dat ieder zijn inbreng hierin kan brengen.

Code indiener(s): 51

Code bezwaar: 146 / -24 / 11

Ingediend bezwaar

2.4 Rol van de managementplannen Er wordt in actie 22 aangegeven dat het managementplan Natura 2000 het instrument is waarbij de gebiedsgerichte voortgang van de implementatie van de instandhoudingsdoelstellingen wordt aangestuurd en bijgehouden. Het is de bedoeling die de volgende jaren gebiedsgericht te actualiseren en een aanpak uit te werken inzake de prioritaire inspanningen. Voor Boerenbond moeten Managementplannen meer zijn dan een loutere inventarisatie van acties op terrein. Er moet voldoende sturing uitgaan van de Managementplannen zodat realisaties op terrein leiden tot resultaat op de juiste plaats. Dat is essentieel voor de verbetering van de natuur maar ook voor de landbouwsector. Boerenbond heeft altijd gevraagd om ook het socio-economisch aspect mee op te nemen in de Managementplannen.

Code indiener(s): 59

Code bezwaar: 159 / 9 / 11

Ingediend bezwaar

2.4 Rol van de managementplannen

Er wordt in actie 22 aangegeven dat het managementplan Natura 2000 het instrument is waarbij de gebiedsgerichte voortgang van de implementatie van de instandhoudingsdoelstellingen wordt aangestuurd en bijgehouden. Het is de bedoeling die de volgende jaren gebiedsgericht te actualiseren en een aanpak uit te werken inzake de prioritaire inspanningen.

Voor Boerenbond moeten Managementplannen meer zijn dan een loutere inventarisatie van acties op terrein. Er moet voldoende sturing uitgaan van de Managementplannen zodat realisaties op terrein leiden tot resultaat op de juiste plaats. Dat is essentieel voor de verbetering van de natuur maar ook voor de landbouwsector. Boerenbond heeft altijd gevraagd om ook het socio-economisch aspect mee op te nemen in de Managementplannen.

Code indiener(s): 61

Code bezwaar: 61 / 9 / 11

Ingediend bezwaar

2.4 Rol van de managementplannen

Voor Boerenbond moeten Managementplannen meer zijn dan een loutere inventarisatie van acties op terrein. Er moet voldoende sturing uitgaan van de Managementplannen zodat realisaties op terrein leiden tot resultaat op de juiste plaats. Boerenbond blijft vragende partij om ook het socio-economisch aspect mee op te nemen in de Managementplannen.

Code indiener(s): 62

Code bezwaar: 162 / 9 / 11

Ingediend bezwaar

Voor Boerenbond moeten Managementplannen meer zijn dan een loutere inventarisatie van acties op terrein. Er moet voldoende sturing uitgaan van de Managementplannen zodat realisaties op terrein leiden tot resultaat op de juiste plaats. Boerenbond blijft vragende partij om ook het socio-economisch aspect mee op te nemen in de Managementplannen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren hebben betrekking op de inhoud en werking van het instrument managementplan. De inhoud en de procedurele aspecten daarvan worden wettelijk geregeld door het natuurdecreet van 21 oktober 1997 en het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014. Paragraaf 3.4 van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma beschrijft de relatie tussen het Vlaams Natura 2000-programma en de managementplannen Natura 2000. De managementplannen moeten zicht richten naar het Vlaams Natura 2000-programma. De inspanningsmatrix in de managementplannen moeten bijgevolg de prioritaire inspanningen onderscheiden naargelang de taakstelling 2020 en de taakstelling 2050, op basis van Bijlage 6 bij het Vlaams Natura 2000-programma met de prioritaire inspanningen nodig voor bindend deel van de taakstelling 2020. De richtkaart in de managementplannen geeft sturing aan de toekomstige plaatsing van de nog te realiseren instandhoudingsdoelstellingen, concreet via het instrument zoekzone. De zoekzones houden rekening met socio-economische aspecten zoals vastgelegd in art. 9 van het Instandhoudingsbesluit. Acties 9 en 13 tenslotte bieden door middel van een methodiek en respectievelijk de gebiedsgerichte toepassing ervan eveneens een antwoord op de vraag naar sturing. Daarnaast is er in het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma een algemeen principe opgenomen dat de herhaling is van de bestaande regelgeving, in het bijzonder artikel 7 van het decreet natuurbehoud: 'Onverminderd wat bepaald wordt in het eerste lid, wordt in de maatregelen genomen in uitvoering van de Habitat- en Vogelrichtlijn rekening gehouden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en met de regionale en lokale bijzonderheden.' Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden ze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 31

Code bezwaar: 103 / -911 / III1

Ingediend bezwaar

Taakstelling 2050. Vlaanderen is een verstedelijkt gebied met grote ruimtelijke druk, als we kijken in het beleidsplan ruimte Vlaanderen wordt dit goed becijferd. Door deze ruimtelijke druk is het niet altijd evident om zomaar data in de taakstellingen op te leggen. Er van uitgaande dat de druk op grond niet direct verminderd moeten we ook realistische zijn en zeggen dat het halen van alle doelen tegen 2050 onrealistisch is, ook al is 2050 niet morgen. Per planperiode moet er gekeken worden welke doelstellingen er kunnen gehaald worden. Dit moet op een realistische manier gebeuren zoniet rijden we ons steeds vast in het halen van alle doelen tegelijkertijd. Dit is financieel voor de Vlaamse overheid ook niet mogelijk. Dat Europa geen einddatum geeft tegen dat er een gunstige staat van instandhouding moet bereikt worden is een belangrijk argument waar ook de Vlaamse overheid rekening moet mee houden in de planning om alles aanvaardbaar en draagbaar de maken. Om ook te werken naar doelen is het belangrijk dat er een goede monitoring komt. Ook dit moet verder versterkt worden.

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -21 / III1

Ingediend bezwaar

Het Natura 2000 programma vertrekt van het doel om tegen 2050 de regionale gunstige staat van instandhouding te bereiken. Nochtans worden er in de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn nergens concrete einddata opgenomen. Wij vragen dan ook dat er een realistisch, gefaseerd implementatietraject wordt uitgezet dat uitvoering geeft aan de Europese Richtlijnen, maar rekening houdt met de specifieke Vlaamse verstedelijkte context en de middelen die beschikbaar zijn voor aankoop, inrichting, beheer en flankerend beleid. Per planperiode zal moeten opgevolgd en geëvalueerd worden welke doelstellingen realiseerbaar zijn zonder daar nu een concrete einddatum aan te koppelen.

Code indiener(s): 48

Code bezwaar: 143 / -1 / III1

Ingediend bezwaar

TAAKSTELLING 2050. De langetermijnvisie in de EU-biodiversiteitsstrategie spreekt inderdaad van 2050, maar het hoofdstreefdoel wordt gekoppeld aan 2020. In de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn worden evenmin harde taakstellingen gekoppeld aan kalenderjaar 2050. Vlaanderen is een sterk verstedelijkte regio met een hoge bevolkingsdichtheid en dicht wegennet. Vlaanderen wordt gepromoot als logistieke draaischijf. In de beleidsnota openbare werken wordt gesteld dat Vlaanderen zijn rol als logistieke draaischijf van Europa nog moet versterken. Dat vereist heel wat investeringen, o.a. in havens. In die context meent UNIZO dat Vlaanderen best niet aan gold plating doet door ook een taakstelling 2050 te formuleren, maar eerder moet kiezen voor een gefaseerde implementatie die evengoed conform de Europese Richtlijnen is. Beter is dat telkens per planperiode bekeken wordt welke doelstellingen haalbaar en betaalbaar zijn. Daarbij kan telkens geëvalueerd worden welke middelen nodig en/of beschikbaar zijn voor aankoop, inrichting, beheer en voor realisatie van het flankerend beleid. Dat lijkt ons een meer realistische aanpak die beter rekening kan houden met de noden op economisch vlak.

Code indiener(s): 51

Code bezwaar: 146 / -12 / III1

Ingediend bezwaar

1.2 Taakstelling 2050. Het Natura 2000-programma vertrekt van het doel om tegen 2050 de regionale gunstige staat van instandhouding te bereiken. Nochtans worden er in de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn nergens concrete einddata opgenomen. Boerenbond vraagt dan ook dat er een realistisch, gefaseerd implementatietraject wordt uitgezet dat uitvoering geeft aan de Europese Richtlijnen, maar rekening houdt met de specifieke Vlaamse verstedelijkte context en de middelen die beschikbaar zijn voor aankoop, inrichting,

beheer en flankerend beleid. Per planperiode zal moeten opgevolgd en geëvalueerd worden welke doelstellingen realiseerbaar zijn zonder daar nu een concrete einddatum aan te koppelen.

Code indiener(s): 59

Code bezwaar: 159 / 2 / III1

Ingediend bezwaar

1.2 Taakstelling 2050

Het Natura 2000-programma vertrekt van het doel om tegen 2050 de regionale gunstige staat van instandhouding te bereiken. Nochtans worden er in de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn nergens concrete einddata opgenomen. Boerenbond vraagt dan ook dat er een realistisch, gefaseerd implementatietraject wordt uitgezet dat uitvoering geeft aan de Europese Richtlijnen, maar rekening houdt met de specifieke Vlaamse verstedelijkte context en de middelen die beschikbaar zijn voor aankoop, inrichting, beheer en flankerend beleid. Per planperiode zal moeten opgevolgd en geëvalueerd worden welke doelstellingen realiseerbaar zijn zonder daar nu een concrete einddatum aan te koppelen.

Code indiener(s): 60

Code bezwaar: 160 / 2 / III1

Ingediend bezwaar

Taakstelling 2050

Het Natura 2000-programma vertrekt van het doel om tegen 2050 de regionale gunstige staat van instandhouding te bereiken. Nochtans worden er in de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn nergens concrete einddata opgenomen. Boerenbond vraagt dan ook een realistisch, gefaseerd implementatietraject dat uitvoering geeft aan de Europese Richtlijnen en rekening houdt met de specifieke Vlaamse verstedelijkte context en de middelen die beschikbaar zijn voor aankoop, inrichting, beheer en flankerend beleid. Per planperiode zal moeten opgevolgd en geëvalueerd worden welke doelstellingen realiseerbaar zijn zonder daar nu een concrete einddatum aan te koppelen.

Code indiener(s): 61

Code bezwaar: 161 / 2 / III1

Ingediend bezwaar

Taakstelling 2050

Het Natura 2000-programma vertrekt van het doel om tegen 2050 de regionale gunstige staat van instandhouding te bereiken. Nochtans worden er in de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn nergens concrete einddata opgenomen. Boerenbond vraagt dan ook een realistisch, gefaseerd implementatietraject dat uitvoering geeft aan de Europese Richtlijnen en rekening houdt met de specifieke Vlaamse verstedelijkte context en de middelen die beschikbaar zijn voor aankoop, inrichting, beheer en flankerend beleid. Per planperiode zal moeten opgevolgd en geëvalueerd worden welke doelstellingen realiseerbaar zijn zonder daar nu een concrete einddatum aan te koppelen.

Code indiener(s): 10

Code bezwaar: 17 / 2 / III1

Ingediend bezwaar

1.2 Taakstelling 2050. Het Natura 2000-programma vertrekt van het doel om tegen 2050 de regionale gunstige staat van instandhouding te bereiken. Nochtans worden er in de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn nergens concrete einddata opgenomen. Boerenbond vraagt dan ook dat er een realistisch, gefaseerd implementatietraject wordt uitgezet dat uitvoering geeft aan de Europese Richtlijnen, maar rekening houdt met de specifieke Vlaamse verstedelijkte context en de middelen die beschikbaar zijn voor aankoop, inrichting, beheer en flankerend beleid. Per planperiode zal moeten opgevolgd en geëvalueerd worden welke doelstellingen realiseerbaar zijn zonder daar nu een concrete einddatum aan te koppelen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren stellen de einddatum van 2050 voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen in vraag. In dit verband dient aangegeven dat art. 50ter, §1 van het natuurdecreet stelt: 'Het Vlaams Natura 2000-programma doorloopt opeenvolgende cyclussen van maximaal zes jaar en heeft een tijdshorizon tot 2050.' De timing 2050 waartegen de gunstige regionale staat van instandhouding moet bereikt worden, is niet strikt, maar wel impliciet wettelijk bepaald, en is ook een duidelijk streven op het niveau van EU. Artikel 50ter van het decreet natuurbehoud bepaalt dat het Vlaams Natura 2000-programma van toepassing is voor het hele Vlaamse grondgebied en een tijdshorizon heeft tot 2050. De memorie van toelichting (MvT) bij dit artikel is duidelijk: "2050 vormt de horizon waartegen alle habitattypes en soorten in een gunstige regionale staat van instandhouding moeten zijn." Dit doel wordt nog eens herhaald voor de habitats en de soorten. Voor de habitats omvat de MvT: "Voor de habitattypes die niet behoren tot de 16 habitattypes 2020 worden in 2020 tussendoelen gesteld rekening houdend met de doelafstand tot 2050. Op die manier volgt Vlaanderen een realistisch pad richting een gunstige staat van alle habitattypes in 2050". Voor de soorten omvat de MvT: "Om ervoor te zorgen dat alle soorten uiterlijk in 2050 de gunstige regionale staat van instandhouding bereiken is het wel aangewezen tussendoelen te formuleren voor 2020, met name voor die soorten waar een uitbreiding van het leefgebied is vooropgesteld in de G-IHD." Op Europees vlak zijn er enkele documenten waarbij er het streven is om de biodiversiteit te beschermen, te waarderen en te herstellen tegen 2050 (zie onder meer EU Biodiversiteitstrategie 2020 (COM(mei 2011) 244 definitief; Conclusies van de Raad 15 maart 2010 (7536/10) - Biodiversiteit: Post-2010 Visie en doelen voor de EU en de wereld, en internationale regeling voor toegang en batenverdeling; en Conclusies van de Raad 23 juni 2011 (11978/11) - EU-biodiversiteitsstrategie voor 2020). De taakstelling per Vlaams Natura 2000-programma hangt in de toekomst ook af van een prioriteitenstelling op basis van de rapportage aan Europa in kader van de Habitatrichtlijn (art. 17 rapportage) en de Vogelrichtlijn (art. 12 rapportage). Het is daarbij logisch dat de bindende taakstelling per cyclus realistisch gehouden wordt. De graduele realisatie via opeenvolgende cycli van het Vlaams Natura 2000-programma is net bedoeld om met realiteitszin de doelstellingen te implementeren door per planperiode een taakstelling uit te schrijven, op basis van monitoring, de voortgang na te gaan, via evaluatie de aanpak bij te sturen en zodoende via een iteratief proces de volledige taakstelling tegen 2050 te realiseren. Deze methodiek biedt de mogelijkheid om in elke cyclus vanuit de praktijk de nodige ervaringen in te brengen in functie van een realistische aanpak. Het eerste voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma beoogt, ondermeer uit transparantie, een zo volledig mogelijk beeld van de nodige acties, wat toelaat om ervaring op te doen met de planfiguur vanuit de praktijk van de uitvoering. De monitoring wordt vorm gegeven via de acties 27 tot en met 31. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden ze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 25

Code bezwaar: 77 // J1

Ingediend bezwaar

PAS (OD 2.2, OD 3.3 r 626, actie 14) Er moet duidelijkheid komen hoe IHD en PAS in de praktijk zal gescheiden worden. De financiële lasten van private natuurbeheerders ten gevolge van stikstofvervuiling door een derde partij kunnen niet in de minste mate door de beheerder zelf gedragen worden! De landbouwgebruikers zijn geïnformeerd en vergoed via een flankerend beleid, maar de eigenaars van de landbouwgrond die compenserende maatregelen moet nemen is op dit ogenblik niet meegenomen. Het flankerend beleid moet volwaardig zijn en ook de eigenaars van de gronden, die niet steeds de landbouwers zijn, meenemen.

Code indiener(s): 44

Code bezwaar: 138 / -3 / J1

Ingediend bezwaar

PAS (OD 2.2, OD 3.3 r 626, actie 14) Er moet duidelijkheid koomen hoe IHD en PAS in de praktijk zal scheiden worden. De financiële lasten van private natuurbeheerders ten gevolge van stikstofvervuiling door een derde partij kunnen niet in de minste mate door de beheerder zelf gedragen worden! De landbouwgebruikers zijn geïnformeerd en vergoed via een flankerend beleid, maar de eigenaars van de landbouwgrond die compenserende maatregelen moet nemen is op dit ogenblik niet meegenomen. Het flankerend beleid moet volwaardig zijn en ook de eigenaars van de gronden, die niet steeds de landbouwers zijn, meenemen.

Code indiener(s): 43

Code bezwaar: 137 / -4 / J1

Ingediend bezwaar

PAS (OD 2.2, OD 3.3 r 626, actie 14) Er moet duidelijkheid koomen hoe IHD en PAS in de praktijk zal scheiden worden. De financiële lasten van private natuurbeheerders ten gevolge van stikstofvervuiling door een derde partij kunnen niet in de minste mate door de beheerder zelf gedragen worden! De landbouwgebruikers zijn geïnformeerd en vergoed via een flankerend beleid, maar de eigenaars van de landbouwgrond die compenserende maatregelen moet nemen is op dit ogenblik niet meegenomen. Het flankerend beleid moet volwaardig zijn en ook de eigenaars van de gronden, die niet steeds de landbouwers zijn, meenemen

Code indiener(s): 42

Code bezwaar: 135 / -4 / J1

Ingediend bezwaar

PAS (OD 2.2, OD 3.3 r 626, actie 14) Er moet duidelijkheid koomen hoe IHD en PAS in de praktijk zal scheiden worden. De financiële lasten van private natuurbeheerders ten gevolge van stikstofvervuiling door een derde partij kunnen niet in de minste mate door de beheerder zelf gedragen worden! De landbouwgebruikers zijn geïnformeerd en vergoed via een flankerend beleid, maar de eigenaars van de landbouwgrond die compenserende maatregelen moet nemen is op dit ogenblik niet meegenomen. Het flankerend beleid moet volwaardig zijn en ook de eigenaars van de gronden, die niet steeds de landbouwers zijn, meenemen.

Code indiener(s): 39

Code bezwaar: 132 / -4 / J1

Ingediend bezwaar

PAS (OD 2.2, OD 3.3 r 626, actie 14) Er moet duidelijkheid koomen hoe IHD en PAS in de praktijk zal scheiden worden. De financiële lasten van private natuurbeheerders ten gevolge van stikstofvervuiling door een derde partij kunnen niet in de minste mate door de beheerder zelf gedragen worden! De landbouwgebruikers zijn geïnformeerd en vergoed via een flankerend beleid, maar de eigenaars van de landbouwgrond die compenserende maatregelen moet nemen is op dit ogenblik niet meegenomen. Het flankerend beleid moet volwaardig zijn en ook de eigenaars van de gronden, die niet steeds de landbouwers zijn, meenemen

Code indiener(s): 34

Code bezwaar: 109 / -5 / J1

Ingediend bezwaar

. PAS (OD 2.2, OD 3.3 r 626, actie 14) Er moet duidelijkheid komen hoe IHD en PAS in de praktijk zal scheiden worden. De financiële lasten van private natuurbeheerders ten gevolge van stikstofvervuiling door een derde partij kunnen niet in de minste mate door de beheerder zelf gedragen worden! De landbouwgebruikers zijn geïnformeerd en vergoed via een flankerend beleid, maar de eigenaars van de landbouwgrond die compenserende maatregelen moet nemen is op dit ogenblik niet meegenomen. Het flankerend beleid moet volwaardig zijn en ook de eigenaars van de gronden, die niet steeds de landbouwers zijn, meenemen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren vragen naar duidelijkheid over de financiering van het eventuele herstelbeheer dat nodig is als gevolg van stikstofdeposities, als onderdeel van de PAS. De financiering van het herstelbeheer in het kader van de PAS wordt geregeld door het Besluit van Vlaamse Regering betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer, dat een tweede keer principieel werd goedgekeurd op 12 mei 2017. Dit vormt geen onderdeel van het Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 35

Code bezwaar: 110 / -9 / JJ1

Ingediend bezwaar

Actie 6: Opmaken van 4 SBP's en implementeren van deze SBP's. Het zou zinvol zijn mocht in deze actie verduidelijkt worden welke instrumenten kunnen en zullen ingezet worden.

Code indiener(s): 53

Code bezwaar: 148 / -6 / JJ1

Ingediend bezwaar

Actie 6: Opmaken van 4 SBP's en implementeren van deze SBP's. Het zou zinvol zijn mocht in deze actie verduidelijkt worden welke instrumenten kunnen en zullen ingezet worden.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma biedt een Vlaams kader voor acties. De verschillende Vlaamse acties voor deze planperiode staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programmeert de acties waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden. Deze bezwaren vragen een aanpassing van de omschrijving van een specifieke actie uit het Vlaams Natura 2000-programma. Zoals aangegeven in de beschrijving van actie 6 zijn twee belangrijke instrumenten de natuurbeheerplannen en de beheerovereenkomsten. Het is evenwel niet de bedoeling een uitputtende lijst in te schrijven. De mogelijke instrumenten worden immers onderzocht en vastgelegd in de soortenbeschermingsprogramma's zelf. Het gaat dan bijvoorbeeld om projecten, zoals het Sigmaphan, natuurinrichting of landinrichting spoor 2, of subsidies, onder meer de investeringsprojecten natuur (ISN). De lijst van instrumenten wordt aangevuld met deze andere instrumenten als informatie maar zonder volledigheid te betrachten.

Voorstel tot aanpassing

De tekst van het voorontwerp wordt aangevuld tot: De SBP's worden geïmplementeerd via de inzet van diverse instrumenten zoals onder meer de natuurbeheerplannen, de beheerovereenkomsten, investeringsprojecten natuur (ISN), gebiedsgerichte projecten

Code indiener(s): 10

Code bezwaar: 23 // K1

Ingediend bezwaar

Actiegebieden. In actie 14 wordt vooropgesteld om tegen 2018 een plan van aanpak uit te werken voor het aanduiden van actiegebieden milieudruk. Boerenbond wijst er op dat ook zonder de aanduiding van die actiegebieden initiatieven worden genomen die leiden tot het verbeteren van milieuocondities. Het gegeven, zoals beschreven in actie 14, dat deze actiegebieden in regel nodig zijn, is dus niet correct.

Code indiener(s): 30

Code bezwaar: 96 // K1

Ingediend bezwaar

Actie 14 gaat over een plan van aanpak inzake het aanduiden van actiegebieden milieudruk en het uitvoeren van een verbeterde milieuoconditie. Het is voor ons niet duidelijk hoe deze actie spoort met de actie omtrent de PAS. Wij vragen om dit te verduidelijken. Wordt de aanpak van actiegebieden ook doorgetrokken naar de PAS bvb.

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -2251 / K1

Ingediend bezwaar

2.5 Actiegebieden milieudruk (actie 14) In actie 14 wordt vooropgesteld om tegen 2018 een plan van aanpak uit te werken voor het aanduiden van actiegebieden milieudruk. Ook zonder de aanduiding van die actiegebieden worden er initiatieven genomen die leiden tot het verbeteren van milieuocondities. Het gegeven, zoals beschreven in actie 14, dat deze actiegebieden in regel nodig zijn, is dus niet correct. Buiten de SBZ kunnen geen actiegebieden worden vastgelegd. Actoren: wij eisen een evenredige afvaardiging. De gemeentebesturen en de sector landbouw dienen aanwezig te zijn.

Code indiener(s): 51

Code bezwaar: 146 / -25 / K1

Ingediend bezwaar

2.5 Actiegebieden. In actie 14 wordt vooropgesteld om tegen 2018 een plan van aanpak uit te werken voor het aanduiden van actiegebieden milieudruk. Boerenbond wijst er op dat ook zonder de aanduiding van die actiegebieden initiatieven worden genomen die leiden tot het verbeteren van milieuocondities. Het gegeven, zoals beschreven in actie 14, dat deze actiegebieden in regel nodig zijn, is dus niet correct.

Code indiener(s): 59

Code bezwaar: 159 / 10 / K1

Ingediend bezwaar

2.5 Actiegebieden

In actie 14 wordt vooropgesteld om tegen 2018 een plan van aanpak uit te werken voor het aanduiden van actiegebieden milieudruk. Boerenbond wijst er op dat ook zonder de aanduiding van die actiegebieden initiatieven worden genomen die leiden tot het verbeteren van milieuocondities. Het gegeven, zoals beschreven in actie 14, dat deze actiegebieden in regel nodig zijn, is dus niet correct.

Code indiener(s): 60

Code bezwaar: 160 / 5 / K1

Ingediend bezwaar

2.5

In actie 14 wordt vooropgesteld dat tegen 2018 een plan van aanpak moet uitgewerkt worden voor de zogenaamde 'actiegebieden milieudruk'. Boerenbond wijst er op dat ook zonder de aanduiding van die actiegebieden initiatieven worden genomen die leiden tot het verbeteren van milieuocondities. Deze actiegebieden zijn dus niet per definitie noodzakelijk en moeten dus ook niet afgebakend worden.

Code indiener(s): 61

Code bezwaar: 161 / 10 / K1

Ingediend bezwaar

2.5 In actie 14 wordt vooropgesteld dat tegen 2018 een plan van aanpak moet uitgewerkt worden voor de zogenaamde 'actiegebieden milieudruk'. Boerenbond wijst er op dat ook zonder de aanduiding van die actiegebieden initiatieven worden genomen die leiden tot het verbeteren van milieuocondities. Deze actiegebieden zijn dus niet per definitie noodzakelijk en moeten dus ook niet afgebakend worden.

Code indiener(s): 62

Code bezwaar: 162 / 10 / K1

Ingediend bezwaar

2.5 Actiegebieden

In actie 14 wordt vooropgesteld dat tegen 2018 een plan van aanpak moet uitgewerkt worden voor de zogenaamde 'actiegebieden milieudruk'. Boerenbond wijst er op dat ook zonder de aanduiding van die actiegebieden initialieeven worden genomen die leiden tot hel verbeteren van milieuocondities. Deze actiegebieden zijn dus niet per definitie noodzakelijk en moeten dus ook niet afgebakend worden.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren hebben betrekking op de omschrijving van artikel 14. Het klopt dat momenteel ook al initiatieven genomen worden die leiden tot het verbeteren van de milieuocondities. Met deze actie geeft het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma invulling aan de opdracht voor de de aanduiding van de actiegebieden milieudruk beschreven in artikel 50septies, § 4, tweede lid, van het natuurdecreet en art. 10 van het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014. Volgens art. 6, 5°, d) dienen deze opgenomen in de richtkaart als onderdeel van het managementplan Natura 2000.

Voorstel tot aanpassing

Aan de omschrijving van actie 14 wordt een verwijzing naar de relevante wetgeving toegevoegd zodat de toepassing van de actiegebieden verduidelijkt is.

Code indiener(s): 35

Code bezwaar: 110 / -8 / KK1

Ingediend bezwaar

Actie 7: Opstellen en actualiseren van uniforme set referentiewaarden voor abiotiek en biotiek tegen eind 2017. In een aantal situaties zullen de milieudrukken (lucht, water, bodem, vegetatie enz.) drastisch moeten verminderen om de "kritische grenswaarde" niet te overschrijden. Maar dit zal deels moeten gerealiseerd worden via individuele milieuvergunningen (thans omgevingsvergunningen). Het is onduidelijk op welke wijze de overheid dit zal realiseren

Code indiener(s): 53

Code bezwaar: 148 / -7 / KK1

Ingediend bezwaar

Actie 7: Opstellen en actualiseren van uniforme set referentiewaarden voor abiotiek en biotiek tegen eind 2017. In een aantal situaties zullen de milieudrukken (lucht, water, bodem, vegetatie enz.) drastisch moeten verminderen om de "kritische grenswaarde" niet te overschrijden. Maar dit zal deels moeten gerealiseerd worden via individuele milieuvergunningen (thans omgevingsvergunningen). Het is onduidelijk op welke wijze de overheid dit zal realiseren.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. De voorbereiding en toepassing van het vergunningenbeleid maken geen onderdeel uit van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma, met uitzondering van de figuur passende beoordeling. Deze figuur is gekoppeld aan de figuur van de milieu- en andere types vergunningen. Hiervoor zijn acties 7 en 24 ingeschreven in het programma. Daarnaast voorziet actie 26 het onderzoek naar de noodzaak van programmatisch aanpakken van relevante milieudrukken. Deze actie moet invulling geven aan de mogelijkheid voorzien in art. 50ter, §4, om op programmatische wijze een milieudruk structureel en duurzaam te verminderen, complementair aan de aanpak via individuele dossiers die eigen is aan het vergunningenbeleid. Het programma voorziet zodoende een sluitende aanpak voor de aangehaalde problematiek, vertrekkend van de bestaande wetgeving terzake. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 59

Code bezwaar: 159 / 3 / KKK1

Ingediend bezwaar

1.3 Passieve implementatie

In dit Natura 2000-programma worden verschillende acties opgenomen met betrekking tot de passieve implementatie. Voor Boerenbond moet het programma zich richten op het actief beleid. De decretale bepalingen laten toe om het Natura 2000-programma te beschouwen als het instrument voor de sturing van het actieve beleid, waarnaast ook het passieve beleid verder ontwikkeld wordt zonder deel uit te maken van het programma.

Bij die passieve implementatie moet maximaal rekening worden gehouden met de socio-economische impact van het beleid. De te behalen Europese natuurdoelen werden vastgelegd op basis van ecologische criteria, bij de passieve implementatie gaat het echter om veel meer dan ecologie. Die ruimte biedt de Habitatrichtlijn.

Boerenbond vraagt dat die ruimte maximaal benut wordt. Dit betekent o.m. dat de impact van socio-economische activiteiten niet louter herleid mag worden tot de berekening van een impactscore in relatie met de kritische drempelwaarden/kritische lasten van een bepaald habitat, zoals in het ontwerpprogramma op diverse plaatsen gebeurt.

Code indiener(s): 60

Code bezwaar: 160 / 3 / KKK1

Ingediend bezwaar

Passieve implementatie

Voor Boerenbond moet het programma zich richten op het actief beleid. Het Natura 2000-programma mag als instrument beschouwd worden voor de sturing van het actieve beleid. Daarnaast wordt ook het passieve beleid verder ontwikkeld zonder deel uit te maken van het programma.

Bij die passieve implementatie moet maximaal rekening worden gehouden met de socio-economische impact van het beleid. De impact van socio-economische activiteiten mag niet herleid worden tot de berekening van een impactscore in relatie met de kritische drempelwaarden/kritische lasten van een bepaald habitat, zoals in het ontwerpprogramma op diverse plaatsen gebeurt.

Code indiener(s): 61

Code bezwaar: 161 / 3 / KKK1

Ingediend bezwaar

Passieve implementatie

Voor Boerenbond moet het programma zich richten op het actief beleid. Het Natura 2000-programma mag als instrument beschouwd worden voor de sturing van het actieve beleid. Daarnaast wordt ook het passieve beleid verder ontwikkeld zonder deel uit te maken van het programma.

Bij die passieve implementatie moet maximaal rekening worden gehouden met de socio-economische impact van het beleid. De impact van socio-economische activiteiten mag niet herleid worden tot de berekening van een impactscore in relatie met de kritische drempelwaarden/kritische lasten van een bepaald habitat, zoals in het ontwerpprogramma op diverse plaatsen gebeurt.

Code indiener(s): 62

Code bezwaar: 162 / 3 / KKK1

Ingediend bezwaar

Passieve implementatie

Voor Boerenbond moet het programma zich richten op het actief beleid. Het Natura 2000-programma mag als instrument beschouwd worden voor de sturing van het actieve beleid. Daarnaast wordt ook het passieve beleid verder ontwikkeld zonder deel uit te maken van het programma.

Bij die passieve implementatie moet maximaal rekening worden gehouden met de socio-economische impact van het beleid. De impact van socio-economische activiteiten mag niet herleid worden tot de berekening van een impactscore in relatie met de kritische drempelwaarden/kritische lasten van een bepaald habitat, zoals in het ontwerpprogramma op diverse plaatsen gebeurt.

Code indiener(s): 51

Code bezwaar: 146 / -32 / KKK1

Ingediend bezwaar

Bij die passieve implementatie moet maximaal rekening worden gehouden met de socio-economische impact van het beleid. De te behalen Europese natuurdoelen werden vastgelegd op basis van ecologische criteria, bij de passieve implementatie gaat het echter om veel meer dan ecologie. Die ruimte biedt de Habitatrichtlijn. Boerenbond vraagt dat die ruimte maximaal benut wordt. Dit betekent o.m. dat de impact van socio-economische activiteiten niet louter herleid mag worden tot de berekening van een impactscore in relatie met de kritische drempelwaarden/kritische lasten van een bepaald habitat, zoals in het ontwerpprogramma op diverse plaatsen gebeurt.

Code indiener(s): 10

Code bezwaar: 17 / 4 / KKK1

Ingediend bezwaar

Bij die passieve implementatie moet maximaal rekening worden gehouden met de socio-economische impact van het beleid. De te behalen Europese natuurdoelen werden vastgelegd op basis van ecologische criteria, bij de passieve implementatie gaat het echter om veel meer dan ecologie. Die ruimte biedt de Habitatrichtlijn. Boerenbond vraagt dat die ruimte maximaal benut wordt. Dit betekent o.m. dat de impact van socio-economische activiteiten niet louter herleid mag worden tot de berekening van een impactscore in relatie met de kritische drempelwaarden/kritische lasten van een bepaald habitat, zoals in het ontwerpprogramma op diverse plaatsen gebeurt.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren vragen om het passief beleid geen onderdeel te laten zijn van het Vlaams Natura 2000-programma. Volgens de regelgeving, in het bijzonder artikel 50ter van het natuurdecreet moet het Vlaams Natura 2000-programma het passief beleid of de passieve implementatie omvatten. §2 bepaalt dat het Vlaams Natura 2000-programma wordt opgesteld met het oog op onder meer 2° het vermijden of het stoppen van de verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijke milieu van de Europees te beschermen habitats en de leefgebieden van Europees te beschermen soorten, ter uitvoering van artikel 36ter, § 2, van dit decreet; 3° het vermijden of het stoppen van de betekenisvolle verstoring van de Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden, ter uitvoering van artikel 36ter, § 2. Het vermijden of stoppen van die verslechtering of verstoring moet deels tot grotendeels gerealiseerd worden via de zogenaamde passieve implementatie. Deze bezwaren stellen ook vragen bij de toepassing van het passief beleid. Het kader voor het passief beleid is specifiek voor het instandhoudingsbeleid beschreven in art. 36ter

van het natuurdecreet. De bezwaren stellen dat in het programma de impact van socio-economische activiteiten 'niet louter herleid mag worden tot de berekening van een impactscore in relatie met de kritische drempelwaarden/kritische lasten van een bepaald habitat' maar geeft niet aan in welke passages dit dan wel zou het geval zijn noch hoe de socio-economische bekommernissen beter kunnen ingeschreven worden in het programma. Het voorontwerp stelt trouwens onder OD 3.3, in de context van de milieudrukken veroorzaakt door stikstofdeposities: 'Dus zet het beleid in op een versnelde en duurzame reductie van stikstofemissies zonder de KDW als een op zich staand doel voorop te stellen.' Bij uitbreiding geldt deze stelling ook voor andere grenswaarden dan deze voor stikstofdeposities ('Kritische Depositiewaarde' of KDW). Tot slot stelt de inleiding tot de taakstelling 2050 onder meer 'Zoals wetgevend bepaald (artikel 7 decreet natuurboud) moeten de maatregelen genomen in uitvoering van de Habitat- en Vogelrichtlijn rekening houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en met de regionale en lokale bijzonderheden.' Het gaat hierbij om een algemeen principe dat in de acties, onder meer met betrekking tot de passieve implementatie, geen verdere detaillering behoeft. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 10

Code bezwaar: 22 // L5

Ingediend bezwaar

Referentiewaarden. In actie 7 wordt vooropgesteld om tegen eind 2017 een uniforme set van referentiewaarden voor abiotiek en biotiek op te stellen. Boerenbond formuleerde steeds voorbehoud bij deze aanpak, zo staat er: "Om een gunstige LSVI te bereiken moeten milieudrukken ter hoogte van de habitats teruggebracht worden tot onder hun zogenaamde kritische grenswaarde". Als abiotische bereiken gekoppeld worden aan de LSVI (lokale staat van instandhouding) en/of als grenswaarden worden gehanteerd om potentiële effecten van plannen of projecten te toetsen, dan zijn de gevolgen potentieel zeer verregaand. Zeker wanneer dit in relatie wordt gebracht met de definitie van de LSVI die het INBO en ANB hanteren (zie hieronder) De Habitatrichtlijn verplicht de Lidstaten nergens om gebruik te maken van grenswaarden. Backes, van Dobben en Poortinga (zie onder) stelden reeds in 2011 dat "zowel bij de toetsing van aanvragen voor nieuwe activiteiten als bij het bepalen van het beleid tot het voorkomen van kwaliteitsverslechtering van de habitats en tot het halen van de instandhoudingsdoelstellingen de KDW niet het centrale toetsingskader vormt achten wij (ook) rechtens juist en niet betwistbaar. In beide juridische kaders is de KDW een te eenzijdig criterium omdat de instandhoudingsdoelstellingen zijn gericht op behoud of herstel van de kwaliteit van de betrokken habitats en niet op het halen van de KDW op zich. De KDW is wel een belangrijke indicator voor de vraag of de kwaliteit van de habitats (ten minste) behouden kan blijven. (...)" Volgens de habitatrichtlijn wordt de "staat van instandhouding" van een natuurlijke habitat als "gunstig" beschouwd wanneer het natuurlijke verspreidingsgebied van de habitat en de oppervlakte van die habitat binnen dat gebied stabiel zijn of toenemen, en de voor behoud op lange termijn nodige specifieke structuur en functies bestaan en in de afzienbare toekomst vermoedelijk zullen blijven bestaan, en de staat van instandhouding van de voor die habitat typische soorten gunstig is. Boerenbond vraagt dan ook juridisch te onderbouwen waarom in de definitie van de LSVI die INBO en ANB hanteren het voeren van een remediërend beheer wordt uitgesloten voor de bepaling van de lokaal gunstige staat. Gegeven de potentieel verstrekkende consequenties blijft Boerenbond er op staan dat uitgeklaard wordt wat de abiotische bereiken betekenen in relatie met de gunstige staat van instandhouding en in relatie met de beoordeling van plannen en projecten. Boerenbond vraagt deze actie, die niet nodig is voor de realisatie van de taakstelling, te schrappen uit het programma. definitie LSVI: Een lokaal gunstige staat is die toestand waarvan verwacht kan worden dat de habitat langdurig kan blijven bestaan zonder of met regulier (dus niet remediërend) beheer. Daarbij wordt uitgegaan van de aanwezigheid van de ecologische processen en structuren die nodig zijn voor het ongewijzigd functioneren van de habitat en haar typische soorten." Ch.W. Backes, H.F. van Dobben, M.A. Poortinga, Stikstofdepositie en Natura 2000 – Een rechtsvergelijkend onderzoek, Universiteit Maastricht/Alterra, 6 mei 2011, 43.

Code indiener(s): 48

Code bezwaar: 143 / -3 / L5

Ingediend bezwaar

Tegen eind 2017 zou een uniforme set van referentiewaarden voor abiotiek en biotiek opgemaakt worden. Om een gunstige Lokale Staat van Instandhouding (LSVI) te bereiken moeten milieudrukken ter hoogte van de habitats teruggebracht worden tot onder hun zogenaamde kritische grenswaarde. De LSVI zoals gedefinieerd door het INBO en het Agentschap Natuur en Bos, zijn streng. Als abiotische bereiken gekoppeld worden aan dergelijke LSVI en/of als grenswaarden worden gehanteerd om potentiële effecten van plannen of projecten te toetsen, dan kan dit enorme gevolgen hebben voor investeringen in infrastructuur en/of bepaalde bedrijfseconomische investeringen. De Europese Habitatrichtlijn verplicht de Lidstaten niet om gebruik te maken van grenswaarden. De instandhoudingsdoelstellingen zijn gericht op behoud of herstel van de kwaliteit van de betrokken habitats niet op het halen van de Kritische Depostie Waarde (KDW) op zich. De KDW is wel een belangrijke indicator voor de vraag of de kwaliteit van de habitats (ten minste) behouden kan blijven. Volgens de habitatrichtlijn wordt de "staat van instandhouding" van een natuurlijke habitat als "gunstig" beschouwd wanneer het natuurlijke verspreidingsgebied van de habitat en de oppervlakte van die habitat binnen dat gebied stabiel zijn of toenemen, en de voor behoud op lange termijn nodige specifieke structuur en

functies bestaan en in de afzienbare toekomst vermoedelijk zullen blijven bestaan, en de staat van instandhouding van de voor die habitat typische soorten gunstig is.

UNIZO vraagt zich af waarom in de definitie van de LSVI die INBO en ANB hanteren, het voeren van een remediërend beheer wordt uitgesloten voor de bepaling van de lokaal gunstige staat. Vlaanderen moet uitgangspunten hanteren die niet verder gaan dan wat de Habitat- en Vogelrichtlijn vooropstelt, d.w.z. niet enkel de kritische depositiewaarde in aanmerking nemen als toetssteen, maar eerder de staat van instandhouding zelf, rekening houdend met andere mogelijke beheersmaatregelen om een habitat in een goede staat van instandhouding te brengen.

UNIZO vraagt zich ook af wat de abiotische bereiken betekenen in relatie met de gunstige staat van instandhouding en in relatie met de beoordeling van plannen en projecten. Welke gevolgen kan dit hebben voor de beoordeling van plannen, infrastructuurprojecten, recreatie- en bedrijfsprojecten? Daarom zou eerst meer duidelijkheid moeten zijn, alvorens deze referentiewaarden in te voeren.

Code indiener(s): 59

Code bezwaar: 159 / 11 / L5

Ingediend bezwaar

2.6 Referentiewaarden

In actie 7 wordt vooropgesteld om tegen eind 2017 een uniforme set van referentiewaarden voor abiotiek en biotiek op te stellen. Boerenbond formuleerde steeds voorbehoud bij deze aanpak, zo staat er: "Om een gunstige LSVI te bereiken moeten milieudrukken ter hoogte van de habitats teruggebracht worden tot onder hun zogenaamde kritische grenswaarde". Als abiotische bereiken gekoppeld worden aan de LSVI (lokale staat van instandhouding) en/of als grenswaarden worden gehanteerd om potentiële effecten van plannen of projecten te toetsen, dan zijn de gevolgen potentieel zeer verregaand. Zeker wanneer dit in relatie wordt gebracht met de definitie van de LSVI die het INBO en ANB hanteren.

De Habitatrichtlijn verplicht de Lidstaten nergens om gebruik te maken van grenswaarden. Backes, van Dobben en Poortinga stelden reeds in 2011 dat "zowel bij de toetsing van aanvragen voor nieuwe activiteiten als bij het bepalen van het beleid tot het voorkomen van kwaliteitsverslechtering van de habitats en tot het halen van de instandhoudingsdoelstellingen de KDW niet het centrale toetsingskader vormt achten wij (ook) rechtens juist en niet betwistbaar. In beide juridische kaders is de KDW een te eenzijdig criterium omdat de instandhoudingsdoelstellingen zijn gericht op behoud of herstel van de kwaliteit van de betrokken habitats en niet op het halen van de KDW op zich. De KDW is wel een belangrijke indicator voor de vraag of de kwaliteit van de habitats (ten minste) behouden kan blijven. (...)"

Volgens de habitatrichtlijn wordt de "staat van instandhouding" van een natuurlijke habitat als "gunstig" beschouwd wanneer het natuurlijke verspreidingsgebied van de habitat en de oppervlakte van die habitat binnen dat gebied stabiel zijn of toenemen, en de voor behoud op lange termijn nodige specifieke structuur en functies bestaan en in de afzienbare toekomst vermoedelijk zullen blijven bestaan, en de staat van instandhouding van de voor die habitat typische soorten gunstig is. Boerenbond vraagt dan ook juridisch te onderbouwen waarom in de definitie van de LSVI die INBO en ANB hanteren het voeren van een remediërend beheer wordt uitgesloten voor de bepaling van de lokaal gunstige staat. Gegeven de potentieel verstrekkende consequenties blijft Boerenbond er op staan dat uitgeklaard wordt wat de abiotische bereiken betekenen in relatie met de gunstige staat van instandhouding en in relatie met de beoordeling van plannen en projecten.

Boerenbond vraagt deze actie, die niet nodig is voor de realisatie van de taakstelling, te schrappen uit het programma.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3

van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren vragen de schrapping van actie 7 of wordt fundamenteel het gebruik van (kritische) grenswaarden als basis voor het beoordelen van plannen en projecten betwist. Daarnaast worden vragen gesteld in verband met de methodiek om referentiewaarden te bepalen en met de toepassing in de praktijk. In verband met dat laatste dient gesteld dat dit aandachtspunten zijn voor de uitwerking van de actie in de praktijk en ook van actie 24 'Verder uitwerken van het instrument passende beoordeling'. Beide acties zijn ingeschreven als onderdeel van het zogenaamde passief of beschermend beleid, in uitvoering van de expliciete opdracht in art. 50ter, §2: 'Het Vlaams Natura 2000-programma wordt opgesteld met het oog op: (...) 2° het vermijden of het stoppen van de verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijke milieu van de Europees te beschermen habitats en de leefgebieden van Europees te beschermen soorten, ter uitvoering van artikel 36ter, §2, van dit decreet'. In art. 36ter, §3 van het natuurdecreet is het instrument van de passende beoordeling ingeschreven. In het maatschappelijk overleg dat gevoerd is in verband met het instandhoudingsbeleid, is door alle betrokken actoren meermaals gevraagd om de beoordeling van de passende beoordeling transparant, objectief, uniform en opvolgbaar te maken. De Vlaamse overheid erkent deze nood in functie van de motiveringsplicht bij de beoordeling van passende beoordelingen. Actie 7 moet een antwoord bieden aan de terechte vragen van de betrokken actoren en de overheid zelf. De actie zal leiden tot de hierbij noodzakelijke, wetenschappelijk onderbouwde gegevens. Het klopt dat de Habitatrichtlijn het gebruik van grenswaarden niet verplicht. Uit voorgaande blijkt echter duidelijk dat deze indicatoren noodzakelijk zijn in de praktijk. Het behalen van de kritische grenswaarde is inderdaad geen doel op zich. Het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma erkent dit ook. In OD 3.3 wordt, in de context van de milieudrukken veroorzaakt door stikstofdeposities, gesteld: 'Dus zet het beleid in op een versnelde en duurzame reductie van stikstofemissies zonder de KDW als een op zich staand doel voorop te stellen.' Bij uitbreiding geldt deze stelling ook voor andere kritische grenswaarden dan deze voor stikstofdeposities ('Kritische Depositiewaarde' of KDW). De vraag naar de gevolgen voor de concrete beoordeling van plannen en projecten zal aan bod komen bij de uitvoering van actie 24 in de praktijk. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 25 Code bezwaar: 78 // M1
Ingediend bezwaar
<i>Monitoring (OD 2.5 r595 en acties 29-30-31 r890-892, actie 29, actie 31): Ik ben niet akkoord dat personen zomaar privaat domein betreden om monitoringswerk uit te voeren. Er moet een goede omkadering zijn met goede afspraken. Daarenboven wil ik garantie dat de data op een correcte wijze verzameld en verwerkt wordt. Ik wens hierbij inzage in de data en de mogelijkheid mogelijke fouten te corrigeren. De verzamelde data mogen ook niet voor andere doeleinden ingezet worden.</i>
Code indiener(s): 28 Code bezwaar: 91 // M1
Ingediend bezwaar
<i>Monitoring (OD 2.5 r595 en acties 29-30-31 r890-892, actie 29, actie 31): Ik ben niet akkoord dat personen zomaar privaat domein betreden om monitoringswerk uit te voeren. Er moet een goede omkadering zijn met goede afspraken. Daarenboven wil ik garantie dat de data op een correcte wijze verzameld en verwerkt wordt. Ik wens hierbij inzage in de data en de mogelijkheid mogelijke fouten te corrigeren. De verzamelde data mogen ook niet voor andere doeleinden ingezet worden.</i>
Code indiener(s): 29 Code bezwaar: 92 // M1
Ingediend bezwaar
<i>Monitoring (OD 2.5 r595 en acties 29-30-31 r890-892, actie 29, actie 31): Ik ben niet akkoord dat personen zomaar privaat domein betreden om monitoringswerk uit te voeren. Er moet een goede omkadering zijn met goede afspraken. Daarenboven wil ik garantie dat de data op een correcte wijze verzameld en verwerkt wordt. Ik wens hierbij inzage in de data en de mogelijkheid mogelijke fouten te corrigeren. De verzamelde data mogen ook niet voor andere doeleinden ingezet worden.</i>
Code indiener(s): 32 Code bezwaar: 106 // M1
Ingediend bezwaar
<i>Monitoring. Ik ben niet akkoord dat personen zomaar privaat domein betreden om monitoringswerk uit te voeren. Er moet een goede omkadering zijn met goede afspraken. Daarenboven wil ik garantie dat de data op een correcte wijze verzameld en verwerkt wordt. Ik wens hierbij inzage in de data en de mogelijkheid mogelijke fouten te corrigeren. De verzamelde data mogen ook niet voor andere doeleinden ingezet worden.</i>
Code indiener(s): 33 Code bezwaar: 108 // M1
Ingediend bezwaar
<i>Monitoring (OD 2.5 r595 en acties 29-30-31 r890-892, actie 29, actie 31): Ik ben niet akkoord dat personen zomaar privaat domein betreden om monitoringswerk uit te voeren. Er moet een goede omkadering zijn met goede afspraken. Daarenboven wil ik garantie dat de data op een correcte wijze verzameld en verwerkt wordt. Ik wens hierbij inzage in de data en de mogelijkheid mogelijke fouten te corrigeren. De verzamelde data mogen ook niet voor andere doeleinden ingezet worden.</i>
Code indiener(s): 36 Code bezwaar: 116 // M1
Ingediend bezwaar
<i>Ik ben niet akkoord dat personen zomaar privaat domein betreden om monitoringswerk uit te voeren. Er moet een goede omkadering zijn met goede afspraken. Daarenboven wil ik garantie dat de data op een correcte wijze verzameld en verwerkt wordt. Ik wens hierbij inzage in de data en de mogelijkheid mogelijke fouten te corrigeren. De verzamelde data mogen ook niet voor andere doeleinden ingezet worden.</i>

Code indiener(s): 38 Code bezwaar: 130 // M1
Ingediend bezwaar
<i>Ik ben niet akkoord dat personen zomaar privaat domein betreden om monitoringswerk uit te voeren. Er moet een goede omkadering zijn met goede afspraken. Daarenboven wil ik garantie dat de data op een correcte wijze verzameld en verwerkt wordt. Ik wens hierbij inzage in de data en de mogelijkheid mogelijke fouten te corrigeren. De verzamelde data mogen ook niet voor andere doeleinden ingezet worden.</i>
Code indiener(s): 40 Code bezwaar: 133 // M1
Ingediend bezwaar
<i>Monitoring (OD 2.5 r595 en acties 29-30-31 r890-892, actie 29, actie 31). Ik ben niet akkoord dat personen zomaar privaat domein betreden om monitoringswerk uit te voeren. Er moet een goede omkadering zijn met goede afspraken. Daarenboven wil ik garantie dat de data op een correcte wijze verzameld en verwerkt wordt. Ik wens hierbij inzage in de data en de mogelijkheid mogelijke fouten te corrigeren. De verzamelde data mogen ook niet voor andere doeleinden ingezet worden.</i>
Code indiener(s): 41 Code bezwaar: 134 // M1
Ingediend bezwaar
<i>Monitoring (OD 2.5 r595 en acties 29-30-31 r890-892, actie 29, actie 31). Ik ben niet akkoord dat personen zomaar privaat domein betreden om monitoringswerk uit te voeren. Er moet een goede omkadering zijn met goede afspraken. Daarenboven wil ik garantie dat de data op een correcte wijze verzameld en verwerkt wordt. Ik wens hierbij inzage in de data en de mogelijkheid mogelijke fouten te corrigeren. De verzamelde data mogen ook niet voor andere doeleinden ingezet worden.</i>
Code indiener(s): 44 Code bezwaar: 138 / -4 / M1
Ingediend bezwaar
<i>Monitoring (OD 2.5 r595 en acties 29-30-31 r890-892, actie 29, actie 31). Ik ben niet akkoord dat personen zomaar privaat domein betreden om monitoringswerk uit te voeren. Er moet een goede omkadering zijn met goede afspraken. Daarenboven wil ik garantie dat de data op een correcte wijze verzameld en verwerkt wordt. Ik wens hierbij inzage in de data en de mogelijkheid mogelijke fouten te corrigeren. De verzamelde data mogen ook niet voor andere doeleinden ingezet worden.</i>
Code indiener(s): 43 Code bezwaar: 137 / -3 / M1
Ingediend bezwaar
<i>Monitoring (OD 2.5 r595 en acties 29-30-31 r890-892, actie 29, actie 31). Ik ben niet akkoord dat personen zomaar privaat domein betreden om monitoringswerk uit te voeren. Er moet een goede omkadering zijn met goede afspraken. Daarenboven wil ik garantie dat de data op een correcte wijze verzameld en verwerkt wordt. Ik wens hierbij inzage in de data en de mogelijkheid mogelijke fouten te corrigeren. De verzamelde data mogen ook niet voor andere doeleinden ingezet worden.</i>
Code indiener(s): 42 Code bezwaar: 135 / -3 / M1
Ingediend bezwaar
<i>Monitoring (OD 2.5 r595 en acties 29-30-31 r890-892, actie 29, actie 31). Ik ben niet akkoord dat personen zomaar privaat domein betreden om monitoringswerk uit te voeren. Er moet een goede omkadering zijn met goede afspraken. Daarenboven wil ik garantie dat de data op een correcte wijze verzameld en verwerkt wordt.</i>

Ik wens hierbij inzage in de data en de mogelijkheid mogelijke fouten te corrigeren. De verzamelde data mogen ook niet voor andere doeleinden ingezet worden.

Code indiener(s): 39

Code bezwaar: 132 / -3 / M1

Ingediend bezwaar

Monitoring (OD 2.5 r595 en acties 29-30-31 r890-892, actie 29, actie 31). Ik ben niet akkoord dat personen zomaar privaat domein betreden om monitoringswerk uit te voeren. Er moet een goede omkadering zijn met goede afspraken. Daarenboven wil ik garantie dat de data op een correcte wijze verzameld en verwerkt wordt. Ik wens hierbij inzage in de data en de mogelijkheid mogelijke fouten te corrigeren. De verzamelde data mogen ook niet voor andere doeleinden ingezet worden.

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -27 / M1

Ingediend bezwaar

Monitoring (OD 2.5 r595 en acties 29-30-31 r890-892, actie 29, actie 31). De monitoring van soorten gebeurt op terrein door een van de betrokken partijen rond tafel. Vele private eigenaars en beheerders staan hier zeer sceptisch tegenover. Omdat een betrokkene niet rechter en partij kan spelen, moet een mogelijkheid van transparantie uitgewerkt worden. Daarom is het belangrijk dat deze passage in het Natura 2000-programma staat. De private sector vraagt hiervoor samen een systeem uit te denken om kwaliteitsgarantie te bieden aan haar achterban.

Code indiener(s): 34

Code bezwaar: 109 / -4 / M1

Ingediend bezwaar

Monitoring (OD 2.5 r595 en acties 29-30-31 r890-892, actie 29, actie 31). Ik ben niet akkoord dat personen zomaar privaat domein betreden om monitoringswerk uit te voeren. Er moet een goede omkadering zijn met goede afspraken. Daarenboven wil ik garantie dat de data op een correcte wijze verzameld en verwerkt wordt. Ik wens hierbij inzage in de data en de mogelijkheid mogelijke fouten te corrigeren. De verzamelde data mogen ook niet voor andere doeleinden ingezet worden.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren brengen een belangrijk aandachtspunt aan bij de ontwikkeling van het datasysteem voor de monitoring. Met het oog op de verdere ontwikkeling van het systeem en de rapportages die er op gebaseerd worden, kan dit beter verankerd worden in de omschrijving van actie 27. Daartoe wordt volgend punt toegevoegd aan de opsomming van op te volgen factoren: '-randvoorwaarden in verband met het verzamelen, de controle en het gebruik van de monitoringdata'.

Voorstel tot aanpassing

In de omschrijving van actie 27 wordt het volgende toegevoegd aan de opsomming van op te volgen factoren:
'- randvoorwaarden in verband met het verzamelen, de controle en het gebruik van de monitoringdata'.

Code indiener(s): 10

Code bezwaar: 18 / -3 / MM1

Ingediend bezwaar

Beheer. Algemeen zit er in deze nota nog altijd een zeer grote focus op verwerving van gronden, ook voor habitats die via privé-natuurbeheer kunnen ingericht en/of beheerd worden. De verhouding van verwervingen buiten en binnen SBZ is bovendien buiten alle proportie (is haast 50/50): verwervingen ifv IHD buiten SBZ kunnen voor Sigmaplan (maar dat wordt dus niet meegerekend) en een beperkt aantal soorten (met duidelijke afbakening doelen en leefgebied in SBP), maar zolang er geen uitvoering is gegeven aan artikel 50 ter §3 (zones voor de IHD buiten SBZ) kunnen daarvoor geen verwervingen gebeuren. Dit sluit ook aan bij onze bemerking in 2.1. Uit de meerjarenbegroting blijkt ook niet of de middelen voor aankoop, inrichting en beheer voldoende op elkaar zijn afgestemd. Voor Boerenbond is het essentieel dat wanneer wordt geïnvesteerd in aankoop en inrichting er ook voldoende middelen zijn om het gepast beheer uit te voeren.

Code indiener(s): 50

Code bezwaar: 145 // MM1

Ingediend bezwaar

Verwerving, inrichting en beheer. Algemeen zit er in de nota nog altijd een zeer grote focus op de verwerving van gronden, ook voor habitats die via privé-natuurbeheer kunnen ingericht en/of beheerd worden. De verhouding van verwervingen buiten en binnen SBZ is bovendien buiten alle proportie (haast 50/50). Het is van belang dat eerst de huidige gronden in beheer en/of eigendom van ANB of een terreinbeherende vereniging een passende inrichting en beheer krijgen vooraleer over te gaan tot (bijkomende) aankopen. Daarnaast zullen er ook duidelijke middelen voorzien moeten opgenomen worden voor aankopen i.k.v. flankerend beleid, hetgeen nu niet wordt meegenomen.

Code indiener(s): 51

Code bezwaar: 146 / -62 / MM1

Ingediend bezwaar

6.2 Verwervingen, inrichting en beheer. Algemeen zit er in deze nota nog altijd een zeer grote focus op verwerving van gronden, ook voor habitats die via privé-natuurbeheer kunnen ingericht en/of beheerd worden. De verhouding van verwervingen buiten en binnen SBZ is bovendien buiten alle proportie (is haast 50/50): verwervingen ifv IHD buiten SBZ kunnen voor Sigmaplan (maar dat wordt dus niet meegerekend) en een beperkt aantal soorten (met duidelijke afbakening doelen en leefgebied in SBP), maar zolang er geen uitvoering is gegeven aan artikel 50 ter §3 (zones voor de IHD buiten SBZ) kunnen daarvoor geen verwervingen gebeuren. Dit sluit ook aan bij onze bemerking in 2.1. Uit de meerjarenbegroting blijkt ook niet of de middelen voor aankoop, inrichting en beheer voldoende op elkaar zijn afgestemd. Voor Boerenbond is het essentieel dat wanneer wordt geïnvesteerd in aankoop en inrichting er ook voldoende middelen zijn om het gepast beheer uit te voeren.

Code indiener(s): 59

Code bezwaar: 159 / 17 / MM1

Ingediend bezwaar

6.2 Verwervingen, inrichting en beheer

Algemeen zit er in deze nota nog altijd een zeer grote focus op verwerving van gronden, ook voor habitats die via privé-natuurbeheer kunnen ingericht en/of beheerd worden.

De verhouding van verwervingen buiten en binnen SBZ is bovendien buiten alle proportie (is haast 50/50): verwervingen ifv IHD buiten SBZ kunnen voor Sigmaplan (maar dat wordt dus niet meegerekend) en een beperkt aantal soorten (met duidelijke afbakening doelen en leefgebied in SBP), maar zolang er geen uitvoering is gegeven aan artikel 50 ter §3 (zones voor de IHD buiten SBZ) kunnen daarvoor geen verwervingen gebeuren. Dit sluit ook aan bij onze bemerking in 2.1.

Uit de meerjarenbegroting blijkt ook niet of de middelen voor aankoop, inrichting en beheer voldoende op elkaar zijn afgestemd. Voor Boerenbond is het essentieel dat wanneer wordt geïnvesteerd in aankoop en inrichting er ook voldoende middelen zijn om het gepast beheer uit te voeren.

Code indiener(s): 61

Code bezwaar: 161 / 14 / MM1

Ingediend bezwaar

5.2 Verwervingen, inrichting en beheer

Algemeen zit er in deze nota nog altijd een zeer grote focus op verwerving van gronden, ook voor habitats die via privé-natuurbeheer kunnen ingericht en/of beheerd worden. De verhouding van verwervingen buiten en binnen SBZ is bovendien buiten alle proportie (is haast 50/50): verwervingen in functie van IHD buiten SBZ kunnen voor het Sigmaplan (maar dat wordt dus niet meegerekend) en een beperkt aantal soorten (met duidelijke afbakening doelen en leefgebied in SBP), maar zolang er geen uitvoering is gegeven aan artikel 50 ter §3 (zones voor de IHD buiten SBZ) kunnen daarvoor geen verwervingen gebeuren. Dit sluit ook aan bij onze bemerking in 2.1.

Uit de meerjarenbegroting blijkt ook niet of de middelen voor aankoop, inrichting en beheer voldoende op elkaar zijn afgestemd. Voor Boerenbond is het essentieel dat wanneer wordt geïnvesteerd in aankoop en inrichting er ook voldoende middelen zijn om het gepast beheer uit te voeren.

Code indiener(s): 62

Code bezwaar: 162 / 14 / MM1

Ingediend bezwaar

5.2 Verwervingen, inrichting en beheer

Algemeen zit er in deze nota nog altijd een zeer grote focus op verwerving van gronden, ook voor habitats die via privé-natuurbeheer kunnen ingericht en/of beheerd worden. De verhouding van verwervingen buiten en binnen SBZ is bovendien buiten alle proportie (is haast 50/50): verwervingen in functie van IHD buiten SBZ kunnen voor het Sigmaplan (maar dat wordt dus niet meegerekend) en een beperkt aantal soorten (met duidelijke afbakening doelen en leefgebied in SBP), maar zolang er geen uitvoering is gegeven aan artikel 50 ter §3 (zones voor de IHD buiten SBZ) kunnen daarvoor geen verwervingen gebeuren. Dit sluit ook aan bij onze bemerking in 2.1.

Uit de meerjarenbegroting blijkt ook niet of de middelen voor aankoop, inrichting en beheer voldoende op elkaar zijn afgestemd. Voor Boerenbond is het essentieel dat wanneer wordt geïnvesteerd in aankoop en inrichting er ook voldoende middelen zijn om het gepast beheer uit te voeren.

Code indiener(s): 60

Code bezwaar: 160 / 9 / MM1

Ingediend bezwaar

6.2 Verwervingen, inrichting en beheer Algemeen zit er in deze nota nog altijd een zeer grote focus op verwerving van gronden, ook voor habitats die via privé-natuurbeheer kunnen ingericht en/of beheerd worden. De verhouding van verwervingen buiten en binnen SBZ is bovendien buiten alle proportie (is haast 50/50): verwervingen ifv IHD buiten SBZ kunnen voor Sigmaplan (maar dat wordt dus niet meegerekend) en een beperkt aantal soorten (met duidelijke afbakening doelen en leefgebied in SBP), maar zolang er geen uitvoering is gegeven aan artikel 50 ter §3 (zones voor de IHD buiten SBZ) kunnen daarvoor geen verwervingen gebeuren. Dit sluit ook aan bij onze bemerking in 2.1. Uit de meerjarenbegroting blijkt ook niet of de middelen voor aankoop, inrichting en beheer voldoende op elkaar zijn afgestemd. Voor Boerenbond is het essentieel dat wanneer wordt geïnvesteerd in aankoop en inrichting er ook voldoende middelen zijn om het gepast beheer uit te voeren.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. De regeringsbeslissingen van 23 juli 2010 en 23 april 2014 legden respectievelijk de gewestelijke en specifieke (d.i. per SBZ) instandhoudingsdoelstellingen vast. Deze resulteren in een aanzienlijke taakstelling buiten SBZ. Om de taakstelling 2020 volledig te realiseren, onder meer 'voor alle habitattypes en richtlijnsoorten samen zijn in 2020 70% van de inspanningen operationeel', zijn grondverwervingen noodzakelijk, ondanks de potentiële realisaties via natuurbeheer door particulieren. De focus in aankopen ligt op habitats die beperkt zijn in oppervlakte en/of zeer duur zijn in beheer om de vereiste kwaliteit te behalen. Een overzicht van het ingeschatte aandeel van verwerving per habitat is weergegeven in tabel 4 van Bijlage 4. Voor habitats of leefgebieden waar economisch medegebruik mogelijk is, is dit aandeel relatief klein. Dit zijn ook de habitats of leefgebieden met grootste oppervlakte, zoals de bossen. Daarnaast wordt met 'buiten SBZ' in deze context 'buiten SBZ-H' bedoeld. Dit betekent dat de eventuele verwerving ook betrekking kan hebben op Vogelrichtlijngebieden (SBZ-V). In het kader van deze oefening kon er moeilijk onderscheid gemaakt worden tussen de ligging buiten SBZ-H maar binnen SBZ-V en de ligging buiten alle SBZ. Buiten SBZ-H is het verwervingsbeleid gericht op actuele habitats, actuele leefgebieden en de uitbreiding van de oppervlakte leefgebieden van een aantal Europees te beschermen soorten. Voor de actuele habitats zijn er enkele habitats waarvan de oppervlakte voor méér dan 50 % buiten SBZ-H is gelegen. De verwervingspercentages zijn dezelfde als deze van tabel 4. Voor de uitbreidingsdoelen van habitats zijn dezelfde verwervingspercentages als tabel 5 gehanteerd. De oppervlakte te verwerven leefgebied zowel actueel als extra, is berekend op de doorwerking van een aantal soortenbeschermingsprogramma's. De focus ligt hierbij vooral op uitbreiding. Er is per soort die extra oppervlakte leefgebied nodig heeft, nagegaan wat er sinds 2010 (vaststelling GIHD) al gerealiseerd is en wat er nog gepland is tegen 2020 (Scheldeprogramma, LIFE-projecten, andere 2180 gebiedsgerichte projecten,...). Voor de resterende oppervlakte werd afhankelijk van de soort, de noodzakelijke kwaliteit van het leefgebied en de moeilijkheidsgraad van beheer ingeschat welk aandeel buiten SBZ-H moet verworven worden. De genoemde elementen samen leiden tot een geobjectiverde berekeningswijze die, zoals de bezwaren stellen, inderdaad resulteert in een quasi 50/50 verhouding van grondverwerving binnen en buiten SBZ. Tot slot dient vermeld dat het om een raming gaat, dat de uitvoering van de grondverwerving gebeurt binnen de beschikbare budgetten en volgens de bestaande aankoopprocedures en verantwoording daarbij. Art. 50ter, §3, tweede lid schrijft geen beperkingen naar realisaties op het terrein voor, ook niet in verband met grondaankopen, in afwachting van de aanduiding van de bedoelde zones. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 52

Code bezwaar: 147 / -4 / MMM1

Ingediend bezwaar

Opmerking bij bijlage budget: Het is ook de vraag waarom uitbreiding (habitat en leefgebieden) buiten SBZ nu een focus moet hebben? Wij gaan ervan uit dat het percentage aankopen van ANB buiten SBZ minimaal zal zijn en twijfelen of deze in deze eerste fase wel nodig is, aangezien nog niet duidelijk is wat het beleid van ANB daar is en de uitkomst van de managementplannen daaraan sturing zouden moeten geven. Ook te koppelen aan prioriteringen binnen het N2000P. (Behalve misschien voor SBP, maar dan moet duidelijk zijn dat dit daaraan gekoppeld is en niet twee keer de kost maken: in globale budget en in SBP-budget, dit is niet duidelijk want SBP verwijst naar N2000-budget voor wat in IHD-rapporten reeds is beschreven en niet andersom).

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -18 / MMM1

Ingediend bezwaar

Daarnaast is het ook de vraag waarom uitbreiding (habitat en leefgebieden) buiten SBZ nu een focus moet hebben? Wij gaan ervan uit dat het percentage aankopen van ANB buiten SBZ minimaal zal zijn en twijfelen of deze in deze eerste fase wel nodig is, aangezien nog niet duidelijk is wat het beleid van ANB daar is en de uitkomst van de managementplannen daaraan sturing zouden moeten geven. Ook te koppelen aan prioriteringen binnen het N2000P. (Behalve misschien voor SBP, maar dan moet duidelijk zijn dat dit daaraan gekoppeld is en niet twee keer de kost maken: in globale budget en in SBP-budget, dit is niet duidelijk want SBP verwijst naar N2000-budget voor wat in IHD-rapporten reeds is beschreven en niet andersom). Daarnaast moet voor verwerving ook de doelmatigheidsstaets steeds primeren

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

De regeringsbeslissingen van 23 juli 2010 en 23 april 2014 legden respectievelijk de gewestelijke en specifieke (d.i. per SBZ) instandhoudingsdoelstellingen vast. Deze resulteren in een aanzienlijke taakstelling buiten SBZ. Om de taakstelling 2020 volledig te realiseren, onder meer 'voor alle habitattypes en richtlijnsoorten samen zijn in 2020 70% van de inspanningen operationeel', zijn grondverwervingen noodzakelijk, ondanks de potentiële realisaties via natuurbeheer door particulieren. De focus in aankopen ligt op habitats die beperkt zijn in oppervlakte en/of zeer duur zijn in beheer om de vereiste kwaliteit te behalen. Een overzicht van het ingeschatte aandeel van verwerving per habitat is weergegeven in tabel 4 van Bijlage 4. Voor habitats of leefgebieden waar economisch medegebruik mogelijk is, is dit aandeel relatief klein. Dit zijn ook de habitats of leefgebieden met grootste oppervlakte, zoals de bossen. Daarnaast wordt met 'buiten SBZ' in deze context 'buiten SBZ-H' bedoeld. Dit betekent dat de eventuele verwerving ook betrekking kan hebben op Vogelrichtlijngebieden (SBZ-V). In het kader van deze oefening kon er moeilijk onderscheid gemaakt worden tussen de ligging buiten SBZ-H maar binnen SBZ-V en de ligging buiten alle SBZ. Buiten SBZ-H is het verwervingsbeleid gericht op actuele habitats, actuele leefgebieden en de uitbreiding van de oppervlakte leefgebieden van een aantal Europees te beschermen soorten. Voor de actuele habitats zijn er enkele habitats

waarvan de oppervlakte voor méér dan 50 % buiten SBZ-H is gelegen. De verwervingspercentages zijn dezelfde als deze van tabel 4. Voor de uitbreidingsdoelen van habitats zijn dezelfde verwervingspercentages als tabel 5 gehanteerd. De oppervlakte te verwerven leefgebied zowel actueel als extra, is berekend op de doorwerking van een aantal soortenbeschermingsprogramma's. De focus ligt hierbij vooral op uitbreiding. Er is per soort die extra oppervlakte leefgebied nodig heeft, nagegaan wat er sinds 2010 (vaststelling GIHD) al gerealiseerd is en wat er nog gepland is tegen 2020 (Scheldeprogramma, LIFE-projecten, andere 2180 gebiedsgerichte projecten,...). Voor de resterende oppervlakte werd afhankelijk van de soort, de noodzakelijke kwaliteit van het leefgebied en de moeilijkheidsgraad van beheer ingeschat welk aandeel buiten SBZ-H moet verworven worden. De genoemde elementen samen leiden tot een geobjectiveerde berekeningswijze. Tot slot dient vermeld dat het om een raming gaat, dat de uitvoering van de grondverwerving gebeurt binnen de beschikbare budgetten en volgens de bestaande aankoopprocedures en verantwoording daarbij. Art. 50ter, §3, tweede lid schrijft geen beperkingen naar realisaties op het terrein voor, ook niet in verband met grondaankopen, in afwachting van de aanduiding van de bedoelde zones. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 25 Code bezwaar: 76 // N1
Ingediend bezwaar
<i>Opvolging (OD 4.1, r 656, actie 27). Voor de opvolging van beheerwerken moet door private beheerders gebruik gemaakt worden van het CMSi-model. Dit model kan enkel gehanteerd worden door professionelen. De grootste groep gebruikers zullen echter private niet professionele beheerders zijn. Het is daarom belangrijk dat de kostprijs hiervan gedekt wordt en/of dat de monitoring uitvoerbaar wordt voor niet professionelen. De privacy moet op elk ogenblik gegarandeerd kunnen worden.</i>
Code indiener(s): 32 Code bezwaar: 105 // N1
Ingediend bezwaar
<i>Opvolging. Voor de opvolging van beheerwerken moet door private beheerders gebruik gemaakt worden van het CMSi-model. Dit model kan enkel gehanteerd worden door professionelen. De grootste groep gebruikers zullen echter private niet professionele beheerders zijn. Het is daarom belangrijk dat de kostprijs hiervan gedekt wordt en/of dat de monitoring uitvoerbaar wordt voor niet professionelen. De privacy moet op elk ogenblik gegarandeerd kunnen worden.</i>
Code indiener(s): 36 Code bezwaar: 113 // N1
Ingediend bezwaar
<i>Voor de opvolging van beheerwerken moet door private beheerders gebruik gemaakt worden van het CMSi-model. Dit model kan enkel gehanteerd worden door professionelen. De grootste groep gebruikers zullen echter private niet professionele beheerders zijn. Het is daarom belangrijk dat de kostprijs hiervan gedekt wordt en/of dat de monitoring uitvoerbaar wordt voor niet professionelen. De privacy moet op elk ogenblik gegarandeerd kunnen worden.</i>
Code indiener(s): 38 Code bezwaar: 127 // N1
Ingediend bezwaar
<i>Voor de opvolging van beheerwerken moet door private beheerders gebruik gemaakt worden van het CMSi-model. Dit model kan enkel gehanteerd worden door professionelen. De grootste groep gebruikers zullen echter private niet professionele beheerders zijn. Het is daarom belangrijk dat de kostprijs hiervan gedekt wordt en/of dat de monitoring uitvoerbaar wordt voor niet professionelen. De privacy moet op elk ogenblik gegarandeerd kunnen worden.</i>
Code indiener(s): 44 Code bezwaar: 138 / -2 / N1
Ingediend bezwaar
<i>Opvolging (OD 4.1, r 656, actie 27). Voor de opvolging van beheerwerken moet door private beheerders gebruik gemaakt worden van het CMSi-model. Dit model kan enkel gehanteerd worden door professionelen. De grootste groep gebruikers zullen echter private niet professionele beheerders zijn. Het is daarom belangrijk dat de kostprijs hiervan gedekt wordt en/of dat de monitoring uitvoerbaar wordt voor niet professionelen. De privacy moet op elk ogenblik gegarandeerd kunnen worden</i>
Code indiener(s): 43 Code bezwaar: 137 / -5 / N1
Ingediend bezwaar
<i>Opvolging (OD 4.1, r 656, actie 27). Voor de opvolging van beheerwerken moet door private beheerders gebruik gemaakt worden van het CMSi-model. Dit model kan enkel gehanteerd worden door professionelen. De grootste groep gebruikers zullen echter private niet professionele beheerders zijn. Het is daarom belangrijk dat</i>

de kostprijs hiervan gedekt wordt en/of dat de monitoring uitvoerbaar wordt voor niet professionelen. De privacy moet op elk ogenblik gegarandeerd kunnen worden

Code indiener(s): 42

Code bezwaar: 135 / -6 / N1

Ingediend bezwaar

Opvolging (OD 4.1, r 656, actie 27). Voor de opvolging van beheerwerken moet door private beheerders gebruik gemaakt worden van het CMSi-model. Dit model kan enkel gehanteerd worden door professionelen. De grootste groep gebruikers zullen echter private niet professionele beheerders zijn. Het is daarom belangrijk dat de kostprijs hiervan gedekt wordt en/of dat de monitoring uitvoerbaar wordt voor niet professionelen. De privacy moet op elk ogenblik gegarandeerd kunnen worden

Code indiener(s): 39

Code bezwaar: 132 / -6 / N1

Ingediend bezwaar

Opvolging (OD 4.1, r 656, actie 27). Voor de opvolging van beheerwerken moet door private beheerders gebruik gemaakt worden van het CMSi-model. Dit model kan enkel gehanteerd worden door professionelen. De grootste groep gebruikers zullen echter private niet professionele beheerders zijn. Het is daarom belangrijk dat de kostprijs hiervan gedekt wordt en/of dat de monitoring uitvoerbaar wordt voor niet professionelen. De privacy moet op elk ogenblik gegarandeerd kunnen worden.

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -8 / N1

Ingediend bezwaar

Opvolging (OD 4.1, r 656, actie 27). Voor de monitoring zou ook voor private beheerders gebruik gemaakt worden van het CMSi-model uit Nederland. Eerdere studie van dit model wees uit dat het niet realistisch te gebruiken is voor niet professionelen. ANB is zich hiervan bewust en kijkt om dit aan te passen. De private beheerders, vanuit APB-NB, vragen uitdrukkelijk hiervoor samen te zitten met ANB van in de beginfase zodat vermeden wordt dat men het systeem in verkeerde richting bijstuurt en het alsnog onbruikbaar is. Wij vragen dat van in het begin rekening wordt gehouden met onze opmerkingen, gezien de grootste gebruikersgroep de private beheerders zullen zijn en de implementatie en opvolging gehinderd zal worden als het systeem niet vlot toepasbaar is op terrein.

Code indiener(s): 34

Code bezwaar: 109 / -6 / N1

Ingediend bezwaar

Opvolging (OD 4.1, r 656, actie 27). Voor de opvolging van beheerwerken moet door private beheerders gebruik gemaakt worden van het CMSi-model. Dit model kan enkel gehanteerd worden door professionelen. De grootste groep gebruikers zullen echter private niet professionele beheerders zijn. Het is daarom belangrijk dat de kostprijs hiervan gedekt wordt en/of dat de monitoring uitvoerbaar wordt voor niet professionelen. De privacy moet op elk ogenblik gegarandeerd kunnen worden.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de

actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren geven hierover geen concrete opmerkingen. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 50 Code bezwaar: 145 / -4 / O1
Ingediend bezwaar
<i>Daarnaast hebben we altijd gevraagd naar een budgettair kader per managementplan dat zowel zicht geeft op de kost voor de realisatie van de doelen als de socio- economische kost. Dit is nooit gebeurd. Door geen volledige kosten in beeld te brengen maakt men bijgevolg abstractie van de kost van de realisatie van de prioritaire inspanningen die nochtans een essentieel onderdeel uitmaken van de taakstelling.</i>
Code indiener(s): 51 Code bezwaar: 146 / -64 / O1
Ingediend bezwaar
<i>6.4 Budgettair kader per managementplan. Boerenbond heeft altijd gevraagd om per Managementplan een budgettair kader op te maken dat zowel zicht gaf op de kost voor de realisatie van de doelen als de socio- economische kost. Dat is nooit gebeurd. Ook op het niveau van het Natura 2000-programma wordt niet de volledige kost in beeld gebracht. Zo maakt men abstractie van de kost van de realisatie van de prioritaire inspanningen, die nochtans een essentieel onderdeel uitmaken van de taakstelling.</i>
Code indiener(s): 59 Code bezwaar: 159 / 19 / O1
Ingediend bezwaar
<i>6.4 Budgettair kader per managementplan</i> <i>Boerenbond heeft altijd gevraagd om per Managementplan een budgettair kader op te maken dat zowel zicht gaf op de kost voor de realisatie van de doelen als de socio-economische kost. Dat is nooit gebeurd. Ook op het niveau van het Natura 2000-programma wordt niet de volledige kost in beeld gebracht. Zo maakt men abstractie van de kost van de realisatie van de prioritaire inspanningen, die nochtans een essentieel onderdeel uitmaken van de taakstelling.</i>
Code indiener(s): 61 Code bezwaar: 161 / 16 / O1
Ingediend bezwaar
<i>5.4 Budgettair kader per managementplan</i> <i>Boerenbond heeft altijd gevraagd om per Managementplan een budgettair kader op te maken dat zowel zicht gaf op de kost voor de realisatie van de doelen als de socio-economische kost. Dat is nooit gebeurd. Ook op het niveau van het Natura 2000-programma wordt niet de volledige kost in beeld gebracht. Zo maak t men abstractie van de kost van de realisatie van de prioritaire inspanningen, die nochtans een essentieel onderdeel uitmaken van de taakstelling.</i>
Code indiener(s): 62 Code bezwaar: 162 / 16 / O1
Ingediend bezwaar
<i>5.4 Budgettair kader per managementplan</i> <i>Boerenbond heeft altijd gevraagd om per Managementplan een budgettair kader op te maken dat zowel zicht gaf op de kost voor de realisatie van de doelen als de socio-economische kost. Dat is nooit gebeurd. Ook op het niveau van het Natura 2000-programma wordt niet de volledige kost in beeld gebracht. Zo maakt men abstractie van de kost van de realisatie van de prioritaire inspanningen, die nochtans een essentieel onderdeel uitmaken van de taakstelling.</i>
Code indiener(s): 60 Code bezwaar: 160 / 11 / O1
Ingediend bezwaar

6.4 Budgettair kader per managementplan. Boerenbond heeft altijd gevraagd om per Managementplan een budgettair kader op te maken dat zowel zicht gaf op de kost voor de realisatie van de doelen als de socio-economische kost. Dat is nooit gebeurd. Ook op het niveau van het Natura 2000-programma wordt niet de volledige kost in beeld gebracht. Zo maakt men abstractie van de kost van de realisatie van de prioritaire inspanningen, die nochtans een essentieel onderdeel uitmaken van de taakstelling.

Code indiener(s): 10

Code bezwaar: 18 / -5 / 01

Ingediend bezwaar

Budgettair kader per managementplan. Boerenbond heeft altijd gevraagd om per Managementplan een budgettair kader op te maken dat zowel zicht gaf op de kost voor de realisatie van de doelen als de socio-economische kost. Dat is nooit gebeurd. Ook op het niveau van het Natura 2000-programma wordt niet de volledige kost in beeld gebracht. Zo maakt men abstractie van de kost van de realisatie van de prioritaire inspanningen, die nochtans een essentieel onderdeel uitmaken van de taakstelling.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

De Bijlage 4 biedt een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma, zoals bepaald in artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Zoals aangegeven in de Bijlage 4 worden inschattingen gemaakt van de verschillende uitgaven nodig voor de realisatie van het programma op basis van de best beschikbare informatie op dit moment. Deze wordt beschreven in het document. Het gaat hierbij om de uitgaven voor de acties van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma zelf. De eventuele socio-economische kosten die in deze bezwaren vermeld worden, behoren daar niet toe. De kost voor de realisatie van de prioritaire inspanningen is momenteel nog onvoldoende bekend, zoals in de Bijlage 4 beschreven. Wel is een minimale provisionele bijdrage voorzien die een aanzet geeft tot de realisatie van de prioritaire inspanningen milieudrukken op niveau van de Vlaamse overheid. Verder onderzoek en uitwerking is nodig vooraleer de kosten voor de realisatie van de prioritaire inspanningen volledig kunnen ingeschat worden. Dit maakt deel uit van de graduele realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen in opeenvolgende plancycli van het Vlaams Natura 2000-programma en de managementplannen. De managementplannen maken geen onderdeel uit van dit openbaar onderzoek. In de wetgeving is niet voorzien dat een managementplan een budgettair luik moet omvatten.

Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 10

Code bezwaar: 26 // 001

Ingediend bezwaar

Het statuut van de zoekzones. Het uitwerken van een kader rond het statuut van zoekzones (actie 3) had eigenlijk al lang moeten gebeurd zijn. De wijze waarop zoekzones doorwerken in de realisatie van de Europese natuurdoelen is immers belangrijk; voor Boerenbond moeten ze ook een sturend karakter hebben bij de beoordeling van plannen om Europese natuurdoelen op terrein te realiseren. Het Natura 2000-programma zelf zou moeten uitklaren hoe die sturing werkt en een efficiënte implementatie op terrein, in eerste instantie door de sterkste schouders, aansturen om zo snel tot verkleinde zoekzones te komen.

Code indiener(s): 51

Code bezwaar: 146 / -22 / 001

Ingediend bezwaar

2.2 Het statuut van de zoekzones. Het uitwerken van een kader rond het statuut van zoekzones (actie 3) had eigenlijk allang moeten gebeurd zijn. De wijze waarop zoekzones doorwerken in de realisatie van de Europese natuurdoelen is immers belangrijk; voor Boerenbond moeten ze ook een sturend karakter hebben bij de beoordeling van plannen om Europese natuurdoelen op terrein te realiseren. Het Natura 2000-programma zelf zou moeten uitklaren hoe die sturing werkt en een efficiënte implementatie op terrein, in eerste instantie door de sterkste schouders, aansturen om zo snel tot verkleinde zoekzones te komen.

Code indiener(s): 61

Code bezwaar: 161 / 7 / 001

Ingediend bezwaar

Het statuut van de zoekzones moest al lang bekend zijn. De wijze waarop zoekzones doorwerken in de realisatie van de Europese natuurdoelen is immers belangrijk; voor Boerenbond moeten ze ook een sturend karakter hebben bij de beoordeling van plannen om Europese natuurdoelen op terrein te realiseren. Het natura 2000-programma zelf zou moeten uitklaren hoe die sturing werkt.

Code indiener(s): 62

Code bezwaar: 162 / 7 / 001

Ingediend bezwaar

2.2

Het statuut van de zoekzones moest al lang bekend zijn. De wijze waarop zoekzones doorwerken in de realisatie van de Europese natuurdoelen is immers belangrijk; voor Boerenbond moeten ze ook een sturend karakter hebben bij de beoordeling van plannen om Europese natuurdoelen op terrein te realiseren. Het natura 2000-programma zelf zou moeten uitklaren hoe die sturing werkt.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren omschrijven verwachtingen ten aanzien van het

resultaat van de uitwerking van actie 3 in verband met het statuut van de zoekzones. Deze zijn wettelijk vastgelegd in art. 2 70°, art. 16septies en art. 50septies, §4, van het natuurdecreet en art. 9 van het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014 en maken deel uit van de richtkaart in de managementplannen. Omwille van verscheidene vragen naar verduidelijking over de toepassing in de praktijk, in de loop van het overleg dat voorafging aan de voorlopige vaststelling van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma, werd deze actie ingeschreven. De verantwoordelijkheid van de sterkste schouders voor de realisatie is ingeschreven in paragraaf 1.2.2.3 Realiseren van Europese natuurdoelen en in OD 2.3. Het natuurdecreet voorziet voor de implementatie op het terrein het instrument managementplan Natura 2000. De gebiedsgerichte acties die voortvloeien uit het Vlaams Natura 2000-programma worden beschreven in deze managementplannen. Paragraaf 3.4 van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma beschrijft de relatie tussen het Vlaams Natura 2000-programma en de managementplannen Natura 2000 en de sturing op hoofdlijnen hierbij. De managementplannen bevatten de richtkaart ontwikkeld als instrument voor de ruimtelijke sturing van de implementatie op het terrein. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 11

Code bezwaar: 33 // P1

Ingediend bezwaar

Regel 1874: we hebben niet direct kunnen achterhalen op basis waarvan de inschatting van budgetten gealloceerd bij VLM is gemaakt. Deze bedragen zijn wellicht niet meer actueel. Het flankerend beleid PAS en flankerend beleid IHD (ruilgronden) wordt momenteel vanuit 1 budget gefinancierd.

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -621 / P1

Ingediend bezwaar

6.2 Flankerend beleid Budgetten voor het flankerend beleid voor de oranje bedrijven zijn niet opgenomen in dit programma. Voor alle onderdelen van het flankerend beleid moeten de cijfers realistisch zijn. De middelen voor de financiering van het flankerend beleid dienen niet uit de PDPO budgetten te komen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

De Bijlage 4 biedt een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma, zoals bepaald in artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Zoals aangegeven in de samenvatting vooraan Bijlage 4 worden inschattingen gemaakt van de verschillende kosten voor de realisatie van het programma op basis van de best beschikbare informatie op dit moment. Deze wordt beschreven in het document. Bijlage 4 wordt geactualiseerd naar aanleiding van goedkeuring door de Vlaamse Regering van de conceptnota Programmatische Aanpak Stikstof, Inrichtingsnota, herstructurering 'oranje' bedrijven van 17 februari 2017 (VR20171702 DOC 0154/2BIS). De financiering van de aanvragen zoals die worden ingediend onder de voorwaarden van de goedgekeurde inrichtingsnota, gebeurt eveneens conform de beslissing van de 17 februari 2017.

Voorstel tot aanpassing

Bijlage 4 van het voorontwerp wordt geactualiseerd met het flankerend beleid voor oranje bedrijven in het kader van de PAS. De tekst van Bijlage 4 werd hiertoe volledig aangepast evenals Tabel 2 en Tabel 16.

Code indiener(s): 11

Code bezwaar: 34 // P2

Ingediend bezwaar

Regel 2476 en verder: tekst is niet meer up to date (aantal rode bedrijven is gewijzigd, de Vlaamse regering heeft op vrijdag 17 februari 2017 een inrichtingsnota voor oranje landbouwbedrijven goedgekeurd, ...)

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -8 / P2

Ingediend bezwaar

Het Natura 2000. programma is niet aangepast aan de huidige regelgeving. Onder andere het flankerend beleid voor de oranje bedrijven is niet opgenomen. Wij wensen een geactualiseerd programma conform de huidige regelgeving.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren vragen naar de actualisatie van Bijlage 4 met de beslissing over flankerend beleid na de voorlopige vaststelling van het voorontwerp. Dit wordt geactualiseerd naar aanleiding van de goedkeuring door de Vlaamse Regering van de conceptnota Programmatische Aanpak Stikstof, Inrichtingsnota, herstructurering 'oranje' bedrijven van 17 februari 2017 (VR20171702 DOC 0154/2BIS).

Voorstel tot aanpassing

Bijlage 4 van het voorontwerp wordt geactualiseerd met het flankerend beleid voor oranje bedrijven in het kader van de PAS.

Code indiener(s): 10

Code bezwaar: 17 / 1 / PP1

Ingediend bezwaar

1.1 Algemene bemerking. Boerenbond heeft in de besprekingen over de opmaak van dit programma altijd aangegeven dat het Natura 2000-programma niet mag opgevat worden als een alomvattende to do-lijst van het ANB m.b.t. het Natura 2000-beleid (en zelfs ruimer), maar wel als een concreet programma voor de realisatie van de taakstelling op het terrein in de eerste planperiode. In de versie van Natura 2000-programma zoals nu voorligt in het openbaar onderzoek is op die bemerking onvoldoende ingegaan. Hierdoor is het programma een mix van doelstellingen en acties voor het uitwerken van beleidskaders en de implementatie op terrein, waardoor dat laatste onvoldoende uitgewerkt is en onduidelijk blijft hoe Vlaanderen zijn doelstelling 2020 wil realiseren. Bovendien ligt de klemtoon in het programma zeer sterk op realisaties buiten de SBZ-gebieden, wat voor Boerenbond niet aanvaardbaar is. Er moet tijdens deze programmaperiode gefocust worden op realisaties binnen de SBZ-gebieden.

Code indiener(s): 51

Code bezwaar: 146 / -11 / PP1

Ingediend bezwaar

1.1 Algemene bemerking. Boerenbond heeft in de besprekingen over de opmaak van dit programma altijd aangegeven dat het Natura 2000-programma niet mag opgevat worden als een alomvattende to do-lijst van het ANB m.b.t. het Natura 2000-beleid (en zelfs ruimer), maar wel als een concreet programma voor de realisatie van de taakstelling op het terrein in de eerste planperiode. In de versie van Natura 2000-programma zoals nu voorligt in het openbaar onderzoek is op die bemerking onvoldoende ingegaan. Hierdoor is het programma een mix van doelstellingen en acties voor het uitwerken van beleidskaders en de implementatie op terrein, waardoor dat laatste onvoldoende uitgewerkt is en onduidelijk blijft hoe Vlaanderen zijn doelstelling 2020 wil realiseren. Bovendien ligt de klemtoon in het programma zeer sterk op realisaties buiten de SBZ-gebieden, wat voor Boerenbond niet aanvaardbaar is. Er moet tijdens deze programmaperiode gefocust worden op realisaties binnen de SBZ-gebieden.

Code indiener(s): 59

Code bezwaar: 159 / 1 / PP1

Ingediend bezwaar

1.1 Algemene bemerking

Boerenbond heeft in de besprekingen over de opmaak van dit programma altijd aangegeven dat het Natura 2000-programma niet mag opgevat worden als een alomvattende to do-lijst van het ANB m.b.t. het Natura 2000-beleid (en zelfs ruimer), maar wel als een concreet programma voor de realisatie van de taakstelling op het terrein in de eerste planperiode.

In de versie van Natura 2000-programma zoals nu voorligt in het openbaar onderzoek is op die bemerking onvoldoende ingegaan. Hierdoor is het programma een mix van doelstellingen en acties voor het uitwerken van beleidskaders en de implementatie op terrein, waardoor dat laatste onvoldoende uitgewerkt is en onduidelijk blijft hoe Vlaanderen zijn doelstelling 2020 wil realiseren. Bovendien ligt de klemtoon in het programma zeer sterk op realisaties buiten de SBZ-gebieden, wat voor Boerenbond niet aanvaardbaar is. Er moet tijdens deze programmaperiode gefocust worden op realisaties binnen de SBZ-gebieden.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3

van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren stellen de algemene aanpak van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma in vraag en uit een inhoudelijke bezorgdheid. Het voorontwerp geeft invulling aan de scope, opdracht en minimale inhoud van het Vlaams Natura 2000-programma zoals beschreven in art. 50ter §1, §2 en §3. De tijdshorizon van het programma wordt vastgelegd op 2050. Als plangebied geldt geheel Vlaanderen. De opdracht bevat, bondig geformuleerd, (i) de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, in het voorontwerp benoemd als 'actief beleid' en (ii) het vermijden of stoppen van verslechtering en verstoring, in het programma benoemd als 'passief beleid' waar het om beschermingsmaatregelen gaat en als 'actief beleid' waar het gaat om actieve maatregelen voor het vermijden van achteruitgang, zoals een deel van de prioritaire inspanningen. Met het oog op de planhorizon worden hiertoe reeds in deze cyclus kaders ontwikkeld en maatregelen opgestart, onder meer omwille van de complexiteit van de problematiek, in uitvoering van de graduele realisatie als om de lange ontwikkelingstijd van habitats, leefgebieden en populaties van soorten (voor sommige habitats en soorten tientallen jaren of zelfs meer). De monitoring van de inspanningen en de resultaten, de evaluatie en eventuele bijsturing, voorzien als 'randvoorwaarde inzake opvolging' zijn inherent aan en noodzakelijk voor de graduele realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen in opeenvolgende cycli. Het decreet wijst ook nergens op een beperking van de acties in het programma tot een bepaalde einddatum dan wel tot de SBZ. Voor de realisaties buiten SBZ is in het voorontwerp een specifieke actie ingeschreven, in uitvoering van art. 50ter, §2, tweede lid, op een totaal van 36 acties. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 51 Code bezwaar: 146 / -612 / Q1
Ingediend bezwaar
<i>De begroting moet bovendien nog geactualiseerd worden aan de meest recente beslissing mbt het flankerend beleid voor oranje bedrijven. Ook zijn de aannames die rond grondprijzen gemaakt worden niet realistisch, gelet op de actuele prijzen die voor grond betaald worden.</i>
Code indiener(s): 59 Code bezwaar: 159 / 16 / Q1
Ingediend bezwaar
<i>De begroting moet bovendien nog geactualiseerd worden aan de meest recente beslissing mbt het flankerend beleid voor oranje bedrijven. Ook zijn de aannames die rond grondprijzen gemaakt worden niet realistisch, gelet op de actuele prijzen die voor grond betaald worden.</i>
Code indiener(s): 61 Code bezwaar: 161 / 13 / Q1
Ingediend bezwaar
<i>De begroting moet bovendien nog geactualiseerd worden aan de meest recente beslissing mbt het flankerend beleid voor oranje bedrijven. Ook zijn de aannames die rond grondprijzen gemaakt worden niet realistisch, gelet op de actuele prijzen die voor grond betaald worden.</i>
Code indiener(s): 62 Code bezwaar: 162 / 13 / Q1
Ingediend bezwaar
<i>De begroting moet bovendien nog geactualiseerd worden aan de meest recente beslissing mbt het flankerend beleid voor oranje bedrijven. Ook zijn de aannames die rond grondprijzen gemaakt worden niet realistisch, gelet op de actuele prijzen die voor grond betaald worden.</i>
Code indiener(s): 60 Code bezwaar: 160 / 8 / Q1
Ingediend bezwaar
<i>De begroting moet bovendien nog geactualiseerd worden aan de meest recente beslissing mbt het flankerend beleid voor oranje bedrijven. Ook zijn de aannames die rond grondprijzen gemaakt worden niet realistisch, gelet op de actuele prijzen die voor grond betaald worden.</i>
Code indiener(s): 10 Code bezwaar: 18 / -2 / Q1
Ingediend bezwaar
<i>De begroting moet bovendien nog geactualiseerd worden aan de meest recente beslissing mbt het flankerend beleid voor oranje bedrijven. Ook zijn de aannames die rond grondprijzen gemaakt worden niet realistisch, gelet op de actuele prijzen die voor grond betaald worden. Verwervingen, inrichting en beheer</i>
Behandeling bezwaar
<u>Overweging</u> Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de

actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. De Bijlage 4 biedt een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma, zoals bepaald in artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Zoals aangegeven in de Bijlage 4 worden inschattingen gemaakt van de verschillende kosten voor de realisatie van het programma op basis van de best beschikbare informatie op dit moment. Deze wordt beschreven in het document. Bijlage 4 wordt geactualiseerd naar aanleiding van goedkeuring door de Vlaamse Regering van de conceptnota Programmatische Aanpak Stikstof, Inrichtingsnota, herstructurering 'oranje' bedrijven van 17 februari 2017 (VR20171702 DOC 0154/2BIS).

De geschatte cijfers voor grondprijzen zijn gebaseerd op aankopen die door het ANB of erkende terreinbeherende verenigingen (voor de categorie 'natuurreservaten') werden gerealiseerd. Deze dataset bestaat overheersend uit akten van percelen gelegen in groene gewestplanbestemmingen en beslaat alle terreintypen (bos, vijver, heide, hooiland, weiland...). De gebruikte dataset is voldoende groot en verspreid over Vlaanderen om een goede weergave te geven voor de nog te realiseren aankopen in het kader van het Natura2000 programma. Toch is er een aantal factoren die ertoe kunnen leiden dat de cijfers lager liggen dan aankopen die op de private markt worden gerealiseerd. Aankopen door het ANB worden in het kader van zuinig gebruik van overheidsmiddelen gelimiteerd door schattingsverslagen van de afdeling Vastgoedtransacties. Zij baseren zich op verkopen in de omgeving om een realistische venale waarde voor een terrein in te schatten. Er wordt getracht zoveel mogelijk aankopen in der minne realiseren, o.a. door in te gaan op spontane aanbiedingen. De prijzen van deze transacties zijn lager dan gerichte, actief opgespoorde terreinaankopen. Af en toe worden er aankopen van grote terreinen gerealiseerd, waarvan de prijs per hectare vaak lager is dan aankopen van kleine terreinen. Relatief gezien hebben zij door de grote oppervlakte echter een groter gewicht in de bepaling van de gemiddelde prijs per hectare. Aangezien er wordt verondersteld dat de verwerving van terrein voor de realisatie van natuurdoelen ook in de toekomst in eerste instantie door de sterkste schouders zal gebeuren, is het niet nodig om de geschatte cijfers aan te passen aan prijzen die op de private markt worden betaald. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Bijlage 4 van het voorontwerp wordt geactualiseerd met het flankerend beleid voor oranje bedrijven in het kader van de PAS. De tekst van Bijlage 4 werd hiertoe volledig aangepast evenals Tabel 2 en Tabel 16.

Code indiener(s): 60
Code bezwaar: 160 / 1 / QQ1

Ingediend bezwaar

1. ALGEMEEN

Boerenbond wil dat het NATURA 2000 programma een concreet programma vooropstelt voor de realisatie van de taakstelling op het terrein in de eerste planperiode. Nu is het nog onduidelijk hoe Vlaanderen zijn doelstelling 2020 wil realiseren.

Code indiener(s): 61
Code bezwaar: 161 / 1 / QQ1

Ingediend bezwaar

1. ALGEMEEN

Boerenbond wil dat het NATURA 2000 programma een concreet programma vooropstelt voor de realisatie van de taakstelling op het terrein in de eerste planperiode. Nu is het nog onduidelijk hoe Vlaanderen zijn doelstelling 2020 wil realiseren.

Code indiener(s): 62
Code bezwaar: 162 / 1 / QQ1

Ingediend bezwaar

1. ALGEMEEN

Boerenbond wil dat het NATURA 2000 programma een concreet programma vooropstelt voor de realisatie van de taakstelling op het terrein in de eerste planperiode. Nu is het nog onduidelijk hoe Vlaanderen zijn doelstelling 2020 wil realiseren.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren uiten een algemene stelling en gaan niet concreet in op een onderdeel van het voorontwerp. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 48 Code bezwaar: 143 / -4 / R1
Ingediend bezwaar
<i>Bijlage 4 omschrijft het geraamde budget dat gedurende de planperiode 2016-2020 nodig is voor de realisatie van de verschillende acties van het Vlaams Natura 2000-programma, inclusief het herstelbeheer dat nodig door de effecten van stikstofdeposities. Het geraamde budget is wellicht een onderschatting want verschillende aspecten werden niet in rekening gebracht. Zo zal een flankerend beleid noodzakelijk zijn. Een raming van de kost voor het bijhorende flankerend beleid is niet direct beschikbaar. Het grondbeleid dat men wil implementeren zal nochtans een flankerend beleid, met bijkomend kostenplaatje, noodzakelijk maken.</i>
Code indiener(s): 51 Code bezwaar: 146 / -63 / R1
Ingediend bezwaar
<i>6.3 Flankerend beleid. Tot slot worden er in de meerjarenbegroting geen middelen voorzien voor bijkomende flankerende instrumenten, gerelateerd aan grondverwerving. Dit wringt, des te meer, daar uit de hele meerjarenbegroting blijkt dat hierop zwaar wordt ingezet, en niet duidelijk is of, hoe wanneer wordt gestart met een verplichte fase voor de realisatie van de dwingende taakstelling.</i>
Code indiener(s): 59 Code bezwaar: 159 / 18 / R1
Ingediend bezwaar
<i>6.3 Flankerend beleid</i> <i>Tot slot worden er in de meerjarenbegroting worden geen middelen voorzien voor bijkomende flankerende instrumenten, gerelateerd aan grondverwerving. Dit wringt, des te meer, daar uit de hele meerjarenbegroting blijkt dat hierop zwaar wordt ingezet, en niet duidelijk is of, hoe wanneer wordt gestart met een verplichte fase voor de realisatie van de dwingende taakstelling.</i>
Code indiener(s): 61 Code bezwaar: 161 / 15 / R1
Ingediend bezwaar
<i>5.3 Flankerend beleid</i> <i>Tot slot worden er in de meerjarenbegroting geen middelen voorzien voor bijkomende flankerende instrumenten, gerelateerd aan grondverwerving.</i>
Code indiener(s): 62 Code bezwaar: 162 / 15 / R1
Ingediend bezwaar
<i>5.3 Flankerend beleid</i> <i>Tot slot worden er in de meerjarenbegroting geen middelen voorzien voor bijkomende flankerende instrumenten, gerelateerd aan grondverwerving.</i>
Code indiener(s): 60 Code bezwaar: 160 / 12 / R1
Ingediend bezwaar
<i>6.3 Flankerend beleid Tot slot worden er in de meerjarenbegroting worden geen middelen voorzien voor bijkomende flankerende instrumenten, gerelateerd aan grondverwerving.</i>
Code indiener(s): 10 Code bezwaar: 18 / -4 / R1
Ingediend bezwaar

Flankerend beleid Tot slot worden er in de meerjarenbegroting worden geen middelen voorzien voor bijkomende flankerende instrumenten, gerelateerd aan grondverwerving. Dit wringt, des te meer, daar uit de hele meerjarenbegroting blijkt dat hierop zwaar wordt ingezet, en niet duidelijk is of, hoe wanneer wordt gestart met een verplichte fase voor de realisatie van de dwingende taakstelling.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren gaan om middelen voor flankerende instrumenten, gerelateerd aan grondverwerving. Deze zijn momenteel inderdaad niet opgenomen in Bijlage 4. Zoals beschreven in het document worden inschattingen gemaakt van de verschillende kosten voor de realisatie van het programma op basis van de best beschikbare informatie op dit moment. In Bijlage 4 is er voor bepaalde concrete en besliste projecten zoals het Scheldeprogramma wel het flankerend beleid inzake grondverwerving mee opgenomen. Decretaal bestaat er geen verplichting om de inzet van flankerende instrumenten in die taakstelling op te nemen. Het begroten van flankerende instrumenten gerelateerd aan grondverwerving is op het niveau van het Vlaams Natura 2000-Programma, gelet op de schaal ervan, trouwens moeilijk concreet te becijferen, ook niet via aannames. In bijlage 4 is er voor bepaalde concrete en besliste projecten zoals het Scheldeprogramma wel het flankerend beleid inzake grondverwerving mee opgenomen. Een en ander zal op het terrein, via de managementplannen, concreet invulling krijgen.

Op basis van de monitoring van de inzet van de instrumenten en van de resultaten op het terrein (staat van instandhouding van Europees te beschermen habitats en soorten) wordt de realisatiegraad opgevolgd en getoetst aan de taakstelling. Eventuele dwingende maatregelen voor de realisatie van de taakstelling 2020 zullen gericht gekozen worden na evaluatie van de resultaten van de monitoring. Gelet op de geplande goedkeuring van het Vlaams Natura 2000-programma in 2017 en de doorlooptijd van de ingeschreven acties, is een generieke, verplichtende fase tijdens deze planperiode niet aan de orde voor 2020. Met welk instrumentarium dit dan concreet gebeurt, is een zaak van de managementplannen.

Er lijkt, op basis van de bezwaren, evenwel verwarring te zijn rond het begrip van de verplichtende fase. Met deze fase wordt concreet bedoeld dat wanneer in voorkomend geval, op basis van de monitoring en een toetsing aan de bindende taakstelling, blijkt dat een gedeelte ervan niet binnen de planperiode zou kunnen gerealiseerd worden, er kan overgegaan worden tot verplichtende maatregelen. Het is daarbij niet de bedoeling om op grote schaal gebods- of verbodsbepalingen te gaan opleggen, maar wel de gerichte inzet van een aantal instrumenten op te starten, zoals een natuurinrichtings- of landinrichtingsproject, het uitoefenen van een voorkeurecht, een onteigeningsprocedure. Ook bij de instelling van dergelijke instrumenten blijft steeds de mogelijkheid van vrijwillige realisatie bestaan. Daarbij zal telkens onderzocht worden of en welke flankerende maatregelen de verplichting zullen begeleiden, zoals grondenbanken. Slechts indien het beoogde resultaat niet bereikt wordt, kan de verplichting uitgeoefend worden. Het moet uit voorgaande duidelijk zijn dat de eventueel in te zetten instrumenten, waaronder het flankerend beleid, van gebied tot gebied kunnen verschillen, en dat dit ook afhankelijk zal zijn van wat al op vrijwillige basis is gerealiseerd. Dat laatste is op dit ogenblik onmogelijk in te schatten en het is ook niet voorzien dat dit het voorwerp is van het Natura 2000-programma om een dergelijke inschatting te maken. Gelet op het voorgaande wordt aan de bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Bijlage 4 van het voorontwerp wordt geactualiseerd met het flankerend beleid voor oranje bedrijven in het kader van de PAS.

Code indiener(s): 32

Code bezwaar: 107 // RR1

Ingediend bezwaar

Fasering. Als eigenaar stel ik vast dat de overheden en terreinbeherende verenigingen hun bijdrage als eerste konden bepalen en dat de private beheerders wordt gevraagd de 'overschot' in te vullen, geleid door zoekzones. Op dit moment is er geen stimulans, rechtszekerheid of gestructureerde begeleiding voor deze groep, die wel de helft van de doelen in haar schoot krijgt. Ik wil als eigenaar van een terrein gelijkwaardig behandeld worden en de nodige vrijheden behouden bij het invullen van de doelen voor zover het terrein daar ook de mogelijkheden voor heeft, ongeacht of deze doelstelling al in een eerste fase, waar ik niet bij betrokken was, voorbehouden werd voor de zogenaamde sterkste schouders.

Code indiener(s): 36

Code bezwaar: 117 // RR1

Ingediend bezwaar

Als eigenaar stel ik vast dat de overheden en terreinbeherende verenigingen hun bijdrage als eerste konden bepalen en dat de private beheerders wordt gevraagd de 'overschot' in te vullen, geleid door zoekzones. Op dit moment is er geen stimulans, rechtszekerheid of gestructureerde begeleiding voor deze groep, die wel de helft van de doelen in haar schoot krijgt. Ik wil als eigenaar van een terrein gelijkwaardig behandeld worden en de nodige vrijheden behouden bij het invullen van de doelen voor zover het terrein daar ook de mogelijkheden voor heeft, ongeacht of deze doelstelling al in een eerste fase, waar ik niet bij betrokken was, voorbehouden werd voor de zogenaamde sterkste schouders.

Code indiener(s): 38

Code bezwaar: 131 // RR1

Ingediend bezwaar

Als eigenaar stel ik vast dat de overheden en terreinbeherende verenigingen hun bijdrage als eerste konden bepalen en dat de private beheerders wordt gevraagd de 'overschot' in te vullen, geleid door zoekzones. Op dit moment is er geen stimulans, rechtszekerheid of gestructureerde begeleiding voor deze groep, die wel de helft van de doelen in haar schoot krijgt. Ik wil als eigenaar van een terrein gelijkwaardig behandeld worden en de nodige vrijheden behouden bij het invullen van de doelen voor zover het terrein daar ook de mogelijkheden voor heeft, ongeacht of deze doelstelling al in een eerste fase, waar ik niet bij betrokken was, voorbehouden werd voor de zogenaamde sterkste schouders.

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -6 / RR1

Ingediend bezwaar

Fases (r 404,473, 578, actie 9, actie 22). Bij het uitwerken van het management plan 1.2 zal de rol van de private partij cruciaal zijn. Er werd voorzien in een vrijwilligheidsfase, eventueel aan te vullen met een latere verplichtingsfase. Wij stellen vast dat de overheden en terreinbeherende verenigingen hun bijdrage als eerste konden bepalen en dat de private beheerders wordt gevraagd de overschot in te vullen, geleid door zoekzones. Op dit moment is er geen stimulans, rechtszekerheid of gestructureerde begeleiding voor deze groep, die wel de helft van de doelen in haar schoot krijgt. Als sector willen wij de problematiek nogmaals aankaarten en een aantal voorstellen doen om te komen tot een gelijkwaardige behandeling van de private sector in dit dossier.

Code indiener(s): 34

Code bezwaar: 109 / -2 / RR1

Ingediend bezwaar

Fasering (r 404, r 473 en r 578, actie 9, actie 22). Als eigenaar stel ik vast dat de overheden en terrein beherende verenigingen hun bijdrage als eerste konden bepalen en dat de private beheerders wordt gevraagd de 'overschot' in te vullen, geleid door zoekzones. Op dit moment is er geen stimulans, rechtszekerheid of gestructureerde begeleiding voor deze groep, die wel de helft van de doelen in haar schoot krijgt. Ik wil als

eigenaar van een terrein gelijkwaardig behandeld worden en de nodige vrijheden behouden bij het invullen van de doelen voor zover het terrein daar ook de mogelijkheden voor heeft, ongeacht of deze doelstelling al in een eerste fase, waar ik niet bij betrokken was, voorbehouden werd voor de zogenaamde sterkste schouders.

Code indiener(s): 25

Code bezwaar: 80 / -2 / RR1

Ingediend bezwaar

Fasering (r 404, r 473 en r 578, actie 9, actie 22). Als eigenaar stel ik vast dat de overheden en terreinbeherende verenigingen hun bijdrage als eerste konden bepalen en dat de private beheerders wordt gevraagd de 'overschot' in te vullen, geleid door zoekzones. Op dit moment is er geen stimulans, rechtszekerheid of gestructureerde begeleiding voor deze groep, die wel de helft van de doelen in haar schoot krijgt. Ik wil als eigenaar van een terrein gelijkwaardig behandeld worden en de nodige vrijheden behouden bij het invullen van de doelen voor zover het terrein daar ook de mogelijkheden voor heeft, ongeacht of deze doelstelling al in een eerste fase, waar ik niet bij betrokken was, voorbehouden werd voor de zogenaamde sterkste schouders.

Code indiener(s): 44

Code bezwaar: 138 / -62 / RR1

Ingediend bezwaar

Fasering (r 404, r 473 en r 578, actie 9, actie 22). Als eigenaar stel ik vast dat de overheden en terreinbeherende verenigingen hun bijdrage als eerste konden bepalen en dat de private beheerders wordt gevraagd de 'overschot' in te vullen, geleid door zoekzones. Op dit moment is er geen stimulans, rechtszekerheid of gestructureerde begeleiding voor deze groep, die wel de helft van de doelen in haar schoot krijgt. Ik wil als eigenaar van een terrein gelijkwaardig behandeld worden en de nodige vrijheden behouden bij het invullen van de doelen voor zover het terrein daar ook de mogelijkheden voor heeft, ongeacht of deze doelstelling al in een eerste fase, waar ik niet bij betrokken was, voorbehouden werd voor de zogenaamde sterkste schouders.

Code indiener(s): 43

Code bezwaar: 137 / -12 / RR1

Ingediend bezwaar

Fasering (r 404, r 473 en r 578, actie 9, actie 22). Als eigenaar stel ik vast dat de overheden en terreinbeherende verenigingen hun bijdrage als eerste konden bepalen en dat de private beheerders wordt gevraagd de 'overschot' in te vullen, geleid door zoekzones. Op dit moment is er geen stimulans, rechtszekerheid of gestructureerde begeleiding voor deze groep, die wel de helft van de doelen in haar schoot krijgt. Ik wil als eigenaar van een terrein gelijkwaardig behandeld worden en de nodige vrijheden behouden bij het invullen van de doelen voor zover het terrein daar ook de mogelijkheden voor heeft, ongeacht of deze doelstelling al in een eerste fase, waar ik niet bij betrokken was, voorbehouden werd voor de zogenaamde sterkste schouders.

Code indiener(s): 42

Code bezwaar: 136 / -13 / RR1

Ingediend bezwaar

Fasering (r 404, r 473 en r 578, actie 9, actie 22). Als eigenaar stel ik vast dat de overheden en terreinbeherende verenigingen hun bijdrage als eerste konden bepalen en dat de private beheerders wordt gevraagd de 'overschot' in te vullen, geleid door zoekzones. Op dit moment is er geen stimulans, rechtszekerheid of gestructureerde begeleiding voor deze groep, die wel de helft van de doelen in haar schoot krijgt. Ik wil als eigenaar van een terrein gelijkwaardig behandeld worden en de nodige vrijheden behouden bij het invullen van de doelen voor zover het terrein daar ook de mogelijkheden voor heeft, ongeacht of deze doelstelling al in een eerste fase, waar ik niet bij betrokken was, voorbehouden werd voor de zogenaamde sterkste schouders.

Code indiener(s): 39

Code bezwaar: 132 / -12 / RR1

Ingediend bezwaar

Fasering (r 404, r 473 en r 578, actie 9, actie 22). Als eigenaar stel ik vast dat de overheden en terreinbeherende verenigingen hun bijdrage als eerste konden bepalen en dat de private beheerders wordt gevraagd de 'overschot' in te vullen, geleid door zoekzones. Op dit moment is er geen stimulans, rechtszekerheid of gestructureerde begeleiding voor deze groep, die wel de helft van de doelen in haar schoot krijgt. Ik wil als eigenaar van een terrein gelijkwaardig behandeld worden en de nodige vrijheden behouden bij het invullen van de doelen voor zover het terrein daar ook de mogelijkheden voor heeft, ongeacht of deze doelstelling al in een eerste fase, waar ik niet bij betrokken was, voorbehouden werd voor de zogenaamde sterkste schouders.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren stellen de toepassing van het principe van de 'sterkste schouders' in vraag. Dit principe is beschreven in de Memorie van Toelichting bij het natuurdecreet. Volgens dit principe vertrekt de implementatie van de instandhoudingsdoelstellingen vanuit de reeds lopende realisatie op het terrein door het Agentschap voor Natuur en Bos, andere overheden en de erkende terreinbeherende verenigingen. Voor deze organisaties is de realisatie van natuur en meer concreet de instandhoudingsdoelstellingen immers een kerntaak. Dit principe kwam tot stand tijdens het uitgebreide maatschappelijk overleg, onder meer met vertegenwoordigers van private beheerders, dat vooraf ging aan de goedkeuring van de instandhoudingsdoelstellingen op 23 april 2014. Het openstaand saldo aan doelstellingen wordt vanuit dit vertrekpunt maximaal ingevuld op basis van vrijwilligheid, door diezelfde en andere, meestal private beheerders. De managementplannen Natura 2000, met onder meer de richtkaart met zoekzones, zullen hiervoor het kader bieden op het niveau van een SBZ. Het concept van de richtkaart en de zoekzones heeft tot doel om enerzijds de plaatsing van instandhoudingsdoelstellingen te sturen op een ecologisch zo efficiënt en effectief mogelijke manier (d.i. o.m. met zuinig ruimtegebruik) en rekening houdend met socio-economische belangen, maar anderzijds de beheerders binnen zekere marges vrij doelstellingen in te laten vullen naargelang de aard en functies van het terrein. In het voorontwerp zijn de acties 15, 16, 20 en 22 ingeschreven om dit concreet vorm te geven op het niveau van de SBZ en op lokaal tot en met perceelsniveau. Op 12 mei 2017 keurde de Vlaamse Regering diverse ontwerpbesluiten voor de tweede maal principieel goed die de gevraagde rechtszekerheid en stimulansen moeten bieden voor private beheerders. Als begeleiding spelen de bosgroepen en het Aanspreekpunt Privaat Beheer een belangrijke rol. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Bijlage 4 van het voorontwerp wordt geactualiseerd met het flankerend beleid voor oranje bedrijven in het kader van de PAS. De tekst van Bijlage 4 werd hiertoe volledig aangepast evenals Tabel 2 en Tabel 16.

Code indiener(s): 59

Code bezwaar: 159 / 4 / S1

Ingediend bezwaar

1.4 Betaalbaarheid

Bij de beslissing van april 2014 werd gesteld dat 'Het implementatiepad voor de realisatie afhankelijk wordt gesteld van de beschikbare (financiële en personele) middelen voor aankoop, inrichting, beheer en flankerend beleid.' De bijlage 4 bij dit programma, de meerjarenbegroting IHO en herstelbeheer, maakt hier abstractie van en komt tot een ingeschatte meerkost van 57 miljoen euro voor de periode 2016-2020. De ingeschatte meervraag is nog een onderschatting aangezien verschillende aspecten nog niet werden begroot. Zo werd de kostprijs van verschillende voorgestelde milieu-acties niet berekend en ontbreekt een echt uitgewerkt flankerend beleid voor het grondbeleid dat zal gevoerd worden. Boerenbond blijft er op hameren dat zo'n flankerend beleid een absolute vereiste is.

Voor Boerenbond kan een Natura 2000-programma dus maar definitief goedgekeurd worden als de realisatie van het Natura 2000-programma afhankelijk wordt gemaakt van de beschikbare middelen voor de implementatie van de Europese Natuurdoelen en het bijhorende flankerend beleid.

Code indiener(s): 60

Code bezwaar: 160 / 4 / S1

Ingediend bezwaar

Betaalbaarheid

De beslissing van april 2014 stelt dat 'Het implementatiepad voor de realisatie afhankelijk wordt gesteld van de beschikbare (financiële en personele) middelen voor aankoop, inrichting, beheer en flankerend beleid.' De bijlage 4 bij dit programma, de meerjarenbegroting IHD en herstelbeheer, maakt hier abstractie van en komt tot een ingeschatte meerkost van 57 miljoen euro voor de periode 2016-2020. De ingeschatte meerkost is nog een onderschatting aangezien verschillende aspecten nog niet werden begroot. Zo werd de kostprijs van verschillende voorgestelde milieu-acties niet berekend en ontbreekt een echt uitgewerkt flankerend beleid voor het grondbeleid dat zal gevoerd worden. Boerenbond blijft er op hameren dat zo'n flankerend beleid een absolute vereiste is.

Voor Boerenbond kan een Natura 2000-programma dus maar definitief goedgekeurd worden als de realisatie van het Natura 2000-programma afhankelijk wordt gemaakt van de beschikbare middelen voor de implementatie van de Europese Natuurdoelen en het bijhorende flankerend beleid.

Code indiener(s): 61

Code bezwaar: 161 / 4 / S1

Ingediend bezwaar

Betaalbaarheid

De beslissing van april 2014 stelt dat 'Het implementatiepad voor de realisatie afhankelijk wordt gesteld van de beschikbare (financiële en personele) middelen voor aankoop, inrichting, beheer en flankerend beleid.' De bijlage 4 bij dit programma, de meerjarenbegroting IHD en herstelbeheer, maakt hier abstractie van en komt tot een ingeschatte meerkost van 57 miljoen euro voor de periode 2016-2020. De ingeschatte meerkost is nog een onderschatting aangezien verschillende aspecten nog niet werden begroot. Zo werd de kostprijs van verschillende voorgestelde milieu-acties niet berekend en ontbreekt een echt uitgewerkt flankerend beleid voor het grondbeleid dat zal gevoerd worden. Boerenbond blijft er op hameren dat zo'n flankerend beleid een absolute vereiste is.

Voor Boerenbond kan een Natura 2000-programma dus maar definitief goedgekeurd worden als de realisatie van het Natura 2000-programma afhankelijk wordt gemaakt van de beschikbare middelen voor de implementatie van de Europese Natuurdoelen en het bijhorende flankerend beleid.

Code indiener(s): 62

Ingediend bezwaar

Betaaibaarheid

De beslissing van april 2014 stelt dat ' Het implementatiepad voor de realisatie afhankelijk wordt gesteld van de beschikbare (financiële en personele) middelen voor aankoop, inrichting, beheer en flankerend beleid.' De bijlage 4 bij dit programma, de meerjarenbegroting IHD en herstelbeheer, maakt hier abstractie van en komt tot een ingeschatte meerkost van 57 miljoen euro voor de periode 2016-2020. De ingeschatte meerkost is nog een onderschatting aangezien verschillende aspecten nog niet werden begroot. Zo werd de kostprijs van verschillende voorgestelde milieu-acties niet berekend en ontbreekt een echt uitgewerkt flankerend beleid voor het grondbeleid dat zal gevoerd worden. Boerenbond blijft er op hameren dat zo'n flankerend beleid een absolute vereiste is.

Voor Boerenbond kan een Natura 2000-programma dus maar definitief goedgekeurd worden als de realisatie van het Natura 2000-programma afhankelijk wordt gemaakt van de beschikbare middelen voor de implementatie van de Europese Natuurdoelen en het bijhorende flankerend beleid.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma biedt een Vlaams kader voor acties. De verschillende Vlaamse acties voor deze planperiode staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programmeert de acties waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden. De Bijlage 4 biedt een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma, zoals bepaald in artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. De regelgeving voorziet dat de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma in beeld moeten worden gebracht en dit heeft op zich niets te maken met een implementatiepad in functie van de beschikbare middelen. Deze bijlage 4 is in relatie tot de beschikbare middelen, in niet meer of minder een input voor de Begrotingsopmaak van de Vlaamse regering, die op verschillende manieren hiermee rekening kan houden. Zoals aangegeven in de samenvatting vooraan Bijlage 4, worden inschattingen gemaakt van de verschillende kosten voor de realisatie van het programma op basis van de best beschikbare informatie op dit moment. Deze wordt beschreven in het document. Bijlage 4 wordt geactualiseerd naar aanleiding van goedkeuring door de Vlaamse Regering van de conceptnota Programmatische Aanpak Stikstof, Inrichtingsnota, herstructurering 'oranje' bedrijven van 17 februari 2017 (VR20171702 DOC 0154/2BIS). De kost voor de realisatie van de milieu-acties is momenteel nog onvoldoende bekend. Wel is een minimale provisionele bijdrage voorzien die een aanzet geeft tot de realisatie van de prioritaire inspanningen voor milieudrukken op niveau van de Vlaamse overheid. Verder onderzoek en uitwerking is nodig vooraleer de kosten voor de realisatie van de prioritaire inspanningen volledig kunnen ingeschat worden. Dit maakt deel uit van de graduele realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen in opeenvolgende plancycli van het Vlaams Natura 2000-programma en de managementplannen.

Flankerende maatregelen gerelateerd aan grondbeleid zijn momenteel inderdaad niet opgenomen in Bijlage 4. Decretaal bestaat er geen verplichting om de inzet van flankerende instrumenten in die taakstelling op te nemen. Het begroten van flankerende instrumenten gerelateerd aan grondverwerving is op het niveau van het Vlaams Natura 2000-Programma, gelet op de schaal ervan, trouwens moeilijk concreet te becijferen, ook niet via aannames. In bijlage 4 is er voor bepaalde concrete en besliste projecten zoals het Scheldeprogramma wel het flankerend beleid inzake grondverwerving mee opgenomen. Een en ander zal op het terrein, via de managementplannen, concreet invulling krijgen.

Op basis van de monitoring van de inzet van de instrumenten en van de resultaten op het terrein (staat van instandhouding van Europees te beschermen habitats en soorten) wordt de realisatiegraad opgevolgd en getoetst aan de taakstelling. Eventuele dwingende maatregelen voor de realisatie van de taakstelling 2020 zullen gericht gekozen worden na evaluatie van de resultaten van de monitoring. Gelet op de geplande goedkeuring van het Vlaams Natura 2000-programma in 2017 en de doorlooptijd van de ingeschreven acties, is een generieke, verplichtende fase tijdens deze planperiode niet aan de orde voor 2020. Met welk instrumentarium dit dan concreet gebeurt, is een zaak van de managementplannen.

Er lijkt, op basis van deze bezwaren, evenwel verwarring te zijn rond het begrip van de verplichtende fase. Met deze fase wordt concreet bedoeld dat wanneer in voorkomend geval, op basis van de monitoring en een toetsing aan de bindende taakstelling, blijkt dat een gedeelte ervan niet binnen de planperiode zou kunnen gerealiseerd worden, er kan overgegaan worden tot verplichtende maatregelen. Het is daarbij niet de bedoeling om op grote schaal gebods- of verbodsbepalingen te gaan opleggen, maar wel de gerichte inzet van een aantal instrumenten op te starten, zoals een natuurinrichtings- of landinrichtingsproject, het uitoefenen van een voorkooprecht, een onteigeningsprocedure. Ook bij de instelling van dergelijke instrumenten blijft steeds de mogelijkheid van vrijwillige realisatie bestaan. Daarbij zal telkens onderzocht worden of en welke flankerende maatregelen de verplichting zullen begeleiden, zoals grondenbanken. Slechts indien het beoogde resultaat niet bereikt wordt, kan de verplichting uitgeoefend worden. Het moet uit voorgaande duidelijk zijn dat de eventueel in te zetten instrumenten, waaronder het flankerend beleid, van gebied tot gebied kunnen verschillen, en dat dit ook afhankelijk zal zijn van wat al op vrijwillige basis is gerealiseerd. Dat laatste is op dit ogenblik onmogelijk in te schatten en het is ook niet voorzien dat dit het voorwerp is van het Natura 2000-programma om een dergelijke inschatting te maken.

De uitvoering van het Vlaams Natura 2000-programma gebeurt binnen de beschikbare budgetten.

Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze behalve de aanpassing van Bijlage 4, niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Bijlage 4 van het voorontwerp wordt geactualiseerd met het flankerend beleid voor oranje bedrijven in het kader van de PAS. De tekst van Bijlage 4 werd hiertoe volledig aangepast evenals Tabel 2 en Tabel 16.

Code indiener(s): 49

Code bezwaar: 144 / -1 / SS1

Ingediend bezwaar

Gelet op het feit dat dit programma een weerslag heeft op de aanwezige en gewenste natuur op Gents grondgebied en de Stad Gent als partner bij de uitvoering van dit programma betrokken partij is, wenst zij een aantal opmerkingen te maken bij het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma en een aantal verbeterpunten te suggereren. Daarnaast is zij vragende partij om op basis hiervan in overleg te gaan met de Vlaamse Overheid en duidelijke streefdoelen af te spreken voor soorten/habitats op haar grondgebied.

Code indiener(s): 54

Code bezwaar: 149 / -1 / SS1

Ingediend bezwaar

De provincie Antwerpen is sterk vragende partij om bij de verdere uitrol van de managementplannen bilateraal overleg te voorzien tussen ANB en de diverse betrokken provinciale bevoegdheden/diensten (waterlopenbeheer, beheer groendomeinen, omgevingsvergunning, ruimtelijke planning, gebiedsgericht beleid, ...) om de mogelijke impact, taken en rollen voor de provincie verder te verduidelijken en af te stemmen op provinciaal beleid.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Deze bezwaren vragen naar actief overleg bij de uitvoering van gebiedsgerichte acties. Dit is voorzien in actie 20 in het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma. De in de bezwaren genoemde elementen vormen aandachtspunten voor de gebiedsgerichte acties waar de actor bij betrokken is. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 10

Code bezwaar: 18 / -1 / T1

Ingediend bezwaar

Algemeen. Uit de meerjarenbegroting, en de grote hoeveelheid aan aannames die gebeurden, blijkt dat het Natura 2000-programma zelf onvoldoende focus bevat en te weinig duidelijkheid verschaft over de wijze waarop de Natura 2000-doelstellingen in Vlaanderen zullen gerealiseerd worden. Om die reden moet in de meerjarenbegroting voorafgaandelijk zeer duidelijk en expliciet gesteld worden dat om tot een meerjarenbegroting te komen diverse aannames gemaakt werden die beleidskeuzes impliceren. De meerjarenbegroting mag echter niet als een voorafname op deze beleidskeuzes beschouwd worden. Sowieso distantieert Boerenbond zich hiervan formeel en uitdrukkelijk.

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -60 / T1

Ingediend bezwaar

6 Meerjarenbegroting 6.1.. Algemeen. Het regeerakkoord stelt dat voortgang instandhoudingsdoelstellingen gerelateerd is aan beschikbare middelen en personeel. Een goede huisvader zet de tering naar de nering en koopt niet meer aan dan er budgetten zijn voorzien voor beheer. Verwerving van gronden mag uitsluitend gebeuren binnen SBZ-H.

Code indiener(s): 51

Code bezwaar: 146 / -61 / T1

Ingediend bezwaar

MEERJARENBEGROTING 6.1. Algemeen. Uit de meerjarenbegroting, en de grote hoeveelheid aan aannames die gebeurden, blijkt dat het Natura 2000- programma zelf onvoldoende focus bevat en te weinig duidelijkheid verschaft over de wijze waarop de Natura 2000-doelstellingen in Vlaanderen zullen gerealiseerd worden. Om die reden moet in de meerjarenbegroting voorafgaandelijk zeer duidelijk en expliciet gesteld worden dat om tot een meerjarenbegroting te komen diverse aannames gemaakt werden die beleidskeuzes impliceren. De meerjarenbegroting mag echter niet als een voorafname op deze beleidskeuzes beschouwd worden. Sowieso distantieert Boerenbond zich hiervan formeel en uitdrukkelijk

Code indiener(s): 59

Code bezwaar: 159 / 15 / T1

Ingediend bezwaar

6 MEERJARENBEGROTING

6.1 Algemeen

Uit de meerjarenbegroting, en de grote hoeveelheid aan aannames die gebeurden, blijkt dat het Natura 2000-programma zelf onvoldoende focus bevat en te weinig duidelijkheid verschaft over de wijze waarop de Natura 2000-doelstellingen in Vlaanderen zullen gerealiseerd worden.

Om die reden moet in de meerjarenbegroting voorafgaandelijk zeer duidelijk en expliciet gesteld worden dat om tot een meerjarenbegroting te komen diverse aannames gemaakt werden die beleidskeuzes impliceren. De meerjarenbegroting mag echter niet als een voorafname op deze beleidskeuzes beschouwd worden. Sowieso distantieert Boerenbond zich hiervan formeel en uitdrukkelijk.

Code indiener(s): 61

Code bezwaar: 161 / 12 / T1

Ingediend bezwaar

5. MEERJARENBEGROTING

5.1 Algemeen

Uit de meerjarenbegroting kan afgeleid worden dat er nog veel onduidelijkheid is over de wijze waarop de Natura 2000-doelstellingen in Vlaanderen zullen gerealiseerd worden. De meerjarenbegroting mag niet als een voorafname beschouwd worden op deze beleidskeuzes.

Code indiener(s): 62

Code bezwaar: 162 / 12 / T1

Ingediend bezwaar

5. MEERJARENBEGROTING

5.1 Algemeen

Uit de meerjarenbegroting kan afgeleid worden dat er nog veel onduidelijkheid is over de wijze waarop de Natura 2000-doelstellingen in Vlaanderen zullen gerealiseerd worden. De meerjarenbegroting mag niet als een voorafname beschouwd worden op deze beleidskeuzes.

Code indiener(s): 60

Code bezwaar: 160 / 7 / T1

Ingediend bezwaar

5. Meerjarenbegroting

5.1 Algemeen

Uit de meerjarenbegroting kan afgeleid worden dat er nog veel onduidelijkheid is over de wijze waarop de Natura 2000-doelstellingen in Vlaanderen zullen gerealiseerd worden. De meerjarenbegroting mag niet als een voorafname beschouwd worden op deze beleidskeuzes.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Bijlage 4 biedt een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma, zoals bepaald in artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. De regelgeving voorziet dat de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma in beeld moeten worden gebracht en dit heeft op zich niets te maken met een implementatiepad in functie van de beschikbare middelen. Deze bijlage 4 is in relatie tot de beschikbare middelen, in niet meer of minder een input voor de Begrotingsopmaak van de Vlaamse regering, die op verschillende manieren hiermee rekening kan houden. Daarbij moeten, gelet op de beperkingen van de beschikbare informatie en zoals beschreven in het document in de relevante paragrafen, inderdaad verscheidene aannames gemaakt worden. Deze vormen onderdeel van de gehanteerde methodiek en gelden niet als beleidskeuzes. Paragraaf '1. Samenvatting' wordt aangevuld met dit punt zodat dit van in het begin van de tekst duidelijk is. De bijlage betreft ook geen meerjarenbegroting, zoals de titel weliswaar aangeeft, maar een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma, zoals bepaald in artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. De titel van de bijlage wordt aangepast. De uitvoering van het Vlaams Natura 2000-programma gebeurt binnen de beschikbare budgetten.

Voorstel tot aanpassing

De term 'meerjarenbegroting' wordt vervangen door de formulering 'geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma' in het voorontwerp: de titel van Bijlage 4 wordt aangepast tot 'BIJLAGE 4 BIJ VLAAMS NATURA 2000-PROGRAMMA - OVERZICHT VAN DE GERAAMDE UITGAVEN VOOR DE UITVOERING VAN HET PROGRAMMA EN VAN HET HERSTELBEHEER IN HET KADER VAN DE PAS'; de tekst van de leeswijzer, O.D 4.2, paragraaf 3.3, actie 16 en de Bijlage 4 (diverse plaatsen) wordt aangepast.

Bijlage 4, paragraaf '1. Samenvatting' wordt aangevuld met volgende passage: 'Deze bijlage 4 is in relatie tot de beschikbare middelen, in niet meer of minder een input voor de Begrotingsopmaak van de Vlaamse regering, die op verschillende manieren hiermee rekening kan houden. Daarbij moeten, gelet op de beperkingen van de beschikbare informatie en zoals beschreven in het document in de relevante paragrafen, inderdaad verscheidene aannames gemaakt worden. Deze vormen onderdeel van de gehanteerde methodiek en gelden niet als beleidskeuzes. De bijlage betreft ook geen meerjarenbegroting, zoals de titel weliswaar aangeeft, maar een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma, zoals bepaald in artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. De uitvoering van het Vlaams Natura 2000-programma gebeurt binnen de beschikbare budgetten.'

Code indiener(s): 44 Code bezwaar: 138 / -61 / TTT1
Ingediend bezwaar
<i>Referentiewaarden (actie 7). Deze referentiewaarden moeten op een wetenschappelijk neutrale manier vastgesteld worden en nadien afgestemd worden met het middenveld.</i>
Code indiener(s): 43 Code bezwaar: 137 / -12 / TTT1
Ingediend bezwaar
<i>Referentiewaarden (actie 7). Deze referentiewaarden moeten op een wetenschappelijk neutrale manier vastgesteld worden en nadien afgestemd worden met het middenveld.</i>
Code indiener(s): 42 Code bezwaar: 135 / -12 / TTT1
Ingediend bezwaar
<i>Inhoudelijke opmerkingenReferentiewaarden (actie 7). Deze referentiewaarden moeten op een wetenschappelijk neutrale manier vastgesteld worden en nadien afgestemd worden met het middenveld.</i>
Code indiener(s): 39 Code bezwaar: 132 / -11 / TTT1
Ingediend bezwaar
<i>Inhoudelijke opmerkingen Referentiewaarden (actie 7). Deze referentiewaarden moeten op een wetenschappelijk neutrale manier vastgesteld worden en nadien afgestemd worden met het middenveld.</i>
Code indiener(s): 34 Code bezwaar: 109 / -1 / TTT1
Ingediend bezwaar
<i>Referentiewaarden (actie 7). Deze referentiewaarden moeten op een wetenschappelijk neutrale manier vastgesteld worden en nadien afgestemd worden met het middenveld.</i>
Code indiener(s): 25 Code bezwaar: 80 / -1 / TTT1
Ingediend bezwaar
<i>Referentiewaarden (actie 7). Deze referentiewaarden moeten op een wetenschappelijk neutrale manier vastgesteld worden en nadien afgestemd worden met het middenveld.</i>
Behandeling bezwaar
<u>Overweging</u> Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren vragen een aanpassing van de omschrijving van actie 7 'Opstellen en actualiseren van uniforme set referentiewaarden voor abiotiek en biotiek tegen einde 2017'.

De tekst van het voorontwerp stelt inderdaad niet expliciet dat dit een wetenschappelijke oefening betreft. Hiertoe wordt een tekstaanpassing voorgesteld. Een wetenschappelijke begeleidingscommissie en de GOI zijn opgenomen als indicatieve actoren zodat de afstemming met het maatschappelijk middenveld verzekerd is. Gelet op het voorgaande leiden deze bezwaren tot een aanpassing van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Volgende onderlijnde passage wordt toegevoegd in veld 'omschrijving'.

De set referentiewaarden wordt besproken in de wetenschappelijke begeleidingscommissie. Er vindt ook een wetenschappelijke toetsing door een onafhankelijke expertgroep (WTC) plaats.

In de lijst actoren wordt de WTC toegevoegd.

Code indiener(s): 50

Code bezwaar: 145 / -5 / U1

Ingediend bezwaar

Betaalbaarheid Bijlage 4 van het programma behelst een meerjarenbegroting IHD en herstelbeheer en komt tot een ingeschatte meerkost van 57 miljoen euro voor 2016-2020. Men maakt echter abstractie van de financiële en personele middelen voor aankoop, inrichting en flankerend beleid. Hierdoor is de geschatte meerkost nog een zware onderschatting. Voor het schepencollege kan een N2000-programma maar definitief worden goedgekeurd als de realisatie van het programma afhankelijk wordt gemaakt van de beschikbare middelen voor de implementatie van de Europese natuurdoelen en het bijhorende flankerende beleid.

Code indiener(s): 51

Code bezwaar: 146 / -122 / U1

Ingediend bezwaar

Bij de beslissing van april 2014 werd gesteld dat 'Het implementatiepad voor de realisatie wordt afhankelijk gesteld van de beschikbare (financiële en personele) middelen voor aankoop, inrichting, beheer en flankerend beleid.' De bijlage 4 bij dit programma, de meerjarenbegroting IHD en herstelbeheer, maakt hier abstractie van en komt tot een ingeschatte meerkost van 57 miljoen euro voor de periode 2016-2020. De ingeschatte meervraag is nog een onderschatting aangezien verschillende aspecten nog niet werden begroot. Zo werd de kostprijs van verschillende voorgestelde milieu-acties niet berekend en ontbreekt een echt uitgewerkt flankerend beleid voor het grondbeleid dat zal gevoerd worden. Boerenbond blijft er op hameren dat zo'n flankerend beleid een absolute vereiste is. Voor Boerenbond kan een Natura 2000-programma dus maar definitief goedgekeurd worden als de realisatie van het Natura 2000-programma afhankelijk wordt gemaakt van de beschikbare middelen voor de implementatie van de Europese Natuurdoelen en het bijhorende flankerend beleid

Code indiener(s): 10

Code bezwaar: 17 / 5 / U1

Ingediend bezwaar

1.4 Betaalbaarheid. Bij de beslissing van april 2014 werd gesteld dat 'Het implementatiepad voor de realisatie wordt afhankelijk gesteld van de beschikbare (financiële en personele) middelen voor aankoop, inrichting, beheer en flankerend beleid.' De bijlage 4 bij dit programma, de meerjarenbegroting IHD en herstelbeheer, maakt hier abstractie van en komt tot een ingeschatte meerkost van 57 miljoen euro voor de periode 2016-2020. De ingeschatte meervraag is nog een onderschatting aangezien verschillende aspecten nog niet werden begroot. Zo werd de kostprijs van verschillende voorgestelde milieu-acties niet berekend en ontbreekt een echt uitgewerkt flankerend beleid voor het grondbeleid dat zal gevoerd worden. Boerenbond blijft er op hameren dat zo'n flankerend beleid een absolute vereiste is. Voor Boerenbond kan een Natura 2000-programma dus maar definitief goedgekeurd worden als de realisatie van het Natura 2000-programma afhankelijk wordt gemaakt van de beschikbare middelen voor de implementatie van de Europese Natuurdoelen en het bijhorende flankerend beleid.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het

openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. De Bijlage 4 biedt een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma, zoals bepaald in artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. De regelgeving voorziet dat de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma in beeld moeten worden gebracht en dit heeft op zich niets te maken met een implementatiepad in functie van de beschikbare middelen. Deze bijlage 4 is in relatie tot de beschikbare middelen, is niet meer of minder een input voor de Begrotingsopmaak van de Vlaamse regering, die op verschillende manieren hiermee rekening kan houden. Zoals aangegeven in de samenvatting vooraan Bijlage 4, worden inschattingen gemaakt van de verschillende kosten voor de realisatie van het programma op basis van de best beschikbare informatie op dit moment. Deze wordt beschreven in het document. Zoals beschreven in Bijlage 4, 2.2 Personeel werd enkel de personeelskost voor het terreinbeheer en –inrichting, het grootste aandeel van de personeelskosten, in functie van Natura 2000 geraamd. De overige personeelskosten zijn zeer moeilijk te berekenen, zoals beschreven in het document, en worden gemaakt binnen het bestaande personeelskader van de Vlaamse Overheid. Begrotingstechnisch zijn de personeelskosten voor medewerkers van de Vlaamse overheid gescheiden van de werkingskosten. De kosten voor personeel hebben bij gevolg geen impact op het beschikbare budget voor de uitvoering van de acties van het Natura 2000-programma.

Bijlage 4 wordt geactualiseerd naar aanleiding van goedkeuring door de Vlaamse Regering van de conceptnota Programmatische Aanpak Stikstof, Inrichtingsnota, herstructurering 'oranje' bedrijven van 17 februari 2017 (VR20171702 DOC 0154/2BIS). In uitvoering van het programma en van de managementplannen worden de bestaande instrumenten van het natuurbeleid ingezet. Compensaties of andere flankerende maatregelen, andere dan beschreven in de inrichtingsnota's voor de oranje en rode bedrijven in het kader van de PAS, zijn gekoppeld aan of vormen onderdeel van deze instrumenten. De prijszetting gebeurt volgens de geëigende procedures. De kost voor de milieuacties is momenteel nog niet gekend. Deze maken deel uit van de managementplannen. Verder onderzoek en uitwerking, als onderdeel van de graduele realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, is nodig vooraleer de kosten aanvaardbaar kunnen ingeschat worden. De procedure en werking van de managementplannen maken geen onderdeel uit van dit openbaar onderzoek. Dit wordt wettelijk geregeld door het natuurdecreet van 21 oktober 1997 en het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014. De uitvoering van het Vlaams Natura 2000-programma gebeurt binnen de beschikbare budgetten en binnen het bestaande personeelskader van de Vlaamse Overheid. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze behalve de aanpassing van Bijlage 4, niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Bijlage 4 van het voorontwerp wordt geactualiseerd met het flankerend beleid voor oranje bedrijven in het kader van de PAS. De tekst van Bijlage 4 werd hiertoe volledig aangepast evenals Tabel 2 en Tabel 16.

Code indiener(s): 10 Code bezwaar: 19 // V1
Ingediend bezwaar
<i>Gelet op de grote impact van het Natura 2000-beleid moet de landbouwsector bij de uitwerking op alle niveaus en bij alle relevante acties actief betrokken worden</i>
Code indiener(s): 45 Code bezwaar: 140 / -2232 / V1
Ingediend bezwaar
<i>2.3 Bindend en richtinggevend gedeelte van de taakstelling (actie 9, actie 13) Actoren: wij eisen een evenredige afvaardiging. De gemeentebesturen en de sector landbouw dienen aanwezig te zijn.</i>
Code indiener(s): 45 Code bezwaar: 140 / -2242 / V1
Ingediend bezwaar
<i>Wij willen een evenwichtige vertegenwoordiging in het overlegorgaan van de managementplannen, ook van de landbouw. De sector landbouw gebruikt meer dan 50% van de ruimte.</i>
Code indiener(s): 51 Code bezwaar: 146 / -50 / V1
Ingediend bezwaar
<i>5 ACTOREN. Gelet op de grote impact van het Natura 2000-beleid moet de landbouwsector bij de uitwerking op alle niveaus en bij alle relevante acties actief betrokken worden.</i>
Code indiener(s): 59 Code bezwaar: 159 / 14 / V1
Ingediend bezwaar
<i>5 ACTOREN Gelet op de grote impact van het Natura 2000-beleid moet de landbouwsector bij de uitwerking op alle niveaus en bij alle relevante acties actief betrokken worden.</i>
Behandeling bezwaar
<u>Overweging</u> Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren vragen naar inspraak vanuit de landbouwsector in het instandhoudingsbeleid. De inbreng van de verschillende actoren bij de opmaak en vaststelling van het Vlaams Natura 2000-programma en het managementplan is voorzien en verzekerd via verschillende bepalingen opgenomen in het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014. De sectororganisaties Boerenbond en Algemeen Boerensyndicaat zijn dan ook opgenomen in de gewestelijke overleginstantie (GOI) en in de overlegplatforms in elk SBZ. Deze bezwaren hebben ook betrekking op Bijlage 9, opgenomen ingevolge 3° van artikel 50ter, §3 nl. een overzicht van de actoren die een bijdrage leveren. De landbouwsector wordt in het voorontwerp van

Vlaams Natura 2000-programma beschouwd als 'terreineigenaar en -gebruiker' zoals opgenomen in Bijlage 9. Daarnaast zijn, zoals informeel overlegd bij de voorbereiding van het voorontwerp, bij de voor hen meest relevante acties 'doelgroepen' of 'GOI' opgenomen in de lijst van actoren. Op basis van deze bezwaren is het onmogelijk om duidelijk te stellen waar de landbouwsector verder nog moet toegevoegd worden. Daarnaast hebben alle socio-economische actoren de kans om formeel in te spreken tijdens een openbaar onderzoek. Tot slot geeft ook actie 20 invulling aan deze vraag. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden dezen niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 44

Code bezwaar: 138 / -7 / X1

Ingediend bezwaar

Om de realisatie van de IHD te kunnen realiseren, dient de prioritering afgestemd te worden om de beschikbare budgetten.

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -11 / X1

Ingediend bezwaar

Om de realisatie van de IHD te kunnen realiseren, dient de prioritering afgestemd te worden op de beschikbare budgetten.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Zoals aangegeven in Bijlage 4 bij het programma wordt bij het opmaken van een meerjarenbudget getracht om kosteninschattingen te maken op basis van de best beschikbare informatie op dat moment. De realisatie van de IHD gebeurt binnen de beschikbare budgetten. Eventuele keuzes bij de opstelling van de begroting worden gemaakt op basis van de taakstelling 2020 en de resultaten van de monitoring. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 59

Code bezwaar: 159 / 7 / XXX1

Ingediend bezwaar

2.2 Het statuut van de zoekzones

Het uitwerken van een kader rond het statuut van zoekzones (actie 3) had eigenlijk allang moeten gebeurd zijn. De wijze waarop zoekzones doorwerken in de realisatie van de Europese natuurdoelen is immers belangrijk; voor Boerenbond moeten ze ook een sturend karakter hebben bij de beoordeling van plannen om Europese natuurdoelen op terrein te realiseren. Het Natura 2000-programma zelf zou moeten uitklaren hoe die sturing werkt en een efficiënte implementatie op terrein, in eerste instantie door de sterkste schouders, aansturen om zo snel tot verkleinde zoekzones te komen.

Code indiener(s): 31

Code bezwaar: 103 / -43 / XXX1

Ingediend bezwaar

Zoekzones. Dat er al lang duidelijkheid moest geweest zijn hoe en waar nu de definitieve zoekzones zouden moeten liggen is een understatement. De realisaties op terrein kunnen maar verder gaan als deze kaarten er zijn want als er op andere plaatsen realisaties gebeuren dan de zoekzones is er een fundamenteel probleem met de manier waarop de zoekzones zijn opgemaakt. We wensen dat hier nu snel duidelijkheid rond komt om zo snel naar verkleinde zoekzones te gaan. Een eerste belangrijk principe die hierin moet verwerkt worden zijn de sterkste schouders of anders gezegd iedereen die nu al natuur creëert binnen de SBZ gebieden onafhankelijk of deze nu al een beheerplan hebben of niet.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren omschrijven verwachtingen ten aanzien van het resultaat van de uitwerking van actie 3 in verband met het statuut van de zoekzones. Deze zijn wettelijk vastgelegd in art. 2 70°, art. 16septies en art. 50septies, §4, van het natuurdecreet en art. 9 van het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014 en maken deel uit van de richtkaart in de managementplannen. Omwille van verscheidene vragen naar verduidelijking over de toepassing in de praktijk, in de loop van het overleg dat voorafging aan de voorlopige vaststelling van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma, werd deze actie ingeschreven. De verantwoordelijkheid van de sterkste schouders voor de realisatie is ingeschreven in paragraaf 1.2.2.3 Realiseren van Europese natuurdoelen en in OD 2.3. Het natuurdecreet voorziet voor de implementatie op het terrein het instrument managementplan Natura 2000. De gebiedsgerichte acties die voortvloeien uit het Vlaams Natura 2000-programma worden beschreven in deze managementplannen. Paragraaf 3.4 van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma beschrijft de relatie tussen het Vlaams Natura 2000-programma en de managementplannen Natura 2000 en de sturing op hoofdlijnen hierbij. De managementplannen bevatten de richtkaart met zoekzones, ontwikkeld als instrument voor de ruimtelijke sturing van de implementatie op het terrein. De managementplannen vormen evenwel geen onderdeel van het Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren

geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 32

Code bezwaar: 104 // Z1

Ingediend bezwaar

Om de impact op private eigenaars en beheerders te berekenen is het van belang dat de private beheerders geconsulteerd worden. Anders zullen vele aspecten vergeten worden. Private eigenaars kunnen een impact ondervinden:-

Code indiener(s): 36

Code bezwaar: 112 // Z1

Ingediend bezwaar

Om de impact op private eigenaars en beheerders te berekenen is het van belang dat de private beheerders geconsulteerd worden. Anders zullen vele aspecten vergeten worden. Private eigenaars kunnen een impact ondervinden:-

Code indiener(s): 38

Code bezwaar: 126 // Z1

Ingediend bezwaar

Om de impact op private eigenaars en beheerders te berekenen is het van belang dat de private beheerders geconsulteerd worden. Anders zullen vele aspecten vergeten worden. Private eigenaars kunnen een impact ondervinden:-

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Deze bezwaren vragen naar inspraak van private eigenaars en beheerders in het instandhoudingsbeleid. De inbreng van de verschillende actoren bij de opmaak en vaststelling van het Vlaams Natura 2000-programma en het managementplan is voorzien en verzekerd via verschillende bepalingen opgenomen in het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014. De sectororganisaties APB-NB opgenomen in de gewestelijke overleginstantie (GOI) en in de overlegplatforms in elk SBZ. De bezwaren hebben ook betrekking op Bijlage 9, opgenomen ingevolge 3° van artikel 50ter, §3 nl. een overzicht van de actoren die een bijdrage leveren. Private eigenaars en beheerders worden in het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma beschouwd als 'terreineigenaar en -gebruiker' zoals opgenomen in het overzicht van actoren in Bijlage 9. Daarnaast zijn, zoals informeel overlegd bij de voorbereiding van het voorontwerp, bij de voor hen meest relevante acties 'doelgroepen' of 'GOI' opgenomen in de lijst van actoren. Op basis van de bezwaren is het onmogelijk om duidelijk te stellen waar de private eigenaars en beheerders verder nog moet toegevoegd worden. Daarnaast hebben alle socio-economische actoren de kans om formeel in te spreken tijdens een openbaar onderzoek. Tot slot geeft ook actie 20 invulling aan deze vraag. Gelet op het voorgaande wordt aan deze bezwaren geen gevolg gegeven en leiden deze niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 3

Code bezwaar: 9//

Ingediend bezwaar

-Bijlage 6: bindend deel van de taakstelling 2020. De omschrijving van de prioritaire inspanning is steeds zeer vaag. Er kan niet ingeschat worden wat de lokale impact zou zijn. bv. "370/373: Afstemmen van recreatie op de ecologische waarden": Wat betekent dit in de praktijk? De vrees is dat deze bepalingen te pas en te onpas 'gebruikt' worden om maatregelen op te leggen of om bepaalde werken zoals een (tijdige) kruidruiming, (natuurlijke) oeverversteving,... niet uit te voeren, waardoor de culturele, of socio-economische impact wel degelijk voelbaar is. De kayakvaart en het vrijwaren van het wandelnetwerk aan de Kleine Nete ter hoogte van Kasterlee zijn hier een goed voorbeeld van. Wat is de link tussen dergelijke brede omschrijving van een prioritaire inspanning en een specifieke actie op terrein? Welke inbreng heeft een lokaal bestuur, vereniging, uitbater, grondeigenaar?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft aandachtspunten mee voor de realisatie op het terrein en het overleg daarover. Daartoe zijn in het voorontwerp onder meer de acties 15, 16 en 20 ingeschreven. Daarnaast moeten deze punten ook aan bod komen in het kader van de managementplannen Natura 2000 waarin voor elk SBZ de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen concreter vorm moet krijgen. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 3

Code bezwaar: 12 //

Ingediend bezwaar

- *Analoog document: p 32 Actie 1"De zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden, zijn geen speciale beschermingszones en worden ook niet automatisch als SBZ aangeduid. "Bemerking : ondertussen zijn er- in tegenstelling tot wat met het aanduiden van de SBZ's werd gecommuniceerd - heel wat implicaties op de (milieu)vergunningverlening voor exploitaties die in de buurt van een SBZ gelegen zijn. Nu zullen dus ook nog bijkomende zones aangeduid worden buiten SBZ waar instandhoudingsdoelstellingen gerealiseerd moeten worden of maatregelen genomen moeten worden. Het is niet duidelijk wat het statuut van deze zones zal zijn. Er wordt op aangedrongen dat er juridisch geen bijkomende beperkingen worden opgelegd in het kader van het vergunningenbeleid (omgevingsvergunning,...) door de aanduiding van zones buiten SBZ, dat de zones mogen geen beoordelingsgrond zijn of worden (via bv. passendebeoordeling, voortoets,...), er geen voorkeepsrecht worden toegevoegd aan deze zones, desnoods wel een aankoopplicht vanwege de overheid, er geen perimeters, afstandsregels, ...rond deze zones worden vastgesteld en er gewerkt wordt met (vrijwillige) beheermaatregelen. De gemeente dringt er op aan dat het kader rond het statuut van de zoekzones, maar ook voor het statuut van de bovengenoemde zones buiten SBZ, voor het wordt vastgesteld (door de Vlaamse Regering?) voor advies aan de lokale besturen wordt overgemaakt (en de lokale besturen aldus worden opgenomen als indicatieve actor).*

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Waar het Vlaams Natura 2000-programma ingaat op het aanduiden van zones voor de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen buiten speciale beschermingszones, is dit in de eerste plaats louter het uitvoeren van de opdracht voorzien in artikel 50ter, §3, tweede lid, van het natuurdecreet, waar wordt gesteld dat het Natura 2000-programma tevens een programma moet bevatten van de aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden buiten de speciale beschermingszones en van de opmaak van managementplannen voor deze zones. Volgens diezelfde bepalingen duidt de Vlaamse Regering deze zones aan voor 1 januari 2019 en bepaalt ze nadere regels betreffende de procedure voor de aanduiding van deze zones. Het voorliggende ontwerp van Natura 2000-programma duidt derhalve zelf deze zones niet aan, en evenmin worden hierin de nadere regels tot aanduiding van die zones vastgesteld. Het bezwaar behoeft derhalve geen verder gevolg voor wat betreft de formulering van actie 1. De aangehaalde elementen vormen wel aandachtspunten bij de uitwerking van de actie in de praktijk, met name het verduidelijken van de procedure voor de afbakening, waaronder de wijze van inspraak, van het statuut en de impact naar andere instrumenten van het natuurbeleid. Op basis van artikel 36ter van het natuurdecreet is voor deze zones geen passende beoordeling van toepassing. Bijgevolg werken deze zones niet extra door in de vergunningverlening. Het statuut van de zoekzones wordt op basis van de regelgeving ontwikkeld voor geheel Vlaanderen in overleg met belangenorganisaties en overheden die op gewestelijk niveau georganiseerd zijn. Met statuut wordt een werkkader bedoeld maar geen formeel

statuut dat vastgesteld wordt door de Vlaamse Regering. Het statuut van de zoekzones wordt op basis van de regelgeving ontwikkeld voor geheel Vlaanderen in overleg met belangenorganisaties en overheden die (eventueel via een koepel) op gewestelijk niveau georganiseerd zijn. Dit statuut vormt de basis voor diverse toepassingen, zoals de adviesverlening in vergunningsdossiers of de goedkeuring van natuurbeheerplannen. In deze praktijktoepassingen spelen de gemeenten op een andere manier reeds een belangrijke rol, als vergunningverlenende overheid of via adviezen en inspraakprocedures. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 3

Code bezwaar: 14//

Ingediend bezwaar

-In analoog document: p. 21 van 51: Deel 2: Taakstelling 2050: "Zoals wetgevend bepaald (art. 7 decreet natuurbehoud) moeten de maatregelen genomen in uitvoering van de Habitat- en Vogelrichtlijn rekening houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en met regionale en lokale bijzonderheden". Bemerking: er komt, noch in de taakstellingen, noch in de acties, tot uiting dat hiermee inderdaad rekening wordt gehouden. Enkel wordt in actie 32 en 33 gesproken van een 'overzicht van de impact', maar dit geeft geen 'instrumentarium' weer van hoe men de impact heeft getracht te beperken. Er wordt op aangedrongen dat in de beschrijving van de acties (bv. aanduiden zones buiten SBZ, zoekzones,...) duidelijk wordt omschreven welke maatregelen worden genomen om aan deze vereiste te voldoen, m.a.w hoe men de impact zo goed mogelijk zal beperken. Uiteraard moet dit criteria ook in de managementsplannen worden opgenomen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt verduidelijking over de manier waarop bij de uitvoering van het Natura 2000-programma rekening zal worden gehouden met economische, sociale en culturele aspecten. De concrete uitwerking of toepassing van het in het bezwaar geciteerde algemene principe, dat zijn oorsprong kent in art. 7 van het natuurdecreet, in de omschrijving van elke actie is niet noodzakelijk omdat, gelet op de aard van het programma, bij de uitvoering van de actie zelf de daadwerkelijke toepassing ervan zal gebeuren. In artikel 7 zelf gaat het ook specifiek over 'maatregelen'. Die term is een synoniem voor de term 'instandhoudingsmaatregelen', als gedefinieerd in artikel 2, 66°, van het natuurdecreet: "de plannen of programma's, geboden of verboden en andere acties die er op gericht zijn om Europees te beschermen habitats of populaties van Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden, en het natuurlijk milieu ervan, in stand te houden, te herstellen of te ontwikkelen". Dit betekent dat op dat moment vorm zal gegeven worden aan de manier waarop met socio-economische belangen rekening gehouden wordt. Daarbij kan het inderdaad gaan om bijvoorbeeld de keuze van instrumenten of van de modaliteiten voor de toepassing ervan. De inbreng van socio-economische aspecten wordt ook verzekerd door het betrekken van de relevante belangenorganisaties en overheden. Deze worden daartoe vermeld als actor bij de respectieve acties (voor de belangengroepen meestal als 'GOI', waarmee bedoeld wordt: de leden van de GOI, waaronder de socio-economische belangengroepen). Verder is het bezwaar algemeen geformuleerd en geeft het geen voorbeelden. Zodoende maakt het niet concreet bij welke acties een aanpassing van de tekst in verband met socio-economische aspecten precies aan de orde zou zijn. Tot slot dient bevestigd dat het geciteerde algemene principe en de toepassing ervan ook gelden voor de managementplannen, in uitvoering van actie 22.

Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 8

Code bezwaar: 16 / -1 /

Ingediend bezwaar

Als landbouwbedrijf in de nabijheid van habitatrictlijngebied gelet op het nabijgelegen habitatrictlijngebied "Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden" worden wij zwaar getroffen door de voorliggende plannen. Wij, Nick en Luc Jacobs baten ter plaatse een gemengd veebedrijf uit met: • 1188 mestkalveren • 1000 vleesvarkens, Kadastraal bekend Afd. 3, Sie A 4de blad, nrs. 350L, 350M, 352K. Mijn bedrijf is gelegen in agrarisch gebied (NIET-landschappelijk waardevol) en ondervindt momenteel een impact vanuit het IHD-verhaal, gelet op het nabijgelegen habitatrictlijngebied "Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden". Hierdoor is mijn bedrijf op vandaag gekenmerkt met de code 'oranje'. Dit beperkt reeds mijn bewegingsvrijheid op milieukundig vlak. Reeds bij aanvragen in het verleden heb ik diverse financiële stappen moeten ondernemen, om de milieukundige impact van mijn bedrijf ten opzichte van dit slechts 30ha grote natuurgebied gelegen tussen de E313 en de lintbebouwing van de as Lier - Zandhoven, te beperken. Op pagina 17 van het voorontwerp stelt men dat "een deel van de instandhoudingsdoelstellingen dan ook buiten de SBZ's gerealiseerd moeten worden. Dit houdt concreet in dat er duidelijkheid moet zijn over de zones, de toewijzing van de 470 doelstellingen en de referentiewaarden voor de kwaliteit. Zowel om ecologische als socio-economische redenen is het belangrijk dat de volledige puzzel wordt gelegd." Om dit te realiseren zullen zogenaamde "Managementplannen" worden opgesteld. Ook al wordt dit reeds in de tekst vermeld, toch wensen wij nog extra te benadrukken, dat hier met de nodige omzichtigheid te werk wordt gegaan, met voldoende inspraak van ALLE actoren! Wij als landbouwbedrijf ondervinden bij elke milieukundige aanpassing aan ons bedrijf hinder van het nabijgelegen SBZ-gebied, dit zowel op administratief, financieel als praktisch vlak. Onze grote bezorgdheid is dat men deze zones nog wenst uit te breiden, wat de impact op onze bedrijfsvoering zal zijn. Deze zaken bezorgen ons een grote onzekerheid voor wat betreft de toekomstvisie rond ons bedrijf. We hebben immers enkele jaren geleden geïnvesteerd in de bouw van nieuwe stallen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Waar het Vlaams Natura 2000-programma ingaat op het aanduiden van zones voor de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen buiten speciale beschermingszones, is dit in de eerste plaats louter het uitvoeren van de opdracht voorzien in artikel 50ter, §3, tweede lid, van het natuurdecreet, waar wordt gesteld dat het Natura 2000-programma tevens een programma moet bevatten van de aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden buiten de speciale beschermingszones en van de opmaak van managementplannen voor deze zones. Volgens diezelfde bepalingen duidt de Vlaamse Regering deze zones aan voor 1 januari 2019 en bepaalt ze nadere regels betreffende de procedure voor de aanduiding van deze zones. Het voorliggende ontwerp van Natura 2000-programma duidt derhalve zelf deze zones niet aan, en evenmin worden hierin de nadere regels tot aanduiding van die zones vastgesteld. Het bezwaar behoeft derhalve geen verder gevolg. De aangehaalde elementen vormen wel aandachtspunten bij de uitwerking van de actie in de praktijk, met name het verduidelijken van de procedure voor de afbakening, waaronder de wijze van inspraak, van het statuut en de impact naar andere instrumenten van het natuurbeleid.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 8

Code bezwaar: 44 / -2 /

Ingediend bezwaar

Deze problematiek is ook te lezen onder actie nr.7, p.30;1. Om een gunstige lokale staat van instandhouding te kunnen bereiken moet aan alle ecologische – zowel abiotische als biotische – vereisten met inbegrip van de relaties van de habitats en soorten met het milieu (lucht, water, bodem, vegetatie enz.) worden voldaan. In een aantal situaties kan dit betekenen dat de milieudrukken ter hoogte van habitats verminderd moeten worden tot een bepaald niveau. De zogenaamde ‘kritische grenswaarde’ kan hierbij in de effectbeoordeling gebruikt worden. Deze kritische grenswaarde is de maximaal toelaatbare milieudruk per eenheid van oppervlakte of volume voor een bepaald habitattypen of leefgebied zonder dat er – volgens de huidige kennis – verandering in de biodiversiteit optreedt op lange termijn en/of het behoud/herstel naar de beoogde gunstige lokale staat van instandhouding gehypothekeerd wordt. Net zoals bij de inwerkingtreding van de voorlopige PAS, en de vaststelling van de Habitatrichtlijngebieden, vielen wij compleet uit de lucht en werden we voor voldoende feiten gesteld. Dit zijn allemaal zaken die gebeuren, vlak naast ons bedrijf, maar waarvan de gevolgen pas zichtbaar worden als ze niet meer omkeerbaar zijn. Per toeval zagen wij op de website van de gemeente dat er een openbaar onderzoek was ingesteld voor een voorontwerp NATURA 2000. Daarom zouden wij vriendelijk willen verzoeken om ons op de hoogte te houden van de ontwikkelingen rond het habitatrichtlijngebied nabij ons bedrijf, en dat er een meer directe communicatie gebeurt tussen verschillende partijen. Wij kijken dan ook uit naar de publicatie van de globale socio-economische impact analyse die wordt opgemaakt in 2017. De stelling dat het agrarisch gebied volledige kansen krijgt voor ontwikkeling is enkel maar geldig voor wat betreft het gebruik van de percelen dat niet veeteelt gebonden is! Immers, de ligging van ons bedrijf ten opzichte van het habitatgebied, zorgt voor een beperking in productie, groei, en toekomstkansen! Rekening houdend met bovenstaande, begrijpt u ongetwijfeld dat deze zaken ons een bijkomende grote onzekerheid geven. Daarom zouden wij ook willen aandringen op het uitschrijven van de nodige garanties omtrent de ontwikkeling en behoud van de bestaande landbouwbedrijven, en dat er een duidelijke open communicatie gebeurt omtrent de verdere ontwikkelingen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar gaat naar aanleiding van actie 7 in op de PAS en op de verlening van vergunningen, onderwerp van actie 24. De stikstofdeposities zijn in belangrijke mate verantwoordelijk voor de vermestende en verzurende depositie, waardoor de realisatie van de instandhoudingsdoelen wordt belemmerd. De programmatische aanpak heeft als doel om op een planmatige wijze de stikstofdeposities op de speciale beschermingszones terug te dringen. Elke bron van stikstofuitstoot wordt daarbij in kaart gebracht, waarbij voor elk van de onderscheiden sectoren een traject naar 2030 werd doorgerekend op basis van het reeds besliste beleid. Specifiek voor de landbouwsector is de ligging van de bron, evenals de uitstoot van emissies relevant. Met de toepassing van het nieuwe significantiekader (beslissing Vlaamse Regering van 30 november 2016) wordt de individuele vergunningaanvraag beoordeeld op basis van de individuele impactscore van een bedrijf. Enkel voor die bedrijven waar de impactscore aantoont dat er geen significante bijdrage is of waar de bestaande emissies niet toenemen, zal kunnen

beoordeeld worden dat er geen risico bestaat op een betekenisvolle aantasting. Het behoud van een bestaand bedrijf wordt gehonoreerd volgens de toegekende en lopende vergunning, de ontwikkelingskansen worden beoordeeld door toepassing van het significantiekader en de impact van de door een bedrijf gevraagde ontwikkeling. Wanneer er voor de sector relevante ontwikkelingen gebeuren, worden deze gecommuniceerd en gepubliceerd op de website (<https://www.natura2000.vlaanderen.be/pas>). Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 9

Code bezwaar: 45 //

Ingediend bezwaar

Na de lezing van deze weinig belovende teksten, hopen wij dat er toch snel werk zal gemaakt worden van de voorgestelde acties, want het is hoog tijd! En laten wij vooral hopen dat de burger zijn toevlucht niet zal nemen tot een verhevigde bouwwoede, zoals we vaker zagen bij eerdere plannen. En dan is er nog de vraag die mensen uit de geïsoleerde regio's zich stellen: zal dit plan een einde maken aan de inname van het Vlaams grondgebied door beton? Zal het B.R.V. nog op tijd komen?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar gaat niet in op een van deze onderdelen maar uit een bezorgdheid die veel ruimer is dan voorzien in het decreet. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 9

Code bezwaar: 46 //

Ingediend bezwaar

Bijlagen: p. 123. Op p. 123 bij bijlage 9 kan men zich vragen stellen bij de actoren en terreinbeheerders: waarom zitten er wel landbouworganisaties in (BB en ABS) en jagersverenigingen (St. Hubertus) en niet vzw Durme? Zij doen nochtans prachtig werk in de Durmevallei!

Behandeling bezwaar

Overweging

Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, kunnen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar heeft betrekking op 3° van artikel 50ter, §3 nl. een overzicht van de actoren die een bijdrage leveren. Hierin is de vzw Durme niet afzonderlijk opgenomen. Dit wordt aangepast gezien de mogelijke betrokkenheid bij sommige gebieden en/of acties. In de algemene inleiding van hoofdstuk 4 wordt een verduidelijkende passage toegevoegd over de oplijsting van actoren per actie, waarbij aangegeven wordt dat deze indicatief en dus niet limitatief is. De inbreng van de verschillende actoren bij de opmaak en vaststelling van het Vlaams Natura 2000-programma en het managementplan is voorzien en verzekerd via verschillende bepalingen opgenomen in het Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van het Vlaams Natura 2000-programma, de managementplannen Natura 2000, de zoekzones en de actiegebieden voor de specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor Europees te beschermen soorten en habitats van 20 juni 2014. Op het niveau van de uitwerking van het Vlaams Natura 2000-programma en het managementplan is vertegenwoordiging van de actoren voorzien in de vastgelegde overlegfora. Daarnaast hebben alle actoren de kans om formeel in te spreken tijdens een openbaar onderzoek. Tot slot geeft actie 20 invulling aan deze vraag.

Voorstel tot aanpassing

De laatste zin van de inleiding van 'Deel 4. Acties eerste cyclus' wordt aangevuld met 'indicatief (en dus niet limitatief)'.

Toevoeging in bijlage 9: het overzicht van de actoren wordt aangevuld met vzw Durme.

Code indiener(s): 9

Code bezwaar: 47//

Ingediend bezwaar

Bijlagen: p. 120. Op p. 120 Bijlage 7 beschrijft het afgewerkt programma roerdomp, evenals de heivlinder. De roerdomp zit niet in de verwezenlijkingenlijst!

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar beoogt de aanpassing van Bijlage 7 van het Vlaams Natura 2000-programma. Deze is inderdaad niet meer actueel. Bijlage 7 van het programma wordt aangepast op basis van de meest recente informatie met betrekking tot het opmaken van de soortenbeschermingsprogramma's.

Voorstel tot aanpassing

De informatie in Bijlage 1 bij Bijlage 4 en in Bijlage 7 wordt aangepast aan de actualiteit van juni 2017 voor wat betreft de soortenbeschermingsprogramma's.

Code indiener(s): 9

Code bezwaar: 48 //

Ingediend bezwaar

Bijlagen: p. 65 tabel 11. Op p. 65 geeft tabel 11 mee dat de servers duur betaald worden door de overheid: 252.000 euro in 2017 en 409.000 euro voor 2018 tot 2020. Waar worden die geplaatst?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar betreft een vraag om informatie en geeft geen concrete opmerking bij het voorontwerp. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 9

Code bezwaar: 49 //

Ingediend bezwaar

Bijlagen: p. 61 tabel 7. Er is ook onduidelijkheid over tabel 7 op p. 61: grondprijzen per natuurtype: in 2020 wordt gemeld dat het om cijfers uit 2016 gaat, exclusief het Scheldeprogramma. Iets verder komt dan het Sigmaplans met te verwerven habitattypes: Sigma gaat toch over de gebieden aan de Schelde?!

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar heeft betrekking op een onduidelijkheid in het luik verwerving in bijlage 4 van het Natura 2000-programma. Het Geactualiseerd Sigmaplans bevat acties langsheen verschillende rivieren in het Scheldebekken, naast de Schelde ook de Durme, Zenne, Dijle, Demer en Grote en Kleine Nete. De werknaam Scheldeprogramma wordt gebruikt voor verzameling van projecten in het kader van het Geactualiseerd Sigmaplans en in en rond de Antwerpse haven. De huidige formulering is niet duidelijk. Gelet op het voorgaande wordt de tekst van het voorontwerp aangepast met een duidelijke omschrijving.

Voorstel tot aanpassing

Een verduidelijking over Sigma/Scheldepogramma wordt toegevoegd in de tekst van Bijlage 4. De term 'Scheldepogramma' werd overal vervangen door 'Sigma/Scheldepogramma'.

Code indiener(s): 9

Code bezwaar: 50//

Ingediend bezwaar

Bijlagen: p. 52 tabel 2. Wat betekent op p. 52 bij de meerjarenplanning: k euro?

Behandeling bezwaar

Overweging

De afkorting k euro word als eenheid gebruikt een staat voor 1.000 euro.

Voorstel tot aanpassing

In Bijlage 4 wordt de afkorting keuro verduidelijkt in een voetnoot.

Code indiener(s): 9

Code bezwaar: 51 //

Ingediend bezwaar

Sommige teksten blijven vrij onduidelijk, zo wordt niet gespecificeerd bij Actie 2: afbakenen leefgebieden voor de Europees te beschermen soorten en andere relevante soorten en opmaken. Wat zijn die relevante soorten? In diezelfde actie 2 wordt verwezen naar een Tool van passief beleid en ook dit wordt niet toegelicht.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft hierover geen concrete opmerking maar vraagt extra toelichting. De informatie over de soorten die bedoeld worden in actie 2 vindt u in Bijlage 3 bij het Vlaams Natura 2000-programma, met het globaal afwegingskader, en in de Bijlages 7 en 8 bij het Vlaams Natura 2000-programma. Zoals aangegeven in de tekst van actie 2 van het Vlaams Natura 2000-programma is de tool voor passief beleid een hanteerbare set van ecologische vereisten per Europees te beschermen soort. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 9

Code bezwaar: 52 //

Ingediend bezwaar

Deel IV p 32. Worden de oude plannen R.S.V. niet eerst opgenomen? Tot hiertoe kwam er weinig in huis van de plannen uit 1997. Moeten we nu vrezen dat er opnieuw beloftes worden gemaakt die niet haalbaar blijken?!

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt naar de realisatie van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (R.S.V. of RSV). Het RSV handelt over de ruimtelijke ordening in de meest brede betekenis. De scope van het ontwerpprogramma Natura 2000 is véél beperkter dan het RSV. Het RSV blijft op zich bestaan en wordt op dit moment verder uitgevoerd. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 9

Code bezwaar: 53 //

Ingediend bezwaar

Het kostenplaatje is ook erg diffuus en moeilijk na te rekenen. Vb 3.4 Relatie tussen Vlaams Natura 2000-programma en de managementplannen van dit N 2000: aanzet tot raming van de kosten en ook vragen wij ons af wanneer we meer vernemen over die Managementplannen. Starten we hier met het natte-vingerwerk?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft hierover geen concrete opmerking maar heeft betrekking op de managementplannen. Deze vormen geen onderdeel van het Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 9

Code bezwaar: 54 //

Ingediend bezwaar

Blijkbaar zit de pers ook verveeld met dit Openbaar Onderzoek want samen met de aankondiging ervan, publiceerden zij op 3.3.2017 ook de redding van de heivlinder, roerdomp en knoflookpad. Dat zijn soorten die al beschermd waren door de Vlaamse Regering, maar door dit O.O. wekt dit de indruk dat hierover nu ook kan beslist worden. Hierbij vragen wij ons af hoe de Vlaamse regering zal omspringen met weigeringen van de betreffende grond-eigenaren.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft een opmerking over de communicatie over het openbaar onderzoek over het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma maar gaat niet concreet in op een van de onderdelen ervan. Daarnaast stelt het een vraag. Het is echter niet duidelijk wat met 'weigeringen van de betreffende grond-eigenaren' bedoeld wordt. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 9

Code bezwaar: 55 //

Ingediend bezwaar

Het document zit vol vage beloftes: we gaan een studie doen enz. Onze vraag is dan ook: wat deden ze met de voorbije studies over die onderwerpen? Was dit in het verleden dan alleen bedoeld als bezigheidstherapie voor bestuurders en voor de vrijwilligers van natuur- en milieuverenigingen? Hopelijk verliest de overheid dan ook niet alle bezwaren en info zoals destijds bij het Vlaams Ecologisch Netwerk. Bovendien vragen wij ons af wat er met de info over de Habitatrichtlijngebieden en de soorten gebeurde bij de onderzoeken rond het RSV en de Provinciale Ruimtelijke Structuurplannen. Kolena vzw dacht toen dat dit als studiemateriaal zou kunnen dienst doen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar gaat niet concreet in op een van de onderdelen van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma maar uit een bezorgdheid over het instandhoudingsbeleid en ruimer. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 9

Code bezwaar: 17//

Ingediend bezwaar

Als eerste belangrijke opmerking willen wij stellen dat er weer geen woordenlijst is opgemaakt, de geïnteresseerden moeten op die manier de volledige tekst lezen vooraleer te begrijpen waar het echt om gaat. Vb LSVI op p. 33.

Behandeling bezwaar

Overweging

Deze lijst werd wel degelijk opgemaakt en is terug te vinden in 'BIJLAGE 1 BIJ VLAAMS NATURA 2000-PROGRAMMA - BEGRIPPENKADER VLAAMS NATURA 2000-PROGRAMMA'.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 10

Code bezwaar: 21 //

Ingediend bezwaar

SD 2 VERMIJDEN OF STOPPEN VAN VERSLECHTERING VAN HABITATS EN SOORTEN. Onder deze strategische doelstelling worden enkele acties opgenomen die betrekking hebben op de passieve implementatie, waarvan Boerenbond meent dat ze geen deel moeten uitmaken het Natura 2000-programma (zie bemerking bij algemeen deel). Bij de actie over de passende beoordeling met als referentiebasis de gunstige lokale staat van instandhouding verwijzen we naar onze bemerking over de referentiewaarden. Het voorgestelde onderzoek naar de noodzaak van programmatische aanpakken relevante milieudrukken kan voor Boerenbond absoluut geen prioriteit zijn tijdens deze programmaperiode, gelet op de grote uitdaging om de taakstelling 2020 te realiseren.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar stelt dat het passief beleid niet tot de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma behoort, vermeldt een ander, meer concreet bezwaar in verband met referentiewaarden en stelt de actie in verband met onderzoek naar de noodzaak naar programmatische aanpakken van milieudrukken in vraag. Volgens de regelgeving, in het bijzonder art. 50ter van het natuurdecreet, moet het Vlaams Natura 2000-programma ook het zogenaamd passief beleid of de passieve implementatie omvatten. §2 bepaalt dat het wordt opgesteld met het oog op onder meer: '2° het vermijden of het stoppen van de verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijke milieu van de Europees te beschermen habitats en de leefgebieden van Europees te beschermen soorten, ter uitvoering van artikel 36ter, § 2, van dit decreet; 3° het vermijden of het stoppen van de betekenisvolle verstoring van de Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden, ter uitvoering van artikel 36ter, § 2.' Actie 29 is ingeschreven om oplossingen te vinden voor de diverse en vaak hoge (ten aanzien van de instandhoudingsdoelstellingen) milieudrukken in Vlaanderen. Deze beoogt een screening en toetsing van de noodzaak naar de programmatische aanpak van andere milieudrukken dan stikstof, complementair aan de andere instrumenten van het passief beleid. De actie behoeft proportioneel een beperkte inzet van personeelscapaciteit en middelen en is geprogrammeerd aan het einde van de planperiode als input voor de evaluatie van het programma. De actie is daarom wel degelijk verantwoord als invulling van de opdracht in §2. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 11

Code bezwaar: 29 //

Ingediend bezwaar

In de tabellen is de laatste kolom niet altijd correct en volledig ingevuld. Bv. kiekendief ipv grauwe kiekendief, klauwier, grauwe , gevlekte Actie 85 en 86 (en ook nog andere acties) is de inhoud van de laatste 2 kolommen verplaatst en/of gewisseld.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het gaat om technische fouten. Het ontwerp wordt aangepast voor deze punten.

Voorstel tot aanpassing

Technische aanpassingen aan tekst en lay-out worden doorgevoerd.

Code indiener(s): 11

Code bezwaar: 30 //

Ingediend bezwaar

Wat wordt bedoeld met restfinanciering?

Behandeling bezwaar

Overweging

Met restfinanciering wordt bedoeld het resterende deel van de financiële middelen dat noodzakelijk is voor de uitvoering van een bepaald doel of een bepaalde actie. Meer specifiek in deze context gaat het over het gedeelte van de kosten dat niet gedekt wordt door subsidies.

Voorstel tot aanpassing

Het begrip restfinanciering wordt opgenomen in het begrippenkader in Bijlage 1.

Code indiener(s): 11

Code bezwaar: 31 //

Ingediend bezwaar

Pag. 48: wat betekent opstap BO17?

Behandeling bezwaar

Overweging

De afkorting BO betekent 'begrotingsopmaak'. 'Opstap BO2017' verwijst naar de bijkomende middelen die bij de begroting van 2017 toegekend werd voor de realisatie van IHD. In 2017 ging het over €15 mio extra, waarvan €7,5 mio voor natuur (ANB) en €7,5 mio voor flankerend beleid voor landbouw (VLM).

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 11

Code bezwaar: 32 //

Ingediend bezwaar

Regel 1816: evidenties – intenties: deze termen worden in het programma zelf of in bijlage 1 niet toegelicht

Behandeling bezwaar

Overweging

Deze zullen opgenomen worden in het begrippenkader.

Voorstel tot aanpassing

De begrippen “evidenties” en “intenties” worden opgenomen in de begrippenlijst in Bijlage 1.

Code indiener(s): 11

Code bezwaar: 35 //

Ingediend bezwaar

Algemeen: deze bijlage is moeilijk te lezen zonder bijkomende informatie. Vele woorden worden niet verklaard (zoekzones – compatibiliteitstabel -zoekzonemodel -verbindingsnota's- leefgebiedsafbakening – leefgebiedenbenadering - -).

Behandeling bezwaar

Overweging

Het begrippenkader wordt aangevuld met deze termen behalve deze van leefgebiedenbenadering. De zin waarin dit begrip voorkomt, wordt aangepast waarbij dit begrip niet meer wordt gebruikt.

Voorstel tot aanpassing

De begrippenlijst in Bijlage 1 wordt aangevuld met de volgende begrippen: zoekzones, compatibiliteitstabel, zoekzonemodel, verbindingsnota's, leefgebiedsafbakening.

Code indiener(s): 11

Code bezwaar: 36 //

Ingediend bezwaar

Definitie van passend beheer ontbreekt in bijlage 1

Behandeling bezwaar

Overweging

Deze zal worden opgenomen in het begrippenkader.

Voorstel tot aanpassing

De begrippenlijst in Bijlage 1 wordt aangevuld met het begrip 'passend beheer'.

Code indiener(s): 11

Code bezwaar: 37//

Ingediend bezwaar

Actie 21: abrupt gestopt in de opsomming van actoren

Behandeling bezwaar

Overweging

Deze zin word verder aangevuld met de relevante actoren.

Voorstel tot aanpassing

Bij actie 21 wordt volgende ingeschreven in de lijst actoren: 'Trekkers: ANB, Natuurinvest. Indicatieve actoren: doelgroepen, administraties, provincies, gemeenten.'

Code indiener(s): 11

Code bezwaar: 38 //

Ingediend bezwaar

Actie 16: VLM (en andere relevante actoren) opnemen bij indicatieve actoren; bij 'terreinbeherende' ontbreekt 'instanties'

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt de aanvulling van de actoren bij actie 16 'Gericht beheer en inrichting uitvoeren op het terrein'. De VLM is hierbij inderdaad een belangrijke actor. De lijst van actoren bij actie 16 wordt aangevuld met VLM. Aan 'erkende terreinbeherende' wordt 'verenigingen' toegevoegd want het is deze technische term die ontbrak.

Voorstel tot aanpassing

De actoren bij actie 16 worden als volgt aangevuld: 'Actoren Trekkers: ANB, VLM, erkende terreinbeherende verenigingen'.

Code indiener(s): 11

Code bezwaar: 39 //

Ingediend bezwaar

Actie 14: inrichtingsnota wordt opgesteld. Verduidelijken of wordt bedoeld op een inrichtingsnota in het kader van het decreet landinrichting.

Behandeling bezwaar

Overweging

Hiermee wordt inderdaad verwezen naar de figuur van de inrichtingsnota zoals voorzien in het decreet Landinrichting.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 11

Code bezwaar: 40 //

Ingediend bezwaar

Actie 9: actoren zijn weggevallen

Behandeling bezwaar

Overweging

Het gaat om een technische fout. De actorenlijst bij actie 9 wordt ingevuld.

Voorstel tot aanpassing

Bij actie 9 wordt volgende ingeschreven in de lijst actoren: 'Trekker: ANB. Indicatieve actoren: GOI.'

Code indiener(s): 11

Code bezwaar: 41 //

Ingediend bezwaar

pag. 32, actie 8: er wordt verwezen naar bijlage 1 ipv 3

Behandeling bezwaar

Overweging

Het gaat om een technische fout. Het ontwerp wordt aangepast.

Voorstel tot aanpassing

Actie 8: verwijzing naar Bijlage 1 wordt vervangen door verwijzing naar Bijlage 3.

Code indiener(s): 11

Code bezwaar: 42 //

Ingediend bezwaar

Pag. 1. Regel 26: 107 soorten versus 109 soorten op regel 31; om hoeveel soorten gaat het?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het gaat om 107 soorten. De tekst zal aangepast worden.

Voorstel tot aanpassing

Op p. 5, lijn 31, wordt het aantal soorten gewijzigd van 109 naar 107.

Code indiener(s): 11

Code bezwaar: 43 //

Ingediend bezwaar

Lay out niet optimaal, veel kleine foutjes (tikfouten, afgebroken woorden of zinnen, spaties, lege of geen lege regels, nummering, ...), hierdoor minder goed leesbaar Dep LNE en RV vervangen door dep Omgeving

Behandeling bezwaar

Overweging

Het gaat om technische fouten. Het ontwerp wordt aangepast voor deze punten.

Voorstel tot aanpassing

Technische aanpassingen aan tekst en lay-out worden doorgevoerd. Het Departement LNE of RV wordt vervangen door Departement Omgeving

Code indiener(s): 15

Code bezwaar: 58 //

Ingediend bezwaar

De landbouwwaad van de gemeente Lennik sluit zich aan bij het advies, bezwaar dat werd ingediend door de Boerenbond naar aanleiding van het programma natura 2000.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar gaat niet in op een van deze onderdelen maar geeft aan dat ze zich aansluit bij de bezwaren die door Boerenbond zijn geuit. Dit is geacteerd maar valt niet onder bovenstaande onderdelen. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 16

Code bezwaar: 59//

Ingediend bezwaar

Alfabetische lijst van de actoren die een bijdrage leveren aan het Vlaams Natura 2000-programma. VWEA – de Vlaamse Windenergie Associatie vertegenwoordigt de bedrijven die actief zijn inzake windenergie in Vlaanderen. Eind 2016 is de sector goed voor 430 windturbines met in het totaal 932 MW aan geïnstalleerde windenergie in het Vlaams gewest. De leden van VWEA vertegenwoordigen 95 % van het aandeel windenergie. Bij de te bekomen vergunningen dienen de leden van VWEA rekening te houden met de acties in het Vlaamse Natura 2000 programma. Deze acties kunnen een verregaand impact hebben op windparken. Ondertussen heeft VWEA de nodige expertise opgebouwd rond mogelijk impact van windturbines op natuur. Anderzijds dient er in de acties binnen Natura 2000 rekening gehouden te worden met activiteiten inzake windenergie. VWEA stelt bijgevolg dat ze als sectororganisatie dient opgenomen bij de lijst van de actoren die een bijdrage leveren tot de realisatie van de acties, de coördinatie van de uitvoering van het programma, alle overige door de Vlaamse Regering te bepalen aspecten in verband met de uitvoering van het programma. VWEA wenst dan ook opgenomen te worden in deze lijst van actoren.

Behandeling bezwaar

Overweging

Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, kunnen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar heeft betrekking op 3° van artikel 50ter, §3 nl. een overzicht van de actoren die een bijdrage leveren. Hierin is de VWEA niet afzonderlijk opgenomen. Dit wordt aangepast gezien de mogelijke betrokkenheid bij sommige gebieden en/of acties. In de algemene inleiding van hoofdstuk 4 wordt een verduidelijkende passage toegevoegd over de oplijsting van actoren per actie, waarbij aangegeven wordt dat deze indicatief en dus niet limitatief is. De inbreng van de verschillende actoren bij de opmaak en vaststelling van het Vlaams Natura 2000-programma en het managementplan is voorzien en verzekerd via verschillende bepalingen opgenomen in het Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van het Vlaams Natura 2000-programma, de managementplannen Natura 2000, de zoekzones en de actiegebieden voor de specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor Europees te beschermen soorten en habitats van 20 juni 2014. Op het niveau van de uitwerking van het Vlaams Natura 2000-programma en het managementplan is vertegenwoordiging van de actoren voorzien in de vastgelegde overlegfora. Daarnaast hebben alle socio-economische actoren de kans om formeel in te spreken tijdens een openbaar onderzoek. Tot slot geeft actie 20 invulling aan deze vraag.

Voorstel tot aanpassing

De laatste zin van de inleiding van 'Deel 4. Acties eerste cyclus' wordt aangevuld met 'indicatief (en dus niet limitatief)'.

Toevoeging in bijlage 9: het overzicht van de actoren wordt aangevuld met VWEA.

Code indiener(s): 18

Code bezwaar: 61 //

Ingediend bezwaar

In verschillende gebieden wordt opgemerkt dat de recreatiedruk dient te verminderen of dat er een afstemming moet gebeuren tussen recreatie en ecologische waarden. Als mogelijke oplossing wordt dan vermeld dat een herziening van de recreatie door een goede zonering en handhaving noodzakelijk zijn. Principieel hebben wij geen bezwaar tegen het herzien van de ontsluiting van bepaalde gebieden. Wanneer aanpassingen doorgevoerd worden, is het uiteraard wel belangrijk dat er een volwaardig alternatief geboden wordt. Er dient immers over gewaakt te worden dat er nog voldoende ruimte behouden blijft voor routegebonden en locatiegebonden sport en recreatie. Sport Vlaanderen vraagt dan ook uitdrukkelijk om hierbij betrokken te worden.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar heeft betrekking op 3° van artikel 50ter, §3 nl. een overzicht van de actoren die een bijdrage leveren. Hierin is Sport Vlaanderen niet afzonderlijk opgenomen. Dit wordt aangepast gezien de mogelijke betrokkenheid bij sommige gebieden en/of acties. In de algemene inleiding van hoofdstuk 4 wordt een verduidelijkende passage toegevoegd over de oplijsting van actoren per actie, waarbij aangegeven wordt dat deze indicatief en dus niet limiatief is. De inbreng van de verschillende actoren bij de opmaak en vaststelling van het Vlaams Natura 2000-programma en het managementplan is voorzien en verzekerd via verschillende bepalingen opgenomen in het Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van het Vlaams Natura 2000-programma, de managementplannen Natura 2000, de zoekzones en de actiegebieden voor de specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor Europees te beschermen soorten en habitats van 20 juni 2014. Op het niveau van de uitwerking van het Vlaams Natura 2000-programma en het managementplan is vertegenwoordiging van de actoren voorzien in de vastgelegde overlegfora. Daarnaast hebben alle socio-economische actoren de kans om formeel in te spreken tijdens een openbaar onderzoek. Tot slot geeft actie 20 invulling aan deze vraag. Gelet op het voorgaande worden Bijlage 9 en de inleiding van hoofdstuk 4 aangepast.

Voorstel tot aanpassing

Het overzicht van de actoren in Bijlage 9 wordt aangevuld met Sport Vlaanderen.

Code indiener(s): 19

Code bezwaar: 62 / -1 /

Ingediend bezwaar

Gemeente Voeren tekent bezwaar aan tegen het voorontwerp Vlaams Natura 2000 programma, met name tegen alle acties en alle maatregelen die potentieel nadelig invloed hebben op het cultuurhistorisch waardevol landschap in Voeren en bijgevolg ook op de leefbaarheid van alle Voerdorpen en vraagt garanties voor het vrijwaren van het Voerens cultuurhistorisch landschap. Voeren is een gemeente, mogelijk de enige gemeente in Vlaanderen, waar het grootste deel van het landbouwgebied nog steeds een bijzonder grote cultuurhistorische waarde bezit, omwille van zijn typische eigenschappen. De waarde zit in de aanwezigheid van weilanden met de daarmee gepaard gaande hagen, graften, knotbomen, houtkanten, holle wegen, en andere kleine landschapselementen; dit alles ontstaan en gedragen door de familiale veebedrijven met weidegang die van generatie op generatie doorgegeven werden. Dat het landschap dat indertijd door 'hun' gecreëerd werd heel wat waardevolle natuur herbergt, is duidelijk te zien aan de aanwezige natuurwaarden en de hoge natuurdoelen die in Voeren gesteld werden. Dit landschap bepaalt echter de leefbaarheid van de volledige gemeente, aangezien toerisme en landbouw veruit de voornaamste economische activiteiten zijn in Voeren en volledig teren op het aanwezige landschap. Dit landschap staat echter onder steeds hogere druk ondanks en deels omwille van het Vlaams landbouwbeleid. De bedreiging van dit waardevolle landschap werd ook erkend door minister president Geert Bourgeois. Zijn kabinet gaf vorig jaar opdracht voor de opmaak van twee landschapsbeschermingsdossiers om, als eerste fase, de reeds eerder vastgestelde ankerplaatsen te vrijwaren voor verdere achteruitgang. Bij de uitvoering wordt maximaal rekening gehouden met de familiale veeteelt. Dat de kwaliteit van het Voerens landschap op de helling staat wordt ondertussen erkend door meerdere instanties. Sinds 2014 is in Voeren een projectgroep actief waarin instanties zoals ANB, VLM, ALV, Onroerend Erfgoed, gemeente Voeren, Provincie Limburg, RLH&V, IOED-Oost actief meewerken/samenwerken aan een geïntegreerde visie met als doel het behoud van het cultuurhistorische waardevol landschap in Voeren. Dit gebeurt met ondersteuning van drie belangrijke onderzoeksinstituten, het INBO, het ILVO en het VITO, die hierover een uitgebreid onderzoeksrapport opmaakten. Een belangrijk resultaat is dat het landschap gedragen wordt door de familiale veeteeltbedrijven die hun vee laten grazen in de weilanden en dat indien we het landschap willen behouden, we deze sector, die overigens ernstig onder druk staat, moeten behouden. Rechtszekerheid voor deze bedrijven is daarom van cruciaal belang. Aan de hand van voorliggend openbaar onderzoek over het Vlaams Natura 2000 programma, dat overigens weinig tot geen informatie verschaft met betrekking tot de werkwijze bij de effectieve uitvoering, is het niet mogelijk om de impact van de voorgestelde acties en maatregelen op het waardevolle cultuurhistorische landschap (erfgoedlandschap) in Voeren in te schatten. Bijvoorbeeld, maatregelen zoals de PAS hebben helaas al aangetoond dat zij een bijzonder negatieve invloed hebben op de opvolging van de veeteeltbedrijven, met alle gevolgen voor het landschap en de kleine landschapselementen. De negatieve gevolgen van verschillende voorgestelde acties en maatregelen voor het cultuurhistorisch waardevol landschap in Voeren zijn vermoedelijk groot. Rechtstreeks effect valt te verwachten bij de implementatie van de bosuitbreidingen in het open cultuurhistorisch waardevol landschap in Voeren. Onrechtstreeks, maar zeker niet minder belangrijk, zal het programma negatieve invloed hebben op de familiale veebedrijven met weidegang, door onder andere (1) het inpalmen van de grasweiden voor bosdoelen en graslandcomplexen en (2) allerhande maatregelen die mogelijk genomen worden om de gewenste kwaliteit van de habitattypes te bereiken en de soortenbeschermingsprogramma's uit te voeren. Onze gemeente maakte al melding van de noodzaak om rekening te houden met ons typisch landschap en het belang van de familiale veebedrijven daarin bij o.a. een infovergadering over de IHD's, de eerste (en enige) vergadering met betrekking tot de managementplannen, bij de invoering van de PAS, bij de vergaderingen van de Projectgroep Voeren, bij ontelbare gesprekken en ongeruste telefoons en op verschillende overlegvergaderingen. Desondanks konden we nergens in het ontwerpprogramma enige indicatie of garantie vinden dat er een bereidheid is om hiermee rekening te houden. Wij vragen dan ook dat in het Vlaamse Natura 2000 programma garanties opgenomen worden dat potentiële negatieve gevolgen van acties en maatregelen voor het Voerens landschap en voor familiale veebedrijven met weidegang onderzocht worden en dat indien er een negatieve impact verwacht wordt, het programma zodanig ingevuld/aangepast wordt dat een negatieve impact vermeden wordt. Bij de verdere uitwerking van het programma dient dan ook bij elke

relevante actie of maatregel een impactanalyse op de betrokken sector en op het landschap uitgevoerd te worden in samenspraak met de gemeente en de sector. Met de nodige aandacht en garanties voor de betrokken veetelers ontstaat mogelijk voldoende vertrouwen om te komen tot win-win situaties voor landbouw en natuur.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar heeft geen betrekking op de omschrijving van een specifieke actie uit het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma maar wel op de uitvoering ervan op het lokale niveau. Het natuurdecreet voorziet hiervoor het instrument managementplan Natura 2000. De gebiedsgerichte acties die voortvloeien uit het Vlaams Natura 2000-programma worden daarin beschreven. Paragraaf 3.4 van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma beschrijft de relatie tussen het Vlaams Natura 2000-programma en de managementplannen Natura 2000. De inbreng van de verschillende actoren bij de opmaak en vaststelling van het managementplan Natura 2000 is voorzien en verzekerd via verschillende bepalingen opgenomen in het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014. Op het niveau van de uitwerking van het managementplan Natura 2000 is vertegenwoordiging van de actoren voorzien in de vastgelegde overlegfora. Daarnaast hebben alle actoren de kans om formeel in te spreken tijdens een openbaar onderzoek. Daarnaast geeft actie 20 invulling aan deze vraag, namelijk het gebiedsgericht overleg in het kader van de uitvoering van het Vlaams Natura 2000-programma verder uitvoeren. De plaatsing van de instandhoudingsdoelstellingen voor bos gebeurt in dit kader en zal dan ook rekening houden met de erfgoed- en socio-economische aspecten, onder meer via het instrument zoekzone. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 22

Code bezwaar: 65 //

Ingediend bezwaar

Het schepencollege van de gemeente Glabbeek dient bezwaar in tegen owv de vaagheid en beperkte sturing van het Natura 2000 programma aan het IHD- beleid. Het programma beperkt zich tot passieve implementatie. Het kader voor de managementplannen ontbreekt. Het is onduidelijk wat de gevolgen zullen zijn.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar brengt verschillende punten aan maar vraagt niet concreet naar een aanpassing van het programma. De sturing vanuit het Vlaams Natura 2000-programma, als kader, naar de managementplannen Natura 2000 wordt beschreven in paragraaf 3.4 van het voorontwerp. De actieve implementatie wordt beschreven in SD1, OD2.1 tot en met 2.4 en in acties 9 tot en met 23. Het bepalen van de gevolgen maakt deel uit van de uitvoering van deze acties. Bovendien is monitoring voorzien in verscheidene acties en een globale socio-economische impact analyse in actie 32. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 26

Code bezwaar: 82 //

Ingediend bezwaar

Timing. Op verschillende plaatsen wordt verwezen naar een bepaalde deadline (r828: medio 2017, r834: medio 2017, r1873: 2016,...) of worden SBP's goedgekeurd die voor 5 jaar lopen, maar waar nog geen initiatief in is genomen. In een aantal gevallen is deze al verstreken of zullen deze zeer binnenkort verstrijken. We vragen dan ook realistische timingen voorop te stellen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar wijst terecht op een nood tot actualisatie van de deadlines in het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande leidt het bezwaar tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma mbt de timing van medio 2017 van de acties 1, 3, 4, 9, 11, 18, 19, 29 en 36 aangepast aan de voortgang van het besluitvormingsproces, in casu naar einde 2017. Alle tot nog toe goedgekeurde SBP's zijn in uitvoering: zowel dit van kwartelkoning, roerdomp, grauwe kiekendief, hamster, als deze van heivlinder, gladde slang en knoflookpad.

Voorstel tot aanpassing

De timing van medio 2017 van de acties 1, 3, 4, 9, 11, 18, 19, 29 en 36 aangepast aan de voortgang van het besluitvormingsproces, in casu naar einde 2017.

Code indiener(s): 26

Code bezwaar: 83 //

Ingediend bezwaar

Prioritaire inspanningen – acties. Er wordt verwezen naar de prioritaire inspanningen die nodig zijn voor het bindend deel van de taakstelling. Dit is een gigantische en onoverzichtelijke lijst van bijna 400 acties waarvan de impact op en de gevolgen voor landbouw niet duidelijk zijn, evenals de kostprijs en uitvoerders van de acties. Bijna de helft van alle Vlaamse acties moeten in Limburg worden uitgevoerd. Mogelijks kan de overheid enige realiteitszin tonen en zich beperken tot het haalbare.

Behandeling bezwaar

Overweging

Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, kunnen alleen betrekking op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar heeft betrekking op de prioritaire inspanningen als vermeld in bijlage 6 bij het Vlaams Natura 2000-programma. Bijlage 6 is louter een oplisting van de prioritaire inspanningen die voor de betrokken speciale beschermingszones bij diverse besluiten van de Vlaamse Regering zijn vastgesteld, tegelijk met de vaststelling van de specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor die speciale beschermingszones. De Vlaamse Regering is gemachtigd om de prioritaire inspanningen vast te stellen op basis van artikel 9 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2014 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen. Bijlage 6 heeft een informatieve en overzichtswaarde. De prioritaire inspanningen worden niet vastgesteld door dit voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma. In die zin is het bezwaar, dat betrekking heeft op prioritaire inspanningen die reeds door de Vlaamse regering zijn vastgesteld conform een haar wettelijk toebedeelde opdracht, zonder voorwerp. Het bezwaar geeft een bezorgdheid weer in verband met de concrete realisatie. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 26

Code bezwaar: 85 //

Ingediend bezwaar

Pas en zoekzones. We ondervinden nu al een impact op de ontwikkeling van landbouwbedrijven in de buurt van SBZ-gebieden (moeilijke hervergunning al dan niet met een kleine aanpassing in bedrijfsvoering, geplande ontwikkelingen worden in de koelkast gestoken, meerkost door AEA, waardevermindering van het bedrijf,...). Er liggen zo'n 1200 bedrijven in of in een straal van 300 meter rond SBZ-H gebieden. Deze bedrijven zullen altijd beperkt worden in de uitbating. Bij toekomstige uitbreidingen zullen groene bedrijven altijd beperkt worden tot 5% impactscore. Het is belangrijk dat de zoekzones zo snel mogelijk verkleind worden om geplande ontwikkelingen niet te hypothekeren en dat deze geen impact hebben gedurende de uitbatingsperiode van het bedrijf.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt dat zoekzones snel worden verkleind. De zoekzones maken geen deel uit van het Vlaams Natura 2000-programma, wel van de managementplannen Natura 2000. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 26

Code bezwaar: 86 //

Ingediend bezwaar

Socio-economische impact. De te behalen Europese natuurdoelen werden vastgelegd op basis van ecologische criteria, maar het gaat echter om veel meer dan dat. Er wordt op dit moment te weinig rekening gehouden met socio-economische activiteiten in de buurt van habitats en soorten. Bij de opmaak van de verschillende natuur – en managementplannen moeten ook de gevolgen voor andere sectoren duidelijk worden tot op micro-niveau en is het wenselijk dat men niet alleen naar de ecologische doelen kijkt.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt om bij de management- en andere plannen voor realisatie op terrein rekening te houden met socio-economische activiteiten. Paragraaf 3.4 van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma beschrijft de relatie tussen het Vlaams Natura 2000-programma en de managementplannen Natura 2000. De managementplannen moeten zicht richten naar het Vlaams Natura 2000-programma. De richtkaart in de managementplannen geeft sturing aan de toekomstige plaatsing van de nog te realiseren instandhoudingsdoelstellingen, concreet via het instrument zoekzone. De zoekzones houden rekening met socio-economische aspecten zoals vastgelegd in art. 9 van het Instandhoudingsbesluit. Daarnaast is er in het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma een algemeen principe opgenomen dat de herhaling is van de bestaande regelgeving, in het bijzonder artikel 7 van het decreet natuurbehoud 'Onverminderd wat bepaald wordt in het eerste lid, wordt in de maatregelen genomen in uitvoering van de Habitat- en Vogelrichtlijn rekening gehouden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en met de regionale en lokale bijzonderheden.' Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 26

Code bezwaar: 87//

Ingediend bezwaar

Leefgebieden soorten en SBP. Het is niet duidelijk wat de gevolgen hiervan voor landbouw zijn. Dat er gevolgen zullen zijn, is nu al duidelijk in de (nog niet verplichtende) acties voor de soorten (zoals later in het seizoen maaien, antibiotica in mest, wateroverlast door de bever,...). Het lijkt ons essentieel om voor de goedkeuring van o.a. soortenbeschermingsprogramma's te kijken wat de impact is op andere sectoren zoals landbouw (vooral buiten SBZ-H gebieden). Nu worden er maar plannen goedgekeurd aan snel tempo zonder te weten wat hiervan de impact is. Hoe gaat de overheid ermee omgaan indien hier wel verplichtingen worden opgelegd? Wat indien een bepaalde soort floreert (zoals de bever)? Hoe gaat een overheid hiermee omgaan? En zal de overheid consequent zijn in het toepassen van de leefgebieden kaart of zal men ook hier werken met twee maten en twee gewichten (zoals bv het Essersbos of het vergunnen van windmolens)?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt naar de impact van leefgebieden en soortenbeschermingsprogramma's voor landbouw. Soortenbeschermingsprogramma's zijn bedoeld als een programma met acties ten behoeve van een gegeven soorten(groep) en maakt daarbij behulp van bestaande instrumenten of van specifieke instrumenten die beschreven worden in het programma. Ze werken binnen de bestaande wetgeving en wijzigen deze dus niet. Actie 2 'Afbakenen van leefgebieden voor de Europese te beschermen soorten en andere relevante soorten en opmaken plan van aanpak gebruik van deze afbakeningen tegen medio 2018' beoogt niet alleen de afbakening van de leefgebieden zelf maar ook de uitwerking van kaders voor de toepassing. Het bezwaar wijst dan ook op een aandachtspunt bij de uitvoering van deze actie. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 26

Code bezwaar: 88 //

Ingediend bezwaar

(Bos)doelstellingen. Voor Limburg staat er nog een uitbreiding van 2200 ha habitats gepland (waarbij al rekening is gehouden met alle actueel habitat onder beheerplan) waarvan zo'n 1000 ha bos. Tijdens de overlegplatformen merkten we dat deze uitbreiding voor bos door meerdere actoren (ook natuursector) niet gewenst was in de eigen gebieden (en mogelijks negatieve effecten voor de vele open toeristische landschappen). We stellen deze hoge bosdoelen dan ook in vraag en wensen een flinke verlaging van de doelen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar vraagt een verlaging van de instandhoudingsdoelstellingen voor boshabitats. De instandhoudingsdoelstellingen vormen evenwel geen onderdeel van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 30

Code bezwaar: 93 //

Ingediend bezwaar

Grootschalige landschapsmaatregelen zijn cruciaal voor het bereiken van de GSVI. Via deze weg kunnen bijvoorbeeld hydrologische knelpunten worden aangepakt. Een groot deel van de noodzakelijke inrichtingen zit mogelijk vervat in de "prioritaire maatregelen". Toch is hier geen duidelijkheid over en ontbreekt er in het voorontwerp een actie over landschapsmaatregelen. Wij vragen om een actie toe te voegen (of actie 16 aan te vullen) met het voornemen om tegen eind 2017 een prioriteringslijst op te maken met noodzakelijke landschapsinrichtingen (prioritaire inrichtingen) en daarvoor een planning en nodige budget te voorzien.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt om een extra actie toe te voegen nl het opzetten van een prioriteringslijst met noodzakelijke landschapsinrichtingen. Maatregelen op landschapsniveau zijn onderdeel van enkele prioritaire inspanningen. Er is een bestaande meerjarenplanning voor natuurinrichtingsprojecten en enkele projecten zoals het Sigmaplan waarbij op grotere schaal ook landschapsinrichtingen plaats vinden. De afweging om tot grootschalige landschapsmaatregelen over te gaan voor het bereiken van de gunstige staat van instandhouding gebeurt op SBZ niveau. Hier wordt in overleg met de lokale actoren de gepaste instrumenten bepaald voor het realiseren van de IHD. Op basis van dit lokaal overleg kan de meerjarenplanning bijgestuurd worden. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 30

Code bezwaar: 94 //

Ingediend bezwaar

De budgetnota werd inderdaad besproken met de doelgroepen zoals vermeld in bijlage 1. Dat betekent echter niet dat er een akkoord over is of was. Natuurpunt vroeg op meerdere punten in twee afzonderlijke nota's (op twee versies van de nota) verduidelijking. Deze verduidelijking werd tot nu toe nog niet verschaft, zodat het voor ons nog steeds onmogelijk is om het budget te beoordelen. Wij vragen, voorafgaand aan de goedkeuring van deze nota, een schriftelijk antwoord op onze vragen in deze nota's en een overleg met als doel het bijstellen van de nota. Wij vragen duidelijkheid over volgende zaken:

- *Waar staat het budget voor verbindingen, oa het beslist beleid uit de verbindingsnota's?*
  - *De kosten voor het soortenbeleid zijn niet transparant door opsplitsing budget in vaste IHD budget (voorliggend) en meervragen vanuit individuele SBP's.*
  - *Welke normkosten worden gehanteerd voor beheer van leefgebieden?*
  - *Het blijft onduidelijk wat er valt onder het begrip "inrichtingen" (post 13 beheer en inrichting inclusief herstelbeheer, post 13 investeringen waarbij ook melding gemaakt wordt van natuurinrichting). Zijn dit kleinschalige inrichting (ISN, SEW - hoewel deze in post 17 projectoproep investeringen expliciet vermeld staan, maar zonder kosteninschatting of budget) of de grotere landschapsmaatregelen? Graag verduidelijken. Wij vragen alleszins een berekening van herstelbeheer op actueel habitat, zoekzones en doelen, inclusief landschapsmaatregelen en verbindingen, op basis van een prioriteitenlijst (zie ook opmerking 10 van dit bezwaarschrift).*
  - *Is er een bedrag voorzien voor de mobiele app voor de meetnetten?*
  - *Wat wordt verstaan onder monitoring PAS (post 13) aangezien hier nog geen concreet plan voor is?*
  - *Wat is post 16 (uitvoeren beheer en inrichting)?*
  - *Wat betekent het feit dat bij sommige posten geen budget werd ingepland?*
  - *Waar werden de kosten voor handhaving natura2000 verrekend? (zie ook opmerking 8 uit dit bezwaarschrift)*
  - *Waar zijn de kosten en budgetten voor het capaciteitsversterkend programma (actie 21) berekend en voorzien?*
  - *Waar worden de top-ups voor de beheerovereenkomsten Natura2000 berekend en begroot?*
- Volgende opmerkingen gelden alvast:*
- *Volgens de bijlage is er geen geld voorzien voor prioritaire inspanningen met betrekking tot milieu (tenzij dit valt onder inrichting?). Hier ontstaat er dus een groot gat in de begroting die de kosten moet dekken om de milieudruk en milieuknelpunten aan te pakken de volgende jaren. Door deze ingrepen zou men echter structurele vooruitgang kunnen boeken. Wij vragen om te verduidelijken hoe men deze prioritaire inspanningen zal realiseren als hier geen budget voor is voorzien. Eén belangrijk aspect daarin is de vraag om te garanderen dat de maatregelen die uitgevoerd dienen te worden door de watersector, integraal opgenomen worden (én financieel afgedekt) in de stroomgebiedbeheerplannen (desgevallend via de wateruitvoeringsprogramma's*
  - *De geschatte kost voor beheer en inrichting (inclusief herstelbeheer) is onderschat. Berekening toont dat de jaarlijkse toename al louter kan worden ingenomen door het perceelsgericht herstelbeheer in kader van het UB financiering. Dit betekent dat er geen ruimte meer is voor beheer en inrichting van extra natuurgebieden (extra erkenningen bij terreinbeherende organisaties + extra beheer van natuurterreinen door private beheerders ikv nieuw natuurdecreet).*
  - *De verdeelsleutel voor aankopen tussen ANB en de rest is buiten balans. We zijn van mening dat, mits grondige onderbouwing, deze verhouding niet toereikend is voor het realiseren van de doelen.*
  - *Personeelskosten (noch regiekosten) worden meegenomen in de berekeningen. Dit zorgt voor een grote onderschatting van de werkelijke kosten.*
  - *Het is uit het budget niet duidelijk of de intenties gedekt zijn.*
  - *De verwerving van gronden door derden blijft constant. Dit is niet in lijn met het principe sterkste schouders, waar ook erkende terreinbeherende verenigingen de komende jaren extra inspanningen zullen moeten doen om de doelen te halen (zie OD2.3)*

- *Wij vragen om budget te voorzien voor ondersteuning capaciteit OD2.3 (realiseren van meer samenwerking- stelt duidelijk dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen. Dit wordt ons inziens niet weerspiegeld in de bijlage: Zo worden de budgetten voor verwerving door ANB afgebouwd, die voor derden blijven constant; dalen de budgetten voor beheer en inrichten van ANB (!); die van derden stijgen onvoldoende om de taakstelling te kunnen realiseren en de toestroom van beheerders te dekken; er is geen kosteninschatting voor projectoproepen investeringssubsidies (? post 16),*

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Op de verschillende opmerkingen en bezwaren wordt als volgt ingegaan:

- Waar staat het budget voor verbindingen, oa het beslist beleid uit de verbindingsnota's?

Dit bezwaar vraagt om een verduidelijking. De nodige acties voor verbindingen uit de verbindingsnota's worden niet rechtstreeks vertaald in een raming. De verbindingsnota's zijn immers niet rechtstreeks gericht op uitvoering maar vormen input voor de soortenbeschermingsprogramma's (SBP's) voor de betreffende soorten of voor de managementplannen. De begrotingen in verband met verbindingen uit de goedgekeurde SBP's zijn meegerekend in het overzicht van de kosten voor de SBP's in Bijlage 4. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp Vlaams Natura 2000-programma.

- De kosten voor het soortenbeleid zijn niet transparant door opsplitsing budget in vaste IHD budget (voorliggend) en meervragen vanuit individuele SBP's.

Dit bezwaar vraagt om een verduidelijking. Het budget voor de soorten maakt deel uit van de SBP's. De kosten voor inrichting, verwerving en beheer voor soorten uit de SBP's die samen sporen met de ontwikkeling van habitats, natuurstreefbeelden en leefgebieden werden opgenomen in actie 13. De overige kosten werden gebudgetteerd in actie 6. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp Vlaams Natura 2000-programma.

- Welke normkosten worden gehanteerd voor beheer van leefgebieden?

Leefgebieden van soorten bestaan , afhankelijk van de soort, in meerdere of mindere mate uit een complex van Natura2000-habitat en andere vegetaties. Om dubbeltellingen met de realisatie van Europees te beschermen habitat uit te sluiten, werd gekeken naar de bijkomende kosten voor leefgebied en naar extra benodigde soortspecifieke maatregelen (aanleg KLE's, beheersovereenkomsten, projectmatige subsidies). De berekeningen voor regionaal belangrijke biotopen als onderdeel van leefgebied, gebeurden op basis van normkosten voor het beheer van RBB. De normkosten voor deze maatregelen worden op gelijkaardige manier

berekend als voor de habitats. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp Vlaams Natura 2000-programma.

- Het blijft onduidelijk wat er valt onder het begrip "inrichtingen" valt (post 13 beheer en inrichting inclusief herstelbeheer, post 13 investeringen waarbij ook melding gemaakt wordt van natuurinrichting). Zijn dit kleinschalige inrichting (ISN, SEW - hoewel deze in post 17 projectoproep investeringen expliciet vermeld staan, maar zonder kosteninschatting of budget) of de grotere landschapsmaatregelen? Graag verduidelijken. Wij vragen alleszins een berekening van herstelbeheer op actueel habitat, zoekzones en doelen, inclusief landschapsmaatregelen en verbindingen, op basis van een prioriteitenlijst (zie ook opmerking 10 van dit bezwaarschrift).

Dit bezwaar vraagt om een verduidelijking. Onder het begrip 'inrichtingen' worden alle inrichtingen, klein en groot, voor Europees te beschermen habitats en soorten gerekend. De investeringssubsidies natuur zijn vervat in de categorie 'Prioritaire inspanningen - Beheer en inrichting (incl herstelbeheer) – derden'. Deze verduidelijking zal worden toegevoegd in tabel 1 van bijlage 4. Dit bezwaar vraagt om een prioriteringslijst met landschapsinrichtingen. Maatregelen op landschapsniveau zijn onderdeel van enkele prioritaire inspanningen. Er is een bestaande meerjarenplanning voor natuurinrichtingsprojecten en enkele projecten zoals het Sigmaplan waarbij op grotere schaal ook landschapsinrichtingen plaats vinden. De afweging om tot grootschalige landschapsmaatregelen over te gaan voor het bereiken van de gunstige staat van instandhouding gebeurt op SBZ niveau in het kader van de managementplannen. Hier wordt in overleg met de lokale actoren de gepaste instrumenten bepaald voor het realiseren van de IHD. Op basis van dit lokaal overleg kan de meerjarenplanning bijgestuurd worden. De managementplannen en de budgettering van de acties erin vormt geen onderdeel van het Vlaams Natura 2000-programma.

Voorgestelde wijziging:

In Tabel 1 van Bijlage 4 wordt bij het budget voor actie 17 verwezen naar actie 13.

- Is er een bedrag voorzien voor de mobiele app voor de meetnetten?

Dit bezwaar vraagt om een verduidelijking. Het budget voor de mobiele app voor de meetnetten is voorzien in actie 27. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp Vlaams Natura 2000-programma.

- Wat wordt verstaan onder monitoring PAS (post 13) aangezien hier nog geen concreet plan voor is?

Dit bezwaar vraagt om een verduidelijking. Zoals vermeld in hoofdstuk c. Monitoring en ondersteuning op p. 66 van de bijlage moet er een tool ontwikkeld worden die beleidsmakers, vergunningverleners en vergunningaanvragers toelaat om op elk moment na te gaan wat per SBZ de beschikbare ontwikkelruimte is, wat de prognose voor de toekomst is, en welke ontwikkelruimte in het verleden reeds gecreëerd en toebedeeld is. Deze actie is ingeschreven ter voorbereiding van de PAS. De concrete aanpak moet evenwel inderdaad nog verder voorbereid en beslist worden. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp Vlaams Natura 2000-programma.

- Wat is post 16 (uitvoeren beheer en inrichting)?

Dit bezwaar vraagt om een verduidelijking. Post 16 handelt over alle kosten voor de uitvoering van het beheer en de inrichting, inclusief herstelbeheer, voor het ANB en voor derden. De berekeningswijze voor deze actie is omwille van de samenloop met de berekeningswijze voor verwerving opgenomen in actie 13, zoals aangegeven in tabel 1 van bijlage 4. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp Vlaams Natura 2000-programma.

- Wat betekent het feit dat bij sommige posten geen budget werd ingepland?

Dit bezwaar vraagt om een verduidelijking. Voor sommige posten in tabel 1 van bijlage 4 werd inderdaad geen raming ingeschreven. De uitvoering van deze posten gebeurt door het bestaande personeel van het ANB. Zoals beschreven in Bijlage 4, 2.2 Personeel werd enkel de personeelskost voor het terreinbeheer en -inrichting, het grootste aandeel van de personeelskosten, in functie van Natura 2000 geraamd. De overige personeelskosten zijn zeer moeilijk te berekenen, zoals beschreven in het document, en worden gemaakt binnen het bestaande personeelskader van de Vlaamse Overheid. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp Vlaams Natura 2000-programma.

- Waar werden de kosten voor handhaving natura2000 verrekend? (zie ook opmerking 8 uit dit bezwaarschrift)

Dit bezwaar vraagt om een verduidelijking over de specifieke kosten voor handhaving aan het Vlaams Natura 2000-programma. Het bestaande Handhavingsplan 2017-2019 geeft richting aan de werking van de Natuurinspectie van het Agentschap voor Natuur en Bos en dit plan omvat een luik over handhaving in Natura 2000. Op die manier wordt de handhaving feitelijk reeds georganiseerd. Gelet op de autonome werking van de Natuurinspectie, wordt de opname van het Handhavingsplan Natura 2000 in het Vlaams Natura 2000-programma niet opportuun geacht. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

- Waar zijn de kosten en budgetten voor het capaciteitsversterkend programma (actie 21) berekend en voorzien?

Dit bezwaar vraagt om een verduidelijking. De kosten voor capaciteitsopbouw zijn voorzien in actie 21 'Uitwerken vormingsprogramma' en actie 25 'Vorming passende beoordeling'. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp Vlaams Natura 2000-programma.

- Waar worden de top-ups voor de beheerovereenkomsten Natura 2000 berekend en begroot?

Dit bezwaar vraagt om een verduidelijking. Het bedrag voor de beheerovereenkomsten in uitvoering van het Natura 2000-programma werden begroot in actie 30 en samengevat onder de noemer 'PDPO' in tabel 2 van bijlage 4. Er zijn geen top-ups voorzien, voor zover met dit begrip een extra subsidie bedoeld vanuit het instandhoudingsbeleid bovenop de subsidies in het kader van het PDPO. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp Vlaams Natura 2000-programma.

Volgende opmerkingen gelden alvast:

- Volgens de bijlage is er geen geld voorzien voor prioritaire inspanningen met betrekking tot milieu (tenzij dit valt onder inrichting?). Hier ontstaat er dus een groot gat in de begroting die de kosten moet dekken om de milieudruk en milieuknelpunten aan te pakken de volgende jaren. Door deze ingrepen zou men echter structurele vooruitgang kunnen boeken. Wij vragen om te verduidelijken hoe men deze prioritaire inspanningen zal realiseren als hier geen budget voor is voorzien. Eén belangrijk aspect daarin is de vraag om te garanderen dat de maatregelen die uitgevoerd dienen te worden door de watersector, integraal opgenomen worden (én financieel afgedekt) in de stroomgebiedbeheerplannen (desgevallend via de wateruitvoeringsprogramma's).

Dit bezwaar vraagt om een verduidelijking omtrent de prioritaire inspanningen met betrekking tot milieu. In de paragraaf 'Uitvoering prioritaire acties milieudrukken' in het hoofdstuk 'B. VERANTWOORDING KOSTEN ANDERE ENTITEITEN' wordt aangegeven dat deze inspanningen momenteel nog te weinig geconcretiseerd zijn om goed te kunnen begroten. Hiervoor is onder meer overleg nodig met andere administraties en beleidsdomeinen. In deze meerjarenbegroting wordt hiervoor een minimale provisionele bijdrage voorzien

die een aanzet geeft tot de realisatie van de prioritairere inspanningen milieudrukken op niveau van de Vlaamse overheid (zie tabel 2 van bijlage 4). Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp Vlaams Natura 2000-programma.

- De geschatte kost voor beheer en inrichting (inclusief herstelbeheer) is onderschat. Berekening toont dat de jaarlijkse toename al louter kan worden ingenomen door het perceelsgericht herstelbeheer in kader van het UB financiering. Dit betekent dat er geen ruimte meer is voor beheer en inrichting van extra natuurgebieden (extra erkenningen bij terreinbeherende organisaties + extra beheer van natuurterreinen door private beheerders ikv nieuw natuurdecreet).

Dit bezwaar vraagt om een verduidelijking. De berekeningen gebeurden niet op basis van actuele terreinen onder natuurbeheer maar op basis van een tijdspad voor het realiseren van de nodige instandhoudingsmaatregelen voor Europees te beschermen habitats en soorten. Hierbij is dus wel degelijk ruimte voor beheer en inrichting van extra natuurgebieden. Hierbij dient vermeld dat het om een raming gaat. De uitvoering gebeurt binnen de beschikbare budgetten. De raming moet gezien worden als een input voor de begrotingsopmaak gedurende de programmaperiode.

- De verdeelsleutel voor aankopen tussen ANB en de rest is buiten balans. We zijn van mening dat, mits grondige onderbouwing, deze verhouding niet toereikend is voor het realiseren van de doelen.

De aan te kopen oppervlakte werd bepaald in verschillende stappen. Eerst werd het verschil berekend tussen reeds gealloceerde natuurdoelen binnen terreinen van sterkste schouders en het totaal te realiseren doel van de betrokken habitats of leefgebieden. Het verschil daartussen is dus een restsaldo voor elk habitat of leefgebied. Maar dit saldo hoeft niet volledig gerealiseerd te worden via aankopen: hoe duurder of complexer het natuurbeheer, des te hoger het aan te kopen aandeel. De gehanteerde aankooppercentages per habitat staan vermeld in de budgetnota (Tabellen 4 en 5). Wat betreft de verdeling tussen ANB en andere partijen: voor aankoop van actueel habitat werd de aan te kopen oppervlakte verdeeld conform het actueel aandeel van habitat respectievelijk bij ANB of bij de sterkste schouders. Dit komt neer op circa 60% voor ANB en 40% voor derden. Voor uitbreiding van habitat of leefgebied werd verondersteld dat 50 % van de terreinen wordt aangekocht door het ANB en 50% door derden. Deze percentages zijn geen beleidsbeslissingen maar zijn slechts aannames om een raming te kunnen maken. Als het aandeel van aankoop door derden verhoogt, dan daalt het bedrag van de ramingen voor de uitvoering van dit programma.

- Personeelskosten (noch regiekosten) worden meegenomen in de berekeningen. Dit zorgt voor een grote onderschatting van de werkelijke kosten.

Dit bezwaar vraagt om een verduidelijking. Zoals aangegeven in de samenvatting vooraan Bijlage 4 worden inschattingen gemaakt van de verschillende kosten voor de realisatie van het programma op basis van de best beschikbare informatie op dit moment. Zoals beschreven in Bijlage 4, 2.2 Personeel werd enkel de personeelskost voor het terreinbeheer en –inrichting, het grootste aandeel van de personeelskosten, in functie van Natura 2000 geraamd. De overige personeelskosten zijn zeer moeilijk te berekenen, zoals beschreven in het document, en worden gemaakt binnen het bestaande personeelskader van de Vlaamse Overheid. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp Vlaams Natura 2000-programma.

- Het is uit het budget niet duidelijk of de intenties gedekt zijn.

Dit bezwaar vraagt om een verduidelijking. De intenties zijn volledig meegenomen in de raming van de kosten voor de uitvoering van het Natura 2000-programma. De kost werd berekend op basis van de normkost en de openstaande taakstelling. Het onderscheid evidentie-intentie is hierbij niet relevant. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp Vlaams Natura 2000-programma.

- De verwerving van gronden door derden blijft constant. Dit is niet in lijn met het principe sterkste schouders, waar ook erkende terreinbeherende verenigingen de komende jaren extra inspanningen zullen moeten doen om de doelen te halen (zie OD2.3).

Dit bezwaar vraagt om een verduidelijking. De verwerving van gronden door derden blijft effectief constant, waarbij het principe blijft gelden dat de grootste inspanningen dienen te gebeuren door de sterkste schouders. De realisatie van natuurdoelen vindt echter niet alleen plaats op nog aan te kopen gronden door de sterkste schouders, maar ook via gericht beheer en inrichting van terreinen in beheer van de sterkste schouders en ook van particulieren. De mogelijkheden voor uitbreiding van natuurdoelen op deze werden bepaald op basis van de inventaris van het passend beheer in de beheerplannen en het feitelijk terreinbeheer (evidenties en intenties). In combinatie met het voorziene aankoopbudget biedt dit de nodige oppervlakte voor realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van de taakstelling. De keuze om de verwerving van grond door derden constant te houden, is geen beleidsbeslissing maar is slechts een aannname om een raming te kunnen maken. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp Vlaams Natura 2000-programma.

- Wij vragen om budget te voorzien voor ondersteuning capaciteit OD2.3 (realiseren van meer samenwerking). Het stelt duidelijk dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen. Dit wordt ons inziens niet weerspiegeld in de bijlage: Zo worden de budgetten voor verwerving door ANB afgebouwd, die voor derden blijven constant; dalen de budgetten voor beheer en inrichten van ANB (!); die van derden stijgen onvoldoende om de taakstelling te kunnen realiseren en de toestroom van beheerders te dekken; er is geen kosteninschatting voor projectoproepen investeringssubsidies (? post 16),

Dit bezwaar vraagt om een verduidelijking. De raming voor beheer, inrichting en verwerving gebeurde volgens de normkosten en op basis van een inschatting van welke verwerving en bijhorende inrichting door het ANB en door derden zullen worden uitgevoerd. De realisatie van instandhoudingsdoelstellingen vindt echter niet alleen plaats op nog aan te kopen gronden door de sterkste schouders, maar ook via gericht beheer en inrichting van terreinen in beheer van de sterkste schouders en ook van particulieren. De mogelijkheden voor uitbreiding van natuurdoelen op deze werden bepaald op basis van de inventaris van het passend beheer in de beheerplannen en het feitelijk terreinbeheer (evidenties en intenties). In combinatie met het voorziene aankoopbudget biedt dit de nodige oppervlakte voor realisatie van de taakstelling 2020. De vereiste budgetten voor inrichting en beheer werden bepaald op basis van de taakstelling 2020, waarbij de beheer- en inrichtingsmaatregelen gefaseerd gerealiseerd en begroot worden. Die budgetten volstaan om de oppervlakte taakstelling van Europees te beschermen habitats en soorten (leefgebieden) te realiseren. In de huidige budgetraming konden wel alleen kosten begroot worden die rechtstreeks aan percelen met natuurdoelen verbonden zijn. Wat wel niet kon begroot worden zijn de mogelijke extra kosten voor maatregelen buiten deze percelen, bv. om de vereiste milieukwaliteit te realiseren. Er is geen aparte kost voor projectoproepen investeringssubsidies: dit valt samen met de inrichtingsmaatregelen onder beheerplannen allemaal onder de post 'inrichting'. De kosten voor capaciteitsopbouw zijn voorzien in actie 21 'Uitwerken vormingsprogramma' en actie 25 'Vorming passende beoordeling'. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp Vlaams Natura 2000-programma.

Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma, behoudens de aanpassing van Tabel 1 van Bijlage 4 met een verwijzing bij het budget voor actie 17 naar actie 13.

Voorstel tot aanpassing

In Tabel 1 van Bijlage 4 wordt bij het budget voor actie 17 verwezen naar actie 13.

Code indiener(s): 30

Code bezwaar: 95 //

Ingediend bezwaar

Handhaving is voor ons een belangrijk element in het IHD beleid. Dit wordt ook zo gesteld in OD3.2. Wij vragen om expliciet een actie toe te voegen rond het uitvoeren van het Handhavingsplan Natura2000.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar beoogt de toevoeging van een specifieke actie aan het Vlaams Natura 2000-programma in uitvoering van OD 3.2. Het bestaande Handhavingsplan 2017-2019 geeft richting aan de werking van de Natuurinspectie van het Agentschap voor Natuur en Bos en dit plan omvat een luik over handhaving in Natura 2000. Op die manier wordt de handhaving feitelijk reeds georganiseerd. Gelet op de autonome werking van de Natuurinspectie, wordt de opname van het Handhavingsplan Natura 2000 in het Vlaams Natura 2000-programma niet opportuun geacht. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 30

Code bezwaar: 97//

Ingediend bezwaar

Ook van toepassing op actie 24 r 878. In het kader van de programmatische aanpak stikstof worden significantiekaders uitgewerkt en opgenomen in niet bindende praktische wegwijzers. Wij vragen om een duidelijk wettelijk verankerde significantiekaders (grenswaarden) voor vergunningen, waar tevens een duidelijke handhaving aan gekoppeld is.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt naar een wettelijk statuut voor de significantiekaders voor de beoordeling van vergunningen. Dit vormt op zich geen onderdeel van het Vlaams Natura 2000-programma. De significantiekaders zijn opgenomen in de beslissing van de Vlaamse Regering van 23 april 2014 en nadien verijnd bij beslissing van de Vlaamse Regering van 30 november 2016. Die beslissingen resulteerden in een omzendbrief LNE/2015/1 van 20 februari 2015 betreffende de toepassing van de op grond van artikel 36ter, §3 en §4 van het Natuurdecreet opgelegde beoordeling van vergunningsaanvragen betreffende projecten of activiteiten met mogelijk betekenisvolle effecten voor speciale beschermingszones. De praktische wegwijzer geeft de nodige verduidelijkingen en kan beschouwd worden als de meest actuele leidraad voor de beoordeling. Deze is echter een dynamisch gegeven en wordt verder aangevuld naarmate de kennis toeneemt. De significantiekaders zijn een beoordelingsinstrument en worden ingezet bij de beoordeling van de vergunningsaanvraag. De handhaving van de vergunningsvoorwaarden is een gescheiden traject dat loopt nadat de vergunning verleend werd, op basis van de relevante wetgeving. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 30

Code bezwaar: 99 //

Ingediend bezwaar

Actie 3 p 28 gaat over het statuut van de zoekzones. Natuurpunt is niet akkoord met de bijgewerkte methodiek om de zoekzones af te bakenen (uitvoeringsbesluit Natura 2000). De aanpassing aan de methodiek zijn fundamentele afwijkingen tov de afspraken die tijdens het proces zijn gemaakt (en bij de EC zijn getoetst en zullen ertoe leiden dat de zoekzones in de praktijk te weinig potentie / garantie omvatten om de GSVI te realiseren. Bovendien is de actie in essentie zonder voorwerp: de zoekzones en hun statuut zijn decretaal geregeld.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar stelt actie 3 in verband met het statuut van de zoekzones in vraag. De zoekzones zijn inderdaad wettelijk vastgelegd, in art. 2 70°, art. 16septies en art. 50septies, §4, van het natuurdecreet en art. 9 van het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014. Omwille van verscheidene vragen naar verduidelijking over de toepassing in de praktijk van dit nieuwe instrument, in de loop van het overleg dat voorafging aan de voorlopige vaststelling van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma, werd deze actie ingeschreven. De methodiek voor de afbakening van de zoekzones vormt daarentegen geen onderdeel van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 30

Code bezwaar: 101 //

Ingediend bezwaar

Deze opmerking betreft in feite twee opmerkingen over de doelen op zich: een eerste over de bindende doelen en een tweede over de doelen voor soorten. Het bindend gedeelte van de taakstelling 2020 omvat volgens het voorontwerp programma de stand-still voor alle Europees te beschermen habitats en soorten en het in een gunstige staat brengen of in staat verbeteren van 16 van de 47 te beschermen habitattypes (tov 2007). Dit doel zegt in feite dat tegen 2020 zelfs nog niet een derde van de taakstelling gerealiseerd moet zijn ("in staat verbeterd" is ook voldoende). Dit is een sterke verlaging van het ambitieniveau in vergelijking met de beleidsnota omgeving 2014-2019 (OD49) die stelt dat: "Deze taakstelling komt erop neer dat tegen 2020: 16 Europees te beschermen habitats een gunstige of verbeterde staat van instandhouding hebben; 70% van de benodigde oppervlakte onder correct beheer is om tegen 2050 alle Europees te beschermen habitats in een GVI te brengen; 70% van de benodigde maatregelen in uitvoering is om tegen 2050 alle Europees te beschermen soorten in een GVI te brengen." Het overige deel van de taakstelling is richtinggevend: de doelstelling om 70% van de inspanningen operationeel te krijgen tegen 2020 (voor soorten verder vertaald in: 1/3 (33%) van de extra oppervlakte leefgebied gerealiseerd door inrichting en beheer tegen 2020) (zie OD2.2 r556 ev). Tegen 2050 moeten alle habitats en soorten in een gunstige staat van instandhouding zijn gebracht. Wij vragen om de richtinggevende doelstelling bindend te maken zodat er tenminste tegen 2020 voldoende inspanningen operationeel zijn om de einddoelen te halen. De nodige budgetten hiervoor moeten ook voorzien worden. Zonder deze doelstelling, zal het einddoel nl. GVI tegen 2050 niet gehaald worden. In de Europese Biodiversiteitsstrategie staat dat 50% van de soortenbeoordelingen een verbeterde staat moeten hebben. Dat is een resultaatsverbintenis, die samen moet gelezen worden met de inspanningsverbintenis uit de SD (70% van de inspanningen). NP vraagt dus dat in het N2000-programma duidelijk wordt gemaakt of en hoe alle soorteninspanningen samen ervoor zullen zorgen dat de 70%-doelstelling (Pact 2020) en de 50% doelstelling (biodiv strategie) wordt bereikt. In de discussies werd door de overheid altijd gesteld dat veel soorten "meesurfen" op de ontwikkeling van de habitats. NP vraagt om éénduidig duidelijk te maken welke soorten in welke mate (zullen) meesurfen op welke habitatdoelen – en hoe men dat denkt te garanderen. En, als dat niet leidt tot 70%, welke bijkomende inspanningen dan zullen gedaan worden.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Dit bezwaar stelt vragen bij de bindende en richtinggevende gedeelte van de taakstelling 2020. Het stelt dat ook de taakstelling om 70% van de inspanningen operationeel te krijgen tegen 2020 (voor soorten verder vertaald in 1/3 of 33% van de extra oppervlakte leefgebied gerealiseerd door inrichting en beheer tegen 2020), bindend zou moeten gesteld worden. Bij de opstelling van het programma is bindend geïnterpreteerd als 'afdwingbaar'. De taakstelling om acties uit te voeren (Bijlage 6) of voor 16 habitats actie te ondernemen voor het verbeteren van de staat van instandhouding kan in die redenering aanzien worden als afdwingbaar. Een realisatie van een ontbrekend aandeel van de taakstelling afdwingbaar maken is in deze interpretatie niet mogelijk gelet op het gelijkheidsbeginsel. Het is immers niet zomaar uit te maken en af te dwingen welke

terreinen door wie wel moeten ingezet worden om de beoogde 70% (cq 33%) te halen en welke niet. Daarom is 70% enkel als richtinggevende taakstelling ingeschreven, ter evaluatie van het gevoerde beleid op het einde van de plancyclus en voor de eventuele bijsturing in de volgende. De verwachting is wel dat ten gevolge van het huidig instandhoudingsbeleid in combinatie met een vernieuwd beleid op het vlak van natuurbeheer en met de uitvoering van de soortenbeschermingsprogramma's, tegen 2020 70% van de benodigde oppervlakte voor habitats onder correct beheer is en 33% van de extra oppervlakte leefgebied in realisatie. Er is dan ook geen sprake van de verlaging van het ambitieniveau. Voor de soorten is het ook de bedoeling van actie 4 om duidelijk te maken of en hoe alle soorteninspanningen samen ervoor zullen zorgen dat de 70%-doelstelling, de 50% doelstelling (Europese biodiversiteitstrategie) en de soortendoelen verwoord in O.D. 2.2 worden bereikt. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 30

Code bezwaar: 102 / -2 /

Ingediend bezwaar

.Daarnaast zijn we niet akkoord met de teksten over de programmatische aanpak stikstof. De Vlaamse Regering keurde een conceptnota goed over de PAS. Het is positief dat het programma zowel het passief beleid als het actief beleid bevat, maar de inhoud is momenteel te vaag en ontoereikend. Natuurpunt vraagt onder meer om een lijst op te maken van prioritaire grote herstelprojecten op terrein (vb. hydrologie) en om daarvoor de nodige financiering te voorzien.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. De uitvoering van het herstelbeleid werd opgenomen in de belissing van de Vlaamse Regering van 30 november 2016. Het duurzaam inrichten en beheren van de habitatvlekken die momenteel vrij van stikstofbelasting zijn en de habitatvlekken waarvoor volgens het BAU2030 (doorrekening van het effect van het beslist beleid naar 2030) in 2032 de kritische depositiewaarde niet meer overschreden wordt, kunnen geoperationaliseerd worden via projectmatige financiering en structurele financiering via het subsidiebesluit geïntegreerd beheerplan. Voor de andere habitatvlekken zal een gebiedsanalyses de basis vormen om de prioriteit in de uitvoering te bepalen. Dit vormt echter geen onderdeel van het Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 35

Code bezwaar: 110 / -2 /

Ingediend bezwaar

Actie 26: Programmatisch aanpakken relevante milieudrukken. Naast stikstofdeposities zijn er nog verschillende andere milieudrukken die een impact hebben op de realisatie van de IHD. Niet alleen allerhande milieudrukken hebben negatieve impact, maar ook ruimtelijke invloeden, zoals versnippering en gebiedsbegrenzing, hebben vaak een zeer negatieve impact. Ook deze elementen moeten in rekening worden gebracht bij het realiseren van de stand still voor de SBZ's en de IHD's.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar wijst op de negatieve invloed van andere milieudrukken dan stikstofdeposities. Het is duidelijk dat stikstofdeposities niet de enige milieudruk is die een invloed uitoefent, maar het is wel een van de belangrijkste. Voor de andere milieudrukken worden kaders ontwikkeld in toepassing van de omzendbrief LNE/2015/1 van 20 februari 2015 in verband met de passende beoordeling en zoals beschreven in actie 24. Momenteel wordt in dit kader uitvoering gegeven aan de praktische wegwijzers direct ruimtelijk beslag en verdroging/vernatting. De noodzaak en opstart van programmatische aanpakken voor andere milieudrukken wordt onderzocht zoals gepland in actie 26. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 35

Code bezwaar: 110 / -3 /

Ingediend bezwaar

Actie 24: Uitwerken van het instrument Passende Beoordeling (PB). De PB is door de goedkeuring van de IHD volledig van aard veranderd. Ook bij de opmaak/goedkeuring van de PB is het absoluut noodzakelijk dat de bevoegde administraties en instanties nu reeds rekening houden met de "gunstige lokale staat van instandhouding". In het verleden is dit vaak te weinig gebeurd waardoor er soms helemaal verkeerde conclusies werden getrokken ten nadele van de SBZ's en de IHD's.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft op deze punten geen concrete opmerking. Wel geeft het een aandachtspunt mee voor de uitwerking van actie 24 in de praktijk. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 35

Code bezwaar: 110 / -5 /

Ingediend bezwaar

Actie 13: Prioritaire inspanningen. Voor deze actie zou een kader zijn uitgewerkt tegen begin 2017. We gaan er van uit dat dit kader inderdaad is uitgewerkt en reeds toegepast wordt. Een aantal instrumenten zal adequaat moeten ingezet worden om tegen 2020 de noodzakelijke resultaten te bereiken.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar heeft geen betrekking op de omschrijving van een specifieke actie uit het programma. Wel geeft het een aantal aandachtspunten mee voor de uitwerking van acties 10, 11, 13, 16 en 19 in de praktijk. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 35

Code bezwaar: 110 / -10 /

Ingediend bezwaar

Actie 4: uitwerken van een kader voor Europees te beschermen soorten tegen medio 2017. Dit plan van aanpak wordt uitgewerkt tegen medio 2017. Ook dit plan zou moeten gecommuniceerd worden met de bevolking. Om een en ander overzichtelijk te houden zouden een aantal van deze plannen ook op mekaar moeten afgestemd worden. Actie 5: Opmaken bijkomende S-IHD besluiten voor SBZ-V, voor eind 2016. Voor 4 van deze gebieden is de stap van de eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse regering al gezet. Nochtans diende dit proces reeds in 2016 (goedkeuring door de Vlaamse regering) afgerond. Vraag is wanneer de noodzakelijke maatregelen op het terrein zullen worden genomen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bedoelde kader in actie 4 is een beschrijvend kader dat de relaties legt tussen verschillende doelstellingen rond soorten die geformuleerd zijn in verschillende beleidsdocumenten. Dit document zal beschikbaar zijn voor iedereen, maar zal niet actief gecommuniceerd worden met de bevolking. Uiteraard wordt erover gewaakt dat al de plannen en kaders op elkaar afgestemd zijn. De opmerking dat de bijkomende S-IHDbesluiten goedgekeurd zouden moeten zijn heeft betrekking op een timing of een beslissing die geen onderdeel is van dit ontwerp Vlaams Natura 2000-programma. In alle van de 4 betreffende gebieden wordt reeds een aantal instandhoudingsmaatregelen op terrein genomen. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 35

Code bezwaar: 110 / -12 /

Ingediend bezwaar

Actie 2: Afbakenen van leefgebieden voor de te beschermen soorten en andere relevante soorten en opmaken plan van aanpak tegen medio 2018. Ook in deze actie is het belangrijk dat er snel een duidelijk statuut komt over de beschermingsmaatregelen die er moeten komen buiten de SBZ-gebieden. In feite kent men reeds geruime tijd de belangrijke leefgebieden van de Europees te beschermen soorten. Alleen heeft men tot op heden veel te weinig maatregelen genomen om een verantwoord beleid te voeren.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar uit een algemene bezorgdheid in verband met beschermingsmaatregelen voor de leefgebieden van soorten buiten SBZ. In acties 1 en 2 van het voorontwerp wordt tegemoet gekomen aan deze vraag en dit conform de timing ingeschreven in art. 50ter, §3, tweede lid. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 35

Code bezwaar: 110 / -11 /

Ingediend bezwaar

Actie 1: Aanduiding van zones voor de realisatie van IHD en IHM buiten SBZ tegen 1 januari 2019. Deze actie stelt dat er tegen medio 2017 een programma wordt opgesteld voor de aanduiding van zones buiten de SBZ's. Belangrijk hierbij is natuurlijk welk statuut deze gebieden zullen krijgen. Ook dient aangegeven op welke wijze de noodzakelijke behouds- en herstelmaatregelen in deze zones zullen uitgevoerd worden. Aangezien deze zones nu reeds een goede kwaliteit moeten hebben zullen er slechts een beperkt aantal gebieden in aanmerking kunnen komen. Het is dan ook van belang dat de overheid deze gebieden zo snel mogelijk aanduidt en een volwaardig statuut geeft.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt om zo snel mogelijk duidelijkheid te krijgen over het statuut van de zones voor de realisatie van IHD en IHM buiten SBZ en welke behouds- en herstelmaatregelen gevoerd gaan worden. Het is de bedoeling om actie 1 (de aanduiding van de zones buiten SBZ) zo snel mogelijk uit te voeren. Via actie 3 zal duidelijkheid gegeven worden over het statuut en de noodzakelijke instandhoudingsmaatregelen. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 35

Code bezwaar: 110 / -14 /

Ingediend bezwaar

Vaststelling van het Vlaams Natura 2000-programma, opmerkingen nota, Algemene opmerking. Het is absoluut lovenswaardig dat er een natura 2000 programma wordt uitgerold. Het programma heeft zijn finaliteit in 2050. Het programma zou wel best logisch en duidelijk zijn voor de bevolking. Deze logica begint al bij de afbakening van de gebieden. Deze afbakeningen zijn de dag van vandaag onlogisch. Er zijn enorm grote gebieden afgebakend in het kader van de vogelrichtlijn en de habitatrichtlijn. Als deze gebieden nader worden bekeken, zien we dat deze niet volledig zijn afgestemd met de ligging of de potenties van de voorkomende habitats of vogelsoorten. Daarenboven is het bodemgebruik en de bestemmingsplannen van de richtlijngebieden vaak niet in overeenstemming. Het zou veel logischer zijn dat de richtlijngebieden ook de "juiste" bestemming zouden hebben op de gewestplannen en het VEN of IVON-gebied. Hierdoor kunnen bestaande afbakeningen ingekrompen worden (vb woonzones, zeer intensieve landbouwgebieden) en andere niet afgebakende gebieden met aanwezige habitats juist worden opgenomen. Het zou dus helemaal niet misstaan deze actie (afstemming richtlijngebieden aan gewestplannen en bodemgebruik) ergens te voorzien in het gehele traject. Voor alle duidelijkheid. Er mag evenwel niet geraakt worden aan de totale oppervlakte afgebakende gebieden (166.322 ha).

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt naar een implementatie van de instandhoudingsdoelstellingen via bestemmingswijzigingen door middel van planologische instrumenten. In het instandhoudingsbeleid is gekozen voor het instrument zoekzone voor een verdere allocatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Deze maken deel uit van de managementplannen Natura 2000. De verdere verankering van de allocatie kan uiteraard wel gebeuren via planologische instrumenten. Het voorontwerp programmeert dit niet rechtstreeks, vermits de verantwoordelijkheid hiervoor zich bevindt binnen een ander beleidsdomein, maar voorziet verscheidene acties die hiertoe kunnen leiden: actie 19 'De implementatie van instandhoudingsdoelstellingen via andere beleidsdomeinen en –niveaus versterken', actie 20 'Gebiedsgericht overleg in het kader van de uitvoering van het Vlaams Natura 2000-programma verder uitvoeren' evenals actie 10 'Optimaliseren en formaliseren van de uitgewerkte instrumentenmix tegen medio 2017'. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 20

Code bezwaar: 63 / -1 /

Ingediend bezwaar

Strategische Doelstellingen SD1 : het gradueel realiseren van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen (G-IHD's). Het lijkt ons dan ook aangewezen dat men focust op het bepalen en realiseren van deze doelstellingen in de bestaande SBZ-gebieden en niet er buiten. Hfdst. 1.2.2.2 beschrijft de G-IHD, die van toepassing zijn op de vastgelegde SBZ-gebieden. Bij de strategische doelstelling SD1 spreekt men dat de G-IHD niet gelijk is aan de S-IHD maar wel de som van de S-IHD met de te realiseren doelstellingen in en buiten het SBZ-gebied. Dit is voor ons niet duidelijk en kan leiden tot juridische discussies. In het actieplan staan dus ook dat bepalingen/acties (vb. aankoop van gebieden of actie 1) buiten de afgebakende/goedgekeurde SBZ-gebieden. Het beleid van de sterkste schouders dient prioritaire invulling te krijgen alvorens andere gebieden en/of partners te betrekken. Binnen de bestaande SBZ-gebieden liggen voldoende uitdagingen en kansen om een gericht beleid niet enkel in functie van intandhouding maar ook voor versterking te realiseren. Ten behoeve hiervan dient de Vlaamse regering voldoende middelen te voorzien naar de diverse actoren ter realisatie van dit beleid. Het uitvoeren van terrein beherende of –inrichtende maatregelen mag niet enkel een top-down beleid zijn maar er moet een actieve consultatie gebeuren met de diverse betrokken partners (ANB, terrein beherende verenigingen, bosgroepen, regionale landschappen en gemeenten).

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Waar het Vlaams Natura 2000-programma ingaat op het aanduiden van zones voor de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen buiten speciale beschermingszones, is dit in de eerste plaats louter het uitvoeren van de opdracht voorzien in artikel 50ter, §3, tweede lid, van het natuurdecreet, waar wordt gesteld dat het Natura 2000-programma tevens een programma moet bevatten van de aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden buiten de speciale beschermingszones en van de opmaak van managementplannen voor deze zones. Volgens diezelfde bepalingen duidt de Vlaamse Regering deze zones aan voor 1 januari 2019 en bepaalt ze nadere regels betreffende de procedure voor de aanduiding van deze zones. Het voorliggende ontwerp van Natura 2000-programma duidt derhalve zelf deze zones niet aan, en evenmin worden hierin de nadere regels tot aanduiding van die zones vastgesteld. Op basis van art. 36ter van het natuurdecreet is voor deze zones geen passende beoordeling van toepassing. Bijgevolg werken deze zones niet extra door in de vergunningverlening. De regeringsbeslissingen van 23 juli 2010, 23 april 2014 en 10 maart 2016 legden respectievelijk de gewestelijke (G-IHD) en specifieke (S-IHD, d.i. per SBZ) instandhoudingsdoelstellingen vast. De S-IHD geven geen volledige invulling aan de G-IHD, wat leidt tot een aanzienlijke taakstelling buiten SBZ. De hiervoor beschreven opdracht in het natuurdecreet moet leiden tot de aanduiding van de zones waar deze zullen gerealiseerd worden.

De nieuwe procedure en figuur van natuurbeheerplannen, waarvan de uitvoeringsbesluiten voor de tweede keer principieel goedgekeurd zijn door de Vlaamse Regering op 12 mei 2017 impliceert dat er altijd een openbaar onderzoek wordt georganiseerd. De beheer- en inrichtingswerken vertrekken van ofwel

goedgekeurde beheerplannen of projectaanvragen - en zijn dus bottom up - en bij grote inrichtingswerken zijn de wettelijk voorziene procedures van die aard, dat over de werken voldoende overleg- en inspraakmogelijkheden zijn.

Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma. De aangehaalde elementen vormen wel aandachtspunten bij de uitwerking van de actie 1 in de praktijk, met name het verduidelijken van de procedure van de afbakening, waaronder de wijze van inspraak, van het statuut en de impact naar andere instrumenten van het natuurbeleid.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 20

Code bezwaar: 63 / -2 /

Ingediend bezwaar

SD 2. Het vermijden of het stoppen van de verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijke milieu van de Europees te beschermen habitats en de leefgebieden van Europees te beschermen soorten. SD 3. Het vermijden of het stoppen van de betekenisvolle verstoring van de Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden. Om het passief beleid (instrumenten zoals o.a. MER, passende beoordeling, advisering en handhaving) te laten slagen is er dringend noodzaak aan een juridische kader. De PAS regeling is een eerste tool om te vermijden dat er een stop zou komen op de uitbreiding van landbouwbedrijven en dat er wel een wetenschappelijk afgewogen beslissing zou genomen kunnen worden die de effecten op een nabijgelegen SBZ onderzoekt en bespreekt. Het is dan wel noodzakelijk dat dit instrument verder wordt verfijnd en dat ook andere effecten inzake relevantie emissies worden opgenomen in de Voortoets (N-deposities), zoals mobiliteit of andere N-emitterende sectoren

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt verduidelijking bij de voortoets en het juridisch vastleggen van de toepassing van het instrument van passende beoordeling. De voortoets kan reeds de polluenten ammoniak (NH₃), zwaveloxiden (SO_x) en stikstofoxiden (NO_x) in rekening brengen en dus verzuring en vermesting voor die polluenten begroten. Het instrument van de voortoets zal nog verder aangevuld en verfijnd worden in uitvoering van actie 24 van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 30

Code bezwaar: 102 / -1 /

Ingediend bezwaar

Algemeen. Belangrijk in dit programma zijn de doelen en acties. Over beide hebben we concrete bezwaren die later bij het betreffende regelnummer zullen worden toegelicht. Naast doelen en acties, is het afwegingskader een belangrijk element van dit programma: het bepaalt het evenwicht in Vlaanderen tussen Europees beschermde natuur en overig natuur; de realisatie van Europese natuurdoelen mag immers niet zo maar ten koste gaan van regionaal belangrijke en andere natuurwaarden. Natuurpunt maakt ook bezwaar (voorbehoud) tegen het geheel zolang de financiering ervan niet transparant en zeker is. Een belangrijk punt hierin is de financiering van de engagementen (intenties) van de sterkste schouders; wat nodig is, is een inhaalbeweging in erkenningen en aankopen

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Bijlage 4 bij het programma geeft overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma, zoals bepaald in artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Onderaan het overzicht in tabel 1 van bijlage 4 wordt aangegeven wat de raming van de restfinanciering is bij constant beleid en de raming bij goedkeuring van de meervraag. Het bewaar vraagt verder de uitvoering van het globaal afwegingskader en onderschrijft dus delen van de doelstellingen en acties van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 31

Code bezwaar: 103 / -1 /

Ingediend bezwaar

Budgettair kader per management plan. Om de realiseerbaarheid van een managementplan te kennen en zo ook het natura 2000 programma moeten we weten wat het effectief kost. De kost voor de realisatie van de doelen als de socio economische kost zijn onvoldoende om een getrouwheidsbeeld te krijgen en dit maakt ons grote zorgen. Want zonder een goed budgettair haalbaar kader zullen de doelen niet gerealiseerd worden en wordt de druk op onze sector alleen maar groter. Flankerend beleid en maatregelen moeten dan ook goed en correct in beeld worden gebracht en berekend worden. Zonder deze kan je onmogelijk dit programma goedkeuren want de haalbaarheid is onvoldoende bekend.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

De Bijlage 4 biedt een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma, zoals bepaald in artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Zoals aangegeven in de Bijlage 4 worden inschattingen gemaakt van de verschillende kosten voor de realisatie van het programma op basis van de best beschikbare informatie op dit moment. Deze wordt beschreven in het document. Het gaat hierbij om de kosten voor de acties van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma zelf. De eventuele socio-economische kosten die in het bezwaar vermeld worden, behoren daar dan ook niet toe. De kost voor de realisatie van de prioritaire inspanningen is momenteel nog onvoldoende bekend, zoals in de Bijlage 4 beschreven, Wel is een minimale provisionele bijdrage voorzien die een aanzet geeft tot de realisatie van de prioritaire inspanningen milieudrukken op niveau van de Vlaamse overheid. Verder onderzoek en uitwerking, als onderdeel van de graduele realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, is nodig vooraleer de kosten volledig kunnen ingeschat worden. Dit proces maakt deel uit van de opmaak en uitvoering van de managementplannen. De managementplannen maken geen onderdeel uit van dit openbaar onderzoek. In de wetgeving is niet voorzien dat een managementplan een budgettair luik moet omvatten. Het is ook geen algemene regel dat bij een beleidsbeslissing ook de socio-economische impact becijferd wordt.

Flankerende maatregelen gerelateerd aan grondbeleid zijn momenteel inderdaad niet opgenomen in Bijlage 4. Decretaal bestaat er geen verplichting om de inzet van flankerende instrumenten in die taakstelling op te nemen. Het begroten van flankerende instrumenten gerelateerd aan grondverwerving is op het niveau van het Vlaams Natura 2000-Programma, gelet op de schaal ervan, trouwens moeilijk concreet te becijferen, ook niet via aannames. In bijlage 4 is er voor bepaalde concrete en besliste projecten zoals het Scheldeprogramma wel het flankerend beleid inzake grondverwerving mee opgenomen. Een en ander zal op het terrein, via de managementplannen, concreet invulling krijgen.

Op basis van de monitoring van de inzet van de instrumenten en van de resultaten op het terrein (staat van instandhouding van Europees te beschermen habitats en soorten) wordt de realisatiegraad opgevolgd en getoetst aan de taakstelling. Eventuele dwingende maatregelen voor de realisatie van de taakstelling 2020 zullen gericht gekozen worden na evaluatie van de resultaten van de monitoring. Gelet op de geplande goedkeuring van het Vlaams Natura 2000-programma in 2017 en de doorlooptijd van de ingeschreven acties,

is een generieke, verplichtende fase tijdens deze planperiode niet aan de orde voor 2020. Met welk instrumentarium dit dan concreet gebeurt, is een zaak van de managementplannen.

Er lijkt, op basis van het bezwaar, evenwel verwarring te zijn rond het begrip van de verplichtende fase. Met deze fase wordt concreet bedoeld dat wanneer in voorkomend geval, op basis van de monitoring en een toetsing aan de bindende taakstelling, blijkt dat een gedeelte ervan niet binnen de planperiode zou kunnen gerealiseerd worden, er kan overgegaan worden tot verplichtende maatregelen. Het is daarbij niet de bedoeling om op grote schaal gebods- of verbodsbepalingen te gaan opleggen, maar wel de gerichte inzet van een aantal instrumenten op te starten, zoals een natuurinrichtings- of landinrichtingsproject, het uitoefenen van een voorkooprecht, een onteigeningsprocedure. Ook bij de instelling van dergelijke instrumenten blijft steeds de mogelijkheid van vrijwillige realisatie bestaan. Daarbij zal telkens onderzocht worden of en welke flankerende maatregelen de verplichting zullen begeleiden, zoals grondenbanken. Slechts indien het beoogde resultaat niet bereikt wordt, kan de verplichting uitgeoefend worden. Het moet uit voorgaande duidelijk zijn dat de eventueel in te zetten instrumenten, waaronder het flankerend beleid, van gebied tot gebied kunnen verschillen, en dat dit ook afhankelijk zal zijn van wat al op vrijwillige basis is gerealiseerd. Dat laatste is op dit ogenblik onmogelijk in te schatten en het is ook niet voorzien dat dit het voorwerp is van het Natura 2000-programma om een dergelijke inschatting te maken.

Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 31

Code bezwaar: 103 / -2 /

Ingediend bezwaar

Verwerving, inrichting en beheer. Verwerving ikv Sigma of uitzonderlijk voor enkele soorten kan verwerving NIET buiten SBZ gebieden ikv IHD. Dat dit vandaag frequent gebeurt betreuren wij ten stelligste maar dat er nu in het Natura 2000 programma budgettaire ruimte wordt voorzien willen we alleszins bezwaar intekenen. Dit kan niet. Het zal al een hele opdracht zijn om de doelen te realiseren binnen SBZ gebied dat het niet kan dat er nog eens buiten SBZ gebieden wordt ingezet om de verwerving en beheer van IHD doelen. Principieel kan dit voor ons niet. Dus samengevat eerst doelen realiseren binnen SBZ gebied en deze correct beheren met daar de nodige financiële middelen tegenover en een correcte daaraan gekoppelde monitoring

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar stelt het budget voor grondverwerving buiten SBZ in vraag. De regeringsbeslissingen van 23 juli 2010, 23 april 2014 en 10 maart 2016 legden respectievelijk de gewestelijke en specifieke (d.i. per SBZ) instandhoudingsdoelstellingen vast. Deze resulteren in een aanzienlijke taakstelling buiten SBZ. Om de taakstelling 2020 volledig te realiseren, onder meer 'voor alle habitattypes en richtlijnsoorten samen zijn in 2020 70% van de inspanningen operationeel', zijn grondverwervingen noodzakelijk, ondanks de potentiële realisaties via natuurbeheer door particulieren. Daarnaast wordt met 'buiten SBZ' in deze context 'buiten SBZ-H' bedoeld. Dit betekent dat de eventuele verwerving ook betrekking kan hebben op Vogelrichtlijngebieden (SBZ-V). Daarbij dient vermeld dat het om een raming gaat, dat de uitvoering van de grondverwerving gebeurt binnen de beschikbare budgetten en volgens de bestaande aankoopprocedures en verantwoording daarbij. Art. 50ter, §3, tweede lid schrijft geen beperkingen naar realisaties op het terrein voor, ook niet in verband met grondaankopen, in afwachting van de aanduiding van de zones voor realisatie van instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen buiten SBZ. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 31

Code bezwaar: 103 / -3 /

Ingediend bezwaar

Actiegebieden. Een plan van aanpak tegen 2018 voor de aanduiding van de actiegebieden om de milieudrukken te verminderen. Dat er vandaag vanuit de landbouwsector al heel wat regelgeving is om milieudrukken vanuit landbouw te verminderen is een vaststaand feit. We wantrouwen dan ook dat er nog bijkomende gebieden moeten worden afgebakend. Deze zorgen terug voor een ruimtelijke druk die zich dan nog eens kan vertalen in een afbakeningsproces ten nadele van landbouw. Vanuit het ABS eisen we dan ook dat hier voorzichtig mee wordt omgegaan en er ook gekeken wordt welke sectorale wetgeving of beperkingen er vandaag al gelden vooraleer er generiek actiegebieden worden afgebakend

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar heeft betrekking op de omschrijving van actie 14. Het klopt dat momenteel al initiatieven genomen worden, onder meer via regelgeving, die leiden tot het verbeteren van de milieucondities. Met deze actie geeft het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma invulling aan de opdracht voor de de aanduiding van de actiegebieden milieudruk beschreven in art. 50septies, §4, tweede lid, van het natuurdecreet en art. 10 van het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014. Volgens art. 6, 5°, d) dienen deze opgenomen in de richtkaart als onderdeel van het managementplan Natura 2000. De vaststelling van een actiegebied milieudruk gebeurt op basis van een onderbouwing vanuit het voorschrift van art. 10 van het Instandhoudingsbesluit, concreet vanuit de noodzakelijke milieukwaliteit, de bestaande milieukwaliteit en de doelmatigheid van de alternatieven om het natuurlijk milieu in de gewenste toestand te brengen. Tot deze alternatieven behoren ook sectorale wetgeving, beperkingen of andere regelgeving omtrent milieudrukken. Actie 14 beoogt de ontwikkeling van een methodiek. Deze zal conform art. 10, rekening houden met de bestaande regelgeving omtrent milieudrukken. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 31

Code bezwaar: 103 / -81 /

Ingediend bezwaar

Taakstelling 2020Bij OD 3.3 Referentiewaarden. ABS is hier formeel, het halen van de KDW zou geen must moeten zijn maar richtinggevend, dit is geen absoluut geven die nodig is voor de realisatie van de taakstelling.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar stelt een vraag bij OD 3.3. De toelichting bij OD 3.3 stelt onder meer: 'Dus zet het beleid in op een versnelde en duurzame reductie van stikstofemissies zonder de KDW als een op zich staand doel voorop te stellen.' Deze formulering komt tegemoet aan de bezorgdheid geuit in het bezwaar. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 31

Code bezwaar: 103 / -7 /

Ingediend bezwaar

inhoudelijke bemerkingen. Het Natura 2000 programma is een moeilijk document om te achterhalen hoe Vlaanderen nu de doelstellingen wil realiseren tegen 2020 binnen de habitatrictlijngebieden. BINNEN habitatrictlijngebieden zou het uitgangspunt moeten zijn maar meer en meer wordt ook uitgegaan van het realiseren van de doelen buiten habitatrictlijngebieden. Doorheen de jaren is hier nog bijna nooit op ingegaan geweest wat fout is en voor onrust zorgt. Eerst moet er gefocust worden op de doelen binnen SBZ gebied dan pas erbuiten als we weten welk rest saldo er overschiet anders blijft dit natte vinger werk en wetende welke inpakt de doelen zouden kunnen hebben op landbouwbedrijven is dit onaanvaardbaar zeker omdat hier nog niet vroeger uitgewerkt is. Nu als we naar streefdoel 3 kijken integratie in landbouw- en bosbeleid versterken tegen 2020. "tegen 2020 de bijdrage van de landbouw en de bosbouw vergroten om biodiversiteit in stand te houden en te verbeteren". Deze doelstelling stelt dan een zo groot mogelijke oppervlakte onder landbouwgebruik biodiversiteitsgerelateerde maatregelen krijgen onder meer in kader van projecten onder het plattelandontwikkelingsprogramma en de beheerovereenkomsten" gaat dit dan buiten of binnen SBZ en welke directe link is er naar Natura 2000 programma. ABS stelt voor deze streefdoel te schrappen daar dit hier geen direct effect en link heeft naar de doelstellingen van Natura 2000 binnen SBZ gebied en het bijzonder onduidelijk is welke proporties van oppervlakte dit weergeeft

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Zowel binnen als buiten SBZ kunnen op vrijwillige basis IHD gerealiseerd worden via de mogelijkheden voorzien in de natuurwetgeving: natuurbeheerplannen, projectsubsidies, ...Het is niet de bedoeling om tegen 2020 alle S-IHD die zijn vastgesteld voor een gebied te realiseren, maar dit te doen op een gefaseerde manier. Tegen 2020 moet minstens de bindende taakstelling gerealiseerd worden. Zoals in het programma reeds opgenomen bij SD 1 zijn de voor Vlaanderen vastgestelde gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen ruimer dan de optelsom van de vastgestelde specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor alle habitat- en vogelrichtlijngebieden: er is bvb. het beslist beleid met betrekking tot de Sigmagebieden en de Antwerpse haven, waarbij instandhoudingsdoelstellingen zijn vastgesteld, in consensus, buiten speciale beschermingszones, er zijn een groot aantal actuele leefgebieden van Europees te beschermen soorten die buiten SBZ zijn gelegen, vb. soorten zoals blauwborst (70 % van de populatie buiten SBZ-V), zwarte specht (83 % van de populatie buiten SBZ-V), boomleeuwerik (55 % van de populatie buiten SBZ-V), ..waarvan de instandhouding noodzakelijk is om tot een gunstige regionale staat van instandhouding te kunnen komen. De tot nu toe vastgestelde soortenbeschermingsprogramma's maken duidelijk dat er een reeks maatregelen buiten SBZ moeten genomen worden om bepaalde soorten in stand te houden. De focus op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen zal liggen op de realisatie binnen SBZ of binnen het beslist beleid. Het in de tekst opgenomen "Streefdoel 3 – Integratie in landbouw- en bosbeleid versterken", is een verwijzing/overneming van een reeds langer beslist doel in de Europese Biodiversiteitstrategie 2020. De vraag tot schrapping van dit doel is dan ook zonder voorwerp. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 35

Code bezwaar: 110 / -6 /

Ingediend bezwaar

Actie 14: Plan van aanpak (tegen medio 2018) inzake het aanduiden actiegebieden milieudruk. Tegen medio 2018 wordt een aanpak uitgewerkt voor de vaststelling van actiegebieden en de realisatie van de prioritaire inspanningen inzake de milieueconditie. In feite had de bevoegde overheid deze aanpak reeds in het verleden moeten uitgewerkt hebben. Tussen medio 2018 en 2020 is er zeer weinig tijd om een verbetering van de milieuecondities te realiseren. Het is daarom ook zinvol dat de bevoegde administraties nu reeds voldoende kritisch zijn bij het adviseren van activiteiten die de milieuecondities in het gevaar kunnen brengen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar heeft betrekking op de omschrijving van artikel 14. Met deze actie geeft het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma invulling aan de opdracht voor de de aanduiding van de actiegebieden milieudruk beschreven in artikel 50septies, § 4, tweede lid, van het natuurdecreet en art. 10 van het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014. Volgens art. 6, 5°, d) dienen deze opgenomen in de richtkaart als onderdeel van het managementplan Natura 2000. Momenteel worden wel al diverse acties uitgevoerd voor het verbeteren van milieuecondities. De adviesverlening gebeurt op basis van de bestaande wetgeving en concreet voor de passende beoordeling, als onderdeel van het zogenaamde passieve of beschermende beleid, op basis van de Omzendbrief/LNE/2015/1. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -1 /

Ingediend bezwaar

Het voorliggend Natura 2000 programma legt een claim op het ganse buitengebied, zowel binnen als buiten de speciale beschermingszones en dit voor deze en de volgende generaties. Met dit programma komen zowel industrie en landbouw als recreatie, wonen, mobiliteit... onder druk te staan. Het evenwicht tussen natuurgebied en andere gebieden mag niet worden verstoord. Enkel met een minder ambitieus Natura 2000 programma, dat zich beperkt tot de essentie waarvoor het werd opgemaakt, blijven woonfunctie en economische en recreatieve activiteiten mogelijk in het buitengebied van Vlaanderen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar stelt in het algemeen de ambitie van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma en nog ruimer, het instandhoudingsbeleid in vraag en dit ten aanzien van andere maatschappelijke functies. Het gaat echter niet concreet in op een van de onderdelen van het voorontwerp. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -2 /

Ingediend bezwaar

Het Natura 2000 programma bevat geen concreet programma voor de realisatie van de taakstelling op het terrein in de eerste planperiode 2016-2020. De geformuleerde operationele doelstellingen zijn veel te algemeen, te abstract en vooral gericht op het uitwerken van beleidskaders (algemeen natuurbeleid). Het programma laat toe indien de doelen niet gehaald worden om steeds verder te gaan, zelfs buiten de SBZ gebieden, of passief te sturen via de passende beoordeling (vergunningen).

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. De opdracht geformuleerd in de genoemde wetsartikelen is inderdaad ruim, zodat de formulering van doelstellingen en acties in het voorontwerp vaak algemeen en beleidsmatig van aard zijn. Het bevat daarom naast acties voor de uitvoering op het terrein (bv. acties 13, 15-17, 20, 24) ook acties die gaan om de ontwikkeling van kaders (bv. acties 3, 4, 24). Ook deze laatste zijn noodzakelijk voor de graduele realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen in opeenvolgende plancycli van het Vlaams Natura 2000-programma tegen de tijdshorizon van 2050. Waar het Vlaams Natura 2000-programma ingaat op het aanduiden van zones voor de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen buiten speciale beschermingszones (actie 1), is dit in de eerste plaats louter het uitvoeren van de opdracht voorzien in artikel 50ter, §3, tweede lid, van het natuurdecreet, waar wordt gesteld dat het Natura 2000-programma tevens een programma moet bevatten van de aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden buiten de speciale beschermingszones en van de opmaak van managementplannen voor deze zones. Het passief beleid is opgenomen ingevolge de expliciete opdracht in art. 50ter, §2, 2° en 3° voor het vermijden of stoppen van de achteruitgang van Europees te beschermen habitats en soorten. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -5 /

Ingediend bezwaar

Het kan niet de bedoeling zijn om in 2020 te moeten vaststellen dat de bindende taken niet gerealiseerd werden doordat de middelen te versnipperd werden ingezet, en dan extra grond te claimen of de passende beoordelingen bij te sturen om alsnog die doelen te bereiken!

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Dit bezwaar uit een bezorgdheid over de inzet van middelen en de realisatie van de bindende taakstelling. Zoals aangegeven in Bijlage 4 bij het voorontwerp wordt bij het opmaken van een raming getracht om kosteninschattingen te maken op basis van de best beschikbare informatie op dit moment. De acties 27 tot en met 31 uit het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma voorzien in de uitbouw van een data- en monitoringsysteem dat zorgt voor de opvolging en onsluiting van gegevens met betrekking tot uitvoering en resultaten. Dit laat toe te toetsen en bij te sturen gericht op het realiseren van de bindende taakstelling. Deze manier van werken moet ook toelaten dat de juiste prioriteiten worden gelegd.

Over de wijze waarop het bindend gedeelte van de taakstelling zal gerealiseerd worden kan het volgende gezegd worden. Het programma kiest in het algemeen voor een realisatie die maximaal steunt op vrijwilligheid en maatwerk in functie van de taakstelling en dus zoveel mogelijk inspeelt op lokale ecologische en socio-economische omstandigheden, opportuniteiten en knelpunten. Op basis van de monitoring van de inzet van de instrumenten en van de resultaten op het terrein (staat van instandhouding van Europees te beschermen habitats en soorten) wordt de realisatiegraad opgevolgd en getoetst aan de taakstelling. Eventuele dwingende maatregelen voor de realisatie van de taakstelling 2020 zullen gericht gekozen worden na evaluatie van de resultaten van de monitoring. Gelet op de geplande goedkeuring van het Vlaams Natura 2000-programma in 2017 en de doorlooptijd van de ingeschreven acties, is een generieke, verplichtende fase niet aan de orde voor 2020. Er lijkt, op basis van het bezwaar, evenwel verwarring te zijn rond het begrip van de verplichtende fase. Met deze fase wordt concreet bedoeld dat wanneer in voorkomend geval, op basis van de monitoring en een toetsing aan de bindende taakstelling, blijkt dat een gedeelte ervan niet binnen de planperiode zou kunnen gerealiseerd worden, er kan overgegaan worden tot verplichtende maatregelen. Het is daarbij niet de bedoeling om op grote schaal gebods- of verbodsbepalingen te gaan opleggen, maar wel de gerichte inzet van een aantal instrumenten op te starten, zoals een natuurinrichtings- of landinrichtingsproject, het uitoefenen van een voorkooprecht, een onteigeningsprocedure. Ook bij de instelling van dergelijke instrumenten blijft steeds de mogelijkheid van vrijwillige realisatie bestaan. Daarbij zal telkens onderzocht worden of en welke flankerende maatregelen de verplichting zullen begeleiden, zoals grondenbanken. Slechts indien het beoogde resultaat niet bereikt wordt, kan de verplichting uitgeoefend worden. Het moet uit voorgaande duidelijk zijn dat de eventueel in te zetten instrumenten van gebied tot gebied kunnen verschillen. Daarnaast voorziet het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma onder actie 34 eveneens een evaluatietraject van het programma in 2019, ten aanzien van de taakstelling 2020 en de voorbereiding van het Vlaams Natura 2000-

programma voor de volgende cyclus. Al naargelang de uitkomst van de evaluatie, kan de implementatiestrategie worden bijgestuurd.

Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -7 /

Ingediend bezwaar

Een echt kader voor de managementplannen ontbreekt in het programma, terwijl wij van mening zijn dat een goede aansturing van de maatregelen op terrein essentieel is voor een verbetering van de natuur. Duidelijkheid dat is wat wij vragen zodat iedereen weet wat er gaat gebeuren met welke implicaties.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar heeft betrekking op de uitvoering ervan op het terrein, op het lokale niveau. Het natuurdecreet voorziet hiervoor het instrument managementplan Natura 2000. De gebiedsgerichte acties die voortvloeien uit het Vlaams Natura 2000-programma worden beschreven in deze managementplannen. Paragraaf 3.4 van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma beschrijft de relatie tussen het Vlaams Natura 2000-programma en de managementplannen Natura 2000. De managementplannen moeten zicht richten naar het Vlaams Natura 2000-programma. Acties 9 en 13 bieden door middel van een methodiek en respectievelijk de gebiedsgerichte toepassing ervan eveneens een antwoord op de vraag naar sturing. De gebiedsgerichte managementplannen (waarover een openbaar onderzoek wordt georganiseerd), maar vooral de natuurbeheerplannen (waarvoor ook een openbaar onderzoek wordt georganiseerd) die in de toekomst opgemaakt kunnen worden, zullen de nodige duidelijkheid verschaffen. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 45
Code bezwaar: 140 //

Ingediend bezwaar

De zeer ruime aard van het programma weerspiegelt zich ook in de budgettering. Omdat het programma te weinig specifiek is uitgewerkt, is het zeer moeilijk een sluitende begroting op te stellen. Wij vragen een duidelijker uitgewerkt programma dat zich beperkt tot de vooropgestelde SBZ gebieden met een sluitende budgettering. Het mag geen verhaal worden waar veel gronden worden geclaimd, weinig wordt gerealiseerd om budgettaire redenen en acties worden doorgevoerd zonder marktconforme (financiële) compensaties voor eigenaars en grondgebruikers met een langdurige grote rechtsonzekerheid tot gevolg. Alleen als het programma concreet is zal er een grote draagkracht zijn bij de bevolking.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Zoals aangegeven in de samenvatting vooraan Bijlage 4, worden inschattingen gemaakt van de verschillende kosten voor de realisatie van het programma op basis van de best beschikbare informatie op dit moment. De bijlage betreft ook geen meerjarenbegroting, zoals de titel weliswaar aangeeft, maar een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma, zoals bepaald in artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. De titel en tekst van de bijlage worden aangepast. Waar het Vlaams Natura 2000-programma ingaat op het aanduiden van zones voor de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen buiten speciale beschermingszones, is dit in de eerste plaats louter het uitvoeren van de opdracht voorzien in artikel 50ter, §3, tweede lid, van het natuurdecreet, waar wordt gesteld dat het Natura 2000-programma tevens een programma moet bevatten van de aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden buiten de speciale beschermingszones en van de opmaak van managementplannen voor deze zones. De regeringsbeslissingen van 23 juli 2010, 23 april 2014 en 10 maart 2016 legden respectievelijk de gewestelijke (G-IHD) en specifieke (S-IHD, d.i. per SBZ) instandhoudingsdoelstellingen vast. De S-IHD geven geen volledige invulling aan de G-IHD, wat leidt tot een aanzienlijke taakstelling buiten SBZ. De hiervoor beschreven opdracht in het natuurdecreet moet leiden tot de aanduiding van de zones waar deze zullen gerealiseerd worden. De concretisering van de uitvoering van het Vlaams Natura 2000-programma gebeurt onder meer in de managementplannen. In uitvoering van het programma en van de managementplannen worden de bestaande instrumenten van het natuurbeleid toegepast. De prijszetting gebeurt volgens de geëigende procedures. Gelet op het voorgaande wordt behalve de vervanging van de term meerjarenbegroting, aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma. Een aantal aangehaalde elementen vormt aandachtspunten voor de uitwerking van de acties in de praktijk.

Voorstel tot aanpassing

De term 'meerjarenbegroting' wordt vervangen door de formulering 'geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma' in het voorontwerp: de titel van Bijlage 4 wordt aangepast tot 'BIJLAGE 4 BIJ VLAAMS NATURA 2000-PROGRAMMA - OVERZICHT VAN DE GERAAMDE UITGAVEN

VOOR DE UITVOERING VAN HET PROGRAMMA EN VAN HET HERSTELBEHEER IN HET KADER VAN DE PAS!; de tekst van de leeswijzer, O.D 4.2, paragraaf 3.3, actie 16 en de Bijlage 4 (diverse plaatsen) wordt aangepast.

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -32 /

Ingediend bezwaar

In dit Natura 2000 programma worden verschillende acties opgenomen met betrekking tot de passieve implementatie. Voor ons moet het programma zich richten op het actief beleid. De decreterale bepalingen laten toe om het Natura 2000 programma te beschouwen als het instrument voor de sturing van het actieve beleid, waarnaast ook het passieve beleid verder ontwikkeld wordt zonder deel uit te maken van het programma. Passieve implementatie kan alleen als er rekening wordt gehouden met socio-economische factoren!

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt om het passief beleid geen onderdeel te laten zijn van het Vlaams Natura 2000-programma. Volgens de regelgeving, in het bijzonder artikel 50ter van het decreet natuurbehoud moet het VN2000P het passief beleid of de passieve implementatie omvatten. §2 bepaalt dat het Vlaams Natura 2000-programma wordt opgesteld met het oog op onder meer: '2° het vermijden of het stoppen van de verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijke milieu van de Europees te beschermen habitats en de leefgebieden van Europees te beschermen soorten, ter uitvoering van artikel 36ter, § 2, van dit decreet; 3° het vermijden of het stoppen van de betekenisvolle verstoring van de Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden, ter uitvoering van artikel 36ter, § 2. Het vermijden of stoppen van die verslechtering of verstoring moet deels tot grotendeels gerealiseerd worden via passieve implementatie. In het voorontwerp is een algemeen principe opgenomen, in se de herhaling van de bestaande regelgeving, in het bijzonder art. 7 van het natuurdecreet: 'Onverminderd wat bepaald wordt in het eerste lid, wordt in de maatregelen genomen in uitvoering van de Habitat- en Vogelrichtlijn rekening gehouden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en met de regionale en lokale bijzonderheden'. Dit is uiteraard ook van toepassing voor de passieve implementatie. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -33 /

Ingediend bezwaar

Bij die passieve implementatie moet maximaal rekening worden gehouden met de socio- economische impact van het beleid. De te behalen Europese natuurdoelen werden vastgelegd op basis van ecologische criteria, bij de passieve implementatie gaat het echter om veel meer dan ecologie. Die ruimte biedt de Habitatrichtlijn. Wij vragen dat die ruimte maximaal benut wordt. Dit betekent o.m. dat de impact van socio-economische activiteiten niet louter herleid mag worden tot de berekening van een impactscore in relatie met de kritische drempelwaarden/kritische lasten van een bepaald habitat, zoals in het ontwerpprogramma op diverse plaatsen gebeurt.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Dit bezwaar stelt vragen bij de toepassing van het passief of beschermend beleid. Het kader voor het passief beleid wordt beschreven in diverse wetgeving en is specifiek voor het instandhoudingsbeleid beschreven in art. 36ter. Het bezwaar stelt dat in het programma de impact van socio-economische activiteiten 'niet louter herleid mag worden tot de berekening van een impactscore in relatie met de kritische drempelwaarden/kritische lasten van een bepaald habitat' maar geeft niet aan in welke passages dit dan wel zou het geval zijn noch hoe de socio-economische bekommernissen beter kunnen ingeschreven worden in het programma. In OD 3.3 wordt in dit verband expliciet gesteld (in de context van de milieudrukken veroorzaakt door stikstofdeposities): 'Dus zet het beleid in op een versnelde en duurzame reductie van stikstofemissies zonder de KDW als een op zich staand doel voorop te stellen.' Bij uitbreiding geldt deze stelling ook voor andere kritische grenswaarden dan deze voor stikstofdeposities ('Kritische Depositiewaarde' of KDW).' Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -411 /

Ingediend bezwaar

De voorgestelde budgettering is niet realistisch: Kritisch advies van de Inspectie van Financiën Niet realistische grondprijzen (rekening houdend met lokale factoren) Flankerend beleid niet volledig Verschillende aspecten niet begroot (o.a. voorgestelde milieu-acties) Personeelskosten zijn niet meegenomen in de kostenberekening. De argumentatie om de personeelskosten niet mee te nemen is niet sluitend. Bovendien maken de personeelskosten een wezenlijk deel uit van het budget. Voor ons kan een Natura 2000 programma dus maar definitief goedgekeurd worden als de realisatie van het Natura 2000 programma afhankelijk wordt gemaakt van de beschikbare middelen voor de implementatie van de Europese Natuurdoelen en het bijhorende flankerend beleid. Wij vinden het ook wenselijk dat de geleverde inspanningen (kosten) gerapporteerd worden bij het eindrapport (nacalculatie).

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Zoals aangegeven in de samenvatting vooraan Bijlage 4 worden inschattingen gemaakt van de verschillende kosten voor de realisatie van het programma op basis van de best beschikbare informatie op dit moment. Zoals beschreven in Bijlage 4, 2.2 Personeel werd enkel de personeelskost voor het terreinbeheer en – inrichting, het grootste aandeel van de personeelskosten, in functie van Natura 2000 geraamd. De overige personeelskosten zijn zeer moeilijk te berekenen, zoals beschreven in het document, en worden gemaakt binnen het bestaande personeelskader van de Vlaamse Overheid. Begrotingstechnisch zijn de personeelskosten voor medewerkers van de Vlaamse overheid gescheiden van de werkingskosten. De kosten voor personeel hebben bij gevolg geen impact op het beschikbare budget voor de uitvoering van de acties van het Natura 2000-programma.

De geschatte cijfers voor grondprijzen zijn gebaseerd op aankopen die door het ANB of erkende terreinbeherende verenigingen (voor de categorie 'natuurreservaten') werden gerealiseerd. Deze dataset bestaat overheersend uit akten van percelen gelegen in groene gewestplanbestemmingen en beslaat alle terreintypen (bos, vijver, heide, hooiland, weiland...). De gebruikte dataset is voldoende groot en verspreid over Vlaanderen om een goede weergave te geven voor de nog te realiseren aankopen in het kader van het Vlaams Natura2000 programma. Toch zijn er een aantal factoren die ertoe kunnen leiden dat de cijfers lager liggen dan aankopen die op de private markt worden gerealiseerd. Aankopen door het ANB worden in het kader van zuinig gebruik van overheidsmiddelen gelimiteerd door schattingsverslagen van de afdeling Vastgoedtransacties. Zij baseren zich op verkopen in de omgeving om een realistische venale waarde voor een terrein in te schatten. Er wordt getracht zoveel mogelijk aankopen in der minne realiseren, o.a. door in te gaan op spontane aanbiedingen. De prijzen van deze transacties zijn lager dan gerichte, actief opgespoorde terreinaankopen. Af en toe worden er aankopen van grote terreinen gerealiseerd, waarvan de prijs per hectare vaak lager is dan aankopen van kleine terreinen. Relatief gezien hebben zij door de grote oppervlakte echter een groter gewicht in de bepaling van de gemiddelde prijs per hectare. Aangezien er wordt verondersteld dat de verwerving van terrein voor de realisatie van natuurdoelen ook in de toekomst in eerste

instantie door de sterkste schouders zal gebeuren, is het niet nodig om de geschatte cijfers aan te passen aan prijzen die op de private markt worden betaald. Tevens wordt Bijlage 4 geactualiseerd naar aanleiding van goedkeuring door de Vlaamse Regering van de conceptnota Programmatische Aanpak Stikstof, Inrichtingsnota, herstructurering 'oranje' bedrijven van 17 februari 2017 (VR20171702 DOC 0154/2BIS).

De kost voor de realisatie van de milieu-acties is momenteel nog onvoldoende bekend. Wel is een minimale provisionele bijdrage voorzien die een aanzet geeft tot de realisatie van de prioritaire inspanningen voor milieudrukken op niveau van de Vlaamse overheid. Verder onderzoek en uitwerking zijn nodig vooraleer de kosten voor de realisatie van de prioritaire inspanningen volledig kunnen ingeschat worden. Dit maakt deel uit van de graduele realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen in opeenvolgende plancycli van het Vlaams Natura 2000-programma en de managementplannen.

De bijlage betreft geen meerjarenbegroting, zoals de titel weliswaar aangeeft, maar een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma, zoals bepaald in artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. De titel en tekst van de bijlage worden aangepast. De uitvoering van het Vlaams Natura 2000-programma gebeurt binnen de beschikbare budgetten.

Zoals voorgeschreven in art. 50quater, § 5. wordt ten minste om de twee jaar een voortgangsrapport Vlaams Natura 2000-programma opgesteld. Conform art. 5, 3° van het het Instandhoudingsesluit van 20 juni 2014, omvat dit rapport ook een overzicht van de middelen die ingezet worden ter uitvoering van het Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het behalve de vervanging van de term meerjarenbegroting, niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

De term 'meerjarenbegroting' wordt vervangen door de formulering 'geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma' in het voorontwerp: de titel van Bijlage 4 wordt aangepast tot 'BIJLAGE 4 BIJ VLAAMS NATURA 2000-PROGRAMMA - OVERZICHT VAN DE GERAAMDE UITGAVEN VOOR DE UITVOERING VAN HET PROGRAMMA EN VAN HET HERSTELBEHEER IN HET KADER VAN DE PAS'; de tekst van de leeswijzer, O.D 4.2, paragraaf 3.3, actie 16 en de Bijlage 4 (diverse plaatsen) wordt aangepast.

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -61 /

Ingediend bezwaar

De landbouwsector is de grootste gebruiker van de open ruimte. Het valt op dat bij de acties in het Natura 2000 programma de sector landbouw vaak niet vermeld staat bij de actoren. Vermits de gemeente Ravels voor een heel groot stuk landelijk gebied is, vragen wij dat de gemeentebesturen, de landbouworganisaties en de grondeigenaars meer betrokken worden bij de acties en dat de afvaardiging evenredig is met het ruimtegebruik.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar heeft betrekking op 3° van artikel 50ter, §3 nl. een overzicht van de actoren die een bijdrage leveren. De gemeenten worden bij verschillende acties genoemd als actor. In het bezwaar wordt niet concreet vernoemd waar de gemeenten zouden moeten toegevoegd worden. De landbouwsector en grondeigenaars worden in het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma beschouwd als 'terreineigenaar en -gebruiker' zoals opgenomen in het overzicht van actoren in Bijlage 9 bij het programma en worden zodoende bij de voor hen meest relevante acties opgenomen in de lijst van actoren. Bovendien zijn de sectororganisaties Boerenbond, Algemeen Boerensyndicaat en Aanspreekpunt Privaat beheer opgenomen in de GOI en eveneens in de overlegplatforms. Er is bij de opmaak van het document informeel overlegd met o.a. de vertegenwoordigers van de landbouw en de grondeigenaars en een inschatting gemaakt van de meest relevante acties. Op basis van het bezwaar is het onmogelijk om duidelijk te stellen waar groepen moeten toegevoegd worden. De tekst wordt in die zin dan ook niet aangepast. De inspraak van de landbouwsector, gemeenten en grondeigenaars bij de verdere uitwerking van de acties wordt als permanent aandachtspunt meegenomen in de werking van de genoemde overlegfora. De inbreng van de verschillende actoren bij de opmaak en vaststelling van het Vlaams Natura 2000-programma en het managementplan is voorzien en verzekerd via verschillende bepalingen opgenomen in het Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van het Vlaams Natura 2000-programma, de managementplannen Natura 2000, de zoekzones en de actiegebieden voor de specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor Europees te beschermen soorten en habitats van 20 juni 2014. Op het niveau van de uitwerking van het Vlaams Natura 2000-programma en het managementplan is vertegenwoordiging van de actoren voorzien in de vastgelegde overlegfora. Daarnaast hebben alle socio-economische actoren de kans om formeel in te spreken tijdens een openbaar onderzoek. Tot slot geeft actie 20 invulling aan deze vraag. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -2212 /

Ingediend bezwaar

2.1 Afbakening van zones buiten SBZ voor de realisatie van de Europese natuurdoelen (actie 1, actie 2) Actoren: wij eisen een evenredige afvaardiging. De gemeentebesturen (eventueel via de WSG) en de sector landbouw dienen aanwezig te zijn.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Als actoren wordt bij beide acties de GOI vernoemd, waarin de landbouwsector vertegenwoordigd is. De actie voorziet de afbakening voor heel Vlaanderen. Een analyse van de belanghebbenden en de wijze van inspraak vormen een van de onderdelen van het te ontwikkelen programma. Het bezwaar geeft dan ook een aandachtspunt mee hiervoor. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -2241 /

Ingediend bezwaar

Wij eisen dat het gewicht om beslissingen te nemen in de MP recht evenredig is met het gewicht van de socio-economische actoren in de gebieden.

Behandeling bezwaar

Overweging

Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, kunnen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar heeft geen betrekking op een van deze onderdelen en wordt dan ook als niet ontvankelijk beschouwd. De inbreng van de verschillende actoren bij de opmaak en vaststelling van het Vlaams Natura 2000-programma en het managementplan is voorzien en verzekerd via verschillende bepalingen opgenomen in het Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van het Vlaams Natura 2000-programma, de managementplannen Natura 2000, de zoekzones en de actiegebieden voor de specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor Europees te beschermen soorten en habitats van 20 juni 2014. Op het niveau van de uitwerking van het Vlaams Natura 2000-programma en het managementplan is vertegenwoordiging van de actoren voorzien in de vastgelegde overlegfora. Daarnaast hebben alle socio-economische actoren de kans om formeel in te spreken tijdens een openbaar onderzoek. Tot slot geeft actie 20 invulling aan deze vraag. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -2243 /

Ingediend bezwaar

Afspraken in het verleden gemaakt tussen landbouw en natuur moeten gehandhaafd blijven bij de opmaak van de managementplannen. Hierbij moet men denken aan afspraken in het kader van de ruilverkavelingen e.d. Actoren: wij eisen een evenredige afvaardiging. De gemeentebesturen en de sector landbouw dienen aanwezig te zijn.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het natuurdecreet voorziet op het lokale-regionale niveau het instrument managementplan Natura 2000. De gebiedsgerichte acties die voortvloeien uit het Vlaams Natura 2000-programma worden daarin beschreven. Paragraaf 3.4 van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma beschrijft de relatie tussen het Vlaams Natura 2000-programma en de managementplannen Natura 2000. Afspraken in het kader van ruilverkavelingen kunnen inderdaad verwerkt worden in de managementplannen. De inbreng van de verschillende actoren bij de opmaak en vaststelling van het Vlaams Natura 2000-programma en het managementplan is voorzien en verzekerd via verschillende bepalingen opgenomen in het Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van het Vlaams Natura 2000-programma, de managementplannen Natura 2000, de zoekzones en de actiegebieden voor de specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor Europees te beschermen soorten en habitats van 20 juni 2014. Op het niveau van de uitwerking van het Vlaams Natura 2000-programma en het managementplan is vertegenwoordiging van de actoren voorzien in de vastgelegde overlegfora. Daarnaast hebben alle socio-economische actoren de kans om formeel in te spreken tijdens een openbaar onderzoek. Tot slot geeft actie 20 invulling aan deze vraag. Volgens de regelgeving dient de samenstelling van de SBZ-overlegplatforms ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de Gewestelijke Overleginstantie. Deze procedure moet garanderen dat er een evenwichtige samenstelling is van de SBZ-overlegplatforms. De inspraak van de landbouworganisaties bij de verdere uitwerking van de acties wordt als permanent aandachtspunt meegenomen in de werking van de genoemde overlegfora. Hetzelfde geldt voor de gemeentebesturen in de overlegplatforms. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / 2271 /

Ingediend bezwaar

2.6 Referentiewaarden (actie 7). Het bepalen van de kritische drempelwaarden is te eenzijdig opgesteld. Er wordt te weinig rekening gehouden met de socio-economische factoren. Actoren: wij eisen een evenredige afvaardiging.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Dit bezwaar vraagt om rekening te houden met socio-economische factoren bij de actie 7 'Opstellen en actualiseren van uniforme set referentiewaarden voor abiotiek en biotiek tegen einde 2017'. Deze actie is ingeschreven in het programma naar aanleiding van het maatschappelijk overleg dat gevoerd is in verband met het instandhoudingsbeleid. Daarbij is door alle betrokken actoren meermaals gevraagd om de beoordeling van de passende beoordeling transparant, objectief, uniform en opvolgbaar te maken. De Vlaamse overheid erkent deze nood in functie van de motiveringsplicht bij de beoordeling van passende beoordelingen. Actie 7 moet een antwoord bieden aan de terechte vragen van de betrokken actoren en de overheid zelf door middel van referentiewaarden of kritische grenswaarden. De actie zal leiden tot de hierbij noodzakelijke, wetenschappelijk onderbouwde gegevens terzake. De inbreng van socio-economische factoren situeert zich niet in de bepaling van de referentiewaarden zelf, gezien dit in essentie een wetenschappelijke aangelegenheid is. De betrokkenheid van de betrokken actoren is wel van belang in functie van het navolgende implementatieproces, ondermeer de toepassing in de vergunningverlening, waartoe actie 24 uitgeschreven is. Als betrokken actoren zijn bij actie 7 de GOI vermeld, en bij actie 24 naast de GOI ook alle vergunning verlenende overheden. Op deze manier is voldoende inspraak voorzien vanwege belangenorganisaties en overheden in verband met socio-economische belangen, gegeven het feit dat het om algemene kaders gaat op Vlaams niveau. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -227 /

Ingediend bezwaar

2.7 Gebiedsgericht Overleg (actie 20). Actoren: wij eisen een evenredige afvaardiging. De gemeentebesturen en de sector landbouw dienen aanwezig te zijn.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. In actie 20 zijn in het voorontwerp de gemeenten ingeschreven als actoren naast 'alle gebruikers, eigenaars en beheerders'. Tot deze laatste categorie behoort uiteraard de sector landbouw. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -40 /

Ingediend bezwaar

4 Opvolging en evaluatie (acties 27 t.e.m. 36). Wij vragen dat de betrokken grondeigenaars en gebruikers actief worden betrokken bij het proces rond monitoring (vb. acties 27, 28, 29) en socio-economische impact analyse (actie 32) en hierover op regelmatige tijdstippen op een transparante manier over te communiceren. Dit mag absoluut geen eenzijdig verhaal zijn van de sector natuur. Uiteraard willen wij ook over acties 34, 35 en 36 (evaluatie) geïnformeerd en betrokken worden. Actoren: wij eisen een evenredige afvaardiging. De gemeentebesturen en de sector landbouw dienen aanwezig te zijn.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. De landbouworganisaties en grondeigenaars worden in het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma beschouwd als 'terreineigenaar en -gebruiker' zoals opgenomen in het overzicht van actoren in Bijlage 9 bij het programma en worden bij de voor hen meest relevante acties opgenomen in de lijst van actoren. Dit bezwaar vraagt naar overleg over verschillende acties in verband met monitoring en evaluatie. In verschillende acties die gaan over het opzetten van systemen of uitwerken van een plan van aanpak zoals actie 27, 31 en 32 worden 'doelgroepen' als indicatieve actoren genoemd. Daartoe behoort uiteraard vertegenwoordigers van grondeigenaars en gebruikers. Acties 28, 29 en 30 zijn opgevat als uitvoerend en technisch, zoals blijkt uit de omschrijving en de lijst van actoren. De opvolging daarvan zal gebeuren in het kader van de acties 27 en 31. In de acties die betrekking hebben op rapportages (32, 33) of het vertalen van de evaluaties naar de volgende programmaperiode (actie 34, 36) is de GOI opgenomen als indicatieve actor. Ook hierin zijn de grondeigenaars- en gebruikers vertegenwoordigd. Omdat ook voor de GOI actie 35 ('Onderzoek uitvoeren naar de doorwerking van de passende beoordeling bij vergunningverlener') relevant is, wordt deze daar toegevoegd als indicatieve actor. De data- en monitoringsystemen worden ontwikkeld voor geheel Vlaanderen in overleg met belangenorganisaties en overheden die (eventueel via een koepelorganisatie) op gewestelijk niveau georganiseerd zijn. Het actief betrekken van elk gemeentebestuur in het ontwikkelen van dergelijke kaders, is praktisch niet organiseerbaar. Gelet op het voorgaande wordt het voorontwerp aangepast met de toevoeging van de GOI als indicatieve actor bij actie 35.

Voorstel tot aanpassing

Bij actie 35 wordt de GOI toegevoegd als indicatieve actor.

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -50 /

Ingediend bezwaar

5 Passende beoordeling (actie 35) Actie 35 kan niet zonder afspraken met de economische actoren! Actoren: wij eisen een evenredige afvaardiging. De gemeentebesturen en de sector landbouw dienen aanwezig te zijn

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar vraagt om de landbouwsector en gemeentebesturen te betrekken bij actie 35 ('Onderzoek uitvoeren naar de doorwerking van de passende beoordeling bij vergunningverlener'). De betrokkenheid van gemeentebesturen is al voorzien als vergunningverleners. Omdat ook voor de GOI deze actie relevant is, wordt deze daar toegevoegd als indicatieve actor. Op die manier wordt ook de landbouwsector betrokken en is voldoende tegemoet gekomen aan het bezwaar.

Voorstel tot aanpassing

Bij actie 35 wordt de GOI toegevoegd als indicatieve actor.

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 140 / -62 /

Ingediend bezwaar

6.2 Flankerend beleid Het flankerend beleid voor grondverwerving is onvoldoende uitgewerkt en gebudgetteerd. Ook de cijfers moeten realistisch zijn (marktconform). De grondprijzen waarmee gerekend wordt in de budgettering zijn niet realistisch en houden geen rekening met lokale factoren.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Bijlage 4 biedt een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma, zoals bepaald in artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. De regelgeving voorziet dat de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma in beeld moeten worden gebracht en dit heeft op zich niets te maken met een implementatiepad in functie van de beschikbare middelen. Deze bijlage 4 is in relatie tot de beschikbare middelen, in niet meer of minder een input voor de Begrotingsopmaak van de Vlaamse regering, die op verschillende manieren hiermee rekening kan houden. Daarbij moeten, gelet op de beperkingen van de beschikbare informatie en zoals beschreven in het document in de relevante paragrafen, inderdaad verscheidene aannames gemaakt worden. Deze vormen onderdeel van de gehanteerde methodiek en gelden niet als beleidskeuzes. Paragraaf '1. Samenvatting' wordt aangevuld met dit punt zodat dit van in het begin van de tekst duidelijk is. De bijlage betreft ook geen meerjarenbegroting, zoals de titel weliswaar aangeeft, maar een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma, zoals bepaald in artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. De titel en tekst van de bijlage worden aangepast. De uitvoering van het Vlaams Natura 2000-programma gebeurt binnen de beschikbare budgetten. De regeringsbeslissingen van 23 juli 2010 en 23 april 2014 legden respectievelijk de gewestelijke en specifieke (d.i. per SBZ) instandhoudingsdoelstellingen vast. Deze resulteren in een aanzienlijke taakstelling buiten SBZ. Om de taakstelling 2020 volledig te realiseren, onder meer 'voor alle habitattypes en richtlijnsoorten samen zijn in 2020 70% van de inspanningen operationeel', zijn grondverwervingen noodzakelijk, ondanks de potentiële realisaties via natuurbeheer door particulieren. Met 'buiten SBZ' in deze context 'buiten SBZ-H' bedoeld. Dit betekent dat de eventuele verwerving ook betrekking kan hebben op Vogelrichtlijngebieden (SBZ-V). Art. 50ter, §3, tweede lid schrijft geen beperkingen naar realisaties op het terrein voor, ook niet in verband met grondaankopen, in afwachting van de aanduiding van de bedoelde zones voor de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen buiten SBZ. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven behalve de vervanging van de term meerjarenbegroting en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

De term 'meerjarenbegroting' wordt vervangen door de formulering 'geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma' in het voorontwerp: de titel van Bijlage 4 wordt aangepast tot 'BIJLAGE 4 BIJ VLAAMS NATURA 2000-PROGRAMMA - OVERZICHT VAN DE GERAAMDE UITGAVEN VOOR DE UITVOERING VAN HET PROGRAMMA EN VAN HET HERSTELBEHEER IN HET KADER VAN DE

PAS!; de tekst van de leeswijzer, O.D 4.2, paragraaf 3.3, actie 16 en de Bijlage 4 (diverse plaatsen) wordt aangepast.

Code indiener(s): 46

Code bezwaar: 141 / -1 /

Ingediend bezwaar

Overeenkomstig art. 50 Decies/1 § 1 . Decreet Natuurbehoud, onderwerpt de Vlaamse Regering of haar gemachtigde elk voorlopig vastgesteld Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50quater, § 1 , aan een openbaar onderzoek dat binnen dertig dagen na de voorlopige vaststelling minstens wordt aangekondigd door: 1° een aanplakking in elke gemeente waarop het voorlopig vastgesteld Vlaams Natura 2000-programma, de voorlopig vastgestelde programmatische aanpak, het voorlopig vastgesteld managementplan Natura 2000 of het voorlopig vastgesteld managementplan als vermeld in artikel 48, § 1 , tweede lid, betrekking heeft; 2° een bericht in het Belgisch Staatsblad; 3° een bericht in ten minste drie dagbladen die in het Vlaamse Gewest worden verspreid; 4° een bericht op de website van het agentschap. In casu is het Vlaams Natura 2000-programma principieel voorlopig vastgesteld door de Vlaamse Regering op 30 november 2016. Het openbaar onderzoek - lopende van 7 maart 2017 t.e.m. 7 mei 2017 is aangekondigd bij publicatie in het Belgisch Staatsblad van 6 maart 2017. Hiermee is de in art. 50 Decies/1, §1 Decreet Natuurbehoud voorziene termijn voor aankondiging van het openbaar onderzoek van 30 dagen manifest niet gerespecteerd. Het Vlaams Natura 2000-programma kan om die reden niet op wettige wijze definitief vastgesteld worden. Het bezwaar is gegrond.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Het bezwaar heeft betrekking op de aankondiging van het openbaar onderzoek. De voorlopige vaststelling van het Vlaams natura 2000-programma is gebaseerd op een combinatie van de beslissingen van de Vlaamse Regering van 30 november 2016 en 10 februari 2017. De beslissing van 30 november 2016 vermeldde expliciet dat deze betrekking had op een versie van het programma die 'principieel' voorlopig werd vastgesteld, met als doel om het dossier te hernemen van zodra de decretale rechtsgrond voor het Vlaams Natura 2000-programma opnieuw was ingevoegd in het natuurdecreet. Dat laatste gebeurde bij decreet van 27 januari 2017. Omwille van een ontbrekende decretale rechtsgrond tot (voorlopige) vaststelling van het Vlaams Natura 2000-programma op datum van 30 november 2016, was het onmogelijk om het programma louter en alleen op die datum voorlopig vast te stellen, zoals de indieners van het bezwaar stellen. De opvolgbeslissing van de Regering van 10 februari was daartoe noodzakelijk. Te rekenen vanaf 10 februari 2017 is de termijn van dertig dagen voor de aankondiging van het openbaar onderzoek wel gerespecteerd.

Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 46

Code bezwaar: 141 / -2 /

Ingediend bezwaar

In het voorontwerp Natura 2000-Programma wordt een integratie van het landbouw- en bosbeleid vanuit het oogpunt van biodiversiteit vooropgesteld als streefdoel: "Streefdoel 3 - Integratie in landbouw- en bosbeleid versterken Tegen 2020 de bijdrage van de landbouw en de bosbouw vergroten om biodiversiteit in stand te houden en te verbeteren. Deze doelstelling stelt dat een zo groot mogelijke oppervlakte onder landbouwgebruik biodiversiteitsgerelateerde maatregelen krijgen onder meer in het kader van projecten onder het Plattelandsontwikkelingsprogramma en de beheerovereenkomsten" De referentie naar het Europees beleid dient te worden gemaakt. Het beleid van de Europese Commissie gaat uit van een implementering via het CAP (Gemeenschappelijk Landbouw Beleid)2 : "Target 3 Increase the contribution of agriculture and forestry to maintaining and enhancing biodiversity 3A) Agriculture: By 2020, maximise areas under agriculture across grasslands, arable land and permanent crops that are covered by biodiversity-related measures under the CAP so as to ensure the conservation of biodiversity and to bring about a measurable improvement in the conservation status of species and habitats that depend on or are affected by agriculture and in the provision of ecosystem services as compared to the EU2010 Baseline, thus contributing to enhance sustainable management." De opname van dit streefdoel in het voorontwerp Natura 2000-programma is dus eerder te beschouwen als 'pro memorie' maar behoort niet tot de kerndoelen van het Natura 2000-programma. Bijkomende maatregelen naar de landbouwsector en naar het volledige landbouwareaal (oppervlakte onder landbouwgebruik) toe vanuit het instandhoudingsbeleid vallen in principe buiten het bestek van het Vlaamse Natura 2000-programma. Art. 46 decreet Natuurbehoud beperkt de toepasbaarheid van beheerovereenkomsten overigens tot gebieden met een specifieke waarde vanuit natuuroogpunt (vb. groengebieden, bosgebieden, GEN en GENO, IVON, valleigebieden, brongebieden, agrarisch gebied met ecologisch belang en natuurontwikkelingsgebieden), maar streeft geen toepassing na van beheerovereenkomsten in het volledige landbouwareaal. Het bedoelde streefdoel gaat dus in tegen de bepalingen van het Decreet Natuurbehoud.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar heeft betrekking op een onderdeel van het Natura 2000-programma dat louter beschrijvend van aard is. Het betrokken onderdeel is louter informatief en verwijst louter naar een bestaand gegeven, namelijk een deel van de inhoud van de EU-biodiversiteitsstrategie-2020. Gezien het louter beschrijvende en informatieve karakter van het onderdeel dat het voorwerp vormt van het bezwaar, valt dit duidelijk buiten de scope van het Vlaams Natura 2000-programma zoals bepaald in artikel 50ter, §3, van het natuurdecreet. Het in de tekst opgenomen "Streefdoel 3 – Integratie in landbouw- en bosbeleid versterken", is een verwijzing/overneming van het betreffende doel in de Europese Biodiversiteitstrategie 2020. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 46

Code bezwaar: 141 / -3 /

Ingediend bezwaar

In het kader van Deel 1 omvattende de beschrijving van de actuele toestand wordt een onderdeel gewijd aan de aanwijzing van Vlaamse Natura 2000 gebieden. Dit onderdeel stelt kort het volgende: "De Natura 2000-gebieden werden afgebakend door de Vlaamse Regering op basis van criteria die op Europees niveau zijn afgesproken. Er zijn twee soorten Natura 2000-gebieden: 1. Gebieden specifiek voor vogels, afgebakend in uitvoering van de Europese Vogelrichtlijn (ook "Vogelrichtlijngebieden") 2. Gebieden voor andere soorten en habitattypes, afgebakend in uitvoering van de Europese Habitatrichtlijn (ook "Habitatrichtlijngebieden") Er werden in Vlaanderen 62 Natura 2000-gebieden vastgesteld: 24 Vogelrichtlijngebieden met een gezamenlijke oppervlakte van 98.243 ha en 38 Habitatrichtlijngebieden met een gezamenlijke oppervlakte van 105.022 ha. Samen vormen deze gebieden het Natura 2000 netwerk in Vlaanderen. Beide types gebieden overlappen deels met elkaar. Daardoor zijn er in de praktijk 40 gebieden, met een totale oppervlakte van 166.322 ha, ca 12,3% van de Vlaamse landoppervlakte." In dit onderdeel wordt spijtig genoeg geen aandacht besteed aan de gebrekkige afbakening van deze Vlaamse Natura 2000 gebieden vanuit het oogpunt van publieke inspraak in het kader van de in het verleden gevoerde afbakeningsprocessen (en meer bepaald de manifeste afwezigheid van enige inspraak door het grote publiek bij deze afbakening). De afbakening van de habitatrichtlijngebieden is gebeurd bij besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie zijn voorgesteld als speciale beschermingszone³. Deze afbakening is evenwel gebeurd in strijd met art. 6, 1. van de EG-richtlijn 2001/42/EG betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de art. 7 en 8 van het Verdrag van Aarhus.

3 Besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie zijn voorgesteld als speciale beschermingszone BS, 17 augustus 2002, p. 35237. 4 Het verdrag van Aarhus van 25 juni 1998 betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden.

Art. 7 van het verdrag van Aarhus van 25 juni 1998 betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden luidt als volgt: "Artikel 7 Inspraak betreffende plannen, programma's en beleid betrekking hebbende op het milieu Elke Partij treft passende praktische en/of andere voorzieningen voor inspraak voor het publiek gedurende de voorbereiding van plannen en programma's betrekking hebbende op het milieu, binnen een transparant en eerlijk kader, na het publiek de benodigde informatie te hebben verstrekt. In dit kader wordt artikel 6, derde, vierde en achtste lid toegepast. Het publiek dat kan inspreken wordt door de betreffende overheidsinstantie aangewezen met inachtneming van de doelstellingen van dit Verdrag. Voor zover passend spant elke Partij zich in om, bij de voorbereiding van beleid betrekking hebbende op het milieu mogelijkheden te scheppen voor inspraak. " Art. 8 van het verdrag van Aarhus, 25 juni 1 998 betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden luidt als volgt: "Artikel 8 Inspraak tijdens de voorbereiding van uitvoerende regelingen en/of algemeen toepasselijke wettelijke bindende normatieve instrumenten Elke Partij tracht doeltreffende inspraak in een passend stadium te bevorderen, en terwijl opties nog openstaan, gedurende de voorbereiding door overheidsinstanties van uitvoerende regelingen en andere algemeen toepasselijke wettelijk bindende regels die een aanzienlijk effect kunnen hebben op het milieu. Hiertoe zouden de volgende stappen dienen te worden genomen: a. er zouden voor doeltreffende inspraak toereikende termijnen dienen te worden vastgesteld; b. ontwerp-regels zouden dienen te worden gepubliceerd of anderszins aan het publiek beschikbaar te worden gesteld; en c. het publiek zou in de gelegenheid dienen te worden gesteld opmerkingen te maken, rechtstreeks of via representatieve overlegorganen. Met het resultaat van de inspraak wordt zoveel mogelijk rekening gehouden. " Art. 6, 1. van de EG-richtlijn 2001/42/EG betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma 's schrijft voor dat ontwerp-plan of ontwerp-programma en het overeenkomstig artikel 5 opgestelde milieurapport voor

het publiek dienen beschikbaar gesteld te worden. Art., 6, 2. EG-richtlijn 2001/42/EG voegt hieraan toe dat het publiek wordt tijdig, daadwerkelijk en binnen een passend tijdschema de gelegenheid dient te worden geboden om vóór de vaststelling, of vóór de onderwerping aan de wetgevingsprocedure van het plan of programma, hun mening te geven over het ontwerpplan of - programma en het bij behorende milieuraapport Artikel 7 van het Verdrag van Aarhus legt de verplichting op om 'de voorbereiding van plannen en programma's betrekking hebbende op het milieu' te onderwerpen aan een inspraakprocedure waarvan het bepaalde modaliteiten vastlegt. Meer bepaald dienen passende praktische of andere voorzieningen voor inspraak voor het publiek te worden getroffen, binnen een transparant en eerlijk kader, na het publiek de benodigde informatie te hebben verstrekt. 5. Artikel 8 van hetzelfde Verdrag bepaalt dat de partijen trachten om doeltreffende inspraak in een passend stadium te bevorderen - en terwijl opties nog openstaan - gedurende de voorbereiding door overheidsinstanties van uitvoerende regelingen en andere algemeen toepasselijke wettelijk bindende regels die een aanzienlijk effect kunnen hebben op het milieu; er wordt bepaald dat met het resultaat van de inspraak zoveel mogelijk rekening wordt gehouden. 6. Het besluit van de Vlaamse regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van natuurlijk habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie zijn voorgesteld als speciale beschermingszone legt de grenzen en de gebiedsomschrijving vast van de betreffende SBZ's via de kaarten die in bijlage bij dit besluit werden gevoegd. Het betreffende besluit is in die optiek te beschouwen als een plan of programma betrekking hebbend op het milieu. Het dient opgemerkt dat dit besluit tevens te beschouwen is als plannen of programma's in de zin van art. 2.a art. EG-richtlijn 2001/42/EG betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's, die dienen te voldoen aan de procedurele vereisten van milieubeoordeling en inspraak zoals voorzien in art. 4 t.e.m. 9 van voormelde EG-richtlijn. Overeenkomstig art. 2.a. EG-richtlijn 2001/42/EG wordt onder plannen of programma's verstaan: plannen en programma's, met inbegrip van die welke door de Gemeenschap worden medegefinancierd, alsook de wijzigingen en ervan, die door een instantie op nationaal, regionaal of lokaal niveau worden opgesteld en/of vastgesteld of die door een instantie worden opgesteld om middels een wetgevingsprocedure door het parlement of de regering te worden vastgesteld en die door wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen zijn voorgeschreven. Het betreffende besluit van de Vlaamse regering is te beschouwen als een plan van regionaal niveau, dat door een instantie worden opgesteld of door de regering zelf worden vastgesteld en die door wettelijke bepalingen (in de Habitatrichtlijn) zijn voorgeschreven. Voormeld besluit valt zodoende onder het werkingsgebied van de EG-richtlijn 2001/42/EG. Art. 3, 1°, EG-richtlijn 2001/42/EG, stelt dat een milieubeoordeling wordt uitgevoerd overeenkomstig de artikelen 4 tot en met 9, voor de in de leden 2, 3 en 4 bedoelde plannen en programma's die aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben. Art. 3,2°, EG-richtlijn 2001/42/EG voegt hieraan toe dat een milieubeoordeling wordt gemaakt van alle plannen en programma's a) die voorbereid worden met betrekking tot landbouw, bosbouw, visserij, energie, industrie, vervoer, afvalstoffenbeheer, waterbeheer, telecommunicatie, toerisme en ruimtelijke ordening of grondgebruik en die het kader vormen voor de toekenning van toekomstige vergunningen voor de in bijlagen I en II bij Richtlijn 85/337/EEG genoemde projecten, of b) waarvoor, gelet op het mogelijk effect op gebieden, een beoordeling vereist is uit hoofde van de artikelen 6 of 7 van richtlijn 92/43EEG. Het besluit van de Vlaamse regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van natuurlijk habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie zijn voorgesteld als speciale beschermingszone valt zodoende onder de werkingssfeer van EG-richtlijn 2001/42/EG. Het gevolg van het voorgaande is dat bij totstandkoming van het besluit van de Vlaamse regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van natuurlijk habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie zijn voorgesteld als speciale beschermingszone, de verplichting geldt om de inspraakmogelijkheden, zoals voorzien in EG-richtlijn 2001/42/EG als in het Verdrag van Aarhus te voorzien. Dit veronderstelt dat betreffend besluit, met inbegrip van de kaarten in bijlage, voor het publiek dienden ter inzage gelegd te worden (Art. 6, 1. van de EG-richtlijn 2001/42/EG). Meer bepaald diende het publiek tijdig, daadwerkelijk en binnen een passend tijdschema de gelegenheid dient te worden geboden om vóór de vaststelling, of vóór de onderwerping aan de

wetgevingsprocedure van het betreffende besluit van de Vlaamse Regering met bijhorende kaarten, hun mening te geven over het ontwerpplan of -programma en het bijbehorende milieurapport (Art. 6, 2. van de EG-richtlijn 2001/42/EG). Artikel 7 van het Verdrag van Aarhus legt de verplichting op om 'de voorbereiding van plannen en programma's betrekking hebbende op het milieu' te onderwerpen aan een inspraakprocedure waarvan het bepaalde modaliteiten vastlegt. Meer bepaald dienen passende praktische of andere voorzieningen voor inspraak voor het publiek te worden getroffen, binnen een transparant en eerlijk kader, na het publiek de benodigde informatie te hebben verstrekt. Voormelde bepaling vereist tevens dat de inspraakprocedures redelijke termijnen omvatten voor de verschillende fasen, die voldoende tijd laten voor het informeren van het publiek in overeenstemming met het voorgaande tweede lid en voor het publiek om zich gedurende de milieu-besluitvorming doeltreffend voor te bereiden en deel te nemen. 7. Ook dient voorzien te worden in vroegtijdige inspraak, wanneer alle opties 7 Art. 6, 3 Verdrag van Aarhus. open zijn en doeltreffende inspraak kan plaatsvinden 8 en moet in het besluit naar behoren rekening wordt gehouden met het resultaat van de inspraak. 9. Artikel 8 van hetzelfde Verdrag bepaalt dat de partijen trachten om doeltreffende inspraak in een passend stadium te bevorderen - en terwijl opties nog openstaan - gedurende de voorbereiding door overheidsinstanties van uitvoerende regelingen en andere algemeen toepasselijke wettelijk bindende regels die een aanzienlijk effect kunnen hebben op het milieu; er wordt bepaald dat met het resultaat van de inspraak zoveel mogelijk rekening wordt gehouden. Aangezien in casu het besluit van de Vlaamse regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van natuurlijk habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie zijn voorgesteld als speciale beschermingszone niet is tot stand gekomen na te zijn onderworpen aan de vereiste inspraakprocedures. Om voormelde reden dient vastgesteld dat het betreffende besluit van de Vlaamse regering van 24 mei 2002 onwettig is. De keuze om deze afbakening te laten gebeuren buiten elke vorm van publieke inspraak om, is niet alleen problematisch vanuit juridisch oogpunt, maar betreft tevens een problematische keuze van uit beleidsmatig oogpunt, en dit gelet op het feit dat op heden alle plannen, programma's die een beleidsmatige en/of juridische invulling geven aan deze in 2002 afgebakende gebieden wel dienen onderworpen te worden aan publieke inspraak, terwijl dit niet het geval is met de eigenlijk afbakening van de SBZ zelf. De totale afwezigheid van publieke inspraak komt zo op gespannen voet te staan met de versterking van de betekenis van deze afbakening anderhalf decennium na de eigenlijke afbakening van deze gebieden zelf door de invulling van de instandhoudingsdoelstellingen en de opmaak van de managementsplannen. Wie consequent en open beleid wil voeren omtrent het natuurbehoud, kan niet enerzijds alle plannen en programma's onderwerpen aan inspraak, maar de cruciale afbakening van SBZ zelf buiten het proces van publieke inspraak te houden. Klaarblijkelijk wordt er van uit het Agentschap voor Natuur en Bos ook zeer strikt vastgehouden aan de historische afbakening - ondanks het gebrek aan publieke inspraak in dit cruciale proces. Zo wordt op de website van het Agentschap voor Natuur en Bos het standpunt verdedigd dat er hieromtrent geen bezwaar mogelijk zou zijn. Deze visie conflicteert echter met de terechte vaststelling dat publieke inspraak een belangrijke bijdrage levert aan het tot stand komen van het Natura 2000-beleid 10 Waarom een openbaar onderzoek? Publieke inspraak levert een belangrijke bijdrage aan het tot stand komen van het Natura 2000-beleid. Het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (het 'natuurdecreet') voorziet dan ook een openbaar onderzoek in de procedure voor de vaststelling van het Vlaams Natura 2000-programma (artikel 50quater §3). Iedereen (geïnteresseerde burgers, belangenorganisaties, openbare besturen ...) kan tijdens dit openbaar onderzoek opmerkingen en/of bezwaren indienen bij het voorlopig vastgestelde Vlaams Natura 2000-programma. Vanuit die visie is het onhoudbaar om de implementatie van de SBZ's gebieden wel een openbaarheid en publieke inspraak te onderwerpen terwijl men beleidsmatig weigert om de afbakening van deze SBZ's zelf te onderwerpen aan publieke inspraak.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen

voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar betreft een door de indieners voorgehouden gebrekkige afbakening van de speciale beschermingszones. Deze vormt evenwel geen onderdeel van het Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 46

Code bezwaar: 141 / -4 /

Ingediend bezwaar

Het voorontwerp van NATURA 2000-Programma voorziet op diverse plaatsen in de optie om instandhoudingsdoelstellingen te realiseren buiten SBZ's. Zo stelt het voorontwerp NATURA 2000-Programma onder de taakstelling 2050 (2. 1 . Strategische doelstellingen) dat een deel van de instandhoudingsdoelstellingen buiten SBZ's moeten gerealiseerd worden 11 : " De G- IHD is niet gelijk aan de som van de doelen uit de S-IHD-besluiten, maar wel aan de som van de: a) S-IHD voor alle habitat- en vogelrichtlijngebieden; b) instandhouding van de actuele habitats en uitbreiding van bepaalde habitats buiten SBZ-H; c) instandhouding en uitbreiding van de leefgebieden van de Europees te beschermen soorten, zowel binnen als buiten SBZ; d) maatregelen van soortenbeschermingsprogramma's voor Europees te beschermen soorten in functie van de gunstige regionale slaat van instandhouding. Een deel van de instandhoudingsdoelstellingen moet dan ook buiten de SBZ's gerealiseerd worden. Dit houdt concreet in dat er duidelijkheid moet zijn over de zones, de toewijzing van de doelstellingen en de referentiewaarden voor de kwaliteit. Zowel om ecologische als socioeconomische redenen is het belangrijk dat de volledige puzzel wordt gelegd." Anderzijds voorziet het voorontwerp van NATURA 2000-Programma in deel 3 Taakstelling 2020 (3.1. Taakstelling 2020) dat bij de ruimtelijke explicitering van zones die moeten bijdragen tot de gunstige staat van instandhouding er moet worden overgegaan tot afbakening van zones voor de realisatie van Europees te beschermen habitats buiten de SBZ enerzijds en de afbakening van actuele en tot doel gestelde leefgebieden van Europees te beschermen soorten buiten SBZ 12: "OD 1.1 Ruimtelijk expliciteren van de zones die moeten bijdragen tot de gunstige regionale staat van instandhouding Het is de bedoeling om in fases de volledige G-IHD ruimtelijk te lokaliseren. Zo is duidelijk welke bijdrage elk SBZ-gebied moet leveren aan de regionale staat van instandhouding en welke bijdrage nog moet worden geleverd door zones buiten het netwerk. Dit komt neer op de aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden. Deze zones omvatten enerzijds de zones voor de realisatie van Europees te beschermen habitats binnen en buiten de SBZ en anderzijds de afbakening van de actuele en tot doel gestelde leefgebieden van Europees te beschermen soorten binnen en buiten SBZ. De zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden, zijn geen speciale beschermingszones en worden ook niet automatisch als SBZ aangeduid." Het voorontwerp Natura 2000-Programma voorziet in de aanduiding van zones voor de realisatie van IHD en SBZ tegen 1 januari 2019 en een programma inzake managementplannen voor deze zone en het statuut van de IHD buiten SBZ 13: "Actie 1: Tegen eind 2017 wordt een programma opgesteld voor de aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden buiten de speciale beschermingszones en van de opmaak van managementplannen voor deze zones. Volgens de regelgeving dient de Vlaamse Regering nadere regels te bepalen betreffende de procedure voor de aanduiding van deze zones teneinde deze zones voor 1 januari 2019 aan te duiden. Dit programma bevat naast criteria voor een prioriteitenstelling van de opmaak van managementplannen en een tijdsplanning, ook een kader rond het statuut van deze zones." Daarnaast schrijft het voorontwerp NATURA 2000-programma een afbakening van leefgebieden voor als zones waar conform de natuurregelgeving instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden 14. "Een actueel leefgebied buiten SBZ kan een zone zijn waar conform de natuurregelgeving instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden. Tegen medio 2018 worden volgende resultaten verwacht: - beleidsmatig bruikbare leefgebiedkaarten (m.i.v. de relevante potentiële leefgebieden) per Europees te beschermen soort + de vogelsoorten van open, kwalitatieve weilandcomplexen (zowel binnen als buiten SBZ); - een hanteerbare set van ecologische vereisten per Europees te beschermen soort als tool voor het passief beleid" Ook wordt er voorzien in de afbakening van actiegebieden, mogelijk buiten SBZ15: "De vaststelling van actiegebieden is in regel nodig voor de realisatie van de taakstelling inzake de toestand van het natuurlijk milieu voor de speciale beschermingszone of -zones in kwestie. De actiegebieden gelden voor een bepaald milieueffect of een groep van relevante milieueffecten. De actiegebieden dienen om de milieueffecten binnen de betrokken speciale beschermingszone(s) te verbeteren, maar ze kunnen ook liggen buiten die speciale beschermingszone(s). In afwachting van de afbakening van actiegebieden kunnen steeds initiatieven genomen worden om de goedgekeurde prioritaire

inspanningen en de daarmee samenhangende acties uit te voeren. Bij deze beleidsopties m.b.t. aanduiding, afbakening en ruimtelijke allocaties van natuurdoelen en actiegebieden buiten SBZ's zijn 2 belangrijke bezwaren te maken. Het eerste bezwaar raakt aan de verhouding met verhouding tot het beleidsplan ruimte Vlaanderen en het decreet Natuurbehoud. Het tweede bezwaar raakt aan de problematiek van de publieke inspraak " Hierna zal worden onderzocht in welke mate deze beoogde afbakeningen en ruimtelijke allocaties van natuurdoelen buiten SBZ verenigbaar zijn met de beleidsprincipes van het witboek Ruimte Vlaanderen en met de voorschriften inzake publieke inspraak. 1. Quid witboek ruimte Vlaanderen en art. 9 decreet Natuurbehoud ? Het witboek Ruimte Vlaanderen voorziet m.b.t. een samenhangende veerkrachtige (open) ruimte in een aantal ruimtelijke principes. Specifiek m.b.t. de landbouwbodems stelt het witboek ruimte Vlaanderen als ruimtelijk principe voorop dat "kwalitatieve bodems een schaarse en onvervangbare hulpbron uitmaken die voor land- en tuinbouw beschikbaar moeten blijven." Ook voorziet dit ruimtelijke principe dat "het agrarisch gebied moet behouden blijven voor de beroepslandbouw onder meer om veranderingen in de voedselvraag op te vangen " KWALITATIEVE BODEMS EN CULTUURGROND BESCHIKBAAR HOUDEN Vlaanderen beschikt over veel vruchtbare bodems die ook in de toekomst inzetbaar moeten zijn voor voedselproductie. Kwalitatieve bodems zijn een schaarse en onvervangbare hulpbron die voor land- en tuinbouw beschikbaar moet en blijven. Het agrarisch gebied moet behouden blijven voor de beroepslandbouw onder meer om veranderingen in de voedselvraag op te vangen. Het gaat daarbij zowel om grote aaneengesloten akkerbouw-, fruitteelt -en veeteeltgebieden als om kleinere hoogproductieve groenteteeltgebieden. Als uitgangspunten hiervoor geldt de ruimtelijk-functionele samenhang tussen het fysische systeem en de structurerende elementen van de agrarische structuur.". Het afbakenen, aanduiden of ruimtelijk alloceren van bepaalde natuurdoelen of actiegebieden buiten SBZ's in agrarisch gebied - dat behouden moet blijven voor beroepslandbouw - is gelet op het voorgaande uit den boze. Nochtans stelt het voorontwerp Natura 2000-Programma dat de aanduiding, afbakening of allocatie van natuurdoelen buiten SBZ's in principe zonder enig voorbehoud en eender waar kan gebeuren. Dit uitgangspunt getuigt van een zeer maximalistische visie, waarbij alles slechts bekeken wordt vanuit de bril van het natuurbehoud, zonder evenwel rekening te houden met beleidsopties die gekozen zijn in andere beleidsdocumenten en waarbij de impact en verhouding tot andere maatschappelijke (f)actoren en belangen niet mee in rekening gebracht wordt. Deze zeer maximalistische visie conflicteert zelfs met de bepalingen van het decreet Natuurbehoud, en met het verbod om werken of handelingen te verbieden die geschieden in overeenstemming met de plannen van aanleg en de ruimtelijke uitvoeringsplannen (art. 9 Decreet Natuurbehoud). Art. 9 van het Decreet Natuurbehoud stelt als principe zeer duidelijk dat de maatregelen bedoeld in artikel 8, 13, 36ter, §§1, 2 en 5, tweede lid, en hoofdstuk VI, geen beperkingen kunnen opleggen die absoluut werken en/of handelingen verbieden of onmogelijk maken die overeenstemmen met de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen. De in artikel 9 bedoelde uitzonderingen op dit principes zijn steeds beperkt tot maatregelen binnen SBZ (vooropgesteld vb. via een managementplan Natura 2000 17. De uitzonderingen op het principe van art. 9 Decreet Natuurbehoud gelden zodoende niet voor maatregelen of natuurdoelen buiten SBZ's. Art. 9 derde lid, Decreet Natuurbehoud bevestigt dit principe voor wat betreft de landbouwbedrijfsvoering en het teeltplan. Ook de uitzonderingen op dit principe (maatregelen binnen SBZ, VEN, historisch permanent grasland, specifieke agrarische gebieden met bijzondere waarde, duinengebied, soortenbescherming) die beperkend moeten worden geïnterpreteerd, laten geen dergelijke maximalistische en algemene realisatie van natuurdoelen buiten SBZ toe. Er dient in deze context overigens te worden gewezen op het laatste lid van art. 7 Decreet Natuurbehoud, dat eveneens stelt dat hoe dan ook bij de uitvoering van de Habitat- en Vogelrichtlijn er steeds rekening moet worden gehouden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en met de regionale en lokale bijzonderheden. Deze tempering komt niet tot uiting in het voorontwerp Natura 2000- Programma. De maximalistische visie zoals die thans wordt aangehouden in het voorontwerp Natura 2000-Programma dient te worden bijgesteld. Minstens moeten de beleidsdoelstellingen van het Witboek Ruimte Vlaanderen en het principe van art. 9 en art. 7 derde lid, Decreet Natuurbehoud bevestigd en mee opgenomen worden in het voorontwerp Natura 2000 om dit voorontwerp in overeenstemming te brengen met de terzake geldende decretale bepalingen en in andere domeinen genomen beleidsopties. 17 Uit de memorie van toelichting (Pari. St. VI. Pari., Memorie van toelichting, nr. 2424 (2013-2014) nr.1 p. 63) blijkt dat art. 9 slechts tekstueel is aangepast voor zover deze aanpassing voorziet in de vervanging van het natuurrichtplan door een managementsplan zoals bedoeld in

art. 50 octies van het decreet Natuurbchoud (i.e. een managementsplan binnen SBZ). Het bezwaar is gelet op het voorgaande gegrond.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Het Witboek Ruimte heeft geen juridisch bindende geldingskracht en biedt als dusdanig geen dwingend kader voor het Natura 2000-programma. Het Witboek formuleert het behoud van kwalitatieve bodems en cultuurgrond niet als een absolute standstill, maar deze beleidsdoelstelling moet, in voorkomend geval, rekening houden met natuurdoelstellingen, al zeker wanneer die steunen op de instandhoudingsdoelstellingen. De vaststelling van zones voor instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen buiten SBZ hoeft op zich dus niet strijdig te zijn met de beleidsdoelstelling uit het Witboek Ruimte.

Waar het Vlaams Natura 2000-programma ingaat op het aanduiden van zones voor de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen buiten speciale beschermingszones, is dit in de eerste plaats louter het uitvoeren van de opdracht voorzien in artikel 50ter, §3, tweede lid, van het natuurdecreet, waar wordt gesteld dat het Natura 2000-programma tevens een programma moet bevatten van de aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden buiten de speciale beschermingszones en van de opmaak van managementplannen voor deze zones. Volgens diezelfde bepalingen duidt de Vlaamse Regering deze zones aan voor 1 januari 2019 en bepaalt ze nadere regels betreffende de procedure voor de aanduiding van deze zones. Het voorliggende ontwerp van Natura 2000-programma duidt derhalve zelf deze zones niet aan, en evenmin worden hierin de nadere regels tot aanduiding van die zones vastgesteld. Op basis van art. 36ter van het natuurdecreet is voor deze zones geen passende beoordeling van toepassing. Bijgevolg werken deze zones en de daarvoor vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen niet extra door in de vergunningverlening ten aanzien van de bestaande regelgeving voor natuur.

De regeringsbeslissingen van 23 juli 2010, 23 april 2014 en 10 maart 2016 legden respectievelijk de gewestelijke (G-IHD) en specifieke (S-IHD, d.i. per SBZ) instandhoudingsdoelstellingen vast. De S-IHD geven geen volledige invulling aan de G-IHD, wat leidt tot een aanzienlijke taakstelling buiten SBZ. De hiervoor beschreven opdracht in het natuurdecreet moet leiden tot de aanduiding van de zones waar deze zullen gerealiseerd worden. Indien in voorkomend geval gebodsbepalingen zouden opgelegd worden in kader van het natuurbeleid, blijft artikel 9 uiteraard onverminderd van toepassing. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

De aangehaalde elementen vormen wel aandachtspunten bij de uitwerking van O.D. 1.1. en de actie 1 in de praktijk, met name het verduidelijken van de procedure voor de afbakening, waaronder de wijze van inspraak, van het statuut en de impact naar de vergunningverlening of andere instrumenten van het natuurbeleid.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 46

Code bezwaar: 141 / -5 /

Ingediend bezwaar

2. *Quid publieke inspraak ? De hiervoor beoogde afbakening, aanduiding of ruimtelijke allocatie van instandhoudingsdoelen buiten SBZ, dienen overeenkomstig art. 6, 1 en 6, 2. van de EG-richtlijn 2001/42/EG betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en overeenkomstig de art. 7 en 8 van het Verdrag van Aarhus te worden voorafgegaan van een proces van publieke inspraak. De hiervoor beoogde afbakeningen, aanduidingen of ruimtelijke allocaties van natuurdoelen buiten SBZ betreffen immers plannen en programma's die vallen onder het toepassingsgebied van art. 2.a. EG-richtlijn 2001/42/EG. Overeenkomstig deze bepaling wordt er onder plannen of programma's verstaan: plannen en programma's, met inbegrip van die welke door de Gemeenschap worden medegefinancierd, alsook de wijzigingen ervan, die door een instantie op nationaal, regionaal of lokaal niveau worden opgesteld en/of vastgesteld of die door een instantie worden opgesteld om middels een wetgevingsprocedure door het parlement of de regering te worden vastgesteld en die door wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen zijn voorgeschreven. Voormeld afbakeningen vallen zodoende onder het werkingsgebied van voormelde richtlijn. Art. 3, 1°EG-richtlijn 2001/42/EG, stelt dat een milieubeoordeling wordt uitgevoerd overeenkomstig de artikelen 4 tot en met 9, voor de in de leden 2, 3 en 4 bedoelde plannen en programma's die aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben. Art. 3,2°, EG-richtlijn 2001/42/EG voegt hieraan toe dat een milieubeoordeling wordt gemaakt van alle plannen en programma's a) die voorbereid worden met betrekking tot landbouw, bosbouw, visserij, energie, industrie, vervoer, afvalstoffenbeheer, waterbeheer, telecommunicatie, toerisme en ruimtelijke ordening of grondgebruik en die het kader vormen voor de toekenning van toekomstige vergunningen voor de in bijlagen I en II bij Richtlijn 85/337/EEG genoemde projecten, of b) waarvoor, gelet op het mogelijk effect op gebieden, een beoordeling vereist is uit hoofde van de artikelen 6 of 7 van Richtlijn 92/43/EEG. De hiervoor vermelde plannen, die ertoe strekken een ruimtelijke allocatie van instandhoudingsdoelstellingen te reguleren vallen zodoende tevens onder het toepassingsgebied van de EG-richtlijn 2001/42/EG. Ook vallen deze plannen of programma 's ter afbakening, aanduiding of ruimtelijke allocatie van natuurdoelen buiten SBZ onder het toepassingsgebied van het Verdrag van Aarhus, aangezien het plannen en programma's betreffen, betrekking hebbende op het milieu. Het voorafgaandelijk bieden van inzage- consultatie- en bezwaarmogelijkheid omtrent deze aanduidingen en/of afbakeningen, is in het licht van de hiervoor geciteerde regelgeving. Evenwel voorziet noch het decreet Natuurbehoud, noch het thans in voorontwerp zijnde Natura 2000-programma enige ruimte voor dergelijke publieke inspraak, behoudens indien deze afbakening of aanduiding zou gebeuren via de Managementplannen. Het voorontwerp Natura 2000-programma is op dit punt echter niet duidelijk. De mogelijkheid van publieke inspraak moet dan ook expliciet worden voorzien en gehonoreerd voorafgaandelijk aan het afbakenen, aanduiden of ruimtelijk alloceren van natuurdoelstellingen buiten SBZ en dit op straffe van manifeste onwettigheid van de betreffende plannen en programma's buiten SBZ. Dit onderdeel van het bezwaar is gegrond.*

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Waar het Vlaams Natura 2000-programma ingaat op het aanduiden

van zones voor de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen buiten speciale beschermingszones, is dit in de eerste plaats louter het uitvoeren van de opdracht voorzien in artikel 50ter, §3, tweede lid, van het natuurdecreet, waar wordt gesteld dat het Natura 2000-programma tevens een programma moet bevatten in functie van de aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden buiten de speciale beschermingszones en van de opmaak van managementplannen voor deze zones. Volgens diezelfde bepalingen duidt de Vlaamse Regering deze zones aan voor 1 januari 2019 en bepaalt ze nadere regels betreffende de procedure voor de aanduiding van deze zones. Het voorliggende ontwerp van Natura 2000-programma duidt derhalve zelf deze zones niet aan, en evenmin worden hierin de nadere regels tot aanduiding van die zones vastgesteld. Het bezwaar is in die zin voorbarig omdat het zich richt tot de uitvoering in de praktijk van artikel 50ter, §3, tweede lid, natuurdecreet, wat duidelijk niet het voorwerp uitmaakt van voorliggend Natura 2000-programma. Het is aan de Vlaamse Regering, die daartoe krachtens artikel 50ter, §3 de nodige delegatie heeft gekregen, om de procedure te bepalen voor de aanduiding van die zones, met inbegrip van de publieke consultatie zo daar aanleiding toe bestaat. De aangehaalde elementen vormen wel aandachtspunten bij de uitvoering in de praktijk, met name het verduidelijken van de procedure voor de afbakening, waaronder de wijze van inspraak, van het statuut en de impact naar andere instrumenten van het natuurbeleid. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 46

Code bezwaar: 141 / -6 /

Ingediend bezwaar

Een belangrijk decretaal verankerd principe bij het gewijzigde decreet Natuurbehoud (wijzigingsdecreet van 9 mei 2014, gepubliceerd op 7 juli 2014) betreft het principe "sterkste schouders dragen de zwaarste lasten". Het principe van "sterkste schouders, zwaarste lasten", vloeit voort uit de drie pijlers algemene pijlers van het Vlaamse Instandhoudingsbeleid: effectiviteit, efficiëntie en rechtvaardigheid. Uit deze pijlers wordt onder meer het principe sterkste schouders, zwaarste lasten afgeleid: "Het Vlaams Instandhoudingsbeleid vertrekt van de drie algemene pijlers: effectiviteit, efficiëntie en rechtvaardigheid. Met 'effectiviteit' wordt beoogd de doelen daadwerkelijk te realiseren binnen de vooropgestelde timing. Met 'efficiëntie' als uitgangspunt beoogt men de ingezette instrumenten maximaal te laten renderen. Tot slot wordt ook gestreefd naar een 'rechtvaardiger' spreiding van de lasten in ruimte en tijd, die rekening houdt met de context, historiek en proportionaliteit. (...) "Sterkste schouders dragen de zwaarste lasten", impliceert dat de overheid en de terreinbeherende natuurverenigingen prioritair worden aangesproken voor het behalen van de natuurdoelen. Pas daarna wordt naar de private sector gekeken." Volgens Van Hoorick, Schoukens en Cliquet, veronderstelt dit principe dat niet alleen de administratieve overheden binnen hun bevoegdheden de nodige instandhoudingsmaatregelen dienen te nemen ten behoeve van de Europese te beschermen habitats en soorten, maar wordt met het wijzigingsdecreet de focus breder. Ook de personen of rechtspersonen die terreinen hebben verworven op basis van subsidies in uitvoering van het Natuurdecreet komen in het vizier, en moeten een centrale rol spelen bij de realisatie van het instandhoudingsbeleid. Zij dienen een voorhoederol op zich te nemen en dienen op die manier evidente realisaties voor hun rekening te nemen. In de parlementaire voorbereidingen bij het genoemde wijzigingsdecreet wordt de draagwijdte van dit principe nog duidelijker verwoord. Concreet rust er op deze overheden en terreinbeheerders de verplichting om op hun terreinen in eigendom en in beheer, binnen de door de instandhoudingsdoelstellingen en door de managementplannen Natura 2000 bepaalde kaders, de doelen met betrekking tot de Europees te beschermen habitats, hun habitattypische soorten, Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden, optimaal realiseren binnen de biotische en de abiotische randvoorwaarden van het terrein: "In het kader van het principe "sterkste schouders, zwaarste lasten" spelen de overheid, lees diverse overheden, en de terreinbeherende verenigingen of de privé-eigenaars die terreinen hebben verworven met overheidssubsidie (in uitvoering van het decreet natuurbehoud), een belangrijke rol bij de implementatie van deze instandhoudingsdoelstellingen op het terrein. Zij zullen bij de realisatie van het instandhoudingsbeleid een voorhoederol waarnemen ("evidenties"). Concreet houdt dit in dat zij op hun terreinen in eigendom en in beheer, binnen de door de instandhoudingsdoelstellingen en door de managementplannen Natura 2000 bepaalde kaders, de doelen met betrekking tot de Europees te beschermen habitats, hun habitattypische soorten, Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden, optimaal realiseren binnen de biotische en de abiotische randvoorwaarden van het terrein." Het dient gezegd dat het betreffende decreetale principe, ondanks zijn prominente rol in het gewijzigde Natuurdecreet, amper ter sprake komt in het ontwerp Natura 2000-Programma en een zeer zwakke doorwerking kent in het voorliggende ontwerp Natura 2000-Programma. In het ontwerp Natura 2000-Programma - meer bepaald in de bijlagen - wordt het betreffende principe als volgt verwoord: "Met 'sterkste schouders' wordt bedoeld de overheden en de erkende terreinbeherende (natuur)verenigingen. Om de druk bij de andere ruimtegebruikers minimaal te houden, heeft de Vlaamse regering afgesproken dat de zwaarste lasten door deze sterke schouders gedragen zullen worden. Concreet wordt geïnventariseerd in welke mate de overheden en de terreinbeherende verenigingen de benodigde inrichtings- en beheersmaatregelen kunnen realiseren die ze momenteel in eigendom heeft of beheer." Waar de decreetgever in de parlementaire voorbereidingen het nog had over een verplichting voor de overheden en de terreinbeherende verenigingen die terreinen hebben verworven met overheidssubsidie om op hun terreinen in eigendom en in beheer, binnen de door de instandhoudingsdoelstellingen en de door de managementplannen Natura 2000 bepaalde kaders optimaal de doelen met betrekking tot de Europees te beschermen habitats, hun habitattypische soorten, Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden te realiseren, is dit principe in het voorontwerp herleid geworden tot een voornemen om tot inventarisatie van de benodigde inrichtings- en beheersmaatregelen over te gaan. Op een andere plaats wordt dit principe dan weer vertaald als een taakstelling ter realisatie van meer

samenwerking met de verschillende actoren met het oog op het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen en naar gebiedsgericht overleg (in de Gewestelijke Overleginstantie en de overlegplatforms) met het oog op een gezamenlijke en geïntegreerde inzet²³ : "OD 2.3 Realiseren van meer samenwerking met de verschillende actoren met het oog op het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen Een belangrijk principe bij de implementatie is dat "de sterkste schouders de zwaarste lasten" dragen. Dat betekent concreet dat de overheden (met inbegrip van de lokale overheden) en de erkende terreinbeherende verenigingen de benodigde maatregelen maximaal zelf realiseren. Binnen deze planperiode wordt bovendien het Vlaams (Gewestelijk overleginstantie) en gebiedsgericht overleg (overlegplatforms) over Natura 2000 voortgezet en geoptimaliseerd. Daarnaast wordt ingezet op het formaliseren van de samenwerking met alle partners in het overleg, ook via informele werkgroepen, en het samen zoeken naar gezamenlijke en geïntegreerde inzet van instrumenten. Daartoe worden ook acties ondernomen om de kennis en capaciteit van alle actoren verder te verhogen. " Deze omzetting van het principe 'sterkste schouders, zwaarste lasten' is enigszins vreemd, en wijkt sterk af van hetgeen de decreetgever voor ogen had, aangezien in de betreffende overlegorganismen ook andere actoren dan de overheden en terreinbeheerders die terreinen hebben verworven met overheidssubsidie zetelen, en er klaarblijkelijk van ook van deze actoren (niet overheden en niet terreinbeheerders die terreinen hebben verworven met overheidssubsidie) verwacht wordt dat zij zich (in dus niet in eerste instantie de overheden en terreinbeheerders) onder de vlag van het principe van de 'sterkste schouders' gezamenlijk inzetten om de benodigde instandhoudingsmaatregelen te realiseren. Deze invulling staats haaks op hetgeen de decreetgever heeft beoogd met het principe 'sterkste schouders, zwaarste lasten', en neigt alleszins naar een uitholling van de verantwoordelijkheden van overheden en terreinbeheerders die terreinen hebben verworven met overheidssubsidie. Verder heeft het voorontwerp Natura 2000-Programma het over het belang van opvolging van de realisatie van de strategische doelen. In dit kader zou - het principe van sterkste schouders, zwaarste lasten - verwacht worden dat hierbij in eerste instantie gefocust wordt op de realisatie van strategische doelen door de overheden en terreinbeheerders die terreinen hebben verworven met overheidssubsidie, maar deze actoren worden zelfs niet vermeld in de betreffende passage. Er is uit de geciteerde passage geenszins op te maken wie het voorwerp van opvolging zal moeten uitmaken ondanks het feit dat het belang van een goede opvolging onderstreept wordt: "Randvoorwaarde inzake opvolging Een belangrijke randvoorwaarde voor de realisatie van deze 3 strategische doelen is de opvolging. Deze zal een beeld te scheppen van de feitelijke voortgang op het terrein en van de doelmatigheid van het Natura 2000 beleid. Het sluitstuk van het Natura 2000-programma is dan ook een performante monitoring van draagvlak, afspraken, uitvoering, resultaten en de doelmatigheid van de inspanningen. Deze is belangrijk om de vinger aan de pols te houden, om vertrouwen tussen de verschillende partijen op te bouwen en voortdurend te kunnen verbeteren. Het gericht opvolgen van informatie moet dan ook voeding geven aan de huidige en volgende cycli waarbij focus en timing van het Vlaams Natura 2000- programma kan geactualiseerd worden en waarbij tussendoelen en taakstelling voor de volgende cyclus bepaald worden. " In het kader van het bindend gedeelte (regelnummer 778-790) van de taakstelling 2020 komt het luik opvolging (van de bindende prioritaire inspanningen door de overheden en terreinbeheerders die terreinen hebben verworven met overheidssubsidie) evenmin aanbod. Een gelijkaardige opmerking kan worden gemaakt m.b.t. de passage m.b.t. het instrument van de inspanningsmatrix. Er wordt duiding gegeven wat er in deze matrix wordt opgenomen, maar tot wie het beleid zich richt met deze inspanningsmatrix wordt nergens verduidelijkt, laat staat dat aldaar zou worden aangegeven dat deze inspanningsmatrices- in lijn van het principe sterkste schouders, zwaarste lasten - zouden gericht zij aan de overheden en terreinbeheerders die terreinen hebben verworven met overheidssubsidie²⁵: "Op gebiedsniveau worden daartoe bindende acties opgenomen in de inspanningsmatrix die noodzakelijk zijn voor de realisatie van het bindend gedeelte van het Vlaams Natura 2000programma. Een managementplan Natura 2000 beschrijft voor elke Speciale Beschermingszone de realisatie van de doelen en prioritaire inspanningen zoals vastgelegd in het betrokken S-IHD-besluit. Daarbij wordt het bindend en richtinggevend gedeelte van de taakstelling 2020 en van de taakstelling 2050 van het Vlaams Natura 2000-Programma vertaald op maat van elke Speciale Beschermingszone. Het Natura 2000-Programma is zodoende sturend bij de opmaak van de managementplannen De managementplannen Natura 2000 bevatten daartoe onder meer de inspanningsmatrix, de openstaande saldi en de richtkaart: - De inspanningsmatrix bevat de acties die invulling geven aan de prioritaire inspanningen. In de inspanningsmatrix wordt voor elke actie de status

aangegeven met de categorieën 'op te starten', 'in onderzoek', 'plan in opmaak', 'plan beschikbaar', 'in uitvoering' en 'uitgevoerd'; - De openstaande saldi resulteren uit het verschil tussen de oppervlaktedoelen en de doelen onder passend beheer; -De richtkaart bevat (onder meer) de locatie van de actuele habitats, de doelen onder passend beheer en de zoekzones. Deze elementen vormen samen de basis voor de planning van de gefaseerde realisatie van de doelen. Daarnaast bevatten de managementplannen Natura 2000 ook een aanzet tot raming van de budgettaire impact. In de managementplannen Natura 2000 en daarnaast minstens jaarlijks worden de inspanningsmatrix (met status voor elke actie) en de openstaande saldi geactualiseerd als rapportage in functie van de voortgangsbewaking. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de bindende prioritaire inspanningen en de habitats 2020 en de overige acties en habitats. De overlegplatforms in elke Speciale Beschermingszone bereiden met deze elementen een update van het managementplan Natura 2000 voor. In volgende paragrafen wordt dit concreter uitgewerkt voor het bindend en richtinggevend gedeelte van de taakstelling 2020." Het principe "sterkste schouders, zwaarste lasten" wordt gelet op het voorgaande sterk afgezwakt, uitgehold en geminimaliseerd. In het decreet was dit principe niettemin vooropgesteld als een leidend principe op grond waarvan er van de sterkste actoren, efficiënte en resultaatgerichte beheer mocht worden verwacht. Het ontwerp dient in overeenstemming te worden gebracht met de doelstellingen van de decreetgever. Het bezwaar is gegrond.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Dit bezwaar heeft betrekking op de weergave van het principe 'sterkste schouders, zwaarste lasten' in het voorontwerp. In tegenstelling tot wat de indieners van het bezwaar voorhouden, moeten de geciteerde bepalingen niet in tegenspraak worden gelezen met dit principe. Zo is de verwijzing naar OD 2.3, als zijnde 'sterk afwijkend' van het principe 'sterkste schouders, zwaarste lasten', niet in overeenstemming met de bewoordingen van de betrokken OD: het feit dat er binnen de in het instandhoudingsbeleid voorziene overleg instanties (GOI en overlegplatforms) verder overleg wordt gevoerd, hoeft op generlei wijze te verhinderen dat het de sterkste schouders zijn die de zwaarste lasten dragen. Dat dit laatste het geval is en dat dit principe wordt nageleefd bij de uitvoering van het instandhoudingsbeleid in de praktijk, betekent hoegenaamd niet dat andere partijen dan die 'sterkste schouders' niet bij het proces betrokken kunnen worden, en dat zij ook bepaalde lasten kunnen dragen (weliswaar minder zwaar dan de lasten voor de sterkste schouders). De bewoordingen van het principe van de 'sterkste schouders' zoals ingeschreven in de teksten waarnaar de indieners van het bezwaar verwijzen, sluit dat laatste in geen geval uit. Behouders het gegeven dat de bewoordingen in het Natura 2000-programma terzake sterk zouden afwijken van het principe (quod non, zoals hiervoor bepaald) wordt door de indieners niet concreet aangeduid op welke wijze dit principe niet langer aan de orde zou kunnen zijn of onderuit gehaald zou zijn op basis van de bewoordingen van het programma. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 46

Code bezwaar: 141 / -7 /

Ingediend bezwaar

Het voorontwerp Natura 2000-Programma bevat een toelichting m.b.t. de programmatische aanpak stikstof: " De programmatische aanpak stikstof heeft als doel een beleid te ontwikkelen om de stikstofdepositie op de SBZ's terug te dringen, waarbij (nieuwe) economische ontwikkelingen mogelijk blijven en het niveau van de stikstofdepositie op SBZ toch stelselmatig daalt. Op die wijze wenst Vlaanderen het realiseren van de Europese natuurdoelstellingen in evenwicht te brengen met een economische realiteit. Per speciale beschermingszone werd een inschatting gemaakt van het effect van de bronnen die bijdragen tot de stikstofdeposities en het verschil tot de Kritische Depositiewaarde (KDW). Daaruit blijkt dat de afstand tot de KDW erg divers en meestal ook zeer groot is. Ook de bijdrage van de sectoren verschilt sterk van SBZ tot SBZ. Het is niet mogelijk de KDW te bereiken door een beleid te voeren gericht op de impact veroorzaakt door één sector. Dus zet het beleid in op een versnelde en duurzame reductie van stikstofemissies zonder de KDW als een op zich staand doel voorop te stellen. De programmatische aanpak zal worden afgestemd op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en belooft diverse programmaperiodes. De eerste programmaperiode loopt tot en met 2031 en is verdeeld in twee planperiodes met name: 2020 - 2025 en 2026 - 2031." Waar het voorontwerp Natura 2000 zich in casu richt op een reductie van stikstofdeposities in SBZ door alle sectoren (landbouw, industrie, verkeer, huishoudens, ...) en er in het voorontwerp Natura 2000-programma erkend wordt dat het voeren van een beleid gericht op de impact van één sector niet zal volstaan om de KDW te bereiken, blijkt in de praktijk de PAS zich voornamelijk te beperken tot maatregel en t.o. v. de veehouderij. Nochtans gaan ook de toepasselijke decretale bepalingen uit van het opzetten van programmatische aanpakken tegen één of meerdere milieudrukken en niet tegen specifieke sector. Ondanks de bewoordingen in het beleidsplan is de PAS dus voornamelijk tegen 1 enkele sector gericht. Bezwaarindieners betreuren deze selectieve benadering, die nochtans haaks staat op de relevante decretale bepalingen en op het gestelde in het voorontwerp Natura 2000-Programma. Het bezwaar is gegrond.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar gaat in op de PAS. Volgens art. 50ter, §4 van het natuurdecreet wordt een programmatische aanpak vastgesteld ter uitvoering van het Vlaams Natura 2000-programma maar het maakt er geen deel van uit, zoals ook blijkt uit voorgaande beschrijving van de inhoud van het Vlaams Natura 2000-programma. Het bezwaar wordt beschouwd als een vraag om verduidelijking. Bij de beslissing van de Vlaamse Regering van 30 november 2016, werd voor de verschillende sectoren in kaart gebracht wat de impact is van en wat de effecten zijn voor die sector naar 2030 toe. Voor elk van de sectoren werd het effect van het beliste beleid naar 2030 vastgelegd als een taakstelling. Daarnaast spelen, op het vlak van de individuele vergunningverlening, de significantiekaders voor NOx en NH3, die van toepassing zijn voor de pollutant en geen onderscheid maken tussen de aard van de bron (sector) van waaruit de emissies afkomstig is. Specifiek voor de landbouwsector is het wel zo dat landbouwbedrijven, omwille van hun stikstofemissies en hun ligging ten opzichte van de SBZ's, vaak de meeste impact ondervinden door de verplichtingen in de programmatische aanpak. Om daaraan tegemoet te komen, werd voor de getroffen bedrijven een flankerend

beleid ingesteld. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 46

Code bezwaar: 141 / -9 /

Ingediend bezwaar

In het voorontwerp wordt er m.b.t. het bindend gedeelte van de taakstelling 2020 gesteld dat er in beginsel in de verplichte fase geen dwingende maatregelen zullen worden genomen : "Het bindend gedeelte van de taakstelling 2020 omvat: • de stand still voor alle Europees te beschermen habitats en soorten, conform de natuurregelgeving • 16 van de 47 Europees te beschermen habitattypes verkeren in een gunstige staat of zijn verbeterd ten opzichte van 2007 (zie bijlage 5). Het overige deel van de taakstelling is richtinggevend. De maatregelen nodig om dit deel van de taakstelling te realiseren, kunnen reeds in deze planperiode opgestart worden of verder lopen (indien reeds in planning of uitvoering), maar deze hoeven niet uitgevoerd te zijn tegen 2020. Dus betekent dat er wel maatregelen mogen genomen worden voor de realisatie van het richtinggevend deel van de taakstelling. Concreet betekent dit dat a) er in de verplichte fase geen dwingende maatregelen zullen genomen worden om het richtinggevend deel van de taakstelling te realiseren; b) Conform de regelgeving op terreinen van overheden en erkende terreinbeherende verenigingen ook maatregelen moeten genomen worden voor de realisatie van het richtinggevend deel van de taakstelling." Anderzijds is er in actie 13 vooropgesteld dat er bij het opstarten en het uitvoeren van prioritaire inspanningen in functie van de taakstelling 2020 kan overgegaan worden tot onderzoek naar het inzetten van de instrumenten die voortvloeien uit de verplichte fase van de managementsplannen "De prioritaire inspanningen die bij de goedkeuring van de specifieke instandhoudingsdoelstellingen (.S-IHD) zijn aangemerkt als belangrijk voor stoppen/voorkomen achteruitgang of verbetering instandhouding tegen 2020/2050, worden in het Managementplan 1.1 na de gebiedsgerichte prioriteitenstelling op basis van de methodiek zoals beschreven in actie 9, geconcretiseerd tot acties. Volgens de methodiek om de uitvoering van de Managementplannen te focussen op de bindende taakstelling 2020 (zie actie 9) zal een gebiedsgerichte prioriteitenstelling van de prioritaire inspanningen rekening houdende met de bindende prioritaire inspanningen opgesomd in bijlage 6, gebeuren die lokaal afgetoetst wordt. De eventuele inzet van de instrumenten en die voortvloeien uit de verplichtende fase van de managementplannen (bv. onteigeningsplan) wordt samen met de actoren op gebiedsniveau onderzocht. Op Vlaams niveau wordt de stand van zaken van de uitvoering van de bindende prioritaire inspanningen opgevolgd. Indien de uitvoering van de acties niet verloopt conform de taakstelling, kan Vlaanderen ingrijpen. Samen met de doelgroepen wordt voor deze situatie een kader voor uitgewerkt tegen begin 2017. " Bezwaarindieners wensen in deze context de aandacht te vestigen op overweging B.13 en 8.1 5.1. van het arrest nr. 57/2016 van het Grondwettelijk Hof in herinnering te brengen. In dat kader overwoog het grondwettelijk Hof dat elke in menging in het eigendomsrecht een billijk evenwicht moet vertonen tussen de vereisten van het algemeen belang en die van de bescherming van het recht op het ongestoord genot van de eigendom. Er moet een redelijk verband van evenredigheid bestaan tussen de aangewende middelen en het nagestreefde doel. Met verwijzing naar de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, oordeelde het Grondwettelijk Hof dat het op zich gewettigd doel in zake de bescherming van het natuurlijk of cultureel erfgoed, hoe belangrijk het ook is, de Staat niet vrij stelt van zijn verplichting om de betrokkenen te vergoeden wanneer de aantasting van hun eigendomsrecht overdreven is • In overweging 8.1 5.1. vult het Grondwettelijk Hof verder aan dat krachtens het beginsel van de gelijkheid van de burgers voor de openbare lasten de overheid niet zonder vergoeding lasten kan opleggen die groter zijn dan die welke een persoon in het algemeen belang moet dragen. Uit dat beginsel vloeit voort dat de onevenredig nadelige - dit zijn de buiten het normale maatschappelijke risico of het normale bedrijfsrisico's vallende en op een beperkte groep van burgers of instellingen drukkende - gevolgen van een op zichzelf rechtmatige overheidsdaad, zoals het opleggen van een erfdienstbaarheid van openbaar nut, niet ten laste van de getroffen behoren te komen, maar geleidelijk over de gemeenschap dienen te worden verdeeld. De rechter beschikt op dit punt over een toetsingsbevoegdheid. Er mag in casu evenwel van de overheid (als voorzichtig en zorgvuldig handelend bestuur) worden verwacht dat deze overheid reeds bij het uitstippelen van haar beleid en met name bij het uitstippelen van het instrumentarium dat kan worden ingezet in het kader van de verplichte fase van de managementsplannen aandacht besteed aan bovenvermelde principes. Meer bepaald mag er van de overheid worden verwacht dat zij in het kader van het door haar te voeren beleid zelf reeds nagaat in het kader van het onderzoek naar mogelijke toepasselijke instrumenten in de verplichte fase

of de met de concrete instrumenten beoogde inmenging in het eigendomsrecht een billijk evenwicht vertoont tussen de vereisten van het algemeen belang en die van de bescherming van het recht op het ongestoord genot van de eigendom en of er een redelijk verband van evenredigheid bestaan tussen de aangewende middelen en het nagestreefde doel. Tevens zal er in dat kader moeten onderzocht worden of de lasten die in het kader van het verplichtend onderdeel van de managementsplannen worden opgelegd niet groter zijn dan die welke een persoon in het algemeen belang moet dragen. Van een normaal en zorgvuldig handelend bestuur mag immers worden verwacht dat deze de betreffende principes mee in overweging neemt bij het onderzoek naar de instrumenten en dat deze niet louter instrumenten poneert om de toetsing aan voormelde principes door te schuiven naar de justitiële rechter in geval van een beroep door een de maatregelen geviseerde rechtsonderhorige. Er mag een proactieve toetsing worden verwacht van het bestuur m.b.t. de instrumenten opgenomen in de verplichte fase van de managementsplannen aan de hiervoor vermelde principes. Dergelijke toetsing (proportionaliteit en gelijkheid van de burgers voor openbare lasten) ontbreekt evenwel volledig in het voorontwerp van het Natura 2000-Programma. Het bezwaar is dan ook gegrond.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Dit bezwaar verwijst naar het arrest van het grondwettelijk Hof met kenmerk 57/2016, waarmee het Hof een aantal bepalingen van het natuurdecreet vernietigt in de mate dat bij de opmaak van het Vlaams Natura 2000-programma, een programmatische aanpak inzake milieudrukken, een managementplan Natura 2000 of een managementplan voor gebieden buiten de speciale beschermingszones niet voorzien in de inspraak voor het publiek. De randnummers van het arrest waarnaar wordt verwezen moeten worden genuanceerd ten opzichte van de lezing ervan door de indieners. Het Hof gaat niet in op de stelling dat de bepalingen inzake het instandhoudingsbeleid een schending van het eigendomsrecht zouden inhouden. Het Hof stelt dat het enkele feit dat de overheid in het algemeen belang beperkingen oplegt aan het eigendomsrecht, niet tot gevolg heeft dat de overheid per definitie tot schadeloosstelling is gehouden of dat een burger hier automatisch een recht op schadevergoeding kan uit putten. Het Hof wijst op de mogelijkheden tot vergoeding die wel degelijk voorzien worden in de regelgeving. Het is desnoods aan een rechter om in een specifiek geval waarbij dwingende acties worden opgelegd uit te maken of een vergoeding onterecht niet zou zijn toegekend doordat een betrokken burger onevenredig veel last zou ondervinden van de instandhoudingsmaatregel. Het voorliggend ontwerp van Natura 2000-programma geeft louter aan dat bepaalde instrumenten kunnen ingezet worden, maar legt zelf als dusdanig niet het al dan niet inzetten van die instrumenten op. De vraag of het beginsel van de gelijkheid van de burgers voor de openbare lasten met zich meebrengt dat bij het inzetten van dwingende acties een vergoeding moet worden toegekend, is dan ook niet aan de orde bij het voorliggende Natura 2000-programma, maar zal pas aan de orde zijn wanneer deze acties daadwerkelijk op het terrein worden ingezet, wat het voorwerp uitmaakt van de managementsplannen (zie artikel 50octies, §5 Natuurdecreet).

Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 46

Code bezwaar: 141 / -8 /

Ingediend bezwaar

In het voorontwerp wordt er m.b.t. het bindend gedeelte van de taakstelling 2020 gesteld dat er in beginsel in de verplichte fase geen dwingende maatregelen zullen worden genomen : "Het bindend gedeelte van de taakstelling 2020 omvat: • de stand still voor alle Europees te beschermen habitats en soorten, conform de natuurregelgeving • 16 van de 47 Europees te beschermen habitattypes verkeren in een gunstige staat of zijn verbeterd ten opzichte van 2007 (zie bijlage 5). Het overige deel van de taakstelling is richtinggevend. De maatregelen nodig om dit deel van de taakstelling te realiseren, kunnen reeds in deze planperiode opgestart worden of verder lopen (indien reeds in planning of uitvoering), maar deze hoeven niet uitgevoerd te zijn tegen 2020. Dus betekent dat er wel maatregelen mogen genomen worden voor de realisatie van het richtinggevend deel van de taakstelling. Concreet betekent dit dat a) er in de verplichte fase geen dwingende maatregelen zullen genomen worden om het richtinggevend deel van de taakstelling te realiseren; b) Conform de regelgeving op terreinen van overheden en erkende terreinbeherende verenigingen ook maatregelen moeten genomen worden voor de realisatie van het richtinggevend deel van de taakstelling." Anderzijds is er in actie 13 vooropgesteld dat er bij het opstarten en het uitvoeren van prioritaire inspanningen in functie van de taakstelling 2020 kan overgegaan worden tot onderzoek naar het inzetten van de instrumenten die voortvloeien uit de verplichte fase van de managementsplannen "De prioritaire inspanningen die bij de goedkeuring van de specifieke instandhoudingsdoelstellingen (.S-IHD) zijn aangemerkt als belangrijk voor stoppen/voorkomen achteruitgang of verbetering instandhouding tegen 2020/2050, worden in het Managementplan 1.1 na de gebiedsgerichte prioriteitenstelling op basis van de methodiek zoals beschreven in actie 9, geconcretiseerd tot acties. Volgens de methodiek om de uitvoering van de Managementplannen te focussen op de bindende taakstelling 2020 (zie actie 9) zal een gebiedsgerichte prioriteitenstelling van de prioritaire inspanningen rekening houdende met de bindende prioritaire inspanningen opgesomd in bijlage 6, gebeuren die lokaal afgetoetst wordt. De eventuele inzet van de instrumenten en die voortvloeien uit de verplichtende fase van de managementplannen (bv. onteigeningsplan) wordt samen met de actoren op gebiedsniveau onderzocht. Op Vlaams niveau wordt de stand van zaken van de uitvoering van de bindende prioritaire inspanningen opgevolgd. Indien de uitvoering van de acties niet verloopt conform de taakstelling, kan Vlaanderen ingrijpen. Samen met de doelgroepen wordt voor deze situatie een kader voor uitgewerkt tegen begin 2017. " Bezwaarindieners wensen in deze context de aandacht te vestigen op overweging B.13 en 8.1 5.1. van het arrest nr. 57/2016 van het Grondwettelijk Hof in herinnering te brengen. In dat kader overwoog het grondwettelijk Hof dat elke inmenging in het eigendomsrecht een billijk evenwicht moet vertonen tussen de vereisten van het algemeen belang en die van de bescherming van het recht op het ongestoord genot van de eigendom. Er moet een redelijk verband van evenredigheid bestaan tussen de aangewende middelen en het nagestreefde doel. Met verwijzing naar de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, oordeelde het Grondwettelijk Hof dat het op zich gewettigd doel in zake de bescherming van het natuurlijk of cultureel erfgoed, hoe belangrijk het ook is, de Staat niet vrij stelt van zijn verplichting om de betrokkenen te vergoeden wanneer de aantasting van hun eigendomsrecht overdreven is • In overweging 8.1 5.1. vult het Grondwettelijk Hof verder aan dat krachtens het beginsel van de gelijkheid van de burgers voor de openbare lasten de overheid niet zonder vergoeding lasten kan opleggen die groter zijn dan die welke een persoon in het algemeen belang moet dragen. Uit dat beginsel vloeit voort dat de onevenredig nadelige - dit zijn de buiten het normale maatschappelijke risico of het normale bedrijfsrisico's vallende en op een beperkte groep van burgers of instellingen drukkende - gevolgen van een op zichzelf rechtmatige overheidsdaad, zoals het opleggen van een erfdienstbaarheid van openbaar nut, niet ten laste van de getroffen behoren te komen, maar geleidelijk over de gemeenschap dienen te worden verdeeld. De rechter beschikt op dit punt over een toetsingsbevoegdheid. Er mag in casu evenwel van de overheid (als voorzichtig en zorgvuldig handeld bestuur) worden verwacht dat deze overheid reeds bij het uitstippelen van haar beleid en met name bij het uitstippelen van het instrumentarium dat kan worden ingezet in het kader van de verplichte fase van de managementsplannen aandacht besteed aan bovenvermelde principes. Meer bepaald mag er van de overheid worden verwacht dat zij in het kader van het door haar te voeren beleid zelf reeds nagaat in het kader van het onderzoek naar mogelijke toepasselijke instrumenten in de verplichte fase

of de met de concrete instrumenten beoogde inmenging in het eigendomsrecht een billijk evenwicht vertoont tussen de vereisten van het algemeen belang en die van de bescherming van het recht op het ongestoord genot van de eigendom en of er een redelijk verband van evenredigheid bestaan tussen de aangewende middelen en het nagestreefde doel. Tevens zal er in dat kader moeten onderzocht worden of de lasten die in het kader van het verplichtend onderdeel van de managementsplannen worden opgelegd niet groter zijn dan die welke een persoon in het algemeen belang moet dragen. Van een normaal en zorgvuldig handelend bestuur mag immers worden verwacht dat deze de betreffende principes mee in overweging neemt bij het onderzoek naar de instrumenten van de en dat deze niet louter instrumenten poneert om de toetsing aan voormelde principes door te schuiven naar de justitiële rechter in geval van een beroep door een de maatregelen geviseerde rechtsonderhorige. Er mag een proactieve toetsing worden verwacht van het bestuur m.b.t. de instrumenten opgenomen in de verplichte fase van de managementsplannen aan de hiervoor vermelde principes. Dergelijke toetsing (proportionaliteit en gelijkheid van de burgers voor openbare lasten) ontbreekt evenwel volledig in het voorontwerp van het Natura 2000-Programma. Het bezwaar is dan ook gegrond.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar verwijst naar het arrest van het grondwettelijk Hof met kenmerk 54/2016, waarmee het Hof de bepalingen inzake het instandhoudingsbeleid in het natuurdecreet grotendeels vernietigde. De randnummers van het arrest waarnaar wordt verwezen moeten worden genuanceerd ten opzichte van de lezing ervan door de indieners. Het Hof gaat niet in op de stelling dat de bepalingen inzake het instandhoudingsbeleid een schending van het eigendomsrecht zouden inhouden. Het Hof stelt dat het enkele feit dat de overheid in het algemeen belang beperkingen oplegt aan het eigendomsrecht, niet tot gevolg heeft dat de overheid per definitie tot schadeloosstelling is gehouden of dat een burger hier automatisch een recht op schadevergoeding kan uit putten. Het Hof wijst op de mogelijkheden tot vergoeding die wel degelijk voorzien worden in de regelgeving. Het is desnoods aan de rechter om in een specifiek geval waarbij dwingende acties worden opgelegd uit te maken of een vergoeding onterecht niet zou zijn toegekend doordat een betrokken burger onevenredig veel last zou ondervinden van de instandhoudingsmaatregel. Het voorliggend ontwerp van Natura 2000-programma geeft louter aan dat bepaalde instrumenten kunnen ingezet worden, maar legt zelf als dusdanig niet het al dan niet inzetten van die instrumenten op. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 46

Code bezwaar: 141 / -10 /

Ingediend bezwaar

Het voorontwerp Natura 2000 voorziet in de opmaak van een plan van aanpak met betrekking tot het maatregelenpakket voor soorten en soortendoelen: Een plan van aanpak m.b.t. het opstellen van het kader wordt uitgewerkt tegen medio 2017 en omschrijft de relatie tussen de beoogde resultaten van het pakket van maatregelen voor soorten en de soortendoelen i.k.v. Europese Biodiversiteitsstrategie (50% van de soortenbeoordelingen moeten in EU een verbeterde staat hebben). Dit pakket omvat a) de PACT 2020 doelstelling (zie OD. 2.2. -het onder correct beheer brengen van 70% van de totale doeloppervlakte voor de soorten), b) de reeks soortenbescherming programma 's en c) de doelstellingen voor de soorten zowel deze waarvoor een extra oppervlakte leefgebied nodig is (zie OD 2.2) - (33 %) van de extra oppervlakte leefgebied wordt tegen 2020 gerealiseerd door inrichting en beheer) als voor de stand-still van de leefgebieden van de soorten (zie 2.2.) Er wordt, rekening houdende met de afbakening van de leefgebieden in uitvoering van actie 2, een stappenplan uitgewerkt in verband met de screening van de bestaande beheerplannen in functie van het behouden en het bereiken van de gunstige staat van instandhouding zowel regionaal als gebiedsgericht. Tevens wordt er als taakstelling vooropgesteld dat waar nodig er extra oppervlakte aan leefgebied voor soorten dient te worden ingericht en beheerd 30: Voor alle habitattypes en richtlijnsoorten samen zijn in 2020 70% van de inspanningen operationeel, zodat alle habitats en soorten in een gunstige staat van instandhouding kunnen worden gebracht. Voor soorten is dit doel verder vertaald: voor de soorten waarvoor een extra oppervlakte leefgebied nodig is, is 1/3 (33 %) van de extra oppervlakte leefgebied gerealiseerd door inrichting en beheer. In dit kader dient eveneens gewezen te worden op de noodzaak om tijdig te voorzien in publieke inspraak bij het opmaken van de betreffende plannen en bij de inrichting en beheer van leefgebied. Ten overvloede kan er in die context opnieuw gewezen worden naar de toepasselijke bepalingen uit het verdrag van Aarhus en uit de richtlijn EG-richtlijn 2001/42/EG . (Zie bezwaar IV.3). Opnieuw dienst vastgesteld dat ook elke vorm van publieke inspraak bij deze plannen ontbreekt. Ook op dit punt moet het voorontwerp Natura 2000-Programma aangepast worden. Het bezwaar is gegrond

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Waar het Vlaams Natura 2000-programma ingaat op het aanduiden van zones voor de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen buiten speciale beschermingszones, is dit in de eerste plaats louter het uitvoeren van de opdracht voorzien in artikel 50ter, §3, tweede lid, van het natuurdecreet, waar wordt gesteld dat het Natura 2000-programma tevens een programma moet bevatten van de aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden buiten de speciale beschermingszones en van de opmaak van managementplannen voor deze zones. Volgens diezelfde bepalingen duidt de Vlaamse Regering deze zones aan voor 1 januari 2019 en bepaalt ze nadere regels betreffende de procedure voor de aanduiding van deze zones. Het voorliggende ontwerp van Natura 2000-programma duidt derhalve zelf deze zones niet aan, en evenmin worden hierin de nadere regels tot aanduiding van die zones vastgesteld. Het bezwaar is in die zin voorbarig omdat het zich richt tot de uitvoering in de praktijk van artikel 50ter, §3, tweede lid, natuurdecreet, wat duidelijk niet het

voorwerp uitmaakt van voorliggend Natura 2000-programma. De aangehaalde elementen vormen wel aandachtspunten bij de uitvoering in de praktijk, met name het verduidelijken van de procedure voor de afbakening, waaronder de wijze van inspraak, van het statuut en de impact naar andere instrumenten van het natuurbeleid. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 49

Code bezwaar: 144 / -2 /

Ingediend bezwaar

2. *Beleidscyclus (lijn 395-440.) De voorbije jaren is hard gewerkt aan het vastleggen van de Europese natuurdoelen voor Vlaanderen. Daarnaast werd eveneens een nieuw kader uitgewerkt voor de realisatie van deze doelen. Dit nieuwe kader omvat een aantal nieuwe instrumenten zoals het natuurbeheerplan, de investeringssubsidies natuur, de soortbeschermingsprogramma's, voorliggend Natura2000-programma en de managementplannen Natura 2000. Essentieel voor het halen van de Europese natuurdoelen tegen 2020 en 2050 is evenwel de concrete realisatie op terrein. De Stad Gent hoopt dat na het vaststellen van dit eerste Vlaams Natura 2000- programma effectief werk zal worden gemaakt van concrete realisaties op grote schaal. Op dit moment stelt zij echter vast dat het meest concrete instrument voor de implementatie van deze doelen, het nieuwe natuurbeheerplan (dat de oude beheerplannen moet vervangen), nog steeds geen juridische basis heeft. Gelet op het feit dat we slechts 3 jaar verwijderd zijn van het jaar 2020, vraagt de Stad Gent om een snelle goedkeuring van de betreffende uitvoeringsbesluiten door de Vlaamse regering. Daarnaast hoopt zij dat de Vlaamse Overheid voldoende mensen en middelen zal inzetten om de realisatie van de natuurdoelen op terrein verder vorm te geven.*

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt naar de stand van zaken in verband met de uitvoeringsbesluiten in verband met het natuurbeheer en uit een bekommernis over het budget. Deze zijn voor de tweede maal principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 12 mei 2017. Bijlage 4 bij het voorontwerp bevat een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. De uitvoering van het Vlaams Natura 2000-programma gebeurt evenwel binnen de beschikbare budgetten. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 49

Code bezwaar: 144 / -3 /

Ingediend bezwaar

3. Monitoring (lijn 496-504). Er wordt aangehaald dat een belangrijke randvoorwaarde voor de realisatie van de strategische doelen de opvolging van de voortgang op terrein is. De Stad Gent wenst hierbij aan te geven dat de monitoring van draagvlak en afspraken wenselijk is, maar toch vooral de nadruk dient te worden gelegd op het monitoren van de resultaten en de doelmatigheid van de inspanningen op terrein. Het is wenselijk een monitoringsysteem op te zetten waarbij zeer doelgericht en systematisch specifieke soorten, evenals de kwaliteit van hun habitats worden gemonitord. Ook hiervoor is de Stad Gent vragende partij om voldoende mensen en middelen beschikbaar te stellen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar uit een bekommernis over de methodiek van de monitoring en het budget voor monitoring. De methodiek voor monitoring wordt uitgewerkt in uitvoering van acties 27 tot en met 31. Bijlage 4 bij het voorontwerp bevat een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma, inclusief monitoring. De uitvoering van het Vlaams Natura 2000-programma gebeurt evenwel binnen de beschikbare budgetten. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 49

Code bezwaar: 144 / -12 /

Ingediend bezwaar

Strategische doelstelling 1- Het gradueel realiseren van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen (lijn 456-482 en lijn 512-598) 4.1 LUIK 1. Het vervolledigen van het kader voor het bereiken en behouden van een gunstige regionale staat van instandhouding van Europees te beschermen habitats en soorten in Vlaanderen. 4.1.1 Operationele doelstelling 1.1. Ruimtelijk expliciteren van die zones die moeten bijdragen tot de gunstige staat van instandhouding. Zoals wordt aangegeven op lijn 456 e.v. kunnen niet alle gewestelijke natuurdoelen binnen de speciale beschermingszones worden gerealiseerd. Een deel van de instandhoudingsdoelstellingen moet buiten de SBZ's gerealiseerd worden. De zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden zijn geen speciale beschermingszones en worden ook niet automatisch als SBZ aangeduid. De Stad Gent is van mening dat zij een bijdrage kan leveren in het bereiken van de gewestelijke natuurdoelen, meer bepaald voor de habitats en soorten die worden vermeld onder de hoofdstukken 4.1.1.1 en 4.1.1.2. De Stad vraagt daarom aan de Vlaamse Overheid om hiermee rekening te houden bij het ruimtelijk expliciteren van de doelen en aan te geven op welke manier ze hiermee zal omgaan.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. In dit bezwaar vraagt de stad Gent om betrokken te worden bij de verdere concretisering van de instandhoudingsdoelstellingen. In actie 19 'De implementatie van instandhoudingsdoelstellingen via andere beleidsdomeinen en –niveaus versterken' worden gemeenten genoemd als actoren. Bij de acties 13 en 16 in verband met de realisatie van de prioritarire inspanningen en van het feitelijke terreinbeheer, worden de gemeenten niet als actor vermeld in het voorontwerp. Omdat gemeenten hierbij wel degelijk een belangrijke rol kunnen spelen, worden zij toegevoegd als actor. In de algemene inleiding van hoofdstuk 4 wordt een verduidelijkende passage toegevoegd over de oplijsting van actoren per actie, waarbij aangegeven wordt dat deze indicatief en dus niet limitatief is. De inbreng van de verschillende actoren bij de opmaak en vaststelling van het Vlaams Natura 2000-programma en het managementplan is voorzien en verzekerd via verschillende bepalingen opgenomen in het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014. Daarnaast hebben alle socio-economische actoren de kans om formeel in te spreken tijdens een openbaar onderzoek. Tot slot geeft actie 20 invulling aan deze vraag.

Voorstel tot aanpassing

De laatste zin van de inleiding van 'Deel 4. Acties eerste cyclus' wordt aangevuld met 'indicatief (en dus niet limitatief)'.

Toevoeging 2: toevoegen gemeenten bij indicatieve actoren in acties 13 en 16.

Code indiener(s): 49

Code bezwaar: 144 / -4 /

Ingediend bezwaar

4.1.1.1 Habitats in Gent Op grondgebied Gent werd 1 habitatrictlijngebied vastgesteld, met name de oude boskern van de Vinderhoutse Bossen als onderdeel van het SBZ BE2300005 Bossen en heiden van zandig Vlaanderen: Oostelijk deel (deelgebied 12), met een totale oppervlakte van 70,1 ha. De Stad Gent is daarnaast van mening dat ook de volgende habitats in aanmerking komen voor en/of een bijdrage kunnen leveren aan de realisatie van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen: Zoetwatergetijdengebied Zeeschelde, zijnde het traject tussen Gentbrugge ende Ringvaart te Melle, evenals de Tijarm te Zwijnaarde (langsheen Eiland Zwijnaarde). Deze twee gebieden omvatten de meest landinwaartse slikken en schorren van de Schelde met als belangrijke meerwaarde voor het traject Gentbrugge-Melle dat ze de naastliggende grote natuurgebieden als de Gentbrugse meersen en Damvallei verbinden en een laatste rustpunt zijn voor veel vogels, zoals steltlopers, bergeend,... Volgens het boek "Europees beschermde natuur in Vlaanderen en het Belgisch deel van de Noordzee" komt dit gebied in aanmerking voor het habitatype "Estuaria", met Natura 2000-code 1130. Blaarmeersen: de vijver van de Blaarmeersen valt onder Natura 2000-code 3140, zijnde "Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische vegetaties van Chara vegetaties". De Blaarmeersen, die niet zijn aangemeld als habitatrictlijngebied, figureren zelfs met foto opp. 170 van het boek "Europees beschermde natuur in Vlaanderen en het Belgisch deel van de Noordzee", bij wijze van voorbeeld van dit habitatype. Hier staan nog steeds minstens 3 soorten kranwier, Bronmos, enz. In de Gentse riviervalleien (Leie, Schelde. Oude Kale. Moervaart en Lieve) zijn fragmentarisch nog goed ontwikkelde biotopen aanwezig die kunnen ressorteren onder de habitatypes 6430, "Voedselrijke zoomvormende ruigten" en 91EO, "Bossen op alluviale grond".

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft hierover geen concrete opmerkingen. Dit bezwaar heeft geen betrekking op een van deze onderdelen maar is eerder beschrijvend van aarden brengt aandachtspunten aan bij de verdere uitwerking van de actie 1 in verband met de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen buiten SBZ. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 49

Code bezwaar: 144 / -9 /

Ingediend bezwaar

4.2 LUIK 2. Gebiedsgerichte, actieve en graduele implementatie van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen. 4.2.1 Operationele doelstelling 2.2 Maatregelen nemen tegen 2020 om de taakstelling 2020 te realiseren op het terrein m.i.v. het garanderen van de standstill. Zoals hierboven aangegeven is de Stad Gent vragende partij voor een verderzetting van de realisatie van de Europese natuurdoelen op terrein. Hierbij wenst zij specifiek aandacht te vragen voor de verdere realisatie van het inrichtingsplan "Groenpool Vinderhoutse Bossen", zoals dat werd goedgekeurd door minister Joke Schauvliege in 2012. Dit impliceert niet alleen de realisatie van de bosuitbreiding rondom de oude boskern van de Vinderhoutse Bossen, maar ook het aanpakken van de verdroging in het gebied ten gevolge van de waterwinning te Kluizen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft hierover geen concrete opmerkingen maar heeft betrekking op een concrete terreinrealisatie. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma. Het wordt beschouwd als aandachtspunt voor het managementplan Natura 2000 voor de betreffende SBZ.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 49

Code bezwaar: 144 / -11 /

Ingediend bezwaar

4.2.2 Operationele doelstelling 2.3 Realiseren van meer samenwerking met de verschillende actoren met het oog op het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen. De Stad Gent is uiteraard bereid om samen verder te werken aan de realisatie van de Europese natuurdoelen. Evenwel kunnen niet alle natuurdoelen gerealiseerd worden op haar terreinen, noch op die van de aanwezige erkende terreinbeherende verenigingen (in casu Natuurpunt vzw). Specifiek verwijst de Stad hieromtrent naar die doelen die gerelateerd zijn aan ecoprofiel4, "Dieren van structuurrijke graslanden in een kleinschalig landschap". Daarom vraagt de Stad in elk geval volgende actoren actief te betrekken: Overheden: AWW, W&Z, NMBS/Infrabel Landbouwsector Als beheerders van (lijnelementen in) de open ruimte kunnen zij immers een grote bijdrage leveren door het aanplanten van houtkanten en struwelen, en in hun beheer meer aandacht te hebben voor aanwezige waardevolle soorten op hun terreinen. Tenslotte vraagt de Stad Gent om de private boscijenaar van de oude boskern Vinderhoutse Bossen actief te betrekken bij de realisatie van de Europese natuurdoelen. Tot op heden werd hieromtrent nog geen initiatief genomen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, kunnen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt naar actief overleg bij de uitvoering van gebiedsgerichte acties. Dit is voorzien in actie 20 in het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma. Derhalve vraagt het geen aanpassing aan het voorontwerp. Het vormt wel een aandachtspunt voor die gebiedsgerichte actie waar de actor bij betrokken is.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 49

Code bezwaar: 144 / -10 /

Ingediend bezwaar

5. Strategische doelstelling 3. Het vermijden of het stoppen van de betekenisvolle verstoring van de Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden. (lijn 483•504 en lijn 603• 610) 5.1 Operationele doelstelling 3.1 Het verder realiseren van de standstill voor alle Europees te beschermen habitats en soorten. conform de natuurregelgeving Er wordt op p. 21 van het Vlaams Natura 2000-programma (lijn 607-610) aangehaald dat de stand still van de kwantiteit en de kwaliteit van de Europees te beschermen habitats en soorten volgens de regelgeving al langer van toepassing is. Toch stelt de Stad vast dat bij het verlenen van kapmachtigingen voor bossen niet steeds rekening gehouden wordt met het al dan niet aanwezig zijn bepaalde Europees beschermde soorten. Specifiek wenst zij hier aandacht te vragen voor de aanwezigheid van vleermuizen. Op Gents grondgebied is vooral het domein De Ghellinck bekend als oude boskern waarin sinds jaar en dag een grote kolonie rosse vleermuizen gehuisvest is. Zij dringt dan ook aan bij de Vlaams Overheid om bij het verlenen van machtigingen hieromtrent te blijven streven naar het behoud van dit bosgebied als zomer•en winterverblijfplaats voor deze waardevolle kolonie.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft hierover geen concrete opmerkingen. Dit bezwaar heeft geen betrekking op een van deze onderdelen maar op een concrete terreinrealisatie. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma. Het bezwaar wordt beschouwd en als aandachtspunt voor de uitvoering van het passief beleid.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 50

Code bezwaar: 145 / -1 /

Ingediend bezwaar

PAS - Zoekzones Het schepencollege is de mening toegedaan dat bestaande landbouwbedrijven in de omgeving van SBZ een betere bescherming verdienen. Zeker inzake het PAS-verhaal en het vastleggen van de zoekzones moet hiermee maximaal rekening gehouden worden. Bijkomende natuur (en de zoekzones) dienen dan ook zo ver als mogelijk van deze bedrijven gezocht te worden, zodat de mogelijk impact ervan geen aanleiding geeft tot beperkingen allerhande voor deze bedrijven. Natura 2000 -doelstellingen kunnen immers enkel gerealiseerd worden indien hiervoor voldoende maatschappelijk draagvlak is

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar vraagt dat de ontwikkeling van natuur geen gevolgen heeft voor (landbouw)bedrijven. Deze vraag van de landbouwsector en ook van openbare besturen kwam uitgebreid aan bod bij het overleg met de betrokken actoren dat vooraf ging aan de goedkeuring van de instandhoudingsdoelstellingen voor de SBZ op 23 april 2014 en bij het overleg over de managementplannen. De toekomstige plaatsing van de nog te realiseren habitats wordt gestuurd via de zoekzones, die deel uitmaken van de managementplannen. Bij het uittekenen van de zoekzones wordt rekening gehouden met socio-economische optimalisatiewensen. Elke betrokken sector in het proces kreeg de kans om twee sectorspecifieke wensen in te dienen. De landbouwsector en de economische sector hebben dit, naast andere sectoren, ook gedaan. Een van hun optimalisatiewensen was minimaal doelen leggen binnen de reikwijdte van vermistende en verzurende depositie, afkomstig van economische activiteiten. Hierdoor krijgen in het model locaties met hoge deposities volgens depositiekaarten, een hogere weerstand voor habitattypes die stikstofgevoelig zijn. De weerstand stijgt naarmate de kritische drempelwaarde van het habitattype daalt en naarmate de depositie stijgt. Op deze manier worden problemen bij hervergunning geminimaliseerd. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 50

Code bezwaar: 145 / -2 /

Ingediend bezwaar

Duidelijkere kaders ontwikkelen In de SBZ A-beek met aangrenzende moerasgebieden, deels gelegen binnen de grenzen van de stad Bree wordt ingezet op de Roerdomp (50 à 70 ha in SBZ-V en SBZ-H) en Grauwe klauwier (120 à 130 ha) ter hoogte van de St-Maartensheide. Het is lang niet duidelijk waar de extra gebied gevonden zullen worden. In een latere fase wil men ook soortenbeschermingsprogramma's voor deze soorten opstellen, gekoppeld aan acties terzake. Inzake de algemene rechtszekerheid, zeker naar de landbouwers toe, is het aangewezen dat in functie hiervan duidelijke kaders ontwikkeld worden.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar geeft een bezorgdheid weer in verband met de concrete realisatie van de doelstellingen in een gegeven SBZ. Dit vormt geen onderdeel van het Vlaams Natura 2000-programma. Voor de roerdomp is een soortenbeschermingsprogramma goedgekeurd in 2016; voor de grauwe klauwier is er een in voorbereiding. Een kader voor (leefgebieden van) soorten maakt onderdeel uit van actie 2. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 50

Code bezwaar: 145 / -3 /

Ingediend bezwaar

Bosdoelen In het SBZ-H gebied van de Abeek voorziet men 98ha effectieve uitbreiding voor bossen. Er wordt echter niet verduidelijkt wat dit betekent als er effectief ook buiten de SBZ zal moeten worden ingevuld. Ook dit leidt tot meer rechtsonzekerheid. Het schepencollege wil dan ook vragen deze bosdoelen maximaal te plannen binnen de perimeter van het SBZ-H. De bossen die ook zo gekozen worden op maximale afstand van bestaande landbouwbedrijven, dit in functie van mogelijke nitraatneerslag en de PAS-regeling

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar uit een bezorgdheid bij de toekomstige realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen in een gegeven SBZ. Dit vormt evenwel geen onderdeel van het Vlaams Natura 2000-programma maar wel een aandachtspunt voor het managementplan Natura 2000 voor de SBZ of voor beheerplannen of andere instrumenten die toegepast kunnen worden voor de realisatie van deze doelen. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 52

Code bezwaar: 147 / -1 /

Ingediend bezwaar

Opmerking bij visie en strategie in taakstelling 2020 (H3.3, r698) Hoofdstuk 3 omschrijft de visie met een duidelijke aflijning tussen bindende en richtinggevende delen, maar de werkelijke strategie ontbreekt, ook verder in het document. De strategie zou moeten gestoeld zijn op basis van het beschikbare budget vooreerst, want niet alle acties en werken kunnen gelijktijdig aangevat worden. Voor de ISN bestaan reeds criteria, die in dit licht zouden kunnen herbekeken worden. Anderzijds is het ook van belang om effectief vooruitgang te boeken waardoor een prioriteit gegeven zou kunnen worden aan acties waar iedereen het over eens is. Anderzijds zou ook een focus moeten liggen op eenvoudige acties, die een groot deel van de doelstelling dekken.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt verduidelijking over de realisatiestrategie. Het programma kiest in het algemeen voor een realisatie die maximaal steunt op vrijwilligheid en maatwerk in functie van de taakstelling en dus zoveel mogelijk inspeelt op lokale ecologische en socio-economische omstandigheden, opportuniteiten en knelpunten. Acties waar iedereen het over eens is of eenvoudige acties krijgen dus inderdaad voorrang in deze aanpak. Op basis van de monitoring van de inzet van de instrumenten en van de resultaten op het terrein (staat van instandhouding van Europees te beschermen habitats en soorten) wordt de realisatiegraad opgevolgd en getoetst aan de taakstelling. De graduele realisatie via opeenvolgende cycli van het Vlaams Natura 2000-programma is bedoeld om met realiteitszin de doelstellingen te implementeren, na evaluatie de aanpak waar nodig cyclisch bij te sturen en zodoende via een iteratief proces de volledige taakstelling te realiseren. Bijlage 4 biedt een overzicht van de geraamde uitgaven van de uitvoering van het programma. De uitvoering van het programma gebeurt binnend de beschikbare budgetten. Eventuele budgettaire keuzes gebeuren op basis van de taakstelling in een gegeven cyclus. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 52

Code bezwaar: 147 / -2 /

Ingediend bezwaar

Daaraan gekoppeld zou ook voldoende budget voor het Aanspreekpunt Privaat Beheer- Natuur en Bos voorzien moeten worden voor ruime communicatie naar de nog niet gekende, maar wel betrokken eigenaars op terrein, die eigenlijk vanaf nul beginnen en via een serieus inhaalmanoeuvre in de materie ingewerkt moeten. Voor een optimaal resultaat dient dit te gebeuren vanuit hun eigen vertrouwde kant. De effectiviteit van de strategie is ook gekoppeld aan een slim budget, zie verder. Dergelijke strategie in de vorm van een richtlijn zou voor iedereen rond tafel in theorie logisch moeten zijn. In de vorm van een richtlijn, want de Vlaamse strategie moet ook de ruimte kunnen laten aan het terrein om op niveau van het MP af te wijken als daar goede argumenten voor zijn. Dan valt nog te bekijken in welke mate hiervoor een goedkeuring dan wel melding moet gemaakt worden aan de Vlaamse stuurgroep en op welk niveau juist: werkgroep of GOI. Net als bij de procedure voor het MP 1.1 enz. zou voor de effectieve uitvoering ook een strategie uitgewerkt moeten worden.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft hierover geen concrete opmerking en heeft betrekking op de procedure en de uitvoering van het instrument managementplan. De procedure voor de goedkeuring van een managementplan wordt wettelijk geregeld door het natuurdecreet van 21 oktober 1997 en het Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van het Vlaams Natura 2000-programma, de managementplannen Natura 2000, de zoekzones en de actiegebieden voor de specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor Europees te beschermen soorten en habitats van 20 juni 2014. Verder geeft het bezwaar een aandachtspunt mee voor de uitvoering van actie 21. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 53

Code bezwaar: 148 / -1 /

Ingediend bezwaar

Taakstelling 2020 De Vlaamse regering heeft de taakstelling voor 2020 opgedeeld in richtinggevende taakstelling, waarbij de realisatie van inspanningen wordt nagestreefd, maar in principe in een latere cyclus kan worden gerealiseerd, en een bindende taakstelling, waarbij de realisatie van de inspanningen moet worden uitgevoerd tijdens de programmacyclus. De richtinggevende taakstelling houdt in dat de nodige maatregelen reeds in deze periode kunnen verder lopen of reeds opgestart (kunnen) worden; Het bindend gedeelte van de taakstelling 2020 omvat: De stand still voor al de Europees te beschermen habitatsen soorten, conform de natuurregelgeving; 16 van de 47 te beschermen habitattypes verkeren in een gunstige staat of zijn verbeterd ten opzichte van 2007. Om het bindend gedeelte van de taakstelling te realiseren moeten tegen 2020 een deel van de prioritaire inspanningen opgenomen in de S-IHD-besluiten in uitvoering zijn of reeds uitgevoerd zijn. Het gaat hierbij om 397 prioritaire inspanningen die noodzakelijk zijn voor het bereiken van de gunstige of verbeterde staat van instandhouding van de habitats of om lokaal de stand still te garanderen. Dit zijn de bindende prioritaire inspanningen. De inspanningen van het richtinggevend deel volgen het tijdsplan van de initiële beslissingen. Voor de habitats 2020 dienen tegen 2020 de volledige oppervlakte doelen onder passend beheer gebracht. De openstaande saldi en de ruimtelijke weergave in de richtkaart vormen de basis voor de concrete planning en inzet van de instrumenten voor inrichting en beheer door de actoren. De stand still wordt ook gerealiseerd door het zogenaamd passief beleid. Voor de opvolging van de richtinggevende delen van de taakstelling worden dezelfde instrumenten gebruikt als voor de taakstelling 2020 zelf. Op het niveau van de SBZ zelf moet dit echter afgewogen worden met de lokale opportuniteiten en knelpunten en met de socio-economische belangen. - Om voldoende rechtszekerheid te kunnen garanderen is het noodzakelijk dat bepaalde delen van het richtinggevend deel opgenomen worden in het bindend gedeelte. Zo stellen we dat de afweging van de SBZ's met de lokale opportuniteiten niet kunnen beschouwd worden als richtinggevend, dit moet opgenomen worden in het bindend gedeelte. -

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar heeft betrekking op de bindende en richtinggevende taakstelling en op de implementatiestrategie. Het is echter onduidelijk welke wijziging van het bindend gedeelte gevraagd wordt. Het moet duidelijk zijn dat op basis van beslist beleid (bvb. Sigmaphan, natuurinrichtingsprojecten, landinrichtingsprojecten e.d.m.) of op projectmatige basis en op basis van vrijwilligheid steeds IHD kunnen gerealiseerd worden, ook uit het richtinggevend deel. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 53

Code bezwaar: 148 / -2 /

Ingediend bezwaar

Om te weten in welke SBZ's in Vlaanderen inspanningen moeten geleverd worden voor welke soorten en habitats, werden de gewestelijke natuurdoelen verfiend per Natura 2000- gebied. Dit zijn de specifieke instandhoudingsdoelstellingen of S-IHD's. Per habitattype of soort wordt zowel een kwantiteits- als een kwaliteitsdoel vastgelegd voor elk Natura 2000-gebied. De realisatie van de Europese natuurdoelen voor een SBZ werden geconcretiseerd in managementsplannen Natura 2000. Deze plannen vormen de brug tussen het concrete werk op het terrein/de natuurbeheerplannen en de actieplannen voor een milieudruk en het algemeen kader van het Vlaams Natura 2000-programma. Om de doelen te bereiken moeten verschillende soorten maatregelen genomen worden door verschillende actoren in een gebied. Het Natura 2000-programma vormt een algemeen kader dat de strategie in de praktijk brengt en gradueel de gewestelijke natuurdoelen wil bereiken. Om het instandhoudingsbeleid daadwerkelijk op het terrein te realiseren wordt gefaseerd te werk gegaan. Tegen 2020 moeten minstens het bindend gedeelte van de taakstelling 2020 gerealiseerd worden. Hierbij moet aandacht zijn voor zowel de inrichting en het beheer van de gebieden als voor de externe milieudrukken. De taakstelling 2020 bepaalt ondermeer dat de strategische doelstellingen en de randvoorwaarde inzake opvolging worden vertaald in een aantal operationele doelstellingen. De realisatie van deze operationele doelstellingen gebeurt via een aantal acties. Het bindend gedeelte van de taakstelling 2020 omvat - de stand still voor alle Europees te beschermen habitats en soorten, conform de natuurregelgeving; - 16 van de 47 Europees te beschermen habitattypes verkeren in een gunstige staat of zijn verbeterd ten opzichte van 2007 (bijlage 5). De maatregelen nodig om het richtinggevend deel van taakstelling te realiseren kunnen in de planperiode opgestart worden of verder lopen, maar deze moeten niet uitgevoerd zijn tegen 2020. In bijlage 6 bij het Vlaams Natura 2000-programma worden de prioritaire inspanningen nodig voor bindend deel van de taakstelling 2020 opgelijst. Aangezien in de provincie Limburg een groot aandeel van de SBZ's aanwezig is, is het van belang dat de aangemelde SBZ's optimaal worden beheerd. In bijlage 6 zijn 397 acties opgenomen. 149 hiervan hebben betrekking op SBZ's in Limburg. De meeste hiervan zijn aangemeld als prioritaire actie voor het bereiken van de stand still situatie. Om deze acties kans van slagen te geven is het ons inziens absoluut noodzakelijk dat: de afbakening van de SBZ volledig gerespecteerd wordt en dat men in al de betrokken gebieden het achterstaand beheer zo snel mogelijk uitvoert; milieutechnische knelpunten die een grote invloed kunnen hebben op de kwaliteit van (delen van) SBZ-gebieden in kaart worden gebracht en via de eigen regelgeving worden opgelost; voldoende middelen worden ingezet om de kwaliteit van de waterlopen (vooral de aanvoerbeken) te verbeteren; de terreinbeherende vereniging voldoende (financiële) mogelijkheden krijgen om de nodige gronden te verwerven en te beheren. Daarenboven is het van belang dat ook andere maatregelen dienen gerealiseerd, want een deel van de IHD's moet buiten de SBZ's gerealiseerd worden (regel 468 van het voorontwerp). Dit houdt concreet in dat er duidelijkheid moet zijn over de zones, de toewijzing van de doelstellingen en de referentiewaarden voor de kwaliteit. Een eerste, noodzakelijke stap om een en ander te realiseren is het planologisch afbakenen (van de betrokken gebieden als VEN en IVON. Met nog zo'n 35 000 ha afte bakenen gebied dient hier resoluut werk van gemaakt te worden. Ook de realisatie van bijkomende bosgebieden moet in dit kader dringend vastgelegd en uitgevoerd.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het

openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft hierover geen concrete opmerkingen. Dit bezwaar bevestigt minstens deels de doelstellingen en acties van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma, vraagt om de uitvoering van een aantal acties en brengt een aantal bezorgdheden (onder meer de afstemming met het ruimtelijk beleid) aan voor de uitvoering. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 53

Code bezwaar: 148 / -4 /

Ingediend bezwaar

ACTIE 4 uitwerken van een kader voor Europees te beschermen soorten tegen medio 2017. Dit plan van aanpak wordt uitgewerkt tegen medio 2017. Ook dit plan zou moeten gecommuniceerd worden met de bevolking. Om een en ander overzichtelijk te houden zouden een aantal van deze plannen ook op mekaar moeten afgestemd worden.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bedoelde kader in actie 4 is een beschrijvend kader dat de relaties legt tussen verschillende doelstellingen rond soorten die geformuleerd zijn in verschillende beleidsdocumenten. Dit document zal beschikbaar zijn voor iedereen, maar zal niet actief gecommuniceerd worden met de bevolking. Uiteraard wordt erover gewaakt dat al de plannen en kaders op elkaar afgestemd zijn. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 53

Code bezwaar: 148 / -5 /

Ingediend bezwaar

Actie 5: Opmaken bijkomende S-IHD besluiten voor SBZ-V, voor eind 2016. Voor 4 van deze gebieden, waaronder het gebied BE2217310, is de stap van de eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse regering al gezet. Nochtans diende dit proces reeds in 2016 (goedkeuring door de Vlaamse regering) afgerond. Vraag is natuurlijk wanneer de Noodzakelijke maatregelen op het terrein zullen genomen worden.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar meldt een bezorgdheid over de realisatie op het terrein van instandhoudingsdoelstellingen in de SBZ-V waar nog geen S-IHD-besluit voor vastgesteld is. De opmerking dat de bijkomende S-IHD-besluiten goedgekeurd zouden moeten zijn heeft betrekking op een timing of een beslissing die geen onderdeel is van dit voorontwerp. In alle van de 4 betreffende gebieden wordt reeds een aantal instandhoudingsmaatregelen op terrein genomen. Ook dit vormt evenwel geen onderdeel van het Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 53

Code bezwaar: 148 / -18 /

Ingediend bezwaar

Actie 18: Samenwerkingsovereenkomsten (SO) met actoren. De meeste SO zijn afhankelijk van de inzet van de actoren en de financiële mogelijkheden. We moeten vaststellen dat de meeste SO de beoogde resultaten onvoldoende bereiken. Bijstelling is dus absoluut noodzakelijk.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft hierover geen concrete opmerkingen. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma. Wel geeft het een aandachtspunt mee voor de uitwerking van actie 18 in de praktijk.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 53

Code bezwaar: 148 / -24 /

Ingediend bezwaar

Actie 24: Uitwerken van het instrument Passende Beoordeling (PB). De PB is door de goedkeuring van de IHD volledig van aard veranderd. Ook bij de opmaak/goedkeuring van de PB is het absoluut noodzakelijk dat de bevoegde administraties en instanties nu reeds rekening houden met de "gunstige lokale staat van instandhouding". In het verleden is dit vaak te weinig gebeurd waardoor er soms helemaal verkeerde conclusies werden getrokken ten nadele van de SBZ's en de IHD's.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft hierover geen concrete opmerking. Wel geeft het een aandachtspunt mee voor de uitwerking van actie 24 in de praktijk. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 53

Code bezwaar: 148 / -25 /

Ingediend bezwaar

Actie 35: Doorwerking van de PB bij de vergunningverlener. Gelet op de voorbij periode waarin bleek dat in de vergunningsverlening en in de opmaak van ruimtelijke plannen vaak te weinig rekening werd gehouden met de PB, zal er ongetwijfeld moeten bijgestuurd worden om de doelmatigheid en doorwerking van het instrument te verhogen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft hierover geen concrete opmerkingen. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 53

Code bezwaar: 148 / -36 /

Ingediend bezwaar

Actie 36: Evaluatie van de IHD's. De evaluatie wordt voorzien in 2019 en er wordt hierbij rekening gehouden met de nieuwe LSVI. We gaan er van uit dat een jaarlijkse evaluatie zinvoller is en dat men op basis hiervan bepaalde beslissingen inzake de G-IHD en de S-IHD kan bijstellen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt een snellere evaluatie van de instandhoudingsdoelstellingen dan voorzien in OD 4.4 en overigens ook in actie 36. De planning voor de evaluatie is gekoppeld aan de rapportage aan de EU volgens art. 17 van de habitatrichtlijn en art. 12 van de vogelrichtlijn. Beide zijn gepland in 2019, conform de vaste zesjaarlijkse cyclus hierbij. Een evaluatie van de instandhoudingsdoelstellingen heeft pas zin wanneer deze gegevens beschikbaar zijn, vermits zij het meest actuele en volledige overzicht zullen bieden van de staat van instandhouding van de Europees te beschermen soorten en habitats in Vlaanderen. Het traject naar de evaluatie start ook reeds voor 2019, namelijk met de in het bezwaar gevraagde opstelling en actualisatie van referentiewaarden voor abiotiek (grenswaarden) en biotiek (LSVI) tegen eind 2017 door middel van actie 7. Op basis van de genoemde elementen zal uit de evaluatie blijken of de instandhoudingsdoelstellingen inderdaad moeten aangepast worden en een beslissing hiertoe voorgelegd zal worden aan de Vlaamse regering. Een snellere timing is, gelet op de doorlooptijden voor de opmaak van de rapportage en de referentiewaarden, niet realistisch. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 54

Code bezwaar: 149 / -6 /

Ingediend bezwaar

De documenten zijn door hun omvang en techniciteit moeilijk 'leesbaar' mbt de impact van het voorontwerp Natura 2000-programma op provinciale taken, doelen en bevoegdheden en in het bijzonder mbt de impact op de provincie tegen 2020.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. De indiener van dit bezwaar, een provinciebestuur ervaart het voorontwerp als weinig leesbaar ten aanzien van de eigen opdracht en bevoegdheden. Het voorontwerp is inderdaad geen eenvoudig document. Dit is moeilijk te vermijden omwille van de ruime scope van het programma, zoals bepaald in de hiervoor genoemde wetsartikelen, en de complexiteit van de materie. In het kader van actie 20 is overleg voorzien met provinciebesturen naast andere betrokken partijen. Dit is onder meer bedoeld om de impact op de werking van de provinciebesturen uit te klaren. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 54

Code bezwaar: 149 / -2 /

Ingediend bezwaar

In de acties die beschreven worden voor de eerste cyclus wordt de provincie dikwijls als actor vermeld bij uitvoeringsgerichte acties maar niet bij de acties die ruimtelijke gevolgen hebben. De ruimtelijke gevolgen zullen nochtans zeer sterk doorwegen in alle ruimtelijk gebonden diensten zowel op vergunningenniveau als op beleidsvoorbereidend niveau.

Behandeling bezwaar

Overweging

Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, kunnen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar heeft betrekking op het opnemen van de provincie als actor bij ruimtelijke acties. Er wordt in het bezwaar niet duidelijk aangegeven over welke acties dit juist gaat. In de algemene inleiding van hoofdstuk 4 wordt een verduidelijkende passage toegevoegd over de oplijsting van actoren per actie, waarbij aangegeven wordt dat deze indicatief en dus niet limitatief is. De inbreng van de verschillende actoren bij de opmaak en vaststelling van het Vlaams Natura 2000-programma en het managementplan is voorzien en verzekerd via verschillende bepalingen opgenomen in het Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van het Vlaams Natura 2000-programma, de managementplannen Natura 2000, de zoekzones en de actiegebieden voor de specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor Europees te beschermen soorten en habitats van 20 juni 2014. Op het niveau van de uitwerking van het Vlaams Natura 2000-programma en het managementplan is vertegenwoordiging van de actoren voorzien in de vastgelegde overlegfora. Daarnaast hebben alle socio-economische actoren de kans om formeel in te spreken tijdens een openbaar onderzoek. Tot slot geeft actie 20 invulling aan deze vraag.

Voorstel tot aanpassing

De laatste zin van de inleiding van 'Deel 4. Acties eerste cyclus' wordt aangevuld met 'indicatief (en dus niet limitatief)'.

Code indiener(s): 45

Code bezwaar: 149 / -4 /

Ingediend bezwaar

De provincie is vragende partij om proactief op de hoogte gehouden te worden van de evoluties en eventuele statuswijzigingen van het zoekzonemodel.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar gaat niet in op een van deze punten maar omschrijft aandachtspunten ten aanzien van de uitwerking van actie 3. De provincie vraagt om op de hoogte gehouden te worden. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 54

Code bezwaar: 149 / -5 /

Ingediend bezwaar

Op p.1 staat dat de provincies betrokken zijn geweest bij de opmaak van dit document. Wanneer en hoe zijn de provincies betrokken en wat was de impact daarvan?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt naar de rol en impact van de provinciebesturen bij de opmaak van het voorontwerp. Dit overleg is verlopen via de 'Projectgroep IHD'. Dit informeel forum wordt georganiseerd door het Agentschap voor Natuur en Bos. De leden zijn de Vlaamse administraties die betrokken zijn bij het instandhoudingsbeleid, het federaal ministerie van defensie en de Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP). De opmerkingen van de VVP zijn gedocumenteerd in de verslagen van dit forum. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 54

Code bezwaar: 149 / -11 /

Ingediend bezwaar

Uit actie 1 blijkt nu dat de helft van het de noodzakelijke Europese bosdoelen buiten de SBZ-zones zullen gesitueerd worden en dat men die zones nog moet aanduiden. Gaat het hier over bestaande bossen of zullen hier veel nieuwe bossen bijkomen die gevolgen kunnen hebben op andere ruimtelijke sectoren?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar betreft de omschrijving van actie 1 'Aanduiden van zones voor de realisatie van IHD en IHM buiten SBZ tegen 1 januari 2019 en opmaken programma inzake managementplannen voor deze zones en het statuut van de IHD buiten SBZ'. Waar het Vlaams Natura 2000-programma ingaat op het aanduiden van zones voor de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen buiten speciale beschermingszones, is dit in de eerste plaats louter het uitvoeren van de opdracht voorzien in artikel 50ter, §3, tweede lid, van het natuurdecreet, waar wordt gesteld dat het Natura 2000-programma tevens een programma moet bevatten van de aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden buiten de speciale beschermingszones en van de opmaak van managementplannen voor deze zones. Volgens diezelfde bepalingen duidt de Vlaamse Regering deze zones aan voor 1 januari 2019 en bepaalt ze nadere regels betreffende de procedure voor de aanduiding van deze zones. Het voorliggende ontwerp van Natura 2000-programma duidt derhalve zelf deze zones niet aan, en evenmin worden hierin de nadere regels tot aanduiding van die zones vastgesteld. Het is evident dat de zones voor bosdoelen vooral zullen focussen op de bestaande grotere boscomplexen. De aangehaalde elementen vormen wel aandachtspunten bij de uitwerking van de actie in de praktijk, met name het verduidelijken van de realisatie vanuit bestaande bossen en/of door bosuitbreiding en van de impact naar andere ruimtelijke sectoren. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 54

Code bezwaar: 149 / -21 /

Ingediend bezwaar

In actie 2 worden ook nieuwe aanduidingen van leefgebieden buiten SBZ als mogelijkheid naar voor geschoven. Wat zijn de ruimtelijke gevolgen hiervan?.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar handelt over de ruimtelijke gevolgen van actie 2 'Afbakenen van leefgebieden voor de Europese te beschermen soorten en andere relevante soorten en opmaken plan van aanpak gebruik van deze afbakeningen tegen medio 2018'. De actie beoogt niet alleen de afbakening zelf maar ook de uitwerking van kaders, onder meer van hoe moet omgegaan worden met de leefgebieden (status, passende beoordeling ed), zoals in de omschrijving van de actie ook beschreven. Dit kader komt tegemoet aan het bezwaar (al maakt het bezwaar niet concreet wat met 'ruimtelijke gevolgen' precies bedoeld wordt). Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 54

Code bezwaar: 149 / -4 /

Ingediend bezwaar

Is het wel realistisch om sommige acties af te ronden tegen medio 2017 (bv. actie 3 en actie 10)?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar wijst terecht op een nood tot actualisatie van de deadlines in het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma. Dit bezwaar heeft betrekking op de omschrijving van de acties 3 en 10. Ten gevolge van dit bezwaar wordt de timing van medio 2017 van de acties 1, 3, 4, 9, 11, 18, 19, 29 en 36 aangepast aan de voortgang van het besluitvormingsproces, in casu naar einde 2017.

Voorstel tot aanpassing

De timing van medio 2017 van de acties 1, 3, 4, 9, 11, 18, 19, 29 en 36 aangepast aan de voortgang van het besluitvormingsproces, in casu naar einde 2017.

Code indiener(s): 54

Code bezwaar: 149 / -23 /

Ingediend bezwaar

SD 2 en SD 3 (p18): er wordt uitgegaan van een 'passief beleid'. Voor het vermijden of stoppen van verslechtering van de kwaliteit is er ook een 'actief' beheer noodzakelijk. Dit is zeer belangrijk anders wordt alle heide op termijn bos. Hoe wordt hier mee omgegaan?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft hierover geen concrete opmerkingen maar vraagt een verduidelijking. De formulering van de 3 strategische doelstellingen is gebaseerd op de formulering van artikel 36ter van het natuurdecreet en op de Habitatrictlijn. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen te nemen instandhoudingsmaatregelen (dit zijn vooral de actieve maatregelen) van §1 en de maatregelen bedoeld in §2, meer bepaald : 'De administratieve overheid neemt, binnen haar bevoegdheden, ongeacht de bestemming van het betrokken gebied, tevens alle nodige maatregelen om a) elke verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijk milieu van de habitats van bijlage I van dit decreet en van de habitats van de soorten vermeld in de bijlagen II, III en IV van dit decreet evenals de niet in bijlage IV van dit decreet genoemde en op het grondgebied van het Vlaamse Gewest geregeld voorkomende soorten trekvogels in een speciale beschermingszone te vermijden; b) elke betekenisvolle verstoring van een soort vermeld in de bijlagen II, III of IV van dit decreet evenals de niet in bijlage IV van dit decreet genoemde en op het grondgebied van het Vlaamse Gewest geregeld voorkomende soorten trekvogels in een speciale beschermingszone te vermijden.' De maatregelen bedoeld in deze tweede paragraaf zijn gefocust op eerder passieve maatregelen om een verslechtering of verstoring te voorkomen. De realisatie van de twee strategische doelstellingen moet samen gelezen worden met de realisatie van strategische doelstelling 1. Er zijn instandhoudingsmaatregelen zoals waterpeilverhoging die ook in bepaalde situaties, een verslechtering van de natuurkwaliteit voorkomen, maar vaak moet dit als een herstel van de natuurkwaliteit worden aanzien. Met het oog op de actieve realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen zijn in het voorontwerp onder meer de acties 15 tot 17 en 23 ingeschreven. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 54

Code bezwaar: 149 / -3 /

Ingediend bezwaar

Gebiedsspecifiek in functie van Kempense Meren II Voor deelgebied 6 van deSBZ-H Kleine Neteen SBZ-V Ronde put is een werkgroep actief waarin in overleg met verschillende actoren (zoals de provincie) een natuurimplementatieplan gemaakt wordt. Dit natuurimplementatieplan is belangrijk voor de passende beoordeling, onderdeel van het plan-MERen dus ook van het PRUP. Voor dit deelgebied staan in de bijlagen op p.112 onder 371, 372,373 en 374 prioritaire inspanningen die nodig zijn om het bindend deel van de taakstelling 2020 uit te voeren. Het gaat over de realisatie van 4 hectare (resterende taakstelling voor 2020 in tabel 5) actief hoogveen (7110). In de werkgroep natuur gaat het vooral over een taakstelling van bijkomende droge bossen. Zijn die droge bossen dan belangrijk tegen 2050 en niet tegen 2020? Is het actief hoogveen al gerealiseerd zodat het niet meer op als taakstelling naar voor komt op de werkgroep natuur?

Behandeling bezwaar

Overweging

Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, kunnen alleen betrekking op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar heeft betrekking op de prioritaire inspanningen als vermeld in bijlage 6 bij het Vlaams Natura 2000-programma. Bijlage 6 is louter een oplistings van de prioritaire inspanningen die voor de betrokken speciale beschermingszones bij diverse besluiten van de Vlaamse Regering zijn vastgesteld, tegelijk met de vaststelling van de specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor die speciale beschermingszones. De Vlaamse Regering is gemachtigd om de prioritaire inspanningen vast te stellen op basis van artikel 9 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2014 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen. Bijlage 6 heeft een informatieve en overzichtswaarde. De prioritaire inspanningen worden niet vastgesteld door dit voorontwerpVlaams Natura 2000-programma. In die zin is het bezwaar, dat betrekking heeft op prioritaire inspanningen die reeds door de Vlaamse regering zijn vastgesteld conform een haar wettelijk toebedeelde opdracht, zonder voorwerp. De prioritaire inspanningen in de betrokken SBZ voor de realisatie van habitatype 7110 behoren tot de taakstelling 2020. De realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor droge bossen behoren inderdaad tot de doelen 2050. Het bezwaar geeft een bezorgdheid weer in verband met de concrete realisatie. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 47

Code bezwaar: 142 / -3 /

Ingediend bezwaar

Bijlage bij het Vl. Nat. 2000-programma. Eerste cyclus 2016-2020 blz 8 : Verzuring 3de regel van veranderingen in hydrologie of in de vegetatie Verzuring tegengaan kan best worden : verzuring tegengaan door o.a. boomsoorten of struiken (o.a. linde) te planten, te mengen of te bevoorvoordelen op daartoe geschikte gronden (o.a. op diepe landbouwgrond) wanneer de bestemming bos is. Voorbeeld : Militair Domein Tielen (habitatrichtlijngebied) en gronden op de rand en buiten het Mil.Dom. Terwijl het overgrote deel van het domein zo al zal evolueren naar later eentonig eikenbos, worden nu 5 te compenseren percelen bebost met : weeral eik. en dit op diepe zwarte droge landbouwgrond. Gevolg : basen en nutriënten worden niet vastgehouden met verzuring tot gevolg. Andere plantenkeuzes waren beter geweest : differentiatie!

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft hierover geen concrete opmerkingen. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma. Dit bezwaar geeft een aanbeveling naar aanleiding van de omschrijving van het begrip verzuring in de Bijlage 1 Begrippenkader Vlaams Natura 2000-programma. Dit wordt beschouwd als een aandachtspunt voor de implementatie, met name voor het natuurbeheerplan of een project voor het genoemde gebied.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 55

Code bezwaar: 150 / -2 /

Ingediend bezwaar

De stad lokeren dingt aan op overleg met lokale besturen, alvorens concrete zones af te bakenen

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft niet concreet aan welke zones bedoeld worden zodat niet duidelijk is bij welke acties lokale besturen moeten toegevoegd worden als actor. Het bezwaar wordt geïnterpreteerd als een aandachtspunt voor de uitvoering van diverse acties met name het voorzien van voldoende inspraak vanwege lokale besturen. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 55

Code bezwaar: 150 / -1 /

Ingediend bezwaar

Het college dringt eveneens aan op overleg rond de repercuties op de aangelanden mbt de vastlegging van de zones

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar gaat niet in op een van deze punten maar omschrijft aandachtspunten ten aanzien van de uitwerking van actie 3. De gemeente dringt aan om bij de vastlegging van de zones te communiceren met de aangelanden. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 56

Code bezwaar: 151 //

Ingediend bezwaar

Een adequate vergoeding van de omzetting van productiebos naar natuurstreefbeeld op basis van koste baten word niet voorgesteld

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar gaat niet in op een van deze onderdelen maar uit een bezorgdheid in verband met de financiering van het natuurbeheer, wat blijkt uit het gebruik van de term natuurstreefbeeld. Dit wordt in de toekomst geregeld door het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer, dat voor de tweede keer principieel goedgekeurd werd op 12 mei 2017. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -30 /

Ingediend bezwaar

IHD Het Natura 2000 Programma 2014-2020 zoals uitgeschreven wordt, geeft naar ons aanvoelen enerzijds - ondanks de vele acties- toch niet de echte sturing en prioritering van de fases, gelinkt aan een aantal parameters zoals wij verwacht of begrepen hadden uit het decreet. Anderzijds lijkt het ook ruimere bagage mee te nemen dan wij verwacht hadden, hoewel het agentschap beweert dat het document slechts een minimum bevat van wat omschreven is in het decreet (voor de schrapping weliswaar door de RVS). Hierna lichten wij onze voornaamste bezorgdheden en adviezen toe als inspiratie ter verbetering van de tekst van het N2000P. Instandhoudingsbeleid (H 1, r 91, zie ook actie 32 verder) Het instandhoudingsbeleid beschrijft duidelijk dat de HRLN- en VRLN-gebieden geen zuivere ecologische betekenis hebben, maar ook actief en passief gebruikt worden door verschillende gebruikers. De tekst maakt ook duidelijk dat de verschillende partners op de verschillende niveaus uitgenodigd zijn (weliswaar op enkele uitzonderingen na, zie High Level, LIFE SNIP...?), maar in de tekst ontbreekt het opvallend aan de negatieve aspecten die Vlaanderen kenmerkt ten gevolge van ruimte, versnippering, intensief landgebruik, hoge bevolkingsdichtheid etc. Waardoor de socio- economische optimalisatie hier een zeer moeilijke evenwichtsoefening is door de negatieve gevolgen die de IHD- met toch wel een grote netto-natuurwinst-hebben op de socio-economische actoren.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit (deel van het) bezwaar geeft een aantal algemene bekommernissen en aandachtspunten mee maar gaat niet concreet in op de genoemde onderdelen van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -2 /

Ingediend bezwaar

Referentiewaarden (actie 7). Deze referentiewaarden moeten op een wetenschappelijk objectieve en neutrale manier gebeuren en nadien afgestemd worden met het middenveld. D.w.z. dat referentiewaarden wetenschappelijk moeten onderbouwd worden, zonder optimalisatie in die eerste fase. Deze kan later in discussie met het middenveld definitief vastgelegd worden

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt een aanpassing van de omschrijving van actie 7 'Opstellen en actualiseren van uniforme set referentiewaarden voor abiotiek en biotiek tegen einde 2017'. De tekst van het voorontwerp stelt inderdaad niet expliciet dat dit een wetenschappelijke oefening betreft. Hiertoe wordt een tekstaanpassing voorgesteld. Een wetenschappelijke begeleidingscommissie en de GOI zijn opgenomen als indicatieve actoren zodat de afstemming met het maatschappelijk middenveld verzekerd is. Gelet op het voorgaande leidt het bezwaar tot een aanpassing van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Volgende onderlijnde passage wordt toegevoegd in veld 'omschrijving'.

De set referentiewaarden wordt besproken in de wetenschappelijke begeleidingscommissie. Er vindt ook een wetenschappelijke toetsing door een onafhankelijke expertgroep (WTC) plaats.

In de lijst actoren wordt de WTC toegevoegd.

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -3 /

Ingediend bezwaar

Visie en strategie in taakstelling 2020 (H3.3, r 698) Hoofdstuk 3 omschrijft de visie met een duidelijke aflijning tussen bindende en richtinggevende delen, maar de werkelijke strategie ontbreekt, ook verder in het document. De strategie zou moeten gestoeld zijn op basis van het beschikbare budget vooreerst, want niet alle acties en werken kunnen gelijktijdig aangevat worden. Voor de ISN bestaan reeds criteria, die in dit licht zouden kunnen herbekeken worden. Anderzijds is het ook van belang om effectief vooruitgang te boeken waardoor een prioriteit gegeven zou kunnen worden aan acties waar iedereen het over eens is. Anderzijds zou ook een focus moeten liggen op eenvoudige acties, die een groot deel van de doelstelling dekken.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt verduidelijking over de realisatiestrategie. Het programma kiest in het algemeen voor een realisatie die maximaal steunt op vrijwilligheid en maatwerk in functie van de taakstelling en dus zoveel mogelijk inspeelt op lokale ecologische en socio-economische omstandigheden, opportuniteiten en knelpunten. Acties waar iedereen het over eens is of eenvoudige acties krijgen dus inderdaad voorrang in deze aanpak. Op basis van de monitoring van de inzet van de instrumenten en van de resultaten op het terrein (staat van instandhouding van Europees te beschermen habitats en soorten) wordt de realisatiegraad opgevolgd en getoetst aan de taakstelling. De graduele realisatie via opeenvolgende cycli van het Vlaams Natura 2000-programma is bedoeld om met realiteitszin de doelstellingen te implementeren, na evaluatie de aanpak waar nodig cyclisch bij te sturen en zodoende via een iteratief proces de volledige taakstelling te realiseren. Bijlage 4 biedt een overzicht van de geraamde uitgaven van de uitvoering van het programma. De uitvoering van het programma gebeurt binnend de beschikbare budgetten. Eventuele budgettaire keuzes gebeuren op basis van de taakstelling in een gegeven cyclus. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -9 /

Ingediend bezwaar

Op de vergadering van 20 april 2016 ontvingen we een samenvatting over de realisatiegraad 16 habitats 2020 (bindend gedeelte). Habitattypa 1140 daarvan zou ook nog deels in sigma gerealiseerd worden. Doch, bij diverse habitats merken wij dat het openstaand saldo groter is dan de oppervlakte actueel habitat dat niet onder contract is. Dit betekent inrichting. APB vraagt (vroeg) een overzicht van de eigendomssituatie van de actueel aanwezige habitats en te bekijken of de overige gepland zijn bij de sterkste schouders. Het gevolg zou in een strategie (inzet budget, gerichte communicatie via APB) moeten uitgewerkt worden, waarbij prioriteit moet gegeven worden in de methodiek om de overige habitattypes tegen 2020 onder contract te krijgen (of gerealiseerd aangezien dit het bindende gedeelte is)! Vraag is ook of dit voor 100% haalbaar is met de huidige situatie.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan erin opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft een aanbeveling voor de realisatie van de taakstelling 2020 op het terrein. Dit behoort tot de uitvoering van onder meer acties 9, 13, 15 en 16 uit het voorontwerp. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -10 /

Ingediend bezwaar

Ook valt te noteren dat een verplichtingsfase zeer onduidelijk is. Art. 9 van het decreet bepaalt dat er gebodsbepalingen kunnen opgelegd worden, maar mits vergoedingen. De basis van die gebodsbepalingen moet wel juridisch duidelijk zijn en rechtszeker. Tot nu toe zijn de juridische basis ervan en de flankerende maatregelen niet duidelijk. De voorziene vergoeding moet dan ook volledig zijn en niet gebaseerd zijn op gemiddeldes, percentages, enz. Zij moet steunen op de regels van onteigeningen of vergoede erfdienstbaarheden. Dit is trouwens het geval in Nederland met een 100% vergoeding van de inspanning die op vrijwillige basis gebeurt zelfs eventueel boven de normkosten.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Het bezwaar vraagt verduidelijking over de wijze waarop het bindend gedeelte van de taakstelling zal gerealiseerd worden. In eerste instantie is het de bedoeling dat het bindend gedeelte (in beginsel) binnen de plancyclus moet gerealiseerd worden; dat blijkt uit de bewoordingen van art. 50ter, §3, 1° van het natuurdecreet ('moet'). De actoren die in het Vlaams Natura 2000-programma zijn aangeduid, dienen daarover te waken. Het programma kiest, op basis van art. 50octies, §5 van het natuurdecreet, in het algemeen voor een realisatie die maximaal steunt op vrijwilligheid en maatwerk in functie van de taakstelling en dus zoveel mogelijk inspeelt op lokale ecologische en socio-economische omstandigheden, opportuniteiten en knelpunten. Op basis van de monitoring van de inzet van de instrumenten en van de resultaten op het terrein (staat van instandhouding van Europees te beschermen habitats en soorten) wordt de realisatiegraad opgevolgd en getoetst aan de taakstelling. Eventuele dwingende maatregelen voor de realisatie van de taakstelling 2020 zullen gericht gekozen worden na evaluatie van de resultaten van de monitoring. Gelet op de geplande goedkeuring van het Vlaams Natura 2000-programma in 2017 en de doorlooptijd van de ingeschreven acties, is een generieke, verplichtende fase tijdens deze planperiode niet aan de orde voor 2020. Met welk instrumentarium dit dan concreet gebeurt, is een zaak van de managementplannen.

Er lijkt, op basis van het bezwaar, evenwel verwarring te zijn rond het begrip van de verplichtende fase. Met deze fase wordt concreet bedoeld dat wanneer in voorkomend geval, op basis van de monitoring en een toetsing aan de bindende taakstelling, blijkt dat een gedeelte ervan niet binnen de planperiode zou kunnen gerealiseerd worden, er kan overgegaan worden tot verplichtende maatregelen. Het is daarbij niet de bedoeling om op grote schaal gebods- of verbodsbepalingen te gaan opleggen, maar wel de gerichte inzet van een aantal instrumenten op te starten, zoals een natuurinrichtings- of landinrichtingsproject, het uitoefenen van een voorkooprecht, een onteigeningsprocedure. Ook bij de instelling van dergelijke instrumenten blijft steeds de mogelijkheid van vrijwillige realisatie bestaan. Daarbij zal telkens onderzocht worden of en welke flankerende maatregelen de verplichting zullen begeleiden, zoals grondenbanken. Slechts indien het beoogde resultaat niet bereikt wordt, kan de verplichting uitgeoefend worden. Het moet uit voorgaande duidelijk zijn dat de eventueel in te zetten instrumenten van gebied tot gebied kunnen verschillen, en dat dit ook afhankelijk zal zijn van wat al op vrijwillige basis is gerealiseerd. Dat laatste is op dit ogenblik onmogelijk in te schatten en

het is ook niet voorzien dat dit het voorwerp is van het Natura 2000-programma om een dergelijke inschatting te maken.

Daarnaast voorziet het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma onder actie 34 eveneens een evaluatietraject van het programma in 2019, ten aanzien van de taakstelling 2020 en de voorbereiding van het Vlaams Natura 2000-programma voor de volgende cyclus. Al naargelang de uitkomst van de evaluatie, kan de implementatiestrategie worden bijgestuurd. Het moet duidelijk zijn dat er geen directe link is tussen de verplichtende fase en artikel 9 van het natuurdecreet. Indien in voorkomend geval gebodsbepalingen zouden opgelegd worden in kader van het natuurbeleid, blijft artikel 9 uiteraard onverminderd van toepassing.

Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -2 /

Ingediend bezwaar

Voor de concrete implementatie op terrein en het flankerend beleid zijn nog niet duidelijk. Er moet gewerkt worden aan actieve opzoeking van de betrokkenen, de sensibilisering en de motivatie van die actoren. Dit vergt intensieve acties via het kadaster, via de gemeentes enz. die wel gefinancierd moet zijn. Ook de verdeling van de taken moet duidelijk zijn tussen de overheid en de private partij, zie hiervoor.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft hierover geen concrete opmerkingen. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma. Wel geeft het een aantal aandachtspunten mee voor de uitwerking van acties 13 en 14 in de praktijk.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -28 /

Ingediend bezwaar

Betreffende het uitrollen van de vrijwillige fase dient er een plan te worden opgemaakt. Hieraan zou een hoofdstuk 'plan van aanpak' van het Natura 2000-programma gewijd moeten worden. Reeds nu komen private eigenaren met vragen maar op dit moment kunnen wij geen zekerheid bieden. Zelfs het vernieuwen van bestaande beheerplannen kan verspilde energie zijn daar keuzes niet gefundeerd kunnen worden genomen op basis van een degelijk beleid. Er zal rekening moeten worden gehouden met eventuele nieuwe wendingen richting IHD-beleid. Van belang is daarom o.a. het implementeren van het inrichtingsprogramma in de managementplannen, zowel voor beheerplannen als actiegebieden. Hiertoe (naar effectiviteit) moet het inrichtingsprogramma ook kleinschalig kunnen worden toegepast, daar waar de beheerders reeds interesse hebben en weten waar zij naartoe willen. Een evaluatie naar verenigbaarheid en efficiëntie voor de praktijk dient te worden gehouden tussen het inrichtingsprogramma, het natuurdecreet, het grond- en pandendecreet en het besluit met de vergoedingen om te onderzoeken waar deze niet overeenstemmen en geoptimaliseerd moeten worden.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft hierover geen concrete opmerkingen maar geeft een aantal aanbevelingen voor de implementatie. Het programma kiest in het algemeen voor een realisatie die maximaal steunt op vrijwilligheid en maatwerk in functie van de taakstelling en dus zoveel mogelijk inspeelt op lokale ecologische en socio-economische omstandigheden, opportuniteiten en knelpunten. Op basis van de monitoring van de inzet van de instrumenten en van de resultaten op het terrein (staat van instandhouding van Europees te beschermen habitats en soorten) wordt de realisatiegraad opgevolgd en getoetst aan de taakstelling. Deze aanpak biedt kansen aan beheerders om, met overweging van de in het bezwaar aangehaalde elementen in het particulier geval, mee te werken aan de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, ook voor kleinschalige acties. Hiervoor werd trouwens het instrument Investeringssubsidie Natuur (ISN) gecreëerd. Actie 10 heeft tot doel de instrumentenmix te optimaliseren. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -1 /

Ingediend bezwaar

Er is ondertussen ook onzekerheid over het feit dat de private beheerders vrijwillig aan het systeem zullen deelnemen daar er geen objectieve argumenten kunnen gegeven worden om ze te overtuigen beheerplannen op te stellen. In Nederland worden de kleine beheerders niet aangesproken en zij die aangesproken zijn worden volledig vergoed. Er bestaat bij ons dus een risico van beroepen indien er verplichtingen worden opgelegd.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft een aanbeveling voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen op het terrein. Dit behoort tot de uitvoering van onder meer acties 9, 13, 15 en 16 uit het voorontwerp. Het bezwaar vermeldt ook een risico van beroepen indien er verplichtingen worden opgelegd. In eerste instantie is het de bedoeling dat het bindend gedeelte (in beginsel) binnen de plancyclus moet gerealiseerd worden; dat blijkt uit de bewoordingen van art. 50ter, §3, 1° van het natuurdecreet ('moet'). De actoren die in het Vlaams Natura 2000-programma zijn aangeduid, dienen daarover te waken. Het programma kiest, op basis van art. 50octies, §5 van het natuurdecreet, in het algemeen voor een realisatie die maximaal steunt op vrijwilligheid en maatwerk in functie van de taakstelling en dus zoveel mogelijk inspeelt op lokale ecologische en socio-economische omstandigheden, opportuniteiten en knelpunten. Op basis van de monitoring van de inzet van de instrumenten en van de resultaten op het terrein (staat van instandhouding van Europees te beschermen habitats en soorten) wordt de realisatiegraad opgevolgd en getoetst aan de taakstelling. Eventuele dwingende maatregelen voor de realisatie van de taakstelling 2020 zullen gericht gekozen worden na evaluatie van de resultaten van de monitoring. Gelet op de geplande goedkeuring van het Vlaams Natura 2000-programma in 2017 en de doorlooptijd van de ingeschreven acties, is een generieke, verplichtende fase tijdens deze planperiode niet aan de orde voor 2020. Met welk instrumentarium dit dan concreet gebeurt, is een zaak van de managementplannen.

Er lijkt, op basis van het bezwaar, evenwel verwarring te zijn rond het begrip van de verplichtende fase. Met deze fase wordt concreet bedoeld dat wanneer in voorkomend geval, op basis van de monitoring en een toetsing aan de bindende taakstelling, blijkt dat een gedeelte ervan niet binnen de planperiode zou kunnen gerealiseerd worden, er kan overgegaan worden tot verplichtende maatregelen. Het is daarbij niet de bedoeling om op grote schaal gebods- of verbodsbepalingen te gaan opleggen, maar wel de gerichte inzet van een aantal instrumenten op te starten, zoals een natuurinrichtings- of landinrichtingsproject, het uitoefenen van een voorkooprecht, een onteigeningsprocedure. Ook bij de instelling van dergelijke instrumenten blijft steeds de mogelijkheid van vrijwillige realisatie bestaan. Daarbij zal telkens onderzocht worden of en welke flankerende maatregelen de verplichting zullen begeleiden, zoals grondenbanken. Slechts indien het beoogde resultaat niet bereikt wordt, kan de verplichting uitgeoefend worden. Het moet uit voorgaande duidelijk zijn dat de eventueel in te zetten instrumenten van gebied tot gebied kunnen verschillen, en dat dit ook afhankelijk zal zijn van wat al op vrijwillige basis is gerealiseerd. Dat laatste is op dit ogenblik onmogelijk in te schatten en het is ook niet voorzien dat dit het voorwerp is van het Natura 2000-programma om een dergelijke inschatting te maken.

Daarnaast voorziet het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma onder actie 34 eveneens een evaluatietraject van het programma in 2019, ten aanzien van de taakstelling 2020 en de voorbereiding van het Vlaams Natura 2000-programma voor de volgende cyclus. Al naargelang de uitkomst van de evaluatie, kan de implementatiestrategie worden bijgestuurd.

Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -26 /

Ingediend bezwaar

PAS (OD 2.2, OD 3.3 r 626, actie 14) Private partijen zijn getroffen door de PAS op twee manieren. Eerst als landbouwer en mogelijke verpachters van landbouwgronden indien er inrichtingsnota's komen voor getroffen bedrijven. Indien het aantal bedrijven beperkt is, zal dit aspect van de PAS wel mineur zijn.

Het grootste effect kan zijn wanneer private beheerders herstelmaatregelen moeten nemen.

Herhaaldelijk aangehaalde moeilijkheden zijn:

- Herstel betekent het nemen van maatregelen door de ene om de vergunningen en ontwikkelingsruimte voor andere, economische actoren mogelijk te maken. Het is zeer de vraag hoe enige verplichting in deze materie juridisch mogelijk is gezien het om private belangen gaat. Bindend is wel de passende beoordeling die op het moment ervan steunt op de dan aanwezige elementen al dan niet beïnvloed door de PAS en de werkelijke stand van zaken

- Het scheiden van PAS-maatregelen van IHD-maatregelen met verschillende financiering is moeilijk te handhaven, vooral op langere termijn gezien de maatregelen elkaar overlappen. Men moet ook vermijden beheerplannen op te stellen voor IHD vooraleer herstel van toepassing is.

- Het kan niet dat private partijen voor PAS nog zelf financiële lasten moeten dragen als zij geen enkele verantwoordelijkheid hebben bij de deposities. Men zou zelfs kunnen zeggen dat zij op hun eigen terreinen dubbel slachtoffer zijn van wat een ander aan schade toebrengt. Het flankerend beleid moet volwaardig zijn.

- Het implementeren van PAS-maatregelen moet de kennis van de beheerder niet overtreffen of zijn beheer te lastig maken. Goede afspraken om deze op vrijwillige basis te laten uitvoeren door de overheid zijn eventueel te onderzoeken.

Men heeft zich laten inspireren door de Nederlandse situatie. Op te merken dat de uitgangssituatie daar helemaal anders is: het vergunningsbeleid is anders - er zijn geen a priori doelstellingen - IHD en PAS worden gelijk en samen gesubsidieerd aan 100% - de maatregelen worden voor de essentie genomen op terreinen van wat men hier noemt de "sterkste schouders" - Voor privaat blijft het vrijwillig.

Indien men nu om politieke redenen meer nadruk legt op herstel moet de private dimensie volwaardig meegenomen worden met de nodige budgetten, zeker indien dan elders hierdoor besparingen en vrijwaringen worden gegeven.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar vraagt naar de financiering van herstelbeleid in het kader van de PAS en naar de relatie met de vergunningverlening. Vooreerst dient gesteld dat in het kader van de programmatische aanpak er verschillende aspecten zijn die een invloed kunnen uitoefenen op elkaar. Op dit moment wordt een generieke stijging van emissies door de sectoren beperkt. Daarnaast zorgt een individuele beoordeling aan de hand van de significantiekaders ervoor dat significante bijdragen van bedrijven niet leiden tot verdere toename van emissie en bijhorende deposities. Het herstel moet ervoor zorgen dat er geen habitatvlekken verloren gaan en door duurzaam inrichten en beheer van de habitatvlekken die nog in

overschrijding zijn, de effecten daarvan geminimaliseerd worden. Daarbij ligt de prioriteit op de oppervlakte onder sterkste schouders en op de vrijwilligheid van de maatregelen. Momenteel is er evenwel geen rechtstreekse koppeling tussen het voeren van herstelmaatregelen en bijkomende vergunningsruimte. De financiering van het herstelbeheer in het kader van de PAS wordt geregeld door het Besluit van Vlaamse Regering betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer, dat een tweede keer principieel werd goedgekeurd op 12 mei 2017. Dit vormt geen onderdeel van het Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -5 /

Ingediend bezwaar

Uitvoeringsmodaliteiten Een aantal besluiten en nota's bij het decreet komen binnenkort in uitvoering. Wij hebben meermaals onze zorgen getoond voor de ontoereikendheid van sommige punten waaronder: Financieringnota Vergoeding met €100 voor 12 jaar bij omvorming al dan niet gekapitaliseerd. Het percentage subsidie bij inrichting met aftrekken van opbrengsten (opgeslagen rendement op hun kapitaal van de vorige jaren bij inrichtingswerken Het niet vergoeden van private aanwending van bestaande terreinen voor type 3 en vooral type 4 plannen wat niet gelijkberechtigd is met het subsidiëren voor aankopen. De finaliteit van aanwending is immers dezelfde. Dit zijn punten voor IHD die zeker gelden voor PAS en zouden moeten herbekeken worden. Zij zorgen voor een gebrek aan draagvlak en zijn negatieve prikkels.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar gaat niet in op een van deze onderdelen maar uit een bezorgdheid in verband met de financiering van het natuurbeheer. Dit wordt in de toekomst geregeld door het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer, dat voor de tweede keer principiële goedgekeurd werd op 12 mei 2017. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -7 /

Ingediend bezwaar

Uitvoeringsmodaliteiten Een aantal besluiten en nota's bij het decreet komen binnenkort in uitvoering. Wij hebben meermaals onze zorgen getoond voor de ontoereikendheid van sommige punten waaronder: Fiscaliteit Er werden voorstellen uitgewerkt die een zeker evenwicht inhouden. Zij zijn misschien de enige echte prikkels voor het opstellen van beheerplannen maar gelden niet voor allemaal en daarenboven is een fiscaal besluit nog niet uitgewerkt, zie advies Minaraad hieromtrent. In andere regelgevingen (bv. overdracht van ondernemingen) zijn de fiscale vrijstellingen veel gunstiger. Ook in het PAS systeem is niets voorzien. Wij herinneren dat de voorstellen door een aantal mensen als achteruitgang worden beschouwd tegenover de bestaande situatie: geen 10% bij bosbeheer bij erfenis voor type 2 beheer geen mogelijkheid om in de vier jaar na het overlijden volwaardig van de fiscale vrijstelling te genieten. de mogelijke verzwaaring van de fiscaliteit bij VEN dat vandaag een niet uitgewerkt instrument is gebleven. Een wijziging moet zeker gebonden zijn aan een herziening van de geboden en verboden in het VEN, bv. voorkooprechten. Er moeten ook goede overgangsregelingen zijn.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar gaat niet in op een van deze onderdelen maar uit een bezorgdheid in verband met de financiering van het natuurbeheer, met name over maatregelen in verband met fiscaliteit. In dit verband werd het ontwerp van decreet betreffende de fiscale gunstmaatregelen die verbonden zijn aan natuurbeheerplannen principieel goedgekeurd op 12 mei 2017. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -9 /

Ingediend bezwaar

Budget Regelmatig hebben wij de aandacht getrokken op het gevoel van mensen van de overheid die denken dat aankopen veel zullen oplossen en sommige nota's vertrekken van dergelijk uitgangspunt als zijnde prioritair. Men zegt regelmatig dat dit niet de bedoeling is en inderdaad de aankoopbudgetten zijn verminderd maar niet voor alle partijen. De aankooppolitiek van ANB wordt kennelijk gericht als complementair of subsidiair wat goed is maar lijkt in sommige communicatie niet zo evident. Dit is zeer gevoelig. Wij nemen aan dat de beheer- en inrichtingsbudgetten voldoende zullen zijn om de financieringskosten volgens de normen te dekken en indien niet zal in de aankopen gesnoeid moeten worden. Indien de financiering niet volgt, moeten de verplichtingen ook "on hold" zijn zoals voorzien bij decreet. Dit is niet in de budgetnota's die circuleerden te lezen. Onze stelling is altijd geweest: "De verdeling van de budgetten moet een shift tonen van aankoop naar beheer en vooral naar investering- inrichting." In de budgetbijlage van de 'ontwerpnota Vlaams Natura 2000 programma' wordt voor 'verwerving' door de overheid over een periode tot 2020 +/- 20 mln. €/jaar voorzien, waarvan 3.629.293,- voor aankoop van om te vormen terreinen. De rest +/- 16 mln. is beschikbaar voor andere terreinen doch voor 85% te besteden aan IHD doelen Verder wordt er € 7 mln. voor aankopen door terrein beherende verenigingen, waarvan 75% voor IHD voorzien. Het decreet voorziet in een gelijke behandeling van alle beheerders wat in de budgetten niet weerspiegeld wordt. Het is niet duidelijk in hoever deze budgetten elkaar overlappen rekening houdend met de 85%, respectievelijk 75% te besteden, voor aankopen voor Europese natuurdoelen en voor hoeveel de budgetten voor het PAS herstelbeheer (6 m€/jaar) bijkomende aankopen bevatten. Dezelfde nota voorziet in capaciteitsopbouw voor het inzetten van beheerders enkel een 0,2 mln. €/jaar en geen budget voor het vergoeden van privaat beheer voor Natura 2000 terreinen. Dergelijke budgettering is niet te verrechtvaardigen en is onverdedigbaar gezien de reguliere subsidies voor ondersteuning van privaat terreinbeheer zoals bosgroepen in vraag gesteld zijn. Het aankoopbudget zou moeten gebruikt worden voor: selectieve aankopen, € 3,5 - 4,- mln. de financiering van de ondersteunende instrumenten voor IHD implementatie - wat nood aan aankopen vermijdt. een degelijk gekapitaliseerde compensatie voor inkomstenverlies voor de verschillende natuurstreefbeelden. (cfr. hierboven) beschouwd als een compensatie voor erfdiensbaarheid - wat nood aan aankopen vermijdt en een vergoeding voor het aanwenden van niet aangekochte private terreinen voor de Europese natuurdoelen. (Dit is bijzonder het geval indien een terrein (volgens type 4 wordt beheerd) waar de gelijkberechtiging tegenover aankoopsubsidies verrechtvaardigt dat daarvoor een evenredige compensatie wordt gegeven.)

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar stelt vragen bij Bijlage 4. Zoals aangegeven in Bijlage 4 bij het programma wordt bij het opmaken van een meerjarenbudget getracht om kosteninschattingen te maken op basis van de best beschikbare informatie op dat moment. Daarbij moeten regelmatig veronderstellingen worden gemaakt die een impact hebben op de omvang van de gemaakte schatting. De uitvoering van het programma is steeds afhankelijk van de beschikbare middelen. De aangehaalde percentages in het bezwaar zijn van toepassing op het beschikbare bedrag voor aankopen binnen de begroting van het ANB. Ze zijn niet

van toepassing op de raming van het budget voor andere aankopen. In vergelijking met eerdere meerjarenbegrotingen voor IHD is het beschikbaar budget voor beheer en inrichting significant gestegen, onder meer door de toekenning van extra budgetten in functie van IHD, terwijl de budgetten voor aankoop van terreinen licht zijn afgenomen. Dit reflecteert de beslissingen die genomen zijn binnen de opeenvolgende begrotingsdecreten en goedgekeurd zijn door het Vlaams Parlement. De opmerking over de reguliere subsidies voor ondersteuning van privaat terreinbeheer heeft geen betrekking op het Vlaams Natura 2000-programma. Dit wordt in de toekomst geregeld door het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer, dat voor de tweede keer principieel goedgekeurd werd op 12 mei 2017. Verder geeft het bezwaar een aandachtspunt mee voor de uitvoering van actie 21 'Uitwerken en uitvoeren van een capaciteitsversterkend programma voor partners'. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -10 /

Ingediend bezwaar

Dergelijk budget zou kunnen aangevuld worden met: De minst waardevolle met overheidsgeld aangekochte terreinen zou men in een verkoop- of ruilprogramma kunnen brengen - zoals in Nederland - om het beheer van meer geschikte terreinen in de beleidsprioriteiten te financieren.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft hierover geen concrete opmerking maar doet een voorstel een instrument voor de realisatie op het terrein dat past in de uitvoering van actie 10. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -24 /

Ingediend bezwaar

Op te merken dus dat allerlei overheidstussenkomsten worden gebudgetteerd maar de ondersteuning van de private pijler die veel gronden moet beheren in verhouding nihil is. De evenwichten in de verdeling van de budgetten zijn niet in lijn met de gevraagde inspanningen. Aangaande de instrumenten dient er na 2020 een evaluatie plaats te vinden. Dit zou moeten lukken vertrekkende van de instrumentenstudie die de Minaraad reeds uitvoerde in 2012.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt naar middelen voor private beheerders. In bijlage zijn uitgaven geraamd voor maatregelen voor de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen door derden. Het bezwaar maakt hier geen concrete opmerking bij. De ondersteuning van private beheerders vormt geen onderdeel van het Vlaams Natura 2000-programma. Actie 10 voorziet een optimalisatie van de instrumentenmix. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 //

Ingediend bezwaar

Private pijler De private partij wordt nu door het Vlaamse beleid als een volwaardige partner beschouwd en regelaanpassingen hebben dat ook bewezen. In de praktijk is dat nog niet altijd het geval. De private partij zal ook een groot deel van de Europese doelen moeten realiseren. De private partij is zwak gestructureerd. Deze pijler bestaat uit drie elementen: Het Aanspreekpunt (samen met HVV), als een kleine communicatieorganisatie, gesubsidieerd door de Vlaamse overheid voor de materies 'Natuur en Bos', focus Natura 2000. De bosgroepwerking voor terreinacties Het inschakelen voor kennis en vorming van Inverde, opgericht met de private partijen en waar ze nu nog aanwezig zijn. Mits de nodige definiëring van de uitvoeringmodaliteiten van de management plannen samen met ANB en de nodige juridische en financiële instrumenten kan de taakstelling haalbaar worden

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar gaat om de ondersteuning van organisaties die private beheerders ondersteunen bij de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen. Dit vormt evenwel geen onderdeel van het Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -12 /

Ingediend bezwaar

Bosuitbreiding is een thema' dat niet rechtstreeks ter zake is in het IHD/PAS beleid. Maar een nieuwe aanpak met de juiste aanpassing van de regelgeving zou goed helpen. Het is van belang voor de bosdoelstellingen al dan niet binnen SBZ die een belangrijke feitelijke uitbreiding voorzien. Een coherente aanpak van de uitvoering van de Europese doelen en de doelen van het RSV zou wenselijk zijn. De nota in bijlage geeft een visie.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft hierover geen concrete opmerkingen. Dit bezwaar stelt ten onrechte dat bosuitbreiding een thema is dat niet rechtstreeks ter zake is in het IHD/PAS beleid. De bosdoelstellingen werden opgenomen in het Besluit van de Vlaamse Regering van 23/07/2010 tot vaststelling van gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen voor Europees te beschermen soorten en habitats. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma. Wel geeft het een belangrijk aandachtspunt mee voor de uitwerking van acties 1 en 10 in de praktijk en kan de afstemming in de uitvoering van de Europese doelen en de doelen van het RSV onderdeel zijn van samenwerkingsovereenkomsten tussen verschillende administraties en overheden.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -13 /

Ingediend bezwaar

Trein 2 Natuurdecreet (algemeen) Er is voorzien in een bijkomende aanpassing van de decreten natuur en bos (trein 2). Wij vragen een goed overleg hieromtrent om de goede punten van het decreet niet te verliezen. Een correctie zou ook zijn: "Wanneer overheden terreinen door derden laten beheren, moeten alle partijen die de nodige engagementen kunnen nemen, hun kans krijgen. Tot nu toe werden enkel natuurverenigingen hiervoor aangesproken. Het is een maatschappelijke verwachting dat de relaties privaat met overheden open getrokken worden." Het natuurdecreet zou best ook een regeling voor de bosgroepen en de private pijler opnemen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar gaat niet in op een van deze onderdelen maar uit een bezorgdheid in verband met natuurbeheer door particulieren. Dit wordt in de toekomst geregeld door het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer, dat voor de tweede keer principieel goedgekeurd werd op 12 mei 2017. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -14 /

Ingediend bezwaar

Bijlage budget Verwervingen Dergelijke laatstekansmaatregel zou niet als eerst punt moeten komen. Maar belangrijker is dat deze post zou moeten komen onder een titel als: 'aanwending van de terreinen'. Het is niet normaal dat er budgetten en subsidies worden voorzien voor het kopen van terreinen voor bepaalde doelen, ten minste als het ANB niet is, en dat het aanwenden voor natuurbeleid van dergelijke "al bestaande" terreinen door eigenaars niet vergoed wordt (kapitaalschade). Dat zou ten minste moeten gelden voor type 3 en type 4. De huidige voorstellen zouden er immers toe leiden dat als ik dergelijk terrein heb, ik die dan moet verkopen aan mijn broer die het dan met de subsidie kan kopen om juist hetzelfde te doen. Dit is niet efficiënt gebruikt geld. Waarom kan ik dat zelf niet doen met een kapitaalschade zoals een erfdiensbaarheid die toch niet meer gaat bedragen dan de subsidie voor de aankoop? Dit is trouwens ook in lijn van de zelfrealisatie en mogelijke instrumenten die de VLM hieromtrent ontwikkelt. Zelfrealisatie is expliciet opgenomen in het ontwerp onteigeningsdecreet, dus ook in de mogelijke verplichtingsfase. Als men onder de acties van het N2000P gaat kijken naar afstemming van de instrumenten van de verschillende beleidsvelden, kan men nu ook al beter de goede voorbeelden van elders overnemen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft hierover geen concrete opmerking maar handelt over de regelgeving in verband met onder meer kapitaalschade, onteigeningen, financiële tegemoetkomingen ed, die geen onderdeel vormt van het Vlaams Natura 2000-programma. Er kan in dit verband wel vermeld te worden dat de keuze voor natuurbeheerplan type 3 en 4 een vrijwillige keuze is. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -15 /

Ingediend bezwaar

Het huidige voorstel waar aankoopsubsidies enkel gelden als er aangekocht wordt in de nabijheid van bestaande reservaten scheidt een aanvechtbare ongelijkheid gezien de startsituatie die niet is voorzien in het decreet: het voorziet aankopen om type 4 plannen op te stellen, niets meer. Er is bij het realiseren van de doelen niets voorzien voor een eventueel inkomensverlies op terreinen die geen bos zijn.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgevoerd conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar gaat niet in op een van deze onderdelen maar uit een bezorgdheid in verband met de financiering van het natuurbeheer. Dit wordt in de toekomst geregeld door het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer, dat voor de tweede keer principieel goedgekeurd werd op 12 mei 2017. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 52

Code bezwaar: 152 / -3 /

Ingediend bezwaar

Wat de aankopen door ANB betreft, wat de overheid altijd kan doen, ik neem aan dat die kaderen in de nota "aankooppolitiek van ANB" die dan misschien kan geüpdatet worden en duidelijk gemaakt worden wanneer en voor welke habitat er selectief wordt gekocht. Dit is een prioritering die ook in het N2000P zou moeten terugkomen. Nu is er in het budgetvoorstel een focus op actuele habitats en leefgebieden die niet te verantwoorden is (moet voor aanwenden terreinen zijn, zie hierboven). De focus en prioritering, zeker van deze eerste cyclus, zou moeten liggen bij moeilijke nog te realiseren habitats vanaf nul!

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft een aantal aandachtspunten mee voor de uitwerking van de implementatie van de acties op het terrein.

De focus en prioritering in de berekening van het nodige budget ligt naast de stand still voor alle Europees te beschermen habitats en soorten, bij de doelstellingen die conform OD 2.2. van het voorontwerp Vlaams Natura2000 programma gerealiseerd moeten worden tegen 2020: 16 van de 47 beschermde habitattypes verkeren in een gunstige staat of zijn verbeterd ten opzichte van 2007, voor alle habitattypes en richtlijnsoorten samen zijn in 2020 70% van de inspanningen operationeel, zodat alle habitats en soorten in een gunstige staat van instandhouding kunnen worden gebracht. Voor soorten is dit doel verder vertaald: voor de soorten waarvoor een extra oppervlakte leefgebied nodig is, is 1/3 (33 %) van de extra oppervlakte leefgebied gerealiseerd door inrichting en beheer. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -17 /

Ingediend bezwaar

Daarnaast dient men ook een instrument te voorzien om enkel het pachtrecht af te kopen. Dit is nuttig en daar moet dan ook de zelfrealisatie mogelijk zijn. Bij de huidige pachtwet kan de eigenaar die op zijn terreinen Europese natuurdoelen wil realiseren bijna onmogelijk aan zijn gronden geraken. Wanneer de overheid daarentegen wel gronden vrij van pacht kan krijgen, dan zou zij dat ook moeten kunnen doen om de terreinen vrij te krijgen voor zelfrealiserende privé- eigenaars (zie eerder) die dan de handen vrij hebben voor het nieuwe beheer. Misschien kan dat eens besproken worden met Patricia Declercq op het kabinet landbouw die initiatieven neemt wat betreft de nieuwe pachtwetgeving?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar heeft geen betrekking op de omschrijving van een specifieke actie uit het programma. Wel geeft het een aantal aandachtspunten mee voor de uitwerking van acties 10, 11 en 19 in de praktijk. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -19 /

Ingediend bezwaar

Bij de flankerende instrumenten voor landbouwbedrijven (rode en oranje), indien de emitterende gebruiker/pachter stopt, dan moet de voorziene koopplicht (tegenover de eigenaar) aangevuld worden met een alternatief: de erfdienstbaarheid waarbij deze niet uitgekocht wordt, maar zijn terreinen al dan niet onder de PAS-compatibele voorwaarden verder beheert. Dit is al een stuk goedkoper. Men zou daarbij ook rekening moeten houden met het feit dat een aanpalende eigenaar zijn visie zou willen uitbreiden en de stukken pachtvrije grond aan een billijke prijs wil kopen voor realisatie of uitbreiding van een natuurstreefbeeld. Dit is dan weer gekoppeld aan de aanwending van terreinen en doelmatigheidstoets, maar mag niet vergeten worden als optie.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar vraagt een bijkomende maatregel toe te voegen aan het flankerend beleid in het kader van de PAS. Het flankerend beleid is een onderdeel van de besluitvorming van de Vlaamse regering in verband met de PAS en vormt geen onderdeel van het Vlaams Natura 2000-programma. Aan de hand van de inrichtingsnota's voor bedrijven met een impactscore van 50% en voor bedrijven met een impactscore van 5% of meer en minder dan 50%, werd de invulling ervan vastgelegd, respectievelijk op 30 januari 2015 en op 17 februari 2017. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -21 /

Ingediend bezwaar

Een ander aspect is dat er ook gefaciliteerd moet worden om de mensen aan te spreken om terreinen ter beschikking te stellen. Dat is dan de taak van "facilitatoren" zoals de bosgroepen. Om die taak op te nemen moet er ook een budget komen vanuit het budget aanwending van gronden. Dit is trouwens hetzelfde bij het gebruik van het boscompensatiefonds waar, naast aankopen, ook een vergoeding voor bestaande terreinen (kapitaalschade) en de kost van facilitatoren best kan geïmputeerd worden wil men enig succes boeken.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft hierover geen concrete opmerking maar handelt over de financiering van de bosgroepen. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -20 /

Ingediend bezwaar

Dit is een eerste luik waarbij de terreinen "ter beschikking liggen" met de nodige voorwaarden voor de Europese natuurdoelen. Dat wil ook zeggen dat het verwervingsbudget (dat buiten proportie is) dan aangewend wordt voor 3 types "verwerving": Gerichte aankopen van specifieke habitats- gekoppeld aan de duidelijke nota over de aankooppolitiek van ANB, waarvan de gesubsidieerde aankopen niet kunnen afwijken. Vergoedingen voor de erfdienstbaarheid (kapitaalschade) gevestigd op private bestaande gronden, niet aangekocht, maar waarop een beheerplan type 3 wordt beoogd. Financiering van de ondersteunende instrumenten om die gronden te vinden en beheerplannen op te stellen - facilitatoren. Eens die terreinen ter beschikking zijn, dan zijn er de andere subsidies waarover wij meermaals commentaar hebben gegeven. Deze zijn: Beheer en inrichting: 100 €/ha inkomensverlies bij omvorming is te laag! Nettokost in plaats van werkelijke kost die rekening houdt met investeringskost: Bij inrichting voor bos kan de verkoop van hout niet in vermindering worden gebracht. Is inkomst van het verleden dat nooit geïnd is geweest. %subsidie bij inrichting TBV mogen gebruik maken van vrijwilligers, maar privé niet. PAS Juridisch statuut van eventuele verplichting. Aan 100 % vergoed. Scheiden of niet van IHD en PAS. De laatste slideshow is heel summier. Er moet rekening gehouden worden met de kostprijs voor opmaak beheerplannen als er extra herstelmaatregelen moeten komen en voor de opmaak van een BHP extra studiewerk hiervoor nodig is. Welke zijn de 10 ecohydrologische studies waarvan sprake? Door wie? Niet gelinkt aan de gebiedsanalyses? Ook het herstel van de historische deposities moet 100% vergoed worden vanuit PAS en niet via reguliere subsidies! Het zijn PAS-herstelmaatregelen waarvoor bijkomend budget nodig is. Dit is evengoed een compensatie voor de economische ontwikkeling van derden al is het in het verleden en door het principe vervuiler betaalt, is niet te verantwoorden onder de reguliere subsidies enerzijds wat betreft de subsidie zelf als wat betreft aanwending van het budget. Indien niet kunnen er zeker geen doelen en verplichting geplaatst worden. Ook voor het flankerend beleid, verwijzen wij naar onze eerder opmerking rond uitkoop pachtrecht en zelfrealisatie.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Het bezwaar gaat niet in op een van deze onderdelen maar stelt vragen in verband met de financiering van het natuurbeheer. Dit wordt in de toekomst geregeld door het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer, dat voor de tweede keer principieel goedgekeurd werd op 12 mei 2017. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -22 /

Ingediend bezwaar

Monitoring Voor de monitoring van het beheer moet hetzij personeel (bosgroepen?), hetzij budget, of beide voorzien worden om dit zelf te doen. Er zou sowieso een budget voorzien worden voor extra monitoringsvragen van ANB, als stimulans voor de beheerder. Dit moet dan ook een stimulans zijn en geen nettokost! Aangezien de PAS-monitoring nog niet is uitgewerkt, kunnen wij daar voorlopig geen commentaar op geven naar budget. Het is wel duidelijk dat als private beheerders daar een aandeel in moeten hebben, billijke compensaties gevraagd worden.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt naar middelen voor private beheerders. Dit bezwaar heeft geen betrekking op de omschrijving van een specifieke actie uit het Natura 2000 programma. Wel geeft het een aantal aandachtspunten mee voor monitoring door private beheerders. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -23 /

Ingediend bezwaar

Kosten SBP's: Wij vinden het niet correct dat een van de betrokken partijen rond tafel SBP's opmaakt en zelfs het verslag van de stuurgroepvergadering van hen uit gaat, waardoor wij al merken dat dit verslag getint is! Temeer daar er genoeg studiebureau's zijn die dit evengoed en in meer vertrouwen kunnen. Bij onze achterban is geen vertrouwen dat dergelijke SBP's op objectieve manier ingevuld worden, temeer daar onze organisatie structureel niet in de mogelijkheid is om alle wetenschappelijke gegevens op objectiviteit te checken. Aanvullend commentaar: Principe van het decreet: geen subsidie, geen verplichting. De vraag kwam vanwaar het gevoel volgens de bevraging dat ANB 'niet betrouwbaar' is. Een tip in het budgetkader: Voortdurend wordt beweerd dat de aankooppolitiek gericht en subsidiair is. Dit is ok. Maar dan ziet men dat op het terrein nog altijd mensen komen aankloppen bij nietsvragende personen om hun terreinen te kunnen aankopen. Wij weten dat de ANB leiding dat wil stoppen maar het is niet zo zeker dat het echt zo gebeurt op terrein. Er zijn blijkbaar nog gevallen op lokaal niveau. dat de verwervingen steeds als eerste worden voorgesteld met onevenwichtige budgetten en dat in de nota's nog altijd wordt verwezen naar reservaties voor 'terreinbeherende verenigingen' (die ondertussen afgeschaft zijn in het natuurdecreet). Ook in de projectaanvragen boscompensatiefonds spreekt men nog altijd van 'aankopperimeters' van ANB en van TBV's. Wij dachten dat die perimeters en de onderliggende afspraken afgeschaft waren. Dit schept een breuk in vertrouwen en dan uitspraken zoals hierboven.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar heeft geen betrekking op een van deze onderdelen maar is eerder beschrijvend van aard over het instrument van verwerving. Derhalve vraagt het geen aanpassing aan de tekst. Wel geeft het een aantal aandachtspunten mee voor de uitwerking van acties 6 en 13 in de praktijk. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 4

Code bezwaar: 15 / -1 /

Ingediend bezwaar

Blijkbaar zijn de speciale beschermingszones nog niet definitief afgebakend. Toch lijkt het ons opportuun dat als een landbouwer verplicht wordt zijn activiteiten te stoppen in de omgeving van een speciale beschermingszone, de terreinen die binnen de zone van het sbz liggen ook allemaal effectief worden ingericht voor natuurbehoud. Wat is immers het nut om landbouwactiviteiten stop te zetten als er achteraf niets gebeurt met de gronden binnen de SBZ? We merken ook op dat bepaalde afgebakende gebieden voor SBZ bijna op een eiland liggen. Men zal ook op andere domeinen ervoor moeten zorgen dat dit programma de noodzakelijke ondersteuning krijgt. Zodat de speciale beschermingszone niet worden omsingeld door bebouwing, straten, spoorlijnen,... Hagen, houtkanten, ecoducten, kleinere bossen, natuurgebieden enzovoort moeten voor de noodzakelijke verbinding zorgen tussen de verschillende beschermingszones. Dit moet duidelijk kenbaar worden gemaakt naar de lokale actoren en overheden. In het plan staat dat er veel wordt verwacht van de gemeenten en vrijwilligers. Dit is op dit moment nog onvoldoende kenbaar gemaakt. Wij verwachten niet zo veel initiatieven vanuit de vrijwilligers maar hopen natuurlijk dat dit wel zou gebeuren. Als er eigenaars van gronden vrijwillig hun terreinen zouden willen inrichten voor natuurbehoud moet er vanuit het agentschap voor natuur en bos ondersteuning zijn zodat het beheer plaatsvindt met de noodzakelijke kennis van zaken. De inzet van vrijwilligers moet ook iets opleveren voor de natuur en het herstel van de biodiversiteit in de omgeving. We mogen niet vervallen in een soort van vereedeld tuinieren. Daartoe moet er voldoende aandacht gaan naar het gecoördineerd en geïntegreerde beheer van de SBZs door duidelijke beheersplannen en de betrokkenheid van alle lokale actoren. Het lijkt ons opportuun dat er voor de afgebakende gebieden eerst natuurbeheersplannen worden opgesteld en aan de hand van dit document de vrijwilligers uitleg krijgen wat ze moeten doen op hun terrein en op welke manier. Voldoende promotie maken via een duidelijke communicatiestrategie naar vrijwilligers en lokale besturen

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft aandachtspunten mee voor de realisatie op het terrein en het overleg daarover. Daartoe zijn in het voorontwerp onder meer de acties 15, 16 en 20 ingeschreven. Daarnaast moeten deze punten ook aan bod komen in het kader de managementplannen Natura 2000 waarin voor elk SBZ de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen concreter vorm moet krijgen. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 4

Code bezwaar: 15 / -4 /

Ingediend bezwaar

Uit documenten blijkt dat vooral het habitat voor vleermuizen zeer belangrijk is in Gaasbeek. Daarom hopen we dat er nieuwe bijkomende ijskelders worden ingericht voor vleermuizen. Uit de documenten blijkt dat er momenteel nog niet voldoende budget voorhanden is om alle doelstellingen waar te maken. Ons lijkt het een goed idee om ook via crowdfunding het noodzakelijke budget bijeen te krijgen. Door de aaibaarheidsfactor uit te spelen en met mooie plaatsjes voor de dag te komen zullen er wel burgers, instanties en bedrijven zijn dit programma voor het verbeteren van de biodiversiteit willen ondersteunen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft hierover geen concrete opmerking maar handelt over de uitvoering van actie 11 (innovatieve financieringstechnieken) en actie 16 (gericht beheer en inrichting uitvoeren op het terrein). Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma. Dit bezwaar vormt wel een aandachtspunt bij de uitvoering van acties 11 en 16.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 4

Code bezwaar: 15 / 1 /

Ingediend bezwaar

In de plannen zien we dat er vooral gefocust wordt op 2 streefdoelen in het instandhoudingsbeleid: (1) de uitvoering van de habitat- en vogelrichtlijn (vnl in regie van het Vlaams gewest) en (2) het beheer van ecosystemen en ecosysteemdiensten (vnl in regie door lokale overheden en administraties). Hoewel alle vooropgestelde streefdoelen weliswaar geconnecteerd zijn, zijn wij van mening dat ook streefdoel 5 (invasieve uitheemse soorten inperken) een prioritaire behandeling verdient. We hebben immers de indruk dat er vooral bij streefdoel 5 wat wordt gezegd zonder dat er effectief maatregelen zullen volgen om de exoten afdoende te bestrijden. Het lijkt ons onlogisch dat enerzijds landbouwers hun activiteiten moeten stoppen teneinde habitats en de inheemse biodiversiteit alle kansen te bieden, terwijl exoten hun vrije gang mogen gaan. Aangezien Gaasbeek een ideale habitat is voor vlermuizen en de invasieve halsbandparkiet nefast kan zijn voor hen, stellen we concreet voor om alhier de halsbandparkiet actief te bestrijden en terug te dringen (deze exoot wordt sinds geruime tijd waargenomen). Desnoods moet er een overeenkomst worden opgemaakt met gespecialiseerde bedrijven of jagers zodat de populatie aan halsbandparkieten sterk wordt gereduceerd. Ook voor de aanwezigheid van Japanse duizendknoop moet er een actieprogramma worden opgesteld zodat deze exoot verdwijnt. Het is dus wenselijk dat de focus van het instandhoudingsbeleid ook nadrukkelijker wordt gelegd bij streefdoel 5.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar uit een bezorgdheid in verband met de bestrijding van exoten. Dit vormt deel van de concrete realisatie op het terrein. In het voorontwerp zijn hieromtrent onder meer acties 15 tot en met 17 ingeschreven. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 62

Code bezwaar: 162 / 2 /

Ingediend bezwaar

Taakstelling 2050

Het Natura 2000-programma vertrekt van het doel om tegen 2050 de regionale gunstige staat van instandhouding te bereiken. Nochtans worden er in de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn nergens concrete einddata opgenomen. Boerenbond vraagt dan ook een realistisch, gefaseerd implementatietraject dat uitvoering geeft aan de Europese Richtlijnen en rekening houdt met de specifieke Vlaamse verstedelijkte context en de middelen die beschikbaar zijn voor aankoop, inrichting, beheer en flankerend beleid. Per planperiode zal moeten opgevolgd en geëvalueerd worden welke doelstellingen realiseerbaar zijn zonder daar nu een concrete einddatum aan te koppelen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar stelt de einddatum van 2050 voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen in vraag. In dit verband dient aangegeven dat art. 50ter, §1 van het natuurdecreet stelt: 'Het Vlaams Natura 2000-programma doorloopt opeenvolgende cyclussen van maximaal zes jaar en heeft een tijdshorizon tot 2050.' De timing 2050 waartegen de gunstige regionale staat van instandhouding moet bereikt worden, is niet strikt, maar wel impliciet wettelijk bepaald, en is ook een duidelijk streven op het niveau van EU. Artikel 50ter van het decreet natuurbehoud bepaalt dat het Vlaams Natura 2000-programma van toepassing is voor het hele Vlaamse grondgebied en een tijdshorizon heeft tot 2050. De memorie van toelichting (MvT) bij dit artikel is duidelijk: "2050 vormt de horizon waartegen alle habitattypes en soorten in een gunstige regionale staat van instandhouding moeten zijn." Dit doel wordt nog eens herhaald voor de habitats en de soorten. Voor de habitats omvat de MvT: "Voor de habitattypes die niet behoren tot de 16 habitattypes 2020 worden in 2020 tussendoelen gesteld rekening houdend met de doelafstand tot 2050. Op die manier volgt Vlaanderen een realistisch pad richting een gunstige staat van alle habitattypes in 2050". Voor de soorten omvat de MvT: "Om ervoor te zorgen dat alle soorten uiterlijk in 2050 de gunstige regionale staat van instandhouding bereiken is het wel aangewezen tussendoelen te formuleren voor 2020, met name voor die soorten waar een uitbreiding van het leefgebied is vooropgesteld in de G-IHD." Op Europees vlak zijn er enkele documenten waarbij er het streven is om de biodiversiteit te beschermen, te waarderen en te herstellen tegen 2050 (zie onder meer EU Biodiversiteitstrategie 2020 (COM(mei 2011) 244 definitief; Conclusies van de Raad 15 maart 2010 (7536/10) - Biodiversiteit: Post-2010 Visie en doelen voor de EU en de wereld, en internationale regeling voor toegang en batenverdeling; en Conclusies van de Raad 23 juni 2011 (11978/11) - EU-biodiversiteitsstrategie voor 2020). De taakstelling per Vlaams Natura 2000-programma hangt in de toekomst ook af van een prioriteitenstelling op basis van de rapportage aan Europa in kader van de Habitatrichtlijn (art. 17 rapportage) en de Vogelrichtlijn (art. 12 rapportage). Het is daarbij logisch dat de bindende taakstelling per cyclus realistisch gehouden wordt. De graduele realisatie via opeenvolgende cycli van het Vlaams Natura 2000-programma is net bedoeld om met realiteitszin de doelstellingen te implementeren door per planperiode een taakstelling uit te schrijven, op basis van

monitoring, de voortgang na te gaan, via evaluatie de aanpak bij te sturen en zodoende via een iteratief proces de volledige taakstelling tegen 2050 te realiseren. Deze methodiek biedt de mogelijkheid om in elke cyclus vanuit de praktijk de nodige ervaringen in te brengen in functie van een realistische aanpak. Het eerste voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma beoogt, ondermeer uit transparantie, een zo volledig mogelijk beeld van de nodige acties, wat toelaat om ervaring op te doen met de planfiguur vanuit de praktijk van de uitvoering. De monitoring wordt vorm gegeven via de acties 27 tot en met 31. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 63

Code bezwaar: 163 / 1 /

Ingediend bezwaar

Wat is er al bekend van milieudrukken van weekendverblijven/verblijfsrecreatie? Welke studies zijn er beschikbaar?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar betreft een vraag om informatie en geeft geen concrete opmerking bij het voorontwerp. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 63

Code bezwaar: 163 / 2 /

Ingediend bezwaar

Waar is deze screening te raadplegen? Zijn er in Balen terreinen geïdentificeerd? (ook de camping Keiheuvel?)

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar betreft een vraag om informatie en geeft geen concrete opmerking bij het voorontwerp. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 63

Code bezwaar: 163 / 3 /

Ingediend bezwaar

Zijn weekendverblijvers ook actoren? En zo ja wordt er dan een samenwerkingsovereenkomst afgesloten?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt om verduidelijking van het begrip actor in actie 18 'Afsluiten en opvolgen samenwerkingsovereenkomsten (SO) met actoren'. In de context van deze actie worden met actoren organisaties bedoeld die een bijdrage willen leveren aan de realisatie van het Vlaams Natura 2000-programma, zoals beschreven in art. 4 van het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014. Het gaat concreet om organisaties, zoals de middenveldorganisaties, die representatief zijn voor een maatschappelijke sector en in die hoedanigheid in staat zijn om bij te dragen in heel Vlaanderen, gelet op de Vlaamse scope van het programma. Ter verduidelijking wordt het voorontwerp aangepast.

Voorstel tot aanpassing

In de omschrijving van actie 18 wordt de zin toegevoegd: 'Het afsluiten en opvolgen van samenwerkingsovereenkomsten (SO) met actoren in het kader van de uitvoering van het Natura 2000 programma gebeurt met organisaties met een werking op Vlaams niveau.'

Code indiener(s): 63

Code bezwaar: 163 / 4 /

Ingediend bezwaar

Zijn weekendverblijvers ook betrokken bij gebiedsgericht overleg? En zo ja bij welke gebieden is dat het geval? Waarom is dat wel/niet het geval voor de clusters weekendverblijven op de Keiheuvel te Balen?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar stelt een vraag naar inspraak van weekendverblijvers in het kader van actie 20. Het Vlaams Natura 2000-programma is niet bedoeld om met deze mate van detail de acties te beschrijven. Wie betrokken wordt in het lokaal overleg, hangt in de praktijk af van de lokale doelstellingen, acties, problematiek en belanghebbenden. Het bezwaar wijst dan ook op een aandachtspunt bij de uitvoering van actie 20. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 63

Code bezwaar: 163 / 5 /

Ingediend bezwaar

Is dit programma ook van toegankelijk voor particulieren? Op voortoets.be kan een particulier nu niet inschatten wat de effecten zijn van bv een verbouw van een weekendverblijf of schuur.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar betreft een vraag om informatie en geeft geen concrete opmerking bij het voorontwerp. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 63

Code bezwaar: 163 / 6 /

Ingediend bezwaar

Wat zijn in dit (actie 25) verband "doelgroepen"?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt om verduidelijking van het begrip actor in actie 25 'Uitwerken en uitvoeren van capaciteitsversterkend programma voor vergunningverleners, adviesinstanties en projectontwikkelaars over procedures, ontwikkelde tools en beoordelingskaders i.k.v. passende beoordeling'. In de context van deze actie worden met actoren organisaties bedoeld met een werking op Vlaams niveau, zoals de middenveldorganisaties. Ter verduidelijking wordt het voorontwerp aangepast.

Voorstel tot aanpassing

Een afsluitende zin wordt toegevoegd bij de omschrijving van actie 25: 'Voor deze actie wordt qua doelgroepen in eerste instantie gemikt op organisaties met een werking op Vlaams niveau.'

Code indiener(s): 63

Code bezwaar: 163 / 7 /

Ingediend bezwaar

Wordt het effect van de aanwezigheid van verblijfsrecreatie onderzocht op de verschillende habitattypen? Is dit een vraag die voldoet aan het criterium "relevante onderzoeksvraag"?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar stelt een vraag in verband met de uitvoering van actie 28 'Opstellen en uitvoeren van het onderzoeksprogramma Natura 2000 in samenwerking met het INBO'. Het wijst op een aandachtspunt bij de uitvoering van deze actie maar betreft geen onderdeel van het Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 63

Code bezwaar: 163 / 8 /

Ingediend bezwaar

Wordt de socio-economische impact voor verblijfsrecreatie meegenomen in de impact analyse?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar stelt een vraag in verband met de uitvoering van actie 32 'Uitwerken globale socio-economische impact analyse'. Het wijst op een aandachtspunt bij de uitvoering van deze actie maar betreft geen onderdeel van het Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 63

Code bezwaar: 163 / 9 /

Ingediend bezwaar

In dit actoren overzicht worden weekendverblijvers/verblijfsrecreatie niet genoemd. De sector verblijfsrecreatie is er niet vertegenwoordigd?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt of weekendverblijvers of de sector verblijfsrecreatie genoemd zijn in het overzicht van de actoren. Dit is niet het geval in het voorontwerp. De lijst geeft invulling aan art. 50ter, §3, '3° een overzicht van de actoren die een bijdrage leveren tot: a) de realisatie van de acties; b) de coördinatie van de uitvoering van het programma; c) alle overige door de Vlaamse Regering te bepalen aspecten in verband met de uitvoering van het programma.' De lijst in het voorontwerp bevat openbare besturen en belangenorganisaties voor sectoren die betrokken zijn bij het instandhoudingsbeleid op Vlaams niveau, gelet op de Vlaamse reikwijdte van het programma. Het bezwaar maakt geen melding van een organisatie die weekendverblijvers of de sector verblijfsrecreatie vertegenwoordigt en die voldoet aan de bepaling van art. 50ter, §3, 3°. Op lokaal niveau kan de sector wel relevant zijn en kan ze betrokken worden in uitvoering van actie 20. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 64

Code bezwaar: 164 //

Ingediend bezwaar

Vooreerst lijkt het voorontwerp uit te gaan van een onjuiste feitelijke en juridische toestand bij het vaststellen van haar taakdoelstellingen. Meer nog, deze is naar oordeel van cliënten tegenstrijdig aan hetgeen in de bestaande regelgeving en dan vooral de inrichtingsnota werd vastgesteld.

Zoals hoger aangegeven, werd in het significantiekader zeer duidelijk aangegeven wat de opties zijn voor de bedrijven die getroffen worden door het PAS. Een onderscheid hierbij wordt gemaakt tussen de rode, de oranje en groene bedrijven. Een nieuwe vergunning is voor alle gebieden onmogelijk, een uitbreiding en hervergunning is slechts voor een aantal bedrijven onmogelijk. Reeds op vandaag worden cliënten met de beperkingen geconfronteerd.

Het is dan ook geheel tegenstrijdig hieraan dat in het voorontwerp thans wordt vastgesteld dat alles eraan zal gedaan worden om tot een economisch evenwicht te komen tussen de daling van het niveau van de stikstofdeposities en de economische ontwikkelingen. Meer nog, volgens de taakstelling zouden nieuwe economische ontwikkelingen zelfs mogelijk moeten zijn.

Naar oordeel zijn beiden niet verenigbaar met elkaar. Het voorontwerp is dan ook in strijd met de huidige regelgeving inzake de PAS en vooral met de inrichtingsnota.

Cliënten zouden uiteraard baat hebben bij het feit dat hervergunningen en nieuwe economische ontwikkelingen mogelijk zouden blijven. Echter dienen zij hierover duidelijkheid te krijgen.

Indien huidige taakstelling behouden zou blijven, ontstaat er in hoofde van cliënten rechtsonzekerheid.

Daarnaast is de desbetreffende taakstelling in het voorontwerp naar oordeel van cliënten ook tegenstrijdig met de bijlagen bij het voorontwerp. Zoals hoger aangegeven, wordt er in de bijlagen een kostenraming opgemaakt inzake de schadeloosstelling van de getroffen bedrijven.

Het gaat uiteraard niet op om in één en dezelfde nota aan te geven dat enerzijds toekomstige ontwikkelingen mogelijk blijven en anderzijds budgetten vrijgehouden worden voor de schadeloosstelling van de bestaande bedrijven.

Opnieuw merken cliënten dan ook op dat deze tegenstrijdigheid dient te worden weggewerkt teneinde rechtszekerheid te kunnen bieden en verzekeren.

Tot slot kunnen cliënten uiteraard alleen maar aanmoedigen dat er in een financiële compensatie zou voorzien worden voor de bedrijven die geconfronteerd worden met de gevolgen van de PAS.

Echter merken cliënten op dat het aan een zorgvuldig en redelijk handelende overheid toekomt om niet louter over te gaan tot een gedeeltelijke en door haar geschatte schadeloosstelling. Indien ten gevolge van haar beleid diverse bedrijven geconfronteerd worden met een verplichte sluiting van het bedrijf, verlies van alle investeringen, dient een zorgvuldige overheid de werkelijk geleden schade te vergoeden.

Uit de bijlagen bij het voorontwerp blijkt niet dat tot dergelijke integrale schadeloosstelling zal worden overgegaan.

Maar er is meer.

Er worden op vandaag nog geen budgetten vrijgemaakt voor de oranje bedrijven. Echter zijn er thans reeds cliënten die geconfronteerd worden met weigeringen van de milieuvergunningaanvraag ten gevolge van de PAS. Dat zij reeds vandaag schade leiden ten gevolge van deze maatregelen staat dan ook ontegensprekelijk vast. Ook zij dienen een volledige schadeloosstelling te genieten.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar maakt een reeks opmerkingen die betrekking hebben op de PAS. De PAS vormt evenwel geen onderdeel van het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma. Het Vlaams Natura 2000-programma werkt ook niet door in vergunningen, waar het bezwaar verkeerdelijk lijkt van uit te gaan. De taakstelling is een bevestiging van de regeringsbeslissingen van 23 juli 2010, 23 april 2014 en 10 maart 2016 over respectievelijk de gewestelijke en specifieke instandhoudingsdoelstellingen. Het flankerend beleid voor oranje bedrijven werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 17 februari 2017 en was nog niet opgenomen in Bijlage 4. De opmerking hierover is terecht. Bijlage 4 wordt daarom hiermee aangevuld. Gelet op het voorgaande wordt het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma aangepast met de raming van de uitgaven voor het flankerend beleid voor oranje bedrijven.

Voorstel tot aanpassing

Bijlage 4 van het voorontwerp wordt geactualiseerd met het flankerend beleid voor oranje bedrijven in het kader van de PAS. De tekst van Bijlage 4 werd hiertoe volledig aangepast evenals Tabel 2 en Tabel 16.

Code indiener(s): 31

Code bezwaar: 103 / -92 /

Ingediend bezwaar

Met een passief beleid willen we wel vanuit ABS zeggen dat ook voor het halen van de doelen een draagbaar (financieel, praktisch) passief beleid moet opgemaakt worden, anders zullen nog vele economische activiteiten het moeilijk krijgen door hun historische ligging.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997 kunnen alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar heeft geen betrekking op de omschrijving van een specifieke actie uit het voorontwerp van het Natura 2000 programma. Wel geeft het algemene aandachtspunten voor de implementatie van het passief beleid. Een draagbaar passief beleid houdt ook in dat het passief beleid redelijk wordt toegepast. Het bezwaar brengt geen indicaties aan dat dit niet het geval zou zijn. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 19

Code bezwaar: 62 / -2 /

Ingediend bezwaar

Ten slotte vraagt de gemeente dat in het Vlaams Natura 2000-programma garanties opgenomen worden waarin maximaal ingezet wordt op het minimaliseren van de sociaal economische impact van de acties en maatregelen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt verduidelijking over de manier waarop (d.i. door middel van welke instrumenten of maatregelen) bij de uitvoering van het Natura 2000-programma rekening zal worden gehouden met economische, sociale en culturele aspecten. De concrete uitwerking of toepassing van het in het bezwaar geciteerde algemene principe, dat zijn oorsprong kent in art. 7 van het natuurdecreet, in de omschrijving van elke actie is niet noodzakelijk omdat, gelet op de aard van het programma, bij de uitvoering van de actie zelf de daadwerkelijke toepassing ervan zal gebeuren. In artikel 7 zelf gaat het ook specifiek over 'maatregelen'. Die term is een synoniem voor de term 'instandhoudingsmaatregelen', als gedefinieerd in artikel 2, 66°, van het natuurdecreet: "de plannen of programma's, geboden of verboden en andere acties die er op gericht zijn om Europees te beschermen habitats of populaties van Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden, en het natuurlijk milieu ervan, in stand te houden, te herstellen of te ontwikkelen". Dit betekent dat op dat moment vorm zal gegeven worden aan de manier waarop met socio-economische belangen rekening gehouden wordt. Daarbij kan het inderdaad gaan om bijvoorbeeld de keuze van instrumenten of van de modaliteiten voor de toepassing ervan. De inbreng van socio-economische aspecten wordt ook verzekerd door het betrekken van de relevante belangenorganisaties en overheden. Deze worden daartoe vermeld als actor bij de respectieve acties (voor de belangengroepen meestal als 'GOI', waarmee bedoeld wordt: de leden van de GOI, waaronder de socio-economische belangengroepen). Verder is het bezwaar algemeen geformuleerd en geeft het geen voorbeelden. Zodoende maakt het niet concreet bij welke acties een aanpassing van de tekst in verband met socio-economische aspecten precies aan de orde zou zijn. Tot slot dient bevestigd dat het geciteerde algemene principe en de toepassing ervan ook geldt voor de managementplannen, in uitvoering van actie 22. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 31
Code bezwaar: / -82 /

Ingediend bezwaar

Verder willen we bij taakstelling 2020 algemeen nog zeggen dat 2020 er snel zal zijn en dat men dus realistisch moet zijn in het formuleren van strategische en operationele doelstellingen, dit om verder samenwerkingen rond het IHD beleid niet te hypothekeren. De stand still en het halen van 16 van de 47 Europees te beschermen habitattypes in gunstige staat of zijn verbeterd ten opzichte van 2007 zijn reeds, gezien we al 2017, ambitieuze doelen. De gevolgen van het niet halen van deze doelen mag niet leiden tot een strenger beleid gezien het huidig tempo

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft algemene bezorgdheden mee maar gaat niet concreet in op een van de onderdelen van het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma. De acties in verband met monitoring en evaluatie (acties 27-36) moeten leiden tot een antwoord hierop. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -16 /

Ingediend bezwaar

Wat de aankopen door ANB betreft, wat de overheid altijd kan doen, ik neem aan dat die kaderen in de nota "aankooppolitiek van ANB" die dan misschien kan geüpdatet worden en duidelijk gemaakt worden wanneer en voor welke habitat er selectief wordt gekocht. Dit is een prioritering die ook in het N2000P zou moeten terugkomen. Nu is er in het budgetvoorstel een focus op actuele habitats en leefgebieden die niet te verantwoorden is (moet voor aanwenden terreinen zijn, zie hierboven). De focus en prioritering, zeker van deze eerste cyclus, zou moeten liggen bij moeilijke nog te realiseren habitats vanaf nul!

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Dit bezwaar stelt de methode voor de raming van de uitgaven voor grondverwerving in vraag. Deze is gebaseerd op de taakstelling 2020 en gedocumenteerd in Bijlage 4. Daarbij is net gekozen voor een groter aandeel aankopen, met andere woorden focus en prioriteit, voor moeilijk te realiseren habitats. De beoogde aandelen voor actuele habitats en uitbreiding worden weergegeven in de tabellen 4 en 5, als basis voor de raming. Het bezwaar geeft evenwel geen concrete opmerking hierbij. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 59

Code bezwaar: 159 / 12 /

Ingediend bezwaar

3 SD 2 VERMIJDEN OF STOPPEN VAN VERSLECHTERING VAN HABITATS EN SOORTEN

Onder deze strategische doelstelling worden enkele acties opgenomen die betrekking hebben op de passieve implementatie, waarvan Boerenbond meent dat ze geen deel moeten uitmaken het Natura 2000-programma (zie 1.3).

Bij de actie over de passende beoordeling met als referentiebasis de gunstige lokale staat van instandhouding verwijzen we naar onze bemerking bij 2.6.

Het voorgestelde onderzoek naar de noodzaak van programmatische aanpakken relevante milieudrukken kan voor Boerenbond absoluut geen prioriteit zijn tijdens deze programmaperiode, gelet op de grote uitdaging om de taakstelling 2020 te realiseren.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Dit (deel)bezwaar stelt de opname van de passieve implementatie in het voorontwerp in vraag, verwijst naar een ander deelbezwaren van dezelfde indiener en stelt dat actie 26 in verband met programmatische aanpakken voor milieudrukken niet prioritair is. Op deze punten wordt als volgt ingegaan.

Volgens de regelgeving, in het bijzonder artikel 50ter van het decreet natuurbehoud moet het Vlaams Natura 2000-programma het passief beleid of de passieve implementatie omvatten. §2 bepaalt dat het Vlaams Natura 2000-programma wordt opgesteld met het oog op onder meer: '2° het vermijden of het stoppen van de verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijke milieu van de Europees te beschermen habitats en de leefgebieden van Europees te beschermen soorten, ter uitvoering van artikel 36ter, § 2, van dit decreet; 3° het vermijden of het stoppen van de betekenisvolle verstoring van de Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden, ter uitvoering van artikel 36ter, §2.' Het vermijden of stoppen van die verslechtering of verstoring moet deels tot grotendeels gerealiseerd worden via passieve implementatie.

De verwijzing naar de bemerking bij 2.6 bevat geen concrete opmerking.

De actie 26 is opgevat als een screening van de noodzaak van programmatische aanpakken milieudruk en vergt dan ook een beperkte investering van tijd en middelen. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 20

Code bezwaar: 63 / -3 /

Ingediend bezwaar

3.1 TAAKSTELLING 2020 OD 1.1 Ruimtelijk expliciteren van de zones die moeten bijdragen tot de gunstige regionale staat van instandhouding. Het is de bedoeling om in fases de volledige G-IHD ruimtelijk te lokaliseren. Zo is duidelijk welke bijdrage elk SBZ-gebied moet leveren aan de regionale staat van instandhouding en welke bijdrage nog moet worden geleverd door zones buiten dit netwerk. Dit komt neer op de aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden. Bij de uitwerking hiervan dient men zich naar o.i. de focussen op de SBZ-gebieden zelf en de groengebieden in eigendom/beheer van de zgn. sterkste schouders (zie ook OD2.3) . Gebieden in landbouwgebruik of in privaat eigendom dienen gevrijwaard te worden tenzij men vrijwillig wederzijdse akkoorden kan sluiten (AGNAS).

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt naar de wijze waarop de doelstellingen ruimtelijk gealloceerd zullen worden. De managementplannen Natura 2000, met onder meer de richtkaart met zoekzones, zullen hiervoor het kader bieden op het niveau van een SBZ. Het concept van de richtkaart en de zoekzones heeft tot doel om enerzijds de plaatsing van instandhoudingsdoelstellingen te sturen op een ecologisch zo efficiënt en effectief mogelijke manier (d.i. o.m. met zuinig ruimtegebruik) en rekening houdend met socio-economische belangen en ruimtelijke bestemmingen en met voorrang op terreinen beheerd door de sterkste schouders, in uitvoering van de bepalingen over zoekzones in het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014. Waar het Vlaams Natura 2000-programma ingaat op het aanduiden van zones voor de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen buiten speciale beschermingszones, is dit in de eerste plaats louter het uitvoeren van de opdracht voorzien in artikel 50ter, §3, tweede lid, van het natuurdecreet, waar wordt gesteld dat het Natura 2000-programma tevens een programma moet bevatten van de aanduiding van zones waar instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsmaatregelen dienen gerealiseerd te worden buiten de speciale beschermingszones en van de opmaak van managementplannen voor deze zones. De regeringsbeslissingen van 23 juli 2010, 23 april 2014 en 10 maart 2016 legden respectievelijk de gewestelijke (G-IHD) en specifieke (S-IHD, d.i. per SBZ) instandhoudingsdoelstellingen vast. De S-IHD geven geen volledige invulling aan de G-IHD, wat leidt tot een aanzienlijke taakstelling buiten SBZ. De hiervoor beschreven opdracht in het natuurdecreet moet leiden tot de aanduiding van de zones waar deze zullen gerealiseerd worden. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 20

Code bezwaar: 63 / -4 /

Ingediend bezwaar

Financiering: actie 11 en 12. Er dient nog gezocht te worden hoe bepaalde financiering dient te gebeuren om de strategische doelstellingen ter bereiken en concrete acties te kunnen realiseren. Dit financieringsbeleid dient minstens dezelfde timing aan te houden als de uitwerking van de andere acties waarbij men van bepaalde actoren (terrein beherende verenigingen, gemeenten of landbouw) inspanningen gaat vragen (actie 15). Met ook een Vlaamse begroting onder druk is belangrijk om een duidelijk sluitend financieel plan te kunnen voorleggen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft een algemene bekommernis meer in verband met de beschikbare middelen maar gaat niet concreet in op een van de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 20

Code bezwaar: 63 / -5 /

Ingediend bezwaar

Bij actie 16 zijn ook de gemeenten als eigenaar van grote natuurgebieden (al dan niet SBZ) betrokken partij?

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar vraagt de aanvulling van de actoren bij actie 16 'Gericht beheer en inrichting uitvoeren op het terrein'. Gemeentebesturen zijn hierbij inderdaad een belangrijke actor. De lijst van actoren bij actie 16 wordt aangevuld met de gemeentebesturen.

Voorstel tot aanpassing

Bij actie 16 worden de gemeentebesturen toegevoegd als actor.

Code indiener(s): 20

Code bezwaar: 63 / -6 /

Ingediend bezwaar

Communicatie: actie 20. In het kader van de opmaak van het plan, de managementplannen, de zoekzones, de zgn. PAS-regeling werd intensief vergaderd en gecommuniceerd. Het valt dan ook enigszins te betreuren dat er geen toelichting is gekomen over dit finaal ontwerpplan (waarover binnen de overlegfora en de instanties zetelen in de Gewestelijke Overleginstantie geen consensus is bereikt). Het document is niet altijd even 'leesbaar' wat betreft de bindende en richtinggevende habitats . Men verwijst naar de habitats 2020 die volledig in passend beheer moeten worden gebracht tegen 2020, voor de overige wordt verwezen naar de managementplannen, waarbij er een afweging dient te gebeuren van de lokale opportuniteiten en knelpunten en met de socio-economische belangen. Het is voor ons niet duidelijk welke status deze laatste opmerking heeft en waar de grens dus bindend contract en vrijblijvende keuze ligt.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Het bezwaar vraagt verduidelijking over de wijze waarop het bindend gedeelte van de taakstelling zal gerealiseerd worden. In eerste instantie is het de bedoeling dat het bindend gedeelte (in beginsel) binnen de plancyclus moet gerealiseerd worden; dat blijkt uit de bewoordingen van art. 50ter, §3, 1° van het natuurdecreet ('moet'). De actoren die in het Vlaams Natura 2000-programma zijn aangeduid, dienen daarover te waken. Het programma kiest, op basis van art. 50octies, §5 van het natuurdecreet, in het algemeen voor een realisatie die maximaal steunt op vrijwilligheid en maatwerk in functie van de taakstelling en dus zoveel mogelijk inspeelt op lokale ecologische en socio-economische omstandigheden, opportuniteiten en knelpunten. Op basis van de monitoring van de inzet van de instrumenten en van de resultaten op het terrein (staat van instandhouding van Europees te beschermen habitats en soorten) wordt de realisatiegraad opgevolgd en getoetst aan de taakstelling. Eventuele dwingende maatregelen voor de realisatie van de taakstelling 2020 zullen gericht gekozen worden na evaluatie van de resultaten van de monitoring. Gelet op de geplande goedkeuring van het Vlaams Natura 2000-programma in 2017 en de doorlooptijd van de ingeschreven acties, is een generieke, verplichtende fase tijdens deze planperiode niet aan de orde voor 2020. Met welk instrumentarium dit dan concreet gebeurt, is een zaak van de managementplannen.

Er lijkt, op basis van het bezwaar, evenwel verwarring te zijn rond het begrip van de verplichtende fase. Met deze fase wordt concreet bedoeld dat wanneer in voorkomend geval, op basis van de monitoring en een toetsing aan de bindende taakstelling, blijkt dat een gedeelte ervan niet binnen de planperiode zou kunnen gerealiseerd worden, er kan overgegaan worden tot verplichtende maatregelen. Het is daarbij niet de bedoeling om op grote schaal gebods- of verbodsbepalingen te gaan opleggen, maar wel de gerichte inzet van een aantal instrumenten op te starten, zoals een natuurinrichtings- of landinrichtingsproject, het uitoefenen van een voorkooprecht, een onteigeningsprocedure. Ook bij de instelling van dergelijke instrumenten blijft steeds de mogelijkheid van vrijwillige realisatie bestaan. Daarbij zal telkens onderzocht worden of en welke flankerende maatregelen de verplichting zullen begeleiden, zoals grondenbanken. Slechts indien het beoogde resultaat niet bereikt wordt, kan de verplichting uitgeoefend worden. Het moet uit voorgaande duidelijk zijn

dat de eventueel in te zetten instrumenten van gebied tot gebied kunnen verschillen, en dat dit ook afhankelijk zal zijn van wat al op vrijwillige basis is gerealiseerd. Dat laatste is op dit ogenblik onmogelijk in te schatten. Daarnaast voorziet het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma onder actie 34 eveneens een evaluatietraject van het programma in 2019, ten aanzien van de taakstelling 2020 en de voorbereiding van het Vlaams Natura 2000-programma voor de volgende cyclus. Al naargelang de uitkomst van de evaluatie, kan de implementatiestrategie worden bijgestuurd.

Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -29 /

Ingediend bezwaar

De effectiviteit van de strategie is ook gekoppeld aan een slim budget, zie verder. Dergelijke strategie in de vorm van een richtlijn zou voor iedereen rond tafel in theorie logisch moeten zijn. In de vorm van een richtlijn, want de Vlaamse strategie moet ook de ruimte kunnen laten aan het terrein om op niveau van het MP af te wijken als daar goede argumenten voor zijn. Dan valt nog te bekijken in welke mate hiervoor een goedkeuring dan wel melding moet gemaakt worden aan de Vlaamse stuurgroep en op welk niveau juist: werkgroep of GOI. Net als bij de procedure voor het MP 1.1 enz. zou voor de effectieve uitvoering ook een strategie uitgewerkt moeten worden.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft een opmerking over de algemene aanpak maar maakt niet concreet welke wijziging aan het voorontwerp nodig zou zijn. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / -4 /

Ingediend bezwaar

Daaraan gekoppeld zou ook voldoende budget voor het Aanspreekpunt Privaat Beheer - Natuur en Bos voorzien moeten worden voor ruime communicatie naar de nog niet gekende, maar wel betrokken eigenaars op terrein, die eigenlijk vanaf nul beginnen en via een serieus inhaalmanoeuvre in de materie ingewerkt moeten. Voor een optimaal resultaat dient dit te gebeuren vanuit hun eigen vertrouwde kant. De effectiviteit van de strategie is ook gekoppeld aan een slim budget, zie verder.

Behandeling bezwaar

Overweging

Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997 kunnen alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft hierover geen concrete opmerking. De aangehaalde elementen vormen aandachtspunten voor de uitwerking van actie 21 in de praktijk. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 34

Code bezwaar: 109 / 1 /

Ingediend bezwaar

Sociaal:

*o*Vertrouwen in overheid die steeds regels bijstuurt en zo straft wie al voorliep op beleid in natuurontwikkeling
*o*Onder het motto van de draagkracht worden private eigenaars gedwongen hun private terreinen voor publiek open te stellen. Dit leidt vaak tot inbreuken op de privacy. Bovendien kampen private eigenaars vaak met de nadelige gevolgen: vandalisme en vervuiling (recreanten plukken planten, laten zwerfvuil achter, laten honden loslopen en verschrikken wilde fauna).-Economisch:

*o*De eigendom vermindert in waarde

*o*Natuurbeheer betekent een netto kost. Private beheerders kunnen een impact ondervinden:-Sociaal:

*o*Bepaalde activiteiten worden plots aan gebod- of verbodsbepalingen gekoppeld omdat men het beleid uitvoert (geen exoten, bepaalde activiteiten beperkt)

*o*Jagers worden negatief in het daglicht gesteld wanneer ze de oogst van hun beheer inhalen-Economisch:

*o*Hoewel natuurbeheerders voordeel halen uit de nieuwe instrumenten en regels, kunnen de regels dermate betuttelend worden dat eigenaars argwanend worden om hun gronden hiervoor in te zetten: vb vergoeringsregels landbouw via verplichting ipv. stimulerend in overeenstemming met een lokale visie

*o*Hoewel natuurgebieden een economisch voordeel voor de oogst van jagers kunnen meebrengen, kan in bepaalde gevallen een te strikte jachtregelgeving de predatiecontrole tegenwerken en het aantal jachtdagen inperken, waardoor de kost-opbrengst-relatie verhoogt in plaats van verlaagt, vb natuurgebieden waar geen jacht toegelaten is of slechts beperkt.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar geeft een aantal algemene bezorgdheden weer over het instandhoudingsbeleid of het ruimere natuurbeleid. Het gaat echter niet concreet in op een van de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 23

Code bezwaar: 66 //

Ingediend bezwaar

Voorafgaandelijk dient te worden opgemerkt dat huidig openbaar onderzoek een onrechtstreeks gevolg is van de vernietiging van sommige bepalingen van het Natuurdecreet bij arrest van het Grondwettelijk Hof dd. 28 april 2016 en dit op grond van een schending van de artikelen 7 en 8 van het Verdrag van Aarhus van 25 juni 1998 betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden. Artikel 7 van het Verdrag van Aarhus legt de verplichting op om « de voorbereiding van plannen en programma's betrekking hebbende op het milieu » te onderwerpen aan een inspraakprocedure waarvan het bepaalde modaliteiten vastlegt. Meer bepaald dienen passende praktische en/of andere voorzieningen voor inspraak voor het publiek te worden getroffen, binnen een transparant en eerlijk kader, na het publiek de benodigde informatie te hebben verstrekt. Artikel 8 van hetzelfde Verdrag bepaalt dat de partijen trachten om doeltreffende inspraak in een passend stadium te bevorderen - en terwijl opties nog openstaan – gedurende de voorbereiding door overheidsinstanties van uitvoerende regelingen en andere algemeen toepasselijke wettelijk bindende regels die een aanzienlijk effect kunnen hebben op het milieu; er wordt bepaald dat met het resultaat van de inspraak zoveel mogelijk rekening wordt gehouden. Op het moment van huidig openbaar onderzoek zijn onder meer al een groot aantal S-IHD-rapporten goedgekeurd. Bovendien werd ook al een groot aantal managementplannen concreet al opgesteld. In de feiten de feiten heeft het openbaar onderzoek dus betrekking op een programma dat deels werd geïmplementeerd. De vraag stelt zich dus in welke mate dat deze situatie verzoenbaar is met de voorschriften van de artikelen 7 en 8 van het Verdrag van Aarhus. 1. Regelmanummer 578 van het voorontwerp bepaalt: "In de aanpak voor de realisatie van de natuurdoelen wordt een evenwicht gezocht tusseneffectiviteit, efficiëntie en rechtvaardigheid. Daarbij dragen de sterkste schouders de zwaarste lasten, wordt gestreefd naar vrijwillige samenwerking en krijgt al wie wil meewerken inspraak over de wijze waarop de doelen gerealiseerd zullen worden." 2. Het Vlaamse Natura 2000-programma vormt het kader voor de managementplannen Natura 2000, die worden geregeld door de artikelen 50septies tot 50decies van het Decreet Natuurbehoud, ingevoegd bij de artikelen 45 tot 48 van het bestreden decreet. De gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen (G-IHD) worden verfijnd per speciale beschermingszone (SBZ) in specifieke instandhoudingsdoelstellingen (S-IDH). Om die doelstellingen te realiseren, wordt per speciale beschermingszone een managementplan Natura 2000 opgemaakt. Dat managementplan bevat ten minste een taakstelling voor de speciale beschermingszone(s) in kwestie, die bestaat uit de inspanningen met betrekking tot het natuurbehoud die nodig worden geacht voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, en de opgave van de acties voor de realisatie van die taakstelling (artikel 50septies, § 3, eerste lid, van het Decreet Natuurbehoud). Binnen een plancyclus wordt het managementplan Natura 2000 opgebouwd aan de hand van verschillende, opeenvolgende planversies (artikel 50septies, § 1, tweede lid, van het Decreet Natuurbehoud). Volgens de parlementaire voorbereiding verloopt de realisatie van het managementplan Natura 2000 in beginsel in vier fasen. Een managementplan 1.0 omvat de taakstelling voor de planperiode. Een managementplan 1.1 geeft aan welk deel van die taakstelling via de evidenties of het bestaande beleid, namelijk de doelen die reeds zijn opgenomen in een goedgekeurd beheerplan of waar de intentie bestaat om dat op korte termijn te doen, kan worden ingevuld. Vervolgens wordt getracht de resterende taakstelling op basis van vrijwilligheid te realiseren, met medewerking van de privé-eigenaars in de betrokken speciale beschermingszones (managementplan 1.2). Indien dit niet lukt, kunnen ten slotte dwingende acties worden opgelegd (managementplan 1.3). 3. Op die manier wordt getracht uitvoering te geven aan enkele onderliggende principes van het Vlaamse instandhoudingsbeleid, met name « de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten » en « vrijwillig waar mogelijk, verplicht waar nodig ». Enkel waar de taakstelling niet via de sterkste schouders (overheid en terreinbeherende natuurverenigingen) en bijkomende vrijwillige engagementen kan worden gerealiseerd, kunnen dwingende instrumenten (in het decreet gevat door de term 'dwingende acties') worden ingezet (uitoefening van het voorkeepsrecht, onteigening, het opleggen van erfdiensbaarheden of specifieke gebodsbepalingen, enz.). Van die gefaseerde opbouw kan worden afgeweken omwille van specifieke omstandigheden, bijvoorbeeld wanneer het van meet af aan duidelijk is dat de taakstelling van het plan niet zal kunnen worden gerealiseerd binnen de plancyclus (alleen) op basis van de evidenties of vrijwilligheid, en meteen dwingende acties zullen moeten worden

vastgesteld. 4. Het voorontwerp bepaalt op regelnummer 714 dat er in de verplichte fase geen dwingende maatregelen zullen genomen worden om het richtinggevend deel van de taakstelling te realiseren. Hieruit zou dus kunnen worden afgeleid dat er in de huidige plancyclus geen sprake zou kunnen zijn van het nemen van dwingende maatregelen, zoals bijvoorbeeld onteigening, het vestigen van een publieke erfdienstbaarheid, het bijkomend opleggen van gebruiksbeperkingen, ... met het oog op het realiseren van het richtinggevend deel van de taakstelling. Het is echter verre van duidelijk in welke mate er effectief sprake zou kunnen zijn van het nemen van dwingende acties met het oog op de realisatie van de bindende taakstelling. Het voorontwerp vermeldt daaromtrent onder regelnummer 740 en volgende: "Bij het uitwerken van die taakstelling op niveau van de speciale beschermingszone dient er voor gezorgd te worden dat wordt bijgedragen aan het bindend gedeelte van het Vlaams Natura 2000 programma. Het managementplan Natura 2000 bevat daarom een taakstelling die bestaat uit de inspanningen met betrekking tot het natuurbehoud, die nodig worden geacht voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen tijdens de plancyclus in kwestie. Op gebiedsniveau worden daartoe bindende acties opgenomen in de inspanningsmatrix die noodzakelijk zijn voor de realisatie van het bindend gedeelte van het Vlaams Natura 2000-programma. Op gebiedsniveau worden daartoe bindende acties opgenomen in de inspanningsmatrix die noodzakelijk zijn voor de realisatie van het bindend gedeelte van het Vlaams Natura 2000-programma." In de daaropvolgende regels wordt toegelicht hoe het bindend gedeelte concreet verder wordt gerealiseerd via managementplannen. Uit de tekst van het voorontwerp blijkt verder echter helemaal niet op welke wijze het toch wel erg belangrijke principe dat de sterkste schouders – in casu de overheid – ook de zwaarste lasten dragen, verder als leidraad wordt gehanteerd. Verder wordt in het voorontwerp zelf helemaal niet meer aangegeven op welke wijze particuliere eigenaars van percelen maximaal zullen worden gevrijwaard in het rustig genot van hun eigendom, laat staan dat er een regeling wordt vooropgesteld voor de compensatie van de aantasting van dit eigendomsrecht, bijvoorbeeld door het opleggen van gebruiksbeperkingen.

5. In zijn arrest 57/2016 overwoog het Grondwettelijk Hof nochtans: "Krachtens het beginsel van de gelijkheid van de burgers voor de openbare lasten kan de overheid niet zonder vergoeding lasten opleggen die groter zijn dan die welke een persoon in het algemeen belang moet dragen. Uit dat beginsel vloeit voort dat de onevenredig nadelige - dit zijn de buiten het normale maatschappelijke risico of het normale bedrijfsrisico vallende en op een beperkte groep van burgers of instellingen drukkende - gevolgen van een op zichzelf rechtmatige overheidsdaad, zoals het opleggen van een erfdienstbaarheid van openbaar nut, niet ten laste van de getroffen behoren te komen, maar gelijkelijk over de gemeenschap dienen te worden verdeeld." Het Hof oordeelde dat er hic et nunc geen sprake is van schending van de grondwet en van art. 1 van het eerste protocol bij het EVRM – bepalingen die het eigendomsrecht beschermen – maar dit dan wel op basis van volgende overwegingen: "De concrete gevolgen van managementplannen Natura 2000, die krachtens de artikelen 50septies tot 50decies van het Decreet Natuurbehoud worden vastgesteld, kunnen voor de particuliere grondeigenaar of -gebruiker, geval per geval aanzienlijk variëren.³³ Een managementplan Natura 2000 kan immers een veelheid aan acties omvatten. Bovendien wordt in beginsel slechts in laatste instantie dwingend ingegrepen, wanneer de instandhoudingsdoelstellingen niet meer kunnen worden behaald via de evidenties en vrijwillige participatie. De impact van die dwingende acties is tevens afhankelijk van de inhoud ervan. Zoals is vermeld in B.12, kunnen dwingende acties eigendomsbeperkingen omvatten die onderling sterk verschillen van intensiteit. Daarnaast kan de impact van de bedoelde managementplannen ook sterk verschillen naar gelang van de situatie van de eigenaar van de gronden, zo onder meer de plannen die hij ermee had, de vergunningen die hij reeds heeft gevraagd of verkregen of de investeringen die hij heeft gedaan. B.17.1. Met betrekking tot de eventuele vergoeding van eigendomsbelemmerende maatregelen op grond van de bestreden bepalingen dient in de eerste plaats te worden opgemerkt dat de decreetgever in bepaalde gevallen uitdrukkelijk in een vergoedingsregeling heeft voorzien. Gebodsbepalingen op grond van artikel 9, § 2, derde lid, van het Decreet Natuurbehoud kunnen bijvoorbeeld enkel worden opgelegd aan particuliere grondeigenaars en -gebruikers tegen vergoeding. Daarenboven kan de eigenaar van een onroerend goed van de Vlaamse Grondenbank de verwerving daarvan eisen indien hij aantoonst dat, ten gevolge van de opname ervan in een vastgesteld managementplan Natura 2000 of een vastgestelde planversie, de waardevermindering van zijn onroerend goed ernstig is ofwel dat de levensvatbaarheid van de bestaande bedrijfsvoering ernstig in het gedrang komt (artikel 42 van het Decreet Natuurbehoud). Bijkomend zal volgens de parlementaire voorbereiding ook werk

worden gemaakt van een flankerend beleid dat erop gericht is de socio-economische impact voor de landbouwbedrijven zo veel mogelijk te beperken (Parl. St., Vlaams Parlement, 2013-2014, nr. 2424/4, p. 7). B.17.2. Dat de bestreden bepalingen voor het overige geen vergoedingsregeling bevatten, verhindert niet dat de rechter naar aanleiding van bepaalde dwingende acties onderzoekt of op grond van het beginsel van de gelijkheid van de burgers voor de openbare lasten een vergoeding moet worden toegekend." 6. Uit het voorontwerp blijkt helemaal niet of en in welke mate met deze overwegingen rekening is gehouden. Niettegenstaande het voorliggende ontwerp als beleidsinstrument dient te worden beschouwd, valt het ook op dat het wel bijzonder vaag blijft over de wijze waarop in de huidige plancyclus de bindende taakstelling via dwingende acties zal worden benaarstigd. Er zijn ook helemaal geen principes vooropgesteld in het kader van een flankerend beleid. Wel valt op dat er op het eerste gezicht in de meerjarenbegroting geen middelen worden voorzien voor bijkomende flankerende instrumenten, gerelateerd aan grondverwerving. De vraag stelt zich dan ook in welke mate de bindende taakstelling waarvan sprake in het voorliggende voorontwerp überhaupt zal kunnen worden gerealiseerd ten aanzien van particuliere grondeigenaars via dwingende acties. Gelet op de inhoud van het boven geciteerde arrest van het Grondwettelijk Hof en de inhoud van het thans voorliggende ontwerp, dient alvast duidelijk te omschreven dat dwingende acties slechts als 'ultimum remedium' dienen te worden beschouwd. Verder dienen voor het nemen van dergelijke dwingende acties minstens de noodzakelijke voorwaarden concreter te worden bepaald. Tot slot – maar zeker niet minder belangrijk – dient alvast het principe van een voorafgaande en billijke compensatie alleszins in het ontwerp zelf te worden vooropgesteld en concreter te worden gemaakt. ***Bezwaarindieners verzoeken u om met deze opmerkingen rekening te houden en rekening houdend met de geformuleerde opmerkingen en bezwaren, het voorontwerp aan te passen.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet.

Dit bezwaar verwijst naar het arrest van het grondwettelijk Hof met kenmerk 54/2016, waarmee het Hof de bepalingen inzake het instandhoudingsbeleid in het natuurdecreet grotendeels vernietigde. De randnummers van het arrest waarnaar wordt verwezen moeten worden genuanceerd ten opzichte van de lezing ervan door de indieners. Het Hof gaat niet in op de stelling dat de bepalingen inzake het instandhoudingsbeleid een schending van het eigendomsrecht zouden inhouden. Het Hof stelt dat het enkele feit dat de overheid in het algemeen belang beperkingen oplegt aan het eigendomsrecht, niet tot gevolg heeft dat de overheid per definitie tot schadeloosstelling is gehouden of dat een burger hier automatisch een recht op schadevergoeding kan uit putten. Het Hof wijst op de mogelijkheden tot vergoeding die wel degelijk voorzien worden in de regelgeving. Het is desnoods aan rechter om in een specifiek geval waarbij dwingende acties worden opgelegd uit te maken of een vergoeding onterecht niet zou zijn toegekend doordat een betrokken burger onevenredig veel last zou ondervinden van de instandhoudingsmaatregel. Het voorliggend ontwerp van Natura 2000-programma geeft louter aan dat bepaalde instrumenten kunnen ingezet worden, maar legt zelf als dusdanig niet het al dan niet inzetten van die instrumenten op.

Het bezwaar vraagt verduidelijking over de wijze waarop het bindend gedeelte van de taakstelling zal gerealiseerd worden. In eerste instantie is het de bedoeling dat het bindend gedeelte (in beginsel) binnen de plancyclus moet gerealiseerd worden; dat blijkt uit de bewoordingen van art. 50ter, §3, 1° van het natuurdecreet ('moet'). De actoren die in het Vlaams Natura 2000-programma zijn aangeduid, dienen daarover te waken. Het programma kiest, op basis van art. 50octies, §5 van het natuurdecreet, in het algemeen voor een realisatie die maximaal steunt op vrijwilligheid en maatwerk in functie van de taakstelling en dus zoveel mogelijk inspeelt op lokale ecologische en socio-economische omstandigheden, opportuniteiten en knelpunten. Op basis van de monitoring van de inzet van de instrumenten en van de resultaten op het terrein (staat van instandhouding van Europees te beschermen habitats en soorten) wordt de realisatiegraad opgevolgd en getoetst aan de taakstelling. Eventuele dwingende maatregelen voor de realisatie van de taakstelling 2020 zullen gericht gekozen worden na evaluatie van de resultaten van de monitoring. Gelet op de geplande goedkeuring van het Vlaams Natura 2000-programma in 2017 en de doorlooptijd van de ingeschreven acties, is een generieke, verplichtende fase tijdens deze planperiode niet aan de orde voor 2020. Met welk instrumentarium dit dan concreet gebeurt, is een zaak van de managementplannen. Dit aspect is derhalve duidelijk niet aan de orde in het voorlopig vastgestelde Vlaams Natura 2000-programma dat het voorwerp uitmaakt van het openbaar onderzoek. De managementplannen en dan met name hoe die worden ingevuld is uitdrukkelijk niet het voorwerp van dit openbaar onderzoek.

Er lijkt, op basis van het bezwaar, evenwel verwarring te zijn rond het begrip van de verplichtende fase. Met deze fase wordt concreet bedoeld dat wanneer in voorkomend geval, op basis van de monitoring en een toetsing aan de bindende taakstelling, blijkt dat een gedeelte ervan niet binnen de planperiode zou kunnen gerealiseerd worden, er kan overgegaan worden tot verplichtende maatregelen. Het is daarbij niet de bedoeling om op grote schaal gebods- of verbodsbepalingen te gaan opleggen, maar wel de gerichte inzet van een aantal instrumenten op te starten, zoals een natuurinrichtings- of landinrichtingsproject, het uitoefenen van een voorkooprecht, een onteigeningsprocedure. Ook bij de instelling van dergelijke instrumenten blijft steeds de mogelijkheid van vrijwillige realisatie bestaan. Daarbij zal telkens onderzocht worden of en welke flankerende maatregelen de verplichting zullen begeleiden, zoals grondenbanken. Slechts indien het beoogde resultaat niet bereikt wordt, kan de verplichting uitgeoefend worden. Het moet uit voorgaande duidelijk zijn dat de eventueel in te zetten instrumenten van gebied tot gebied kunnen verschillen, en dat dit ook afhankelijk zal zijn van wat al op vrijwillige basis is gerealiseerd. Dat laatste is op dit ogenblik onmogelijk in te schatten en het is ook niet voorzien dat dit het voorwerp is van het Natura 2000-programma om een dergelijke inschatting te maken.

Daarnaast voorziet het voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma onder actie 34 eveneens een evaluatietraject van het programma in 2019, ten aanzien van de taakstelling 2020 en de voorbereiding van het Vlaams Natura 2000-programma voor de volgende cyclus. Al naargelang de uitkomst van de evaluatie, kan de implementatiestrategie worden bijgestuurd.

De twijfel die in het begin van het bezwaar wordt geuit betreffende verzoenbaarheid van de situatie met vermelde artikelen van het verdrag van Aarhus, kan duidelijk worden weerlegd. In tegenstelling tot wat het bezwaar lijkt te suggereren zijn de S-IHD-rapporten waarvan sprake op geen enkel moment formeel vastgesteld of 'goedgekeurd', en dat is ook niet zo voorzien in de geldende regelgeving (i.c. het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen). Die rapporten vormden louter de wetenschappelijke onderbouwing voor de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen voor de speciale beschermingszones. Het valt niet te bezien hoe die louter onderbouwende rapporten een probleem zouden kunnen stellen in relatie tot het voorlopig vastgestelde Vlaams Natura 2000-programma en dan met name het voorwerp van het openbaar onderzoek. Het bezwaar maakt in elk geval niet duidelijk in welke mate het probleem zich zou stellen. De bewering dat een 'groot aantal managementplannen concreet al opgesteld [is]', moet eveneens stellig en formeel worden tegengesproken. In de praktijk wordt de inhoud van de betrokken managementplannen inderdaad al voorbereid, maar er is nog geen enkel managementplan voorlopig vastgesteld, laat staan dat er hierover ook al een wettelijk voorzien openbaar onderzoek zou zijn gevoerd. Dat zou ook onmogelijk zijn zonder dat er een definitief vastgesteld Vlaams Natura 2000-programma bestaat. Mogelijk slaat deze bewering op de managementplannen 1.0. Deze zijn gepubliceerd op 19/12/2014. In deze

documenten is een paragraaf statuut opgenomen met onder meer de vermelding: 'Dit managementplan 1.0 werd niet formeel vastgelegd en is een informatief document'.

Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing

Code indiener(s): 57

Code bezwaar: 152 / 31 /

Ingediend bezwaar

Instrumenten (actie 10)

Buiten de op de IHD toegespitste subsidies die verwacht worden en gekoppeld zijn aan het natuurbeheerplan, zijn er diverse hiaten te bespeuren naar instrumenten. De vertrekbasis is vaak verschillend, zij het naar grootte, een specifieke inrichting, rechthouders, financiële mogelijkheden en kennis van de eigenaar of beheerder. Daarom is het van belang om te kijken waar andere instrumetkoffers aanvullingen kunnen zijn aan het NBP en inzetbaar kunnen zijn voor de realisatie van IHD. Met de VLM is reeds progressie gemaakt op dit vlak om een aantal hiaten in het Vlaamse zowel als Natura 2000-beleid te vullen. Een stap in deze richting werd reeds opgenomen in het N2000 programma, waarbij de private sector betrokken dient te blijven, vanaf het begin.

Behandeling bezwaar

Overweging

Het voorontwerp van Vlaams Natura 2000-programma vormt het kader op het niveau van het hele Vlaamse Gewest voor de realisatie van het instandhoudingsbeleid, dat gericht is op het streven naar een gunstige staat van instandhouding voor Europees te beschermen habitats en soorten. De verschillende relevante onderdelen voor de planperiode waarop het programma betrekking heeft staan er in opgelijst conform artikel 50ter, §3 van het natuurdecreet van 21 oktober 1997. Het programma lijst de inspanningen op die tot taak worden gesteld, het geeft de acties op waarrond tijdens deze planperiode gewerkt zal worden, het vermeldt de actoren die een bijdrage zullen leveren bij de uitvoering van het programma en geeft een overzicht van de geraamde uitgaven voor de uitvoering van het programma. Opmerkingen en bezwaren in het kader van het openbaar onderzoek kunnen conform artikel 50decies/1, §4, tweede lid van het natuurdecreet van 21 oktober 1997, alleen betrekking hebben op de onderdelen van het Vlaams Natura 2000-programma als vermeld in artikel 50ter, §3, van hetzelfde decreet. Dit bezwaar gaat om de verschillende instrumenten voor de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen op het terrein. Voor de optimalisatie daarvan is actie 10 ingeschreven in het voorontwerp. De GOI is vernoemd als actor, zodat de sector van private beheerders betrokken is. Gelet op het voorgaande wordt aan het bezwaar geen gevolg gegeven en leidt het niet tot een aanpassing van het ontwerp van Vlaams Natura 2000-programma.

Voorstel tot aanpassing